ADDENDA & EMENDANDA.

Pag. 12. Cap. II. §. 13. Lin. 7: pro, § VI. *fac, §.* IX.
Pag. 18. Cap. III. § I Lin. 2: pro, existimant, *fac,* existimatur.
Pag. 23. Cap. V. §. 10. Lin. 8: post, Cap. II. *adde,* & V.
Pag. 24. Cap. V. §. 13 Lin. 5, pro, quanto, *fac,* tanto. *Ibidem: pro,* tanto, *fac,* quanto.
Pag. 27. Cap. V. §. 27. Lin. 10: post, Plinius, *adde,* Lib.
Pag 31. Cap V. §. 41. Lin 3. pro, Statius, *fac,* Stratius.
Pag. 33: Cap V. §. 49. Lin. 6: pro, quidem, *fac,* quidam. *Ibidem Lin. 14: pro,* unquam, *fac,* nunquam.
Pag 37. Cap. V. §. 59. Lin. 8: pro, Iachus, *fac,* Iacchus.
Pag. 41. Cap. V. §. 64. Lin. 36 post, Statueris : *adde:* Sed Veritati magis respondet, Silesios recens Christianos, incertum, à quibus, Rem sacram in ludicram convertentibus, primum Asini devorati Reos habitos ob Silenum, quem, ut Bacchi, Plantarum omnium Autoris, perpetuum Comitem, antea coluerant, penitus rejectum, itaque simul ejus Asinum exstinctum, velut mactatum & devoratum.
Pag. 44. Cap. V. §. 81. Lin. 6: pro, Vechnerus, *fac,* Fechnerus.
Pag. 47. Cap. VI § 8. Lin. I: post, Hanc, *adde,* vero.
Pag. 48. Cap. VI. §. 9. Linea postrema: post, Nomen, adde: Ergo *Silesii* sub communi *Polonorum* Nomine latuerunt: quò Temporibus antiquis omnes Sarmatis Slavis Lechitis, quos Ætas nostra Polonos nuncupat, subjecti Populi denotabantur? Igitur *Polonis Germanis,* hoc est, *Silesiis,* propter *Convenas* in eorum Provincia conspicuos, *Slezacorum* Nomen imposuerunt *Sarmatici Poloni* demum circiter aut 1109, aut 1158 Annum?
Pag. 49 Cap. VI. §. 15. Lin. 2: pro, Anno 1001, *fac,* Anno 1000. *Ibidem, Lin 13: post,* consecutum, *adde,* Lib. VII.
Pag. 52. Cap. VIII. §. 2. Lin. 10: post, Bibliotheca, *adde,* MStum.
Pag. 54. Cap. VIII. §. 7. Lin. 6: pro, quamum, *fac,* quamun.
Pag. 55. Cap VIII §. 8. Lin. 13: pro, XXII, *fac,* XXVII.
Pag. 56. Cap. VIII. §. 13. Lin. 8: post, Germanis, *dele,* sunt.
Pag. 57. Cap. VIII. §. 22. Lin 4: pro, Partem maximam, *fac,* Partes alias. *Ibidem, Lin. 13: pro,* ZLESIOS, *fac,* ZLEZIOS.
Pag. 61. Cap. X §. 4. Lin. 2: pro, Nomen, *fac,* Nomine suo, quod. *Ibidem, Lin. 4: pro,* transportatum, *fac,* transportaverint.
Pag. 64. Cap. X. §. 13. Lin. 9: post, ibidem, *dele,* Lib. II.
Pag. 65. Cap. X. §. 16. Lin. 3: pro, ERLTSER, *fac,* ELTSER.
Pag. 68. Cap. XI. §. 1. Lin. 10: post, annumerandam, *adde,* ostendet.
Pag. 74. Cap. XI. §. 19. Lin. 6: pro, SILESIAS, *fac,* SILESIOS.

BIBL. UNIW. WROCŁAW

MARTINI HANKII
DE
SILESIORUM
MAIORIBUS
ANTIQUITATES.

Ab ORBE condito
Ad Annum CHRISTI 550.

Additi sunt tres INDICES.

LIPSIÆ,
Sumtibus CHRISTIANI BAUCHII,
Bibliopolæ Vratislaviensis:

Typis CHRISTOPHORI FLEISCHERI,
M. DCCII.

Y40820

BIBL. UNIW. WROCŁAW

NOBILISSIMO STRENUOQUE

DOMINO

GOTLIEB. MILICHIO,

CÆSAREO CONSILIARIO,

IUDICII REGII,

QUOD IN SUIDNICENSI IAVORENSIQUE

DUCATU EST,

SECRETARIO,

SINGULARIBUS MERITIS CLARISSIMO:

IURIS

ET PRIVATI, ET PUBLICI,

MAXIME SILESIORUM PROVINCIALIS,

RERUMQUE TAM VETERUM, QUAM PRÆSENTIUM,

AD PATRIÆ CUM SALUTEM, TUM GLORIAM

QUOCUNQUE MODO SPECTANTIUM,

UT PERITISSIMO, SIC AMANTISSIMO:

EASDEMQUE PUBLICO UTILISSIMAS NOTITIAS,
QUO RARIORES, EO PRETIOSIORES,
PER FILIUM NATU MAXIMUM,

IOHANNEM GOTLIEB. MILICHIUM,

PULCHRA GENITORIS VESTIGIA PREMENTEM,
EGREGIISQUE IAM PRIMITIIS
ACADEMICIS
EXSPECTATIONI SATISFACIENTEM,
AD POSTEROS PROPAGATURO,
HUNC DE SILESIORUM MAIORIBUS LIBRUM
POTIORE PROPENSIONIS SENSU,
QUAM AFFINITATIS NEXU
DEVINCTUS
OFFERT

MARTINUS HANKIUS.

PRÆFATIO ad LECTOREM.

Llas de SILESIORUM NOMINIBUS, quas nuper Luci publicæ commiſimus, excipiunt hæ, quas LECTORI Benevolo jam exhibemus, de SILESIORUM MAIORIBUS ANTIQUITATES. Id ſimul Ordine, ſimul Iure fit: quoniam priores poſterioribus non mediocriter ad feliciorem Notitiam ſerviunt. Quis enim MAIORES antiquiſſimos ſatis agnoſcet, qui ſeriſſimorum POSTERORUM diſſimillima NOMINA vel prorſus ignorat, vel minus diſtinguit?

Hic, multiplices inter Curas, non unius Anni Labor, ab Orbe condito petitas SILESIORUM Origines in medium affert, ex MAIORIBUS inter Adamitas NOACHICIS: inter Noachicos IAPHETICIS: inter Iapheticos CELTIS: inter Celtas, neque Gallis GOTHINIS, neque Pannonibus OSIS, ſed GERMANIS: inter Germanos SUEVIS, non Semnonibus, Marſignis, Sidonibus, Cognis, Visburgiis, ſed partim QUADIS, partim LYGIIS, quorum Natio ELYSII fuerunt: ad Annum CHRISTI DL. Sub his enim Nominibus inter priſcos ASIÆ prius, poſtea EUROPÆ, tandem GERMANIÆ Populos, Gens SILESIORUM in MAIORIBUS quandam ſibi Famam promeruit: quam non nulli moderatiores in dubium vocant, inverecundiores alii negant, alii etiam oppugnant. Iſtorum excitati Conatibus, quò ſpecioſioribus, eò deterioribus, ad Injuriam noſtris MAIORIBUS defendendam ſerò quidem, tamen ſeriò Nervos intendimus.

Huic Conatui noſtro primum contrarius fuit maximè Philippus CLUVERIUS, Vir clariſſimus, diligens, ingenioſus, eruditus, at interdum meris Conjecturis, à quibus Momenta potiora dependent, nimium quantum addictus, in diſſentientes durus, in aſſerendis audax. De quò par in Rebus ad Norvvegiam ſpectantibus jam olim Iudicium, in Prolegomenis ad Gothorum, Vandalorum & Langobardorum Hiſtoriam, tulit Hugo GROTIUS. *Apparet hinc*, ait, *ſupra omnium, quas legimus, Hiſtoriarum Me-*

Memoriam ſcandens Regnorum Suediæ Norwegiæque Antiquitas, bene obſervata Germaniæ Deſcriptori: cujus ego Diligentiam & Eruditionem ſic laudo, ut Audaciam tamen ſpernentis, ſæpe ſine ullo firmo Argumento, Codicum Autoritatem, Conſenſumque Vetuſtatis, & acceptas ab ultimis Seculis Famas, multi aque fingentis ex inanibus valdè Conjecturis, nec probaverim unquam, nec ſim probaturus. Quod ſemel mihi de illo, qui plurimis contradicendo Neceſſitatem nobis, ut ipſi contradiceremus, impoſuit, præfandum cenſui: Gratiam cæteroqui ei pro Labore ubi neque Studiis, neque Invidiæ abreptus fuit, liberaliter paratus reddere. Nam ille quidem in Antiqua GERMANIA priſcam SILESIÆ Formam, cujus Pars inferior LYGIAM, ſuperior QUADIAM comprehendebat, mirabilem in modum corrupit. Nullo enim ſatis idoneo, nec Teſtimonio, nec Argumento adductus, intra SILESIAM veterem, ad Ingenium Arbitriumque ſuum, Populos diſtribuit, certisque Locorum Terminis clauſit. MARCOMANNOS (quos ad Rhenum, ante Bohemiam occupatam, Incolas conſtituit) ex Moravia profligavit: QUADOS in Moraviam, LYGIOS in Poloniam: in SILESIAM ſuperiorem quidem, Quadorum Patriam, GOTHINOS, OSOS, MARSIGNOS: inferiorem autem, Lygiorum Sedem, MARSIGNOS, Buros, SEMNONES tranſtulit: itaque MORAVORUM SILESIORUMque juſtam Chorographiam ſubvertit. Illum igitur, quemadmodum circa Populos ad RHENUM malè collocatos in Diſceptationibus ſuis Chorographicis quondam Ioannes Iſacius PONTANUS Animaduerſione dignum cenſuit: ita nos in hoc ſcripto circa Populos ad VISTULAM & VIADRUM perperam diſpoſitos, non tantum accuſamus, verum etiam convincimus Erroris. Quô aliquos, eosque doctiſſimos Viros, in quibus Melchior GOLDASTUS eminet, in Sententiam ſuam ideo facilius pertraxit, quia Fontem, unde Falſitas promanans in multos ſe diffudit Rivos, aut non inveſtigaverunt, aut non invenerunt.

Sanè, quod & vetuſtos, & probatos Autores Oculis acutioribus intuenti patet: inferiorem LYGII, ſuperiorem QUADI poſſederunt SILESIAM. QUADI, Marcomannis, hoc eſt, Moravis ad Occidentem: Sauromatis, hoc eſt, Sarmatis, quemadmodum ad Danubium Iazygibus, quo-

quorum Terras Hungari jam tenent: Sic ad Orientem, circa Viſtulam, Baſtarnis, quorum Regio jam Polonis ſubeſt: ad Septentrionem Lygiis cohærebant. LYGII, quorum Pars nobilior ELYSII fuerunt, ad Meridiem Quados, ad Occidentem Bojos, denique Bohemos: ad Septentrionem nondum ſatis exploratam Gentem: ad Orientem Sarmatas, hodie Polonos, circa Viſtulam, quatenus à Capite, quod in Ducatu Sileſiorum Teſchinenſi profilit, per Cracovienſes Polonorum Agros ad Oceanum auctior tranſcurrit, confines habebant. Veritas igitur, quamvis premi, non tamen opprimi ſolita, novas conſecuta Vires, in hoc Antiquitatum Libro, SILESIIS ſuppoſititios depellit, genuinos reſtituit MAIORES, à primo ad Sextum CHRISTI Sæculum, Annum 550.

Deindeſunt Rerum, maximè Polonicarum & Bohemicarum Autores, qui vel nullum, vel nullius Firmitudinis Fundamentum placitis Opinionibus ponentes, aſſerere non verentur, ſub SLAVORUM in GERMANIAM Ingreſſum, id eſt, circiter Annum CHRISTI 550, intra SILESIAM nullos QUADOS, LYGIOS nullos exſtitiſſe: quidam ideo, quoniam ea nondum Incolis à Diluvio ad illud Tempus prædita fuerit: alii propterea, quoniam & QUADI, & LYGII, aut ſpontaneis Deſideriis, aut violentis Hoſtibus cedentes, in aliam Provinciam migraverint: ad ultimum penitus exſtincti, omnes cum Nominibus Terras amiſerint. Quô Pactô à cunctis Habitatoribus nuda SILESIA, ſub Annum 550, advenientibus SLAVIS Lechitis, hoc eſt, Polonis patuerit, ſeu primis, ſeu novis Cultoribus. Ita SILESIIS hodiernis contigiſſe MAIORES, primum meros SLAVOS, tandem aſſociatos Slavis GERMANOS Advenas: ex eô (quaſi antea Nomine proprio deſtitutos) demum Sæculo XII, Anno vel 1109, vel 1158, Polonis SLEZACOS, id eſt, Confluentes: Sæculo XIV, poſt Annum 1330, Bohemis SLESITAS, id eſt, Irrepentes vocatos: mixtam, obſcuram, incertam conſecutos ORIGINEM.

Hæc, quibus ultra Fidem, contra Veritatem, ut SLAVORUM extenditur, ita GERMANORUM, maximè SILESIORUM proſcribitur Nomen, in vulgaribus Narrationibus reponenda judicamus: quibus olim Chronica conſignantium, quô rudior, eô ſecurior Genius, dum oblectavit ſuam, decepit proximam Ætatem: non quamvis, ſed credulam: cui noviſſima Simplicitatem in Nævis, non in Dotibus annume-

merat. Nos igitur antiquas Silesiorum Historias, ne ficta nonnullorum Autorum Traditio Integritate suâ defraudet, ab Inventis Additamentisque vanis, partim nuper vindicavimus in Antiquitatibus de SILESIORUM NOMINIBUS: partim jam vindicamus in Antiquitatibus de SILESIORUM MAIORIBUS: &, si DEUS annuerit, posthac vindicabimus in REBUS SILESIORUM cum Polonis conjunctorum, ab A. C. 550 ad 1140.

Ne, quam in aliis reprobamus, incurreremus ipsi Culpam, non sequendos statuimus prævios Duces, qui Res Silesiorum, quamvis à nostro Sæculo remotissimas, præsertim suspectas, nullo Teste, nullo Indicio subnixas proferunt, quô Lectoribus sagacioribus vel satis firmus, vel minus dubius reddatur Assensus. Præterea non imitandos vidimus, qui suis allegant quidem Narrationibus Autores, non tamen idoneos, vel quia per se non merentur in vetustissimis Calculum, vel quia cæci eunt in cæcorum Sententiam. Accedit, quod sæpe nihil, aut diversum, imò quandoque contrarium reperiatur in Scriptoribus, quorum Scripta nominantur, Verba non afferuntur: quæ nos Assertionibus plerisque subjecimus.

Cæterum has de SILESIORUM MAIORIBUS ab Orbe condito, ad Annum CHRISTI 550, ANTIQUITATES, quia Silesiacorum Annalium Conditores, aut planè Silentiô tegunt, aut obiter in Transitu, levique Brachio tangunt, ideo pleniorem in Modum elaboratas repræsentare, non inutile judicavimus. Ita vero SILESIORUM MAIORES, etsi plerosque, tum Paganos, tum solis Armis notabiles, hactenus propter Monumentorum, in quibus sparsi latuerunt, aut Raritatem, aut Obscuritatem, diu Oblivioni traditos, tandem in vnum Corpus redigendos, & in publicam Lucem producendos statuimus, ut apud eos, quibus Vitæ quoddam dederunt, aliquod Memoriæ caperent Initium. POSTEROS enim non aliud prius obligat Virtutis Officium, nisi quod respicit, quanquam longinquos, MAIORES. Scribebam Vratislaviæ Silesiorum, Die Martii XV, Anno CHRISTI M.DCC.II.

De

DE SILESIORUM MAIORIBUS *LIBER.*

CAPUT I.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Noachicos IAPHETICIS.

1.

SILESIORUM MAIORES, post universale Diluvium, à Noachi Posteris, per Iaphetum Filium in Asia procreatis, postea in Europam digressis, ex quibus Germanorum in plures Nationes diffusus Populus, & sub eo Silesiorum Gens, provenit, breviore quidem, distinctiore tamen Curâ, quantum fieri poterit, ex Principiis Veritati respondentibus, certè non repugnantibus, proferemus. In quô Labore satis conscii sumus, non posse quosvis, & in primis, & in mediis, & in ultimis Sæculis, ob nimis multas Hominum Regionumque Vicissitudines, veterumque Monumentorum in plurimis aut varium Defectum, aut debilem Fidem, ita Lectoribus exponi, ut nullus relinquatur Dubitationi Locus. Quare nobis eos Silesiorum Majores, quos inveniendi Spes non fuit, non fuit pervestigandi Consilium.

II. DEUS optimus maximus Humanum Genus in Asia, nobilissimâ Terrarum Parte, sicut inter Initia Mundi per ADAMUM & EVAM: Sic tantum non universis eorum Posteris per Aquas exstinctis, per NOACHUM Patriarcham, ejusque Filios, SEMUM, CHAMUM, IAPHETUM, prima Populorum omnium Capita, propagavit.

III. An horum trium Fratrum, quemadmodum eos in Genesi Moses Cap. V, 32. VI, 10. IX, 18. X, 1. recenset, naturalis Ordo sit, in Controversia est. De quâ disputant, Augustinus Torniellus in Annalibus sacris & profanis, ad A. M. 1659. Gerardus Ioannes Vossius in Chronologica Dissertatione V. Cap. I. Edwardus Simsonius in Chronico Catholico, ad A. M. 1556.

IV. Multis SEMUS est primogenitus. Horum Opinioni accedunt, Augustinus Lib. XVI. de Civitate Dei, Cap. III. Eutychius Patriarcha in Annalibus Alexandrinis. Cornelius Lapideus in Genesin ad Caput IX, 24. X, 2. Iacobus Salianus in Annalibus Ecclesiasticis, ad A. M. 1557. Num. IV.

V. Aliis IAPHETUS est natu maximus: ideò, quia cæpit Noachus generare Filios Anno Ætatis 500: centum Annis ante Diluvium: Gen. V, 32. Semus autem, cum Diluvium oriretur, non centum, sed 98. Annorum erat. Nam centum Annorum Vir, exactô post Diluvium Biennio, Arphaxatum Filium procreavit: Gen. XI, 10. Non igitur Semus, quanquam Pietate Fratribus prior, quanquam Gentis, ex quâ Christus in Lucem prodiit, Pater: sed alius fuit Primogenitus, vel Chamus, vel Iapetus. Non Chamus: quia Gen. IX. 24. minimus: ergo Iaphetus, quia Gen. X, 21. maximus Noachi Filius dicitur. Horum Sententiæ subscribunt, Geneseos Interpretes, Alphonsus Tostatus Cap. IX. Quæst. XI. Davides Pareus ad Cap. IX, 24. X, 2. Iohannes Gerhardus ad Cap. V, 32. Salomon Glassius in Philologia Sacra, Lib. III. Tractatu III. Canone III. Paulus Merula in Cosmographia, Parte I. Lib. III. Cap. XIV. Christophorus Helvicus in Theatro Chronologico ad A. M. 1556. Iacobus Usserius in Annalibus, ad A. M. 1556.

VI. Primam Semo, Chamo, Iapheto, eorumque Posteris Sedem ARMENIA dedit, Asiæ Provincia, non procul à Ponto Euxino, Terrarum inter Asiam & Europam Termino. Nam Diluvium tandem imminutis Aquis, Arca Noachi quiescebat in Monte Ararato: Gen. VIII. 4. Hunc vero Asiæ Montem in Armenia positum esse docent, Iosephus in Antiquitatibus Lib. I. Cap. IV. Epiphanius in Panario. Theophilus Indus apud Nicephorum Callisti, Lib. IX. Cap. XIX. Isidorus Hispalensis Lib. XIV.

XIV. Originum, Cap. III. Georgius Syncellus in Chronographia. Georgius Cedrenus in Historiarum Compendio, Num. XIII. Iohannes Zonaras in Annalium Tomo I. Gregorius Turonensis Lib. I. Miraculorum, Cap. XCVI. Benedictus Pererius in Genesin Lib. XIII. Disput. III. §. XXXII. Iacobus Salianus in Annalibus, ad A. M. 1724. Num. III. & IV. Edwardus Simsonius in Chronico Catholico, ad A. M. 1657. Gerardus Ioannes Vossius in Chronologica Dissertatione IV. Cap. II. Noachides autem primum ex Arca digressos, circa illum Armeniæ Montem hæsisse, posteaque cum Liberis Nepotibusque suis ulteriores Asiæ Partes occupavisse, quis facile dubitet?

VII. Inter Noachides, id est, Noachi Posteros, incertum, vivo, an mortuo Noacho [cujus, ante Diluvium, per 600, & post illud, per 350 Annos superstitis Mors in Annum Mundi 2006 incidit: ut Geneseos Caput IX, 28. 29. indicat] divisus est Terrarum Orbis. Hujus Terras *Asiaticas* Semæis relictas, Chamæis *Africanas*, Iapheticis *Europæas* permissas, doctissimi Antiquitatum Scrutatores è Scriptis, partim sacris, partim profanis, quanquam non citra Dissensum ex Circumstantiis natum, ostendunt. Agunt de hac Distributione, Iosephus in Antiquitatibus Lib. I. Cap. VII. Epiphanius in Ancorato. Chronicum Alexandrinum ad A. M. 2021. Ado Viennensis in Chronico, ad A. M. 1758. Freculphus Lexoviensis in Chronico, Tomo I. Lib. I. Cap. XXVII. Iohannes Gerundensis in Paralipomenis Hispanicis Lib. I. Cap. I. Augustinus Torniellus in Annalibus ad A. M. 1909. Num. II. Iacobus Salianus in Annalibus ad A. M. 1788. Philippus Cluverius in antiqua Germania, Lib. I. Cap. IV.

VIII. *Majores* proinde sunt, ut *Adamitæ* Noachidum, sic *Noachides* Iapheticorum: à quibus *Celtæ* provenerunt, remotiores *Silesiorum Majores*.

CAPUT II.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Iapheticos CELTIS.

I.

IAphetus procreavit septem Filios, Gomerum, Magogum, Madaium, Iavanem, Thubalem, Mosochum, & Thiram: ut Moses tradit in Genesi

Cap. X, 2. Ex his Iapheti Filiis, à quibus Europæas Gentes ortas esse Cap. I. §. VII. diximus, omnibus, an quibusdam: Europæi soli, an etiam nonnulli, vel Asiatici, vel Africani Populi provenerint, demonstrare, nihil ad Propositum nostrum interest.

II. Iapheti quintogenitum Filium Thubalem, in Europæis Procreatorem Hispanorum, quorum in Terras primus inter Mortales advenerit, constituunt, Iohannes Gerundensis Episcopus in Hispaniæ Paralipomenis Lib. I. Cap. VIII. Franciscus Tarapha de Hispanorum Regibus, Cap. I. Ioannes Vasæus in Hispaniæ Chronico, Cap X. Rodericus Toletanus Archiepiscopus de Hispaniæ Rebus, Lib. I. Cap. III. Ioannes Mariana in Historia de Rebus Hispanicis Lib. I. Cap. I. Thubalem vero, Hispanici Generis Conditorem, tanquam commentitium, rejiciunt, Ludovicus Nonius in Hispania, Cap. III. & Thomas Pinedus Observationibus in Stephani Byzantii de Urbibus & Populis Opus, ad Iberiæ Vocem.

III. Iapheti autem, ex Gomero primogenito Filio, potissimum ex Nepote primogenito, Gomeri primogenito Filio Ascenace, Posteros, divisis inter Noachides Terris, ex Asia in Europam digressos, ibique multorum Populorum Conditores fuisse, consentiunt plerique Scriptores, quos allegavimus Cap. I. §. VII. Nam Europæorum Arsenacium, quamvis Pars Asiaticis proxima, devastaturis Babylonem, ad Suppetias ferendas, in Asiam regressa videatur: de quô Jeremias Cap. LI. 27. loquitur: ibique forsassis subsstiterit: non tamen inde colligendum, ab universa Progenie Sedem in Europa relictam.

IV. Certe Populos Europæos, Asiaticis & Africanis septentrionales, ab Arsenace progenitos, licet in dubium à multis vocari non ignoremus, majore tamen Industriâ, nescio, an Probabilitate monstrant, communi Vocabulô Celtas nominatos esse, Reinerus Reineccius in Commentario de Misenorum Origine, quem Elias quidem Reusnerus ex Germanico in Latinum vertit, Iacobus autem Fabricius, Patris sui Georgii Fabricii Originibus Saxonicis subjunxit. Adrianus Schrieckius Lib. I. Celticarum Originum, Num. XL. Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib. I. Cap. II. & sequentibus. Marcus Velserus de Rebus Boicis Lib. I.

V. Cur ab Ascenace provenientes Populos Europæos prisca Lingua *Celtas* nominaverit, Adrianus Scrieckius docet in Monitis secundis ad Celticas Origines, Lib. III. Num. XXVI: *Communi quoque Nomine omnes Europæos nominatos fuisse CELTAS vel KELTAS, totamque Europam ab Origine Celticam fuisse quoque deduximus & monstravimus. Ptolemæus II. Quadripartiti sic Europam nominat. Origo Nominis ex Hebraico* כלד *KALD;*

KALD; Iapheticis Kalt, Kelt, est Gelidum, Frigens, Congelatum. KELTÆ itaque sunt Frigentes: ut, qui secundum Ezechielem Cap. XXXVIII. Latera Aquilonis tenent: ut contrario Situ Hecte Oppen, ÆTHIOPES sunt Flagrantes, qui ad Flagrantiam Solis, & ad Meridiem.

VI. *Majores* igitur sunt, ut *Iapheticî* Gomeræorum, *Gomeræi* Ascenacium: sic *Ascenaces* Celtarum. Quemadmodum vero à *Celtis*, tanquam Majoribus suis, *Germani* provenerint, qui Majores *Silesiorum* sunt, commemorabimus Cap. V.

CAPUT III.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Celtas GALLIS, & inter Gallos GOTHINIS?

I.

IN *Celtis* fuerunt *Galli*: quod indicavimus Cap. II. §. III. Ex Gallis autem *Gothini* quandam in Germania Sedem habuerunt. Tacitus in Germania, Cap. XLIII: *Nec minus valent retro Marsigni, GOTHINI, Osi, Buri: Terga Marcomannorum Quadorumque claudunt. E quibus Marsigni & Buri Sermone Cultuque Suevos referunt. GOTHINOS Gallica, Osos Pannonica Lingua coarguit, non esse Germanos: & quod Tributa patiuntur. Partem Tributorum Sarmatæ, Partem Quadi, ut Alienigenis, imponunt. GOTHINI, quô magis pudeat, & Ferrum effodiunt.*

II. Certe multô antiquioribus Temporibus jam in Germania Locus Gallis fuit. Iulius Cæsar de Bello Gallico, Lib. VI. Cap. XXIII: *Fuit antea Tempus, cum Germanos Galli Virtute superarent, & ultro Bella inferrent, ac propter Hominum Multitudinem, Agrique Inopiam, trans Rhenum Colonias mitterent. Itaque ea, quæ fertilissima sunt, Germaniæ Loca circa Herciniam Silvam, quam Eratostheni & quibusdam Græcis Famâ notam esse video, quam illi Orciniam appellant, Volcæ Tectosages occuparunt, atque ibi consederunt. Quæ Gens ad hoc Tempus iis Sedibus se continet, summamque habet Iustitiæ & bellicæ Laudis Opinionem: nuncque in eadem Inopia, Egestate, Patientia, quâ Germani permanent: eodem Victu & Cultu Corporis utuntur.* Tacitus in Germania, Cap. XXVIII. *Validiores olim Gallorum Res fuisse, summus Autorum divus Iulius tradit: eoque credibile est, etiam Gallos in Germaniam transgressos. Quantulum enim Amnis obstabat, quô minus,*

minus, ut quæque Gens evaluerat, occuparet permutaretque Sedes promiscuas adhuc, & nullâ Regnorum Potentiâ divisas? Igitur, inter Hercyniam Silvam, Rhenumque & Mœnum Amnes, Helvetii: ulteriora Boji, Gallica utraque Gens, tenuere.

III. Quam verò in Germania *Gothini* habuerunt Sedem? *Marcomannis & Quadis*, quorum à Tergis hæserunt, vicinam: ut Tacitus, cujus Verba §. I. reperiuntur, indicat: id est, ut nos interpretamur, *Moravis & Silesiis* propinquam: quam ideo, nec in Marcomannia, nec in Quadia, hoc est, nec in Moravia, nec in Silesia, sed ad utriusque Fines collocamus.

IV. Ab eâ diversam in Germania Gothinis Sedem, non Poloniæ tantum, verum etiam, cum Moraviæ, tum Silesiæ superioris Partem, Ducatum Teschinensem, qui Freistadium, & Frideccam Urbes complectitur, attribuit Philippus Cluverius in antiquâ Germaniâ Lib. III. Cap. XXXII. de Gothinis locutus: *continentur*, inquiens, *nunc hisce Finibus Poloniæ Particula: quâ Oppida Twardoszyn, Iablakow, Schoczow, Bielsko, & Miedzyrzecz: & Silesiæ item Portiuncula, quâ Oppida Teschen, Freistat, Friedeck: item Moraviæ Pars, quâ Oppida Mezyrzec & Holissow.*

V. At Cluverius solidum Sententiæ suæ Fundamentum non habet. Nam Errore ductus, veterem Silesiam Incolis veris, tum Quadis, tum Lygiis spoliatam, quorum illos in Moraviam, hos in Poloniam reposuit, ne vacuam relinqueret, multis Populis alienis replevit: ut ex iis, quæ postea proferemus, patebit.

VI. Accedit huc, quod Gothini Quadis, non Tributarii tantum, verum etiam seu pro Tributis, seu pro Mercedibus, Fossores ferrarii fuerint: ut Tacitus eodem in Loco, qui §. I exstat, innuit. Quadis enim Fodinæ Ferri fuit. Ptolemæus in Geographia Lib. II. Cap. XI: Ὑπὸ δὲ τὸν Ὀρκήνιον δρυμὸν, ΚΟΤΑΔΟΙ. Ὑφ' ὃς τὰ σιδηρεια, καὶ ἡ ΛΟΤΝΑ ὕλη. Ὑφ' ἣν μέγα ἔθνος οἱ ΒΑΙΜΟΙ, μέχρι τοῦ Δανουβίου. *Sub Silva vero Hercynia QUADI: sub quibus Ferri Minera & Luna Silva: sub qua Gens magna BÆMI usque Danubium.*

VII. Hinc Wolffgangus Lazius ex Gothinis Cuttenbergos Bohemos facit, quorum Urbs à Silesiæ Glacensium Comitatu quindecim Lapidibus distat, Metalli Fodinis præditos. De quibus hæc Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: *GOTHINI Tacito sunt Populi Germaniæ, qui Marcomannorum Terga claudunt, & Ferrum effodiunt. Hos hodie esse, qui Kuttenberg, Bohemiæ Urbem, incolunt: ubi Argenti Fodinæ sunt: vult Lazius in sua Austriæ Tabula, quam suâ Manu aneis Laminis cælavit. Vox non absimilis*

similis est. Berg enim Montem significat, quasi dicas Gothinorum, vel Cuthinorum Montem. Eadem Carolus Stephanus totidem Verbis in Dictionarium suum Historicum transtulit.

VIII. Nos igitur, cur *Gothinos Gallos*, quanquam in Germania fixos, in superiorem Silesiam veterem recipiamus, ideoque *Silesiorum Majoribus* annumeremus, non videmus.

CAPUT IV.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Celtas PANNONIBUS, & inter Pannones OSIS?

I.

OMnes Populos *Europæos*, Asiaticis Africanisque Septentrionales, olim *Celtas* fuisse nominatos, Cap. II. §. III indicavimus. Eo jure *Pannones* in Celtis obtinent Locum. Inter Pannones autem *Osi*, partim Sarmatis, partim Quadis tributarii, quandam in Germania Sedem consecuti fuerunt. De quibus Tacitus in Germania, Cap. XLIII. cum eos in Gentibus, quæ Marcomannorum Quadorumque clauserunt Terga, recensuisset: *OSOS Pannonica Lingua coarguit non esse Germanos; & quod Tributa patiuntur. Partem Tributorum Sarmatæ, Partem Quadi, ut Alienigenis, imponunt.*

II. Quamobrem OSIS, quamvis Pannonibus, quoniam in Germania fuit Locus circa Marcomannos & Quados, id est, Moravos & Silesios: non in Moravia, nec in Silesia, sed circa utriusque Limites fuit. Hoc dudum viderunt, qui *OSOS*, à Silesia exclusos, circa Silesiæ Fines, vel ad Hungariam, & Moraviam, vel in earum Terris Silesiæ proximis habitasse putant. Andreas Althamerus ad Taciti Germaniam, Cap. XLIII. *OSI verò, Germaniæ Populi eum incoluerunt Partem, quæ est Moraviæ vicina, versus Silesiam & Poloniam, ubi sunt Oppel & Neussa Urbes.* Iodocus Willichius in Commentariis ad Taciti Germaniam, Parte II. Cap. II: *OSI vero cum Ripam Danubii Septentrionalem contra Aravisços habitent, sicut hinc Conjectura fieri potest, erunt hodie non nulli Moravi, Posoniates, vulgo Presburgenses, & intra Vagam atque Granum Accolæ.*

III. Tamen sunt, qui OSOS Incolis Silesiæ priscis addunt. Ioannes Luytsius in Introductione ad Geographiam novam & veterem, Sectione II. Cap. XXIX. *Silesiam Osi inhabitarunt antiquitus.* Eosdem, partim intra

intra Sileſiæ ſuperioris Ducatum Oppolienſem, cujus Oppidum Glogovia minor eſt: Ratiborenſem cujus Oppidum Libnicium eſt: & Troppavienſem, cujus Oppida Peſcina & Bythonia ſunt: partim intra Poloniam collocat Philippus Cluverius in antiqua Germania, Lib. III. Cap. XXXII. de Oſis locutus: *Continetur*, inquiens, *hiſce nunc Finibus Sileſiæ Pars, quæ præcipua Oppida Oppelen, Kleinglogau, Ratibor, Troppa, Pſczyna, Rybnik, Byton: deinde Poloniæ Oppida, Dlugoszyn, Mrzyglod, Olsztyn, Mstow.*

IV. Nos, qui ſolâ Philippi Cluverii (quem in Sileſiæ Chorographia Ducem minus commodum deprehendimus: ut Cap. III. §. V. monuimus) Veſtigia premere non ſuſtinemus: non reperimus, cur *Oſos Pannones*, non Germanos, quamvis Germaniæ quandam Partem, Sileſiæ vicinam poſſidentes, Quadorum, id eſt, veterum Sileſiorum, Tributarios, in hodiernorum *Sileſiorum Majoribus* reponamus.

CAPUT V.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Celtas GERMANIS.

I.

Majores, ut Adamitæ *Noachidum*, Noachides *Iapheticorum*, Iaphetici *Gomeræorum*, Gomeræi *Aſcenacium*; ſic Aſcenaces *Celtarum* fuerunt: quemadmodum ex antecedentibus Cap. I. & II. liquet.

II. In *Celtis* autem, multas Europæas Gentes comprehendentibus, præter alios, non *Galli* tantum, verum etiam *Germani* fuerunt. Id luculenter indicat Dio Caſſius Libro XXXIX: Ὁ δὲ δὴ Ῥῆνος ἀναδίδωσι μὲν ἐκ τῶν Ἄλπεων τῶν Κελτικῶν, ὀλίγον ἔξω τῆς Ῥαιτίας. Περχωρῶν δὲ ἐπὶ δυσμαῖς, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τήν τε Γαλατίαν, καὶ τοὺς ἐποικοῦντας αὐτήν, ἐν δεξιᾷ δὲ τοὺς Κελτοὺς ἀποτέμνεται, καὶ τελευτῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν ἐμβάλλει. Οὗτος γὰρ ὁ ὅρος, ἀφ' ἑαυτοῦ γε καὶ ἐς τὸ διάφορον τῶν ἐπικλήσεων ἀφίκοιτο, δεῦρο ἀεὶ νομίζεται. Ἐπὶ τοσοῦτο γε πάνυ ἀρχαῖον Κελτοὶ ἑκάτεροι, οἱ ἐπ' ἀμφοτέρᾳ τῷ ποταμῷ οἰκοῦντες, ὠνομάζοντο. *Rhenus, ex Alpibus Celticis, paulò extra Rhetiam, oritur: inde verſus Occidentem profluens, ad ſiniſtram Galliam, ejusque Incolas, ad Dextram Celtas dividit: tandemque in Oceanum exit. Hic quippe Limes in hanc*

hanc usque Diem earum Regionum habetur, ab eo Tempore, quò diverſa Nomina adeptæ ſunt. Siquidem antiquiſſimis Temporibus Populi iſti ad utramque Fluminis Ripam habitantes, Celtæ appellati fuerunt. Lib. LIII. Κελτῶν γὰρ τινὲς, οὓς δὴ γερμανοὺς καλοῦμεν, πᾶσαν τὴν πρὸς Ῥῆνω Κελτικὴν κατασχόντες, Γερμανίαν ὀνομάζεσθαι ἐποίησαν: τὴν μὲν ἄνω, τὴν μὲν τὰς τοῦ ποταμοῦ πηγάς. Τὴν δὲ, κάτω τὴν μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ Βρεττανικοῦ ἔσω. *Celtarum enim quidam, quos GERMANOS vocamus, cum omnem ad Rhenum Celticam occuparent, effecerunt, ut Germania vocaretur: ſuperior, quæ à Rheni Fontibus incipit: inferior, quæ ad Oceanum Britannicum extenditur.* Arrianum in Celticis Populis Marcomannos & Quados, quos Tacitus Germanis annumerat, recenſentem adducemus Teſtem Cap XIV. §. 47. & 48.

III. Hinc Populos *Germanicos*, quia communes cum reliquis Celtis Majores *Aſcenaces* habuerunt, non univerſos tantum, verum etiam ſingulos, Rhenanos, Gothos, alios, Hebræis, Græcis, Latinis pro Aſenacibus habitos reperimus.

IV. *Germaniam* dicit *Aſcenaciam* Benjamin Tudelenſis, Iudæus [A. C. 1173. mortuus] in Itinerario, quod Hebraicè ſcripſit, Interprete Conſtantino Lempereuro de Germania: *Hæc Regio Montibus ac Collibus ſcatet: in quâ Iſraelitarum Cœtus omnes ad magnum Rheni Flumen habitant. Inde à Colonia, quæ Imperii Initium eſt, Suſenburg usque, GERMANIÆ Terminum: idque per quindecim Dierum Itinera. Quondam Terra ASCHENAZ dicebatur.*

V. *Rhenanos* appellat *Aſcenaces* Ioſephus in Antiquitatibus, Lib. I. Cap. VII: Ἀσχανάζης μὲν Ἀσχαναζαῖς ὤκισεν. Οἱ νῦν Ῥηγῖνες ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καλοῦνται. *Aſchenazes condidit ASCHENAZAS: qui nunc RHEGINES appellantur à Græcis.* His in Teſtimonium adductis Verbis ſubjungit Philippus Cluverius in antiquâ Germaniâ, Lib. I. Cap. VII: *Quos heic intellexerit RHEGINES, nemini alias Græcorum vel Latinorum Scriptorum memoratos, haud facile quis dixerit.* Dixit hoc obſcurius quidem Stephanus Byzantius in Opere de Urbibus & Populis: Ῥῆνοι, ἔθνος παροικοῦν τῷ Ῥήνῳ τῷ ποταμῷ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καλούμενοι. *Rheni, Gens, quæ prope Fluvium Rhenum habitat, & ab ipſo Nomen ſortita eſt.* Evidentius autem Adrianus Schrieckius, per *Rhegines*, non tantum *Rhenanos*, id eſt, ad Rhenum habitantes, ſed omnes in eo Terrarum Tractu, quas Rhenus & Danubius, antiqui Germanorum ad Occidentem & Meridiem Fines, attingunt, Incolas Germanos intelligens, in Monitis ſecundis ad Celticas Origines, Lib. III. Num. XXII: אשכנז *ASCHENAS vel Aſcenas, As-in-as*

Iapheticis est, qui inter Aquam & Aquam. Ii probantur, qui intra Danubium & qui intra Rhenum: eo quod Iosephus Antiquitatum Lib. I. Cap. VII. ASCHENASSOS nominat eos, qui nunc, ait, Ἐηγίνες à Græcis nominantur. Et Ryninne apertè sonat, qui intra Rhenum.

VI. Gothos facit Ascenaces Eusebius in Chronicorum priore Libro, de Iapheti Nepote Gomero: *Filii Gomar Aschanaz: Gentes Gothicæ.*

VII. Nimirum Europæi Ascenaces, inter Initia communissimo Celtarum Vocabulo designati, cum in magnam Gentium excrevissent Multitudinem, specialia suscepерunt Nomina, quibus, maximè diversis Locis habitantes, inter se discernerentur. Hinc ei CELTARUM Parti, cui Sarmatia, Danubius. Rhenus, Oceanus pro Limitibus fuerunt, accessit antiquitus, quantum judicare possumus, prius aut TEUTONUM, aut THEUTISCORUM, postea GERMANORUM Appellatio. De quorum Nominum Originibus agunt, Iacobus Pontanus in Progymnasmatibus, Vol. III. Parte I. Dialogo XXXII. Iohannes Limnæus de Imperii Romano-Germanici Iure Publico, Lib. I. Cap. VI. Philippus Cluverius in antiquâ Germania Lib. I. Cap. X. Lib. II. Cap. XX. Matthias Berneggerus ad Taciti Germaniam Quæstione VII. Thomas Pinedus in Observationibus ad Stephanum Byzantium, Vocem, Alemani.

VIII. Majores igitur sunt, ut Ascenaces *Celtarum*, sic Celtæ *Germanorum*: à quibus *Suevi* provenerunt, propinquiores *Silesiorum* Majores.

CAPUT VI.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Germanos SUEVIS.

I. GERMANORUM intra EUROPAM Sedes.

I.

VEteris *Germaniæ Finis* erat, *ad Occidentem Rhenus*, Germanos à Gallis separans: *ad Meridiem Danubius*, Germanos à Sarmatis Iazygibus, olim Pannonibus, hodiè Hungaris, dividens: *ad Orientem Vistula*, Germanos

nos à Sarmatis Bastarnis, hodie Polonis, dimovens: *ad Septentrionem Oceanus*, ut quidam censent, ad Daniam Balthicus: ut alii judicant, ad Norwegiam & Finniam Septentrionalis: Germanos adversus Incolas ultra Oceanum habitantes muniens.

II. Hanc Germanorum Sedem, quoniam ab ea dependet inter illos Suevorum, & inter hos cum Lygiorum, tum Quadorum, id est, Silesiorum vera Sedes, idoneis pluribusque confirmabimus Testimoniis. Iulius Cæsar de Bello Gallico Lib. IV. Cap. XVI: de Sicambris Germanis: *Ad quos cum Cæsar Nuntios misisset, qui postularent eos, qui sibi Galliæque Bellum intulissent, ut sibi dederent, responderunt: Populi Romani Imperium RHENUM finire: si, se invitò, Germanos in Galliam transire, non æquum existimaret, cur sui quicquam esse Imperii aut Potestatis trans RHENUM postularet.* Strabo in Geographia L. II: Μετὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὴν κελτικὴν, τὰ πρὸς ἕω λοιπὰ ἐστὶ τῆς Εὐρώπης· ἃ δίχα τέμνεται τῷ Ἴστρῳ ποταμῷ· Φέρεται δ' ἄντος ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω, καὶ τὸν ἄξεινον πόντον, ἐν ἀρκτερᾷ λιπὼν τὴν Γερμανίαν ὅλην, ἀρξαμένην ἀπὸ τοῦ Ῥήνου. *Post Italiam & Galliam, reliquæ sunt Partes Europæ, Orienti adversæ, quas medias secat ISTER Amnis. Is ab Occidente Orienti adversæ, quas medias secat ISTER Amnis. Is ab Occidente Orienti adversæ, in Euxinum labens Pontum, ad lævam relinquit GERMANIAM totam, à RHENO cœptam.* Libro VII: Εὐθὺς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου, μετὰ τοὺς κελτικοὺς, πρὸς τὴν ἕω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται. *Statim erga trans RHENUM, post Celticas Gentes, in Orientem versus sita post GERMANI colunt.* Ibidem post quædam, de Germania: ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ, μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρξαμένοις. σχεδὸν δέ τοι καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ ἑσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. *Est prima Pars hujus Regionis ad Rhenum, à Fontibus ejus usque ad Ostia. Atque hic Fluminis Tractus est occiduum Regionis Latus.* Iterum post quædam: Ἐξήρηται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ συνεχῆ ταῖς Ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινὰ, πρὸς ἕω τεταμένην, ὡς ἂν μέρος ἔσωθεν τῶν Ἄλπεων. *Etenim hæc Regio ad Meridiem attollitur, ac Dorsum quoddam erigit continuum Alpibus, versus Orientem porrectum, ita, ut videri Pars Alpium possit.* Præterea, post quædam: Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσοίκιοι παρήκουσι τῷ Ὠκεανῷ. Γωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου λαβόντες τὴν ἀρχὴν, μέχρι τοῦ Ἄλβιος. Τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι, Σύγαμβροί τε καὶ Κίμβροι. Τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος τὰ πρὸς τῷ Ὠκεανῷ. παντὰ πασιν ἄγνωστα ὑμῖν ἐστίν. *Germanorum, ut diximus, qui sunt Septentrionales, ad Litus Oceani extenduntur. Ac noti sunt ab*

Ostiis Rheni ad Albin, notissimi Sicambri & Cimbri. Quæ autem trans Albim ad Oceanum sunt, nobis prorsus sunt ignota. Tacitus in Germania Cap. I: *GERMANIA omnis à Gallis, Rhetisque & Pannoniis RHENO & DANUBIO Fluminibus: à Sarmatis Dacisque mutuo Metu aut Montibus separatur. Cætera OCEANUS ambit, latos sinus & Insularum immensa Spatia complectens.* Ibidem, Cap. XLV. post relatos ad Suevorum Gentem Suiones, de Fennis ad Oceanum Septentrionalem postremis: *Peucinorum, Venedorumque & FENNORUM Nationes GERMANIS an SARMATIS adscribam, dubito.* Pomponius Mela Lib. III. Cap. III: de Rheno locutus: *GERMANIA hinc Ripis ejus usque ad Alpes, à Meridie ab ipsis Alpibus: ab Oriente SARMATICARUM Confinio Gentium: qua Septentrionem spectat, Oceani Litore obducta est.* Claudius Ptolemæus in Geographia Lib. II. Cap. XI: Τῆς Γερμανίας τὴν μὲν δυσμικὴν πλευρὰν, ἀφορίζει ὁ Ῥῆνος ποταμός. Τὴν δὲ ἑῳκὴν, ὁ Γερμανικὸς Ὠκεανός. *GERMANIÆ Occidentale Latus terminat RHENUS Amnis: Septentrionale verò Germanicus Oceanus.* Ibidem post quædam: Τὴν δὲ μεσημβρινὴν πλευρὰν ὁρίζει τὸ Δανούβιος ποταμοῦ τὸ δυσμικὸν μέρος. *Meridionale autem Latus finit DANUBII Fluvii Pars occidentalis.* Iterum post quædam: Τὴν δὲ ἀνατολικὴν πλευρὰν ὁρίζει ἡ ἀπὸ τῆς ἱερεμίνης ἐπιστροφῆς τὰ ὑπερκείμενα σαρματικὰ ὄρη διάστασις. *Orientale autem Latus terminat Dißantia, à dicto Flexu, ad imminentes SARMATICOS Montes.* Ibidem mox: Καὶ ἡ μετὰ τὰ ὄρη ἐπὶ τὴν ἱερημένην κεφαλὴν τοῦ Οὐιστύλα ποταμοῦ. καὶ ἔτι αὐτὸς ὁ ποταμὸς, ἕως θαλάσσης. *Præterea, Distantia, quæ est post Montes, ad dictum VISTULÆ Fluvii Fontem: atque hinc Flumen ipsum ad MARE usque.* Agathemerus in Geographia Lib. II. Cap. IV: Ὁρίζεται δὲ ἡ μὲν Γερμανία τῷ Ῥήνῳ ποταμῷ. *Terminatur autem GERMANIA Fluvio RHENO.* Ibidem, post quædam: Οὐ πρὸ πολλοῦ δὲ τῶν τοῦ Ῥήνου πηγῶν τὰς ἀρχὰς ἔχων ὁ Ἴστρος, ὃν μέχρις Οὐινδοβόνης πόλεως Δανούβιον καλοῦσιν, ὁρίζει τὴν Γερμανίαν πρὸς τὰ ὑποκείμενα ἔθνη. *Non autem longè à RHENI Fontibus Originem ducens Ister, quidum ad Urbem usque Vindobonam* [Viennam] *venit, DANUBIUS appellatus, terminat GERMANIAM à vicinis Gentibus.* Iterum post quædam: Τῆς Γερμανίας μετὰ τὸν Οὐιστύλαν ποταμὸν ἔχεται ἡ Σαρματία ἀναλαμβάνουσα πολλὴν γῆν καὶ πολλὰ ἔθνη. *GERMANIAM excipit statim trans VISTULAM Fluvium SARMATIA, multas Terras & Gentes complexa.*

II.

II. SUEVORUM intra GERMANIAM Sedes.

In hoc Terrarum Germanicarum Tractu Germanicus Populus Suevi Sedem habebant: etiamnum, quanquam multis Partibus angustiorem, habentes. Nam olim cæteris Germanis, & Numero, & Potentiâ prævalentes, potiorem possidebant Germaniæ Partem. Iulius Cæsar de Bello Gallico, Lib. IV. Cap. I: *SUEVORUM Gens est longè maxima & bellicosissima GERMANORUM omnium. Ii centum Pagos habere dicuntur: ex quibus quotannis singula millia armatorum, bellandi Causa, suis ex Finibus educunt.* Strabo in Geographia Lib. IV: de Rheno: interprete Guilielmo Xylandro: *Supra totam hanc Ripam SUEVI Natio GERMANICA, reliquis Numerô & Potentiâ superiores: à quibus alii pulsi in Regionem interiorem RHENO nunc confugerunt: Sed & aliis in Locis alit dominantur, Bellique Seminaria excipiunt, prioribus subinde debellatis.* Lib. VII: de Germanis, eodem Interprete: *Maxima quidem est SUEVORUM Natio. Nam à Rheno ad Albin usque pertingit, & trans Albin habitant Pars eorum, ut Hermunduri & Longobardi, atque nunc quidem hi Fugâ factâ omnino in ulteriorem Regionem se contulerunt.* Tacitus de Germania, Cap. XXXVIII: *Nunc de SUEVIS dicendum est: quorum non una, ut Cattorum Tencterorumque Gens: majorem enim GERMANIÆ Partem obtinent, propriis adhuc Nationibus Nominibusque discreti: quanquam in commune SUEVI vocentur.* Paulus Orosius Lib. I. Cap. II: *Deinde GERMANIA est, ubi plurimam Partem SUEVI tenent: quorum omnium Gentes sunt LIV.* Eadem in Æthici Cosmographia reperiuntur.

IV. Nationum Suevicarum intra Germaniam fuerunt, quædam *ad Occidentem:* quædam *ad Meridiem:* quædam *ad Orientem:* quædam *ad Septentrionem.* Eas proferemus, quemadmodum Tacitus, olim Germaniæ propinquus, quem Gallia Belgica, id est, Germania Cisrhenana, intra Galliam, à Germanicis Populis habitata Præfectum habuit, (ut de Romanarum Rerum Scriptoribus Lib. II. Parte II. Cap. XIV. ostendimus) indicat.

V. SUEVI *ad Occidentem* à RHENO fuerunt. (I) SEMNONES. (II) LANGOBARDI. (III) REUDINGI. (IV) AVIONES. (V) ANGLI. (VI) VARINI. (VII) EUDOSES. (VIII) SUARDONES. (IX) NUITHONES. Tacitus de Germania, Cap. XXXIX. §. I: *Vetustissimos se nobilissimosque Suevorum SEMNONES memorant.* Ibidem §. V: *Adjicit Autoritatem For-*

tuna SEMNONUM. *Centum Pagis habitantur: magnôque Corpore efficitur, ut se Suevorum Caput credant. Contra,* LONGOBARDOS *Paucitas nobilitat, quod plurimis ac valentissimis Nationibus cinctis, non per Obsequium, sed Præliis & periclitando tuti sunt.* REUDINGI *deinde & AVIONES, & ANGLI, & VARINI, & EUDOSES, & SUARDONES, & NUITHONES Fluminibus aut Silvis muniuntur.* Cap. XLI. §. I. *Et hæc quidem Pars* SUEVORUM *in secretiora* GERMANIÆ *porrigitur. Propior (ut, quô Modô paulô ante* RHENUM, *sic nunc* DANUBIUM *sequar) Hermundurorum Civitas.*

VI. SUEVI *ad Meridiem* à Danubio fuerunt: (I) HERMUNDURI. (II) NARISCI. (III) MARCOMANNI. (IV) QUADI. Tacitus de Germania, Cap. XLI. post ea, quæ in medium attulimus, §. III: *In* HERMUNDURIS *Albis oritur, Flumen inclutum & notum olim: nunc tantum auditur. Iuxta Hermunduros* NARISCI, *ac deinde* MARCOMANNI & QUADI *agunt.*

VII. SUEVI *ad Orientem*, Sarmatis proximi, fuerunt: (I) MARSIGNI. (II) GOTHINI. (III) OSI. (IV) BURII. (V) LYGII. Tacitus de Germania Cap. XLIII: *Nec minus valent retro* MARSIGNI, GOTHINI, OSI, BURII: *Terga* MARCOMANNORUM QUADORUMque *claudunt. E quibus* MARSIGNI & BURII *Sermone Cultuque Suevos referunt.* GOTHINOS *Gallica,* OSOS *Pannonica Lingua coarguit, non esse Germanos: & quod Tributa patiuntur. Partem Tributorum* SARMATÆ, *Partem* QUADI, *ut Alienigenis, imponunt.*

VIII. Inter hos Suevos LYGII tam copiosi fuerunt, ut eorum Gentes exstiterint: (I) ARII. (II) HELVECONES. (III) MANIMI. (IV) ELYSII. (V) NAHARVALI. Tacitus de Germania, Cap. XLIII. post recensitos Marsignos, Gothinos, Burios: *Omnesque hi Populi pauca campestrium, cæterum Saltus & Vertices insederunt. Dirimit enim scinditque Sueviam continuum Montium jugum, ultra quod plurimæ Gentes agunt. Ex quibus latissimè patet* LYGIORUM *Nomen in plures Civitates diffusum. Valentissimas nominasse sufficiet,* ARIOS, HELVECONAS, MANIMOS, ELYSIOS, NAHARVALOS.

IX. SUEVI *ad Septentrionem*, quorum Finis Oceanus Glacialis exstitit, fuerunt: (I) GOTHONES. (II) RUGII. (III) LEMOVII. (IV) SUIONES. (V) SITONES. Tacitus de Germania, Cap. XLIII. §. VII. & VIII: *Trans Lygios* GOTHONES *regnantur,*

tur, paulô jam adductius, quam cæteræ Germanorum Gentes: nondum tamen supra Libertatem. Protinus deinde ab Oceano RUGII & LEMOVII. Cap. XLIV. §. I: SUIONUM *hinc Civitates ipso in Oceano; præter Viros Armaque, Classibus valent.* Cap. XLV. §. I: *Trans Suionas aliud Mare, pigrum ac prope immotum, quô cingi claudique Terrarum Orbem hinc Fides.* Ibidem, §. XI: *Suionibus* SITONUM *Gentes continuantur. Cætera similes, unô differunt, quod Folmina dominatur: in tantum, non modo à Libertate, sed etiam à Servitute degenerant. Hic* SUEVIÆ *Finis.* Hos veteris Sueviæ Fines Baptista Mantuanus pauciſſimis complexus repræsentat in Carmine, quod ad Regem Romanum scripsit, Versu 67:

-- Amplissima cerne
Regna SUEVORUM, *quæ* VISTULA *claudit & ingens*
OCEANUS, *Vada* DANUBII. ---

X. Iam, cum adeo magna GERMANIÆ Pars SUEVIA fuerit: cujus Partem SILESII etiamnum possident: in Germanis SUEVOS pro Silesiorum Majoribus habendos esse quis non videt?

CAPUT VII.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos SEMNONIBUS?

I.

SUnt, qui *Semnones*, unâ Literâ omissâ, cum *Senonibus* confundunt. Inter hos Philippus Melanchthon, Ioachimus Curæus, Fridericus Sylburgius, Iustus Lipsius, Ianus Gruterus, Iacobus Schickfusius: de quibus videatur §. V. & IX.

II. *Senones* quidem, prius *Italiæ*, post *Galliæ* Populus, Romam & ceperunt, & incenderunt. Polybius Lib. II. Cap. XIX: Interprete Isaaco Casaubono: *Indignissimè Facinus illud tulere Romani: ac statim ducto in Hostes Exercitu, cum Gallis Senonibus obviam prodire jussis, Manum conserunt.* Strabo Lib. V: de Pado, Italiæ Fluvio: Interprete Guilielmo Xylandro: *Circa Fluvium autem illum quondam, ut dixi, Galli habitabant plurimi: quorum maximæ Gentes Boji & Insubres, &, qui Romam aliquando subita Incursione ceperunt, Senones.* Tacitus in Annalibus Lib. XV. Cap. XLI: *Fuere, qui annotarent, XIIII. Kalendas Sextiles Principium Incen-*

Incendii hujus ortum, quô & Senones captam Urbem inflammaverant. Statius Lib. V. Silva III. v. 197:

— Sacrilegis lucent Capitolia Flammis
Et Senonum Furias Latiæ ſenſere Cohortes.

III. *Semnones* autem in *Germanis Suevos* fuiſſe conſtat. Strabo Lib. VII. de Maroboduo, Marcomannorum Rege: quem Imperio ſuo adjeciſſe narrat. Καὶ τῶν Σημνων αὐτῶν μέγα ἔθνος Σέμνωνας. *Etiam Suevorum magnam Gentem Semnones.* Tacitus in Annalibus L. II. Cap. XLV; *Non modo Cheruſci Sociique eorum, vetus Arminii Miles, ſumſere Bellum: Sed è Regno etiam Marobodui Suevæ Gentes Semnones ac Longobardi defecere ad eum.*

IV. Iidem Semnones in Suevis centum Pagos, id eſt, Regiones poſſederunt. Tacitus in Germania Cap. XXXIX. §. I: *Vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimosque Suevorum Semnones memorant.* Ibidem §. V: *Adjicit Autoritatem Fortuna Semnonum. Centum Pagis habitantur: magnoque Corpore efficitur, ut ſe Suevorum Caput credant.*

V. Sedes intra Sueviam Semnonibus fuit trans Albim, in Orientem verſus, usque ad Suevum Amnem. Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CVI. §. I: *Perluſtrata Armis tota Germania eſt.* Ibidem poſt quædam, §. II: *Fracti Langobardi, Gens etiam Germana Feritate ferocior. Denique, quod nunquam antea Spe conceptum, nedum Opere tentatum erat, ad quadringenteſimum Milliarium, à Rheno usque ad Albim, qui SEMNONUM* (ita rectius Auſonius Popma & Ioannes Henricus Bœclerus, quam *Senonum*, Fridericus Sylburgius, Iuſtus Lipſius & Ianus Gruterus, edidit) *Hermunduro-rumque Fines præterfluit, Romanus cum Signis perductus Exercitus.* Claudius Ptolemæus in Geographia Lib. II. Cap. XI: Interprete Bilibaldo Pirckheimero: *Interiores autem atque mediterraneæ Gentes maximæ ſunt Suevi Angili, qui magis Orientales ſunt, quam Langobardi, protenſi ad Septentrionem, usque ad Medium Albis Fluvii. Tum Suevi SEMNONES, qui habitant poſt Albim à præfata Parte, verſus Ortum, usque ad Suevum Fluvium.* Hinc, ut vera Semnonibus Sedes conſtitui poſſit, oritur Quæſtio, quisnam ſit Fluvius *Suevus?*

VI. Quibusdam *Suevus* creditur eſſe *Viadrus:* intra Moravorum Limites, Sileſiis proximos, ad Oderam Vicum ortus, Sileſiam univerſam percurrens, in Marchia Francofurtum, in Pomerania Stetinum præterlapſus, per Sinum magnum in Oceanum Balthicum defluens. Conradus Celtes de Hercynia Silva: *Eſt Silva in Europa, qua in Boream ſpectat, qua ſe Rheni,*

ni, Danubii, Albis, Viſurgi & Oderæ, quem Suevum & Guttulam à priſcis vocatum reperio, Viſtulique & aliorum inclytum Amnium Parentem jactat. Philippus Cluverius in antiqua Germania, Lib. III. Cap. XXV: *Ego facile inducere me ſiverim, uti illis aſſentiar, qui Suevum Amnem eundem eſſe Viadrum opinantur.* Eam Opinionem amplexus profitetur in veteris Sueviæ Tabula, his Fluvio Suevo adſcriptis Verbis: *Suevus Amnis, qui & Iader ſive Viader & Guttalus.* Et in Geographia Lib. III. Cap. V: *Viadrus, antea Suevus & Plinio Guttalus dictus, vulgo nunc die Oder.*

VII. Aliis verò *Suevus* cenſetur eſſe *Spreva*: in Bohemiæ Finibus proſiliens, in Luſatia Budiſſinam, in Marchia Berolinum præterlapſus, in Havelam decurrens: cum quô Albim ingreſſo, utriusque mixtus Aquis, Hamburgum delatus, in Germanicum diffunditur Oceanum. Andreas Althamerus in Scholiis ad Taciti Germaniam, Cap. II: *Suevus Fluvius dicebatur priſcis, qui poſtea Sprevus Barbaris cœpit dici, apud Marcomannos die Spre: Berolinum & Coloniam dirimens: quanquam alii Oderam olim Suevum vocitatum contendant.* Iodocus Willichius in Commentariis ad Taciti Germaniam, Parte II. Cap. XXVIII: de Suevo: *Oritur hodie ſupra Budiſſam ad Auſtrum circiter duo Milliaria Germanica, eaque communia in Pago, cui & à Fonte Suevi Nomen inditum, & Spreunberg dictus eſt, quod Latinis eſt Mons Suevi. Germani autem ferè Suevum Sprevum corruptè nuncupant.* Ibidem poſt quædam: *Confluit Berlinum, ubi Coloniam & Berlinum diſterminat, Arcemque magnificentiſſimè exſtructam illuſtriſſimi Marchionis Electoris noſtri Sedem allabitur: illinc circiter duo Milliaria circa Arcem Spondavienſem in Habellam ſe ſe exonerat. Nomenque ejus intercidit.* Ioannes Antonius Maginus in Geographia, Cap. VII: *Odera vulgo Oder, Ortelio Viadus eſt, & Plinio Guttalus. Hunc Niger Suevum falsò vocat. Nam Suevus nunc Spre vel Spree dicitur: nec in Mari ſe ſe exonerat, ſed in Fluvium Albim.*

VIII. Ex quibus colligas Viadrum à Suevo, id eſt, Spreva prorſus eſſe diverſum Amnem. Hanc Sententiam confirmat Claudius Ptolemæus, cui *Suevus* & *Viadrus* duo Fluvii ſunt, in Geographia Lib. II. Cap. XI: Σουΐβα ποταμῦ ἐκβολαί. Οὐιάδα [pro Οὐιάδρα, *Viadi* pro *Viadri*] ποταμῦ ἐκβολαί. Οὐιςῦλα ποταμῦ ἐκβολαί. *SUEVI Fluvii Oſtia. VIADI Fluvii Oſtia. Viſtulæ Fluvii Oſtia.* Ibidem poſt quædam: Μετὰ δὲ τὰς Σάξονας ἀπὸ τῦ Χαλύσα ποταμῦ, μέχρι τῦ Συήβου ποταμῦ Φαρδηνοί. Ἔιτα Σιδηνοὶ μέχρι τῦ Ιαδούα [pro Οὐιάδα, *Iaduæ* pro *Viadi*] ποταμῦ. Καὶ ὑπ' αὐτὰς Ῥατίκλειοι, μέχρι τῦ Οὐϊςῦλα ποταμῦ. *Poſt Saxones verò à Chaluſo Fluvio usque ad SUE-*

VUM Fluvium tenent Pharodeni. Post Sideni, usque ad VIADUM Fluvium. Sub ipsis Ruticlii, usque ad Vistulam Fluvium.

IX. Hoc Pacto fit, ut *Semnonibus*, trans Albim, ad SUEVUM, (quem alii Viadrum, alii Sprevam esse statuunt,) habitantibus, admodum dispares Germaniæ Partes pro Sedibus assignent: (I) *Pomeraniam:* Petrus Bertius in Notis ad Ptolemæi Lib. II. Cap. XI. Voces: *Suevi SEMNONES: Angleem in Pomerania.* (II) *Marchiæ Brandenburgensis veteris Partem, ad Albis Ripam Orientalem:* Philippus Melanchthon in Oratione, quam de Misenorum Regione & Gente scripsit: *Ad Albim duæ celebratissimæ Gentes Sedes tenuerunt. In Ripa Occidentali fuerunt Longobardi, à Salinis ad Parthenopen, & ferè ad Brunsuigam usque. In Ripa Orientali SENONES fuerunt, ubi nunc vetus Marchia est.* Iodocus Willichius in Commentariis ad Taciti Germaniam, Parte II. Cap. XVII: *Sicut in Orientali Albis Ripa Suevi SEMNONES: ita in Occidentali Angrivarii & Longobardini.* Post quædam: *Eo autem loco est Episcopatus Havelsbergensis, Prignitium, quod sex Urbibus hodie constat, & quam Regiunculam Havellæ (Vulgo das Havelland) nuncupant, ubi & Rattenanum & Brandenburgum & quædam oppida visuntur, juxta cum Comitatu Rappinensi.* Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus: *SENONES, qui tenuerunt eam Partem, ubi nunc sunt oppida veteris Marchiæ.* Ibidem, post quædam: *Post SENONES, id est, post Marchiam Brandenburgensem.* Eadem scribit Iacobus Schickfusius in Silesiæ Chronico Lib. I. Cap. I. (III) *Marchiæ Brandenburgensis mediæ Partem, ad Albis Ripam Occidentalem, & in Archiepiscopatu* (hodie Ducatu) *Magdeburgensi Partem:* Georgius Fournierus in Geographia Lib. IV. Cap. V: de Albi: *Dexteramque ejus Ripam accolebant SEMNONES.* Ibidem post quædam: *A Bojohæmo secundum Albim usque ad Salæ Confluentem, centum Pagis habitarunt SEMNONES: quibus contermini fuerunt Longobardi.* Paucis interjectis: *Horum nunc Finibus continentur Marchia Brandenburgensis media, & Madoburgensis Episcopatus Pars.*

X. *Aliam*, eamque multò ampliorem *Sedem*, Marchiæ Brandenburgensis novæ Partem Sternbergensem, Francofurtanam, Briezensem: Anhaltinum Principatum: Saxoniæ superioris & Misniæ Partes: Lusatiam: SILESIORUM Ducatum Crosnensem, Glogaviensem, Saganensem: Poloniæ minoris Partem, Semnonibus attribuit Philippus Cluverius in Geographia Lib. III. Cap. III: de Suevis: *Eorum antiquissimi nobilissimique SEMNONES fuere, utramque latè accolentes Ripam Viadri, qui Amnis antea Suevus dictus.* Et in antiqua Germania Lib. III. Cap. XXV: *Continentur igitur nunc universis SEMNONUM Finibus Regiones istæ: Poloniæ minoris Pars, inter Vartam & Viadrum: atque in eâ Urbs magnifica Posenanum: Ducatus Crossinensis: Regio Sternbergensis. Silesiæ Pars, qua Oppida celebria Glogaw, Sagan, Sprottaw, Sorau, Lusatia: Marchiæ Brandenburgensis Portiunculæ, qua Oppida Francford & Treuen Brœzen: Anhaltini Principatus: Saxoniæ item Superioris & Misniæ Partes trans Albim.*

XI. Nos igitur in Suevis eminentes *Semnones*, trans Albim, ad *Suevum*, id est, non *Viadrum*, sed *Spream*, [quem pro Silesiorum, nec veterum, nec hodiernorum Fluvio agnoscimus] extensos, cur pro Silesiæ Cultoribus, Silesiorumque Majoribus habeamus, non reperimus.

CAPUT VIII.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos MARSIGNIS.

I.

Marsignos & Marovingos, quos alii *Marvingos*, alii corruptius *Marungos* appellant, eosdem putat Petrus Montanus in Notis ad Ptolemæi Geographiam, Lib. II. Cap. XI. Diversos à Marsignis Marovingos censet Iodocus Willichius in Commentariis ad Taciti Germaniam, Parte II. Cap. XXII.

II. *Marsigni* fuerunt in *Germanis Suevi*, Marcomannis Quadisque vicini. Tacitus in Germania Cap. XLIII: *Nec minus valent retro MARSIGNI, Gothini, Osi, Burii: Terga Marcomannorum Quadorumque claudunt. E quibus MARSIGNI & Burii Sermone Cultuque Suevos referunt.*

III. Sunt, qui *Marcomannos* pro *Moravis*, & *Quados* pro *Silesiis* habent. Ii reperiunt, cur Moravis Silesiisque propinquos, non autem, cur Moravos Silesiosque statuant Marsignos. Tamen eos ad Silesiam refert Andreas Althamerus in Scholiis ad Taciti Germaniam, Cap. XLIII: *Marsignos atque Gothinos, Suevas Gentes, Marcomannis Quadisque vicinas, à Tergo ipsorum, similiter Moraviæ atque Sleziæ Regiones incoluisse, ex hoc Textu colligitur.* Iosephus Moletius in Notis ad Claudii Ptolemæi Geographiam, Lib. II. Cap. XI. de Marovingis: *Schlesia Regio, Poloniæ vicina, & Vratislavia.* Matthias Quadus in Geographia Lib. IV. Cap. VII: *Marsigni Sue-*

vorum quoque Populi indubie hunc Silesitarum Tractum tenuere, prope Nissam Urbem, ubi à Ptolemæo Maruinges Curionesque locantur.

IV. Alii vero *Marcomannos* pro *Bohemis*, & *Quados* pro *Moravis* habent. Inter hos Philippus Cluverius *Marsignos* in Silesiæ Superioris quidem Ducatum Grotkovienſem, cujus Urbs Niſſa eſt: Inferioris autem Ducatum Monſterbergicum: Bregenſem, cujus Urbs Olavia eſt: Suidnicenſem, cujus Urbs Strigovia eſt: Lignicenſem: Vratislavienſem: & Comitatum Glacenſem, traducit, in antiqua Germania Lib. III. Cap. XXXII: de Marſignis locutus: *Continentur*, inquiens, *hodie his Finibus celeberrima totius Sileſiæ Pars, qua Oppida nobiliſſima Neiſſe, Munſterberg, Grotka, Brige, Olau, Sweinitz, Strige, Lignitz, & ipſum totius Sileſiæ Caput Breslaw: prætereaque Comitatus Glacenſis.*

V. Hæc, partim nullis, partim ruinoſis ſuperſtructa Fundamentis, perſuadere nobis [Marcomannos quidem non Bohemos, ſed Moravos: Quados autem non Moravos, ſed Sileſios ſtatuentibus] nondum poſſunt, ut intra Sueviam veterem *Marſignos* in antiquis Sileſiæ Poſſeſſoribus, Sileſiorumque Majoribus reponamus.

CAPUT IX.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos SIDONIBUS, COGNIS, VISBURGIIS.

I.

SIdones, Cognos, Visburgios in Germaniæ Populis Suevos, Lutis Buris; circa Flumen Viſtulam habitantibus, proximos indicat Claudius Ptolemæus in Geographia Lib. II. Cap. XI: Λοῦτοι, οἱ Βοῦροι, μέχρι τοῦ Οὐιστούλα ποταμοῦ. Ὑπὸ δὲ τούτους, πρῶτοι Σίδωνες. Εἶτα κόγνοι. Εἶτα Οὐισβύργιοι, ὑπὲρ τὸν Ὁρκύνιον δρυμόν. *Luti dicti Buri usque ad Viſtulam Flavium. Sub iis vero primi ſunt Sidones: poſt Cogni: poſt Visburgii, ſupra Hercyniam Sylvam.*

II. Ea vero Sueviæ Pars, quam de noſtrâ Sententiâ (mox confirmandâ) veteres Sileſii, Quadi Lygiiique coluerunt, ad Orientem habuit pro Limite Viſtulam, in Sileſiorum Teſchinenſibus Agris profilientem, Germanos à Sarmatis (quorum illis ſiniſtra, his dextera Ripa fuit propria) ſeparantem. Ideo ſunt, quibus *Sidones*, *Cogni*, *Visburgii* pro *Sileſiis* habentur.

III. *Sidones* pro Sileſiis *Oppolienſibus*: & *Cognos* pro Sileſiis *Teſchinenſibus* habet Ioſephus Moletius in Notis ad Claudii Ptolemæi Locum §. I. indicatum: ubi tamen Visburgios, quos ad Moraviam refert, pro Sileſiis non declarat. Hoc Visburgiis à Moletio denegatum Suffragium addit Caſpar Iongelinus in Ordinis Ciſtercienſis Abbatiarum Notitia, Lib. IV. *Sileſiam porro Visburgii & Quadi olim tenuerunt.*

IV. At enim, quanquam Lygia, veteris Sileſiæ Pars Orientalis, pro Termino ſuo Viſtulam tenuit: non tamen ideo ad Viſtulæ Ripam Siniſtram, à Fontibus ad Oſtia, id eſt, à Teſchinenſibus ad Pomeranos, ipſumque Balthicum Oceanum habitantes Populos Germanos omnes pro Sileſiis agnoſcere poſſumus. Quare *Sidones*, *Cognos*, *Visburgios*, cum non ſatis conſtet, quam in Sedem ad Viſtulam referre par ſit, pro antiquis, neque *Sileſiis*, neque Sileſiorum Majoribus admittere ſuſtinemus.

CAPUT X.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos LYGIIS.

I.

UT in Germanis Suevi, ſic in Suevis Lygii ob Nationum Terrarumque Copiam eminuerunt. Strabo in Geographia, Lib. VII. ubi Λυγίους *Lugios* nominandos, appellat Λοῦγους *Lugos*: de Marcomannorum Rege Maroboduo: Καὶ κατεκτήσατο πρὸς οἷς εἶπον Λοῦγους, τὸ μέγα ἔθνος. *Et ſubjecit ſibi, præter Marcomannos, Lugos, magnam Gentem.* Cujus in præcipuis quinque Nationes, Arios, Helvecones, Manimos, Elyſios, Naharvalos Tacitus in Germania recenſet, Cap. XLIII. de Suevis: *Ex quibus latiſſimè patet LYGIORUM Nomen in plures Civitates diffuſum. Valentiſſimas nominaſſe ſufficiet, Arios, Helveconas, Manimos, Elyſios, Naharvalos.* Iisdem Lygiis Claudius Ptolemæus Lygios [quos Λύτους *Lutos* vocat] *Burios, Omanes, Didunos* addit in Geographia Lib. II. Cap. XI. De quibus deinde ſingulis agemus.

LYGIORUM peculiaris Origo.

II. Sunt, qui remotioribus ex Initiis Originem Lygiorum derivant: quos, non ſub communi, vel inter Noachides Iapheticos Celtarum, vel inter Celtas Germanorum: ſed ſub propriô Lygiorum Vocabulô, antiquiſſimis Temporibus ex Aſia in Europam, & inde â per varias Terras in Germaniam, ipſamque Sileſiam digreſſos credunt.

III. His, ut Fidem concilient, in Teſtem adducunt Stephanum Byzantium, Lygios in Aſiæ minoris Provincia Cilicia, ex Tarſo, Pauli Patria, in Italiam verſus, ad Maris Gallici Littus, eſſe profectos: unde provenerint in Germaniam, ejusque Provinciam Sileſiam. Ita ſentit Ioachimus Curæus in Sileſiæ Annalibus: *Eâdem Ætate* [quâ Iones, minoris Aſiæ Populus, tranſierunt in Europam] *Teſte Stephano, ex Tarſo, Urbe & Portu Ciliciæ, magni Cœtus ex iisdem noſtris Lygiis, ſecuti Iones, Litora Maris Gallici verſus compleverunt, & tam Regioni, quam Mari ſuum Nomen indiderunt.* Conſentiunt, Iacobus Schickfuſius in Sileſiæ Chronico Lib. I. Cap. III. Fridericus Lucæ in Sileſiæ Memorabilibus Parte I. Cap. II. §. III.

IV. Ea vero Sententia Dubiis obnoxia deprehenditur. Nam primum Aſiatici nominantur LIGYI, Europæi autem, de quibus agimus, Germani vocantur LYGII. Sed, quoniam Literarum Trajectio in Nominibus, præſertim propriis, frequens invenitur, non hæc obſtabit Ratio, quô minus Aſiatici Ligyi poſtea Europæi Germani Sileſiique Lygii evadere potuerint. Videantur, quæ diximus in Libro de Sileſiorum Nominibus Cap. IX. §. 3.

V. Præterea Stephanus Byzantius in Opere, quod de Urbibus & Populis ſcripſit, hæc quidem profert: Λιγυστίνη, πόλις Λιγύων, τῆς δυτικῆς Ἰβερίας ἐγγὺς, καὶ τῆς Ταρσοῦ πλησίον. *Ligyſtine, Urbs Ligyorum, prope Occidentalem Iberiam, & juxta Tarſum. Incolæ Ligyi vocantur.* Verum ex his, nec in Cilicum Provincia, nec ad Urbem Cilicum primariam, Tarſum, exſtitiſſe: adeo non inde progreſſos in Europam Ligyos, recte colligas.

VI. Nam Ligyſtine Ligyorum Urbs ſita fuit ad Occidentalem Iberiam: cui Orientalis Iberia opponitur. Iberia vero, quemadmodum Orientalis [ſeu, ut Stephanus tradit, Perſis: ſeu, ut Ptolemæus in Geographia Lib. V. Cap. XI. refert, Colchicis propinqua cenſeatur) eſt Aſiatica: ſic Occidentalis, per quam Hiſpania [tum aliis, tum Horatio Lib. III. Carminum, Oda XIV. Verſu 50] iutelligitur, eſt Europæa. Quis autem Tarſum in Europa,

ropa, vel in Hiſpaniâ vel ad Hiſpaniam reperit? Quare pro: Τῆς Ταρσοῦ πλησίον, *prope Tarſum*, in Stephano legendum: Τῆς Ταρτησσοῦ, *prope Tarteſſum*: ut in Notis ad hunc Stephani Locum Thomas Pinedus monet. Tarteſſus enim Urbs Iberiæ, id eſt, Hiſpaniæ à Fluvio Tarteſſo dicta, qui poſtea Bœtis vocatus eſt; ſicut etiamnum vocatur. Id confirmant, Strabo Lib. III. Pauſanias Lib. VI. Plinius Lib. III. Cap. I. Ioannes Gerundenſis Epiſcopus in Hiſpaniæ Paralipomenis, Lib. I. Cap. XIX. Ludovicus Nonius in Hiſpania, Cap. XII. Non igitur ex Aſiæ vel Cilicia, vel Tarſo Ligyi provenerunt in Europam, Germaniam, Sileſiam.

VII. Cæterum Λιγύων, *Ligyorum* Iberorum, qui Sicanos, γένος Ἰβερικὸν, *Genus Ibericum*, id eſt, Gentem Hiſpanam, ut Æmilius Portus: *Genus Hiſpanum*, ut Sigismundus Gelenius interpretatur, ad Sicanum intra Occidentalem Iberiam Flumen hærentes, Sede ſuâ depulerint, & in Siciliam, ideo Sicaniam dictam, tranſire coëgerint, Mentionem facit Thucydides Lib. VI. Cap. I. & Dionyſius Halicarnaſſenſis de Romanis Antiquitatibus, Lib. I. Cap XXII.

VIII. Sed tamen *Lygios in Aſia* fuiſſe, non diffitemur. Nam erant in Aſiatico Xerxis Perſarum Regis Exercitu. Herodotus Lib. VII. Cap. LXXII: Λίγυες καὶ Ματιηνοὶ, καὶ Μαριανδυνοί τε καὶ Σύροι, τὴν αὐτὴν ἔχοντες Παφλαγόσι, ἐσταλέατο. Οἱ δὲ Σύριοι οὗτοι ὑπὸ Περσέων Καππαδόκαι καλέονται. Παφλαγόνων μέντοι καὶ Ματιηνῶν Δῶτος ὁ Μεγασίδρεος ἦρχε. Μαριανδυνῶν δὲ καὶ Λιγύων, καὶ Σύρων, Γωβρύης ὁ Δαρείου τε καὶ Ἀρτυστώνης. *Ligyi & Matinni, & Mariandyni, & Syri, eadem, quæ Paphlagones Arma geſtabant. Iſti autem Syri à Perſis Cappadoces vocantur. Paphlagonum & Matinnorum Dux erat Dotus Megaſidis Filius: Mariandynorum & Ligyorum & Syrorum Gobryas Darii Filius & Artiſtonæ.*

IX. Concedimus etiam, quosdam *Ligyos* Colchicis propinquos in *Europam* digreſſos, inveniſſe paſſim Sedem. Euſtathius ad Dionyſii Geographiam, Verſum 76: Ἰσέον δ' ὅτι ἐοίκασι καὶ κολχικοί τινες Λίγυες εἶται ἄποικοι τῶν Εὐρωπαίων. *Cæterum intelligas, Colchicos quosdam Ligyos eſſe Colonos Europæorum.* Hos Ligyos Ioachimus Curæus reſpicere videtur in Sileſiæ Annalibus, cum de Herodoto ſcribit: *Inter Paphlagones vero, verſus Colchidem, ſtatuit Lygios, qui meo Iudicio ſunt Sileſii veteres.*

X. Certe fuerunt, & in *Italia*, & in *Gallia Ligyi*. De quibus Dionyſius Halicarnaſſenſis in Romanis Antiquitatibus Lib. I. Cap. X. Οἱ γὰρ Λίγυες οἰκῶσι μὲν καὶ τῆς Ἰταλίας πολλαχῆ, νέμονται δὲ τινα καὶ Κελ-

Κελτικῆς. Ὑπο]έρα δ' ἀυτοῖς ἐσι γῆ παλ]είς, ἄδηλον. *Ligyi enim Partes Italiæ multas, etiam Galliæ quasdam habitant. Ultra vero sit eorum Patria, incertum est.*

XI. De *Ligyis Italis*, quos Tyrrheni propinquos habuerunt, Eustathius ad Dionysii Versum 76: Οἱ μέντοι παρὰ Τυρσηνοῖς Λίγυες ἀπό τινος ποταμοῦ Λίγυος ὀνομάζονται. *Ligyi autem Tyrrhenis vicini à Ligye quodam Fluvio dicuntur.* Dionysius Halicarnassensis Lib. I. Cap. XLI. de Italiæ Populis: Λιγύων γένος πολὺ καὶ μάχιμον ἐπὶ ταῖς παρόδοις τῶν Ἀλπίων ὀρῶν ἱδρυμένον. *Ligyorum Gens magna & bellicosa in Transitu Alpium sedens.* Strabo in Geographia Lib. IV: Ἄρχονται μὲν ἐν αἱ Ἄλπεις ἐκ ἀπὸ Μονοίκου λιμένος, ὡς εἰρήκασι τινες, ἀλλ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν χωρίων ἀφ' ὧνπερ καὶ τὰ Ἀπέννινα ὄρη κατ' γένουαι ἐμπορεῖον Λιγύων. *Ordiuntur Alpes, non à Monœci Portu, ut quidam tradiderunt, sed ab iisdem Locis, à quibus etiam Apenninus Mons juxta Genuam Emporium Ligyorum.*

XII. De *Ligyis Gallis*, quorum Civitas Massilia fuit, Eustathius ad Dionysii Versum 76: Ἔστι δὲ ὁ μόνον χώρα Μασσαλία, ἀλλὰ καὶ πόλις Λιγύων περίπυ τὴν Κελτικήν. *Est vero Massilia non solum Regio, sed etiam Civitas Ligyorum, juxta Celticam.* Ibidem, post quædam: Ὅτι μετὰ τὺς Μασσαλιώτας οἱ Λίγυες, ὃς Λιγυστίνης ὁ Λυκόφρου καλεῖ. *Post Massalienses Ligyi, quos Ligustinos Lycophron vocat.* Aristoteles in Libro de mirabilibus Auscultationibus: Θαῦμα δὲ καὶ τῦτο παρὰ τοῖς Λίγυσι. *Admiratione autem & hoc dignum est apud Ligyos.*

XIII. Inde conjicias, quemadmodum in veteris Germaniæ Sueviam & Gothini ex Gallia, & Osi ex Pannonia transierunt: ut Tacitus in Germaniâ Cap. XLIII. narrat: ita in veteris Sueviæ Lygiam, id est, Silesiam, vel ex Italia, vel ex Gallia digressos fuisse Ligyos.

XIV. Sed non est, ut aliquod in eâ Conjecturâ Momentum ponas. Illi enim Λίγυες, de quibus Autores citati loquuntur, nunquam Λύγιοι, *Lygii*, quod sciam, sæpius vero aut *Ligyi*, aut *Ligyes*, aut *Ligures* ab Interpretibus Latinis nominantur. *Ligyos* vocat Anonymus in Aristotelis Auscultationibus mirabilibus. *Ligyes* appellat Laurentius Valla in Herodoti Lib. I. Cap. LXXII. & in Thucydidis Lib. VI. Cap. I. *Ligures* autem nominat Georgius Acacius Enenckelius in Thucydidis Lib. VI. Cap. I. Æmilius Portus & Sigismundus Gelenius in Dionysii Halicarnassensis Antiquitatibus Lib. I. Cap. X. & XLI. Guilielmus Xylander in Strabonis Lib. IV. Thomas Pinedus in Stephano Byzantio de Ligustine. Bernardus Bertrandus in Eustathio ad Dionysii Alexandrini Versum 76. Quorum Interpretationem confirmat, quod Italorum antiqua Gens, Græcis Λίγυες, Romanis *Ligures* audiant; quemadmodum eos Livius Lib. V. Cap. XXXV. & Florus Lib. II. Cap. III. usurpat.

XV. Sed fac eos, qui Græcis Λίγυες dicuntur, à Latinis & *Ligyos* & *Lygios*, vel dictos esse, vel potuisse dici: fac etiam Ligyorum Nomen omnino respondere Nomini, quod antiqua Lygiorum intra Germaniæ Sueviam Gens habuit: quoniam nihil obstat, quò minus Græcis Λίγυς & Λίγυες, Latinis *Ligur* & *Ligures*, Germanis *Ligyr*, *Lyger*, *Ligyer*, *Lygier* dicantur. Tamen ea Sententia, quò firmetur, non habet solidum Fundamentum. Non enim sola Vocabulorum Similitudo certam Populorum vel Originem, vel Cognationem indicat.

XVI. Nos igitur, & idoneis Testimoniis, & justis Argumentis carentes, Scriptoribus §. II. laudatis, Majores Silesiorum Lygios ex Asia in Europam profectos, prius vel Italiam, vel Galliam, postea Germaniam nostramque Silesiam ingressos statuentibus subscribere non sustinemus.

XVII. Ideo tamen non negamus, Silesiorum Majores *Lygios*, inter Iapheti Posteros ex Asia in Europam, licet sub alio, quam Lygiorum Nomine, digressos. Hoc enim tandem in Germanis Suevorum Populus, ex patriò, id est, Germanico, non peregrino Sermone videntur accepisse: *Vandalis*, hoc est, quia Sedem suam crebro mutaverunt, *Ambulantibus*, oppositi: propterea, quoniam in Sede sua constanter manserunt, *Lygii*, hoc est, *Iacentes* nominati. De quâ Lygiorum Nominis Origine diximus in Libro de Silesiorum Nominibus, Cap. IX. §. 9.

LYGIORUM intra SUEVIAM Sedes.

XVIII. Demonstrandæ Lygiorum intra Veterem Sueviam Sedi ponimus hoc Fundamentum. Temporibus antiquissimis, certe post Christum natum Sæculo Primo [sub cujus Exitum Tacitus, ut Lib. I. de Romanarum Rerum Scriptoribus, Parte I. Cap. XIV. §. IV. ostendimus, vixit] intra Sueviam, Germanicarum Terrarum amplissimam, post Marcomannorum & Quadorum, id est, [quod deinde confirmabimus Cap. XI.] Moravorum & superiorum Silesiorum Terga Sedem Marsigni, Gothini, Osi, Burii tenebant. Ultra Montes autem, qui Sueviam dividebant, habitaverunt LYGII. Tacitus de Germania, Cap. XLIII. §. I: *Nec minus valent retro Marsigni, Gothini, Osi, Burii: Terga Marcomannorum Quadorumque claudunt.* Ibidem § III. *Omnesque hi Populi pauca Campestrium, cæterum Saltus & Vertices*

tices Montium Iugumque insederunt. Dirimit enim scinditque SUEVIAM continuum Montium Iugum: ultra quod plurimæ Gentes agunt. Ex quibus latissime patet LYGIORUM Nomen in plures Civitates divisum. Hi Suevorum Montes, ut dissimillimis attribuuntur Locis, sic diversam LYGIIS efficiunt Patriam. De quâ tres invenimus Sententias.

XIX. Prima Sententia eorum est, qui veteris Sueviæ *Montes* illos, ultra quos *Lygii* habitaverunt, *Asciburgicos* esse credunt: quos, intra Poloniam, ad Vartæ Fluminis dexteram Ripam constituunt. Inter hos Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib.III.Cap.XXXII: *Illud Montium Iugum,* ait, *quod Auctor* [Tacitus] *tradit, in Hungariæ hodie Poloniæque vic Silesiæ Confinio, à Sarmaticis, quos Ptolemæus appellat, Montibus* [*vulgo Accolis Polonis Tatary, Hungaris Szepesi, Germanis das Hungerisch Gebirge, id est, Iuga Hungarica*] *juxta Oppidum Twardoszyn, Initium ducit: continuóque Procursu ex Meridie in Septentriones versus sese extollens, primum ceu directa Linea propter Amnem Solam ad Oppidum usque Oswieczym, Vistulæ appositum, Silesiam à Polonia dirimit: inde per ipsam Poloniam, Vartæ Fluminis dexteram Ripam, ad usque Oppidum Klodawa, prosequens.* Huic consentit Christophorus Cellarius in antiquâ Geographiâ Lib.II.Cap.V. de Lygiis: *Hi quod latissimè patebant ultra Iuga Montium: non potest alia illorum Sedes & Regio fuisse, quàm quæ inter Asciburgios Montes & Vistulam, amplum Sinum Excursione in Ortum versus facientem, habetur: quo antea nominatæ obscuræ Nationes sub Lygiorum Nomine latentes, continebantur.*

XX. Hi penitus ex hodierna Silesia remotos Lygios adscribunt Polonis. Unde Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib. III. Cap. XXXIII: *Omne Lygiorum Solum ultra Germanorum Nomen nunc Poloni colunt.*

XXI. Nos Philippi Cluverii, eique consentientium Placitis Calculum non addimus. Nam ille primum, sicut ex Marcomannia Quadiam, id est, ex Moravia Silesiam efficit: ita, cum à Moravia, tum à Silesiâ Populos separat, quorum alios in hac, alios in illâ Sedem habuisse, priscis è Monumentis constat. Id satis docent, partim, quæ jam de variis Gentibus, Cap. III. IV. VII. VIII. diximus: partim, quæ postea de Quadis Cap. XIV. proferemus.

XXII. Deinde Causas non affert, nisi meris Conjecturis, quas è Principiis falsis capit, Ortum debentes: cur Montes, ultra quos Lygii habitaverunt, ultra Vartam, intra Poloniam, pro Asciburgicis, non pro aliis, intra Silesiam, haberi debeant. Etenim continui Montes, de quibus Tacitus loquitur, dirimunt & scindunt Sueviam: ultra quos Gentes plurimæ vivunt: inter

inter has latissime patens Lygiorum Populus, in plures Civitates divisus. Hæc autem parum convenire videntur Asciburgicis Montibus, qui postremam eamque parvam Sueviæ magnæ Partem, ad dexteram Vartæ Ripam, non procul à Germaniæ totius Termino, Vistula Fluvio, Germanos à Sarmatis separante, scindunt, & à reliquo Sueviæ maximo Solo dirimunt. Certe, hoc exiguo Spatio, quod inter Montes Asciburgicos, ad Vartæ Ripam dexteram collocatos, & Vistulæ sinistram Ripam, totius Germaniæ Finem, reperitur, plurimas Gentes, tum alias, propius ad Septentrionem, ubi Oceanus Balthicus est, referendas, tum etiam latissime patentem, & in plures Civitates divisam, propius ad Meridiem, ubi Danubius est, transferendam, fuisse comprehensas, vero minus congruit. Quare, cum Silesiorum Terras Populis alienis repleviset, non invenit, ubi reponeret Lygiorum Gentes: quarum valentissimas, Arios, Helvecones, Manimos, Elysios, Naharvalos, itaque non omnes Tacitus in Germania Cap. XLIII. recenset: plures Ptolemæus in Geographia Lib.II.Cap.XI. commemorat. De quibus Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib.III. Cap.XXXIII: *Singulis*, ait, *suas describere Sedes, haud meæ est Industriæ.*

XXIII. Secunda Sententia eorum est, qui veteris Sueviæ *Montes* illos, ultra quos *Lygii* habitaverunt, *Carpaticos* esse statuunt: ad quorum Radices Silesia, Polonis & Hungaris propinqua, Teschinensem Ducatum, in quô Vistulæ Caput est, extendit. Philippus Melanchthon in Regionum & Gentium Vocabulis ad Taciti Germaniam: de Gothinis: *Est autem Carpathus Mons, qui nunc Poloniam & Hungariam dirimit. Hunc olim vocabant Suevum Montem. Collocat autem* [Tacitus] *multas Gentes ad Carpathum, & in utraque Ripa Vistulæ, videlicet, quandam Suevorum Partem & LYGIOS.*

XXIV. Hujus Opinionis Sectatores, antiquam *Lygiorum* Germanorum Gentem alii pro *Austriacis*, alii pro *Hungaris*, alii pro *Silesiis* habent.

XXV. Pro *Austriacis* habet *Lygios* eorumque Nationem *Elysios*, Ioannes Franciscus Picus, Mirandulæ Dominus & Concordiæ Comes, in Carmine de Crucis Mysteriis, Versu 202:

Hinc & Danubius non magnas devehit Undas,
Montibus Arbonæ vix fusus, plurima nondum
Flumina surripuit, nondumque Binominis: ingens
Alluit ELYSIOS, Ariosque & Pæonis Oram,
Et LYGIOS, tandem rapto tumefactus Aquarum.

XXVI. Pro *Hungaris* habet *Lygios* Andreas Althamerus in Scholiis ad Taciti Germaniam, Cap XLIII de continuo Sueviæ Iugo: *Montes intelligo, quorum Pars in Pannoniam atque Sarmatiam protenditur: veluti Carpathus, vastissimus Mons, priscis Suevus vocitatus: ad hunc enim Suevi confederunt antiquitus.* Ibidem post quædam: *LYGII, Suevorum Populi, juxta Marcomannos & Pannones confederunt, hodie Hungaris adnumerantur.* Raymundus Marlianus in veterum Galliæ Locorum & Populorum Descriptione, quos Iulius Cæsar & Cornelius Tacitus indicat: *LIGIOS Populos in Hungaria non memorat Cæsar, sed Tacitus, proximos Hermunduris & Cattis.*

XXVII. Pro *Silesiis* habet *Lygios* Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus: de Tacito: *Postea ultra Montem Suevum vel Carpathum, in illam latissimam planiciem, usque ad Montes Bohemicos, vel Fontes Albis & ad Aquilonem, ad ipsa pene usque Ostia Vistulæ, collocat præcipuè LYGIOS.* Ibidem post quædam: *Invenimus igitur Incolas veteris Silesiæ fuisse Quados, deinde LYGIOS.*

XXVIII. At Lygii, quoniam intra Sueviam veterem, non ultra Carpaticos, sed, ut mox indicabimus, ultra Sudetos Montes, à Danubio remotam, Quadis propinquam Sedem habuerunt, neque pro Austriacis, neque pro Hungaris, &, quanquam pro Silesiis, non tamen vel Austriæ, vel Hungariæ confinibus, habendi sunt.

XXIX. Tertia Sententia est eorum, qui veteris Sueviæ *Montes* illos, ultra quos *Lygii* habitaverunt, *Sudetos* esse judicant, Bohemis & Quadis, sub Hercynia Silva Sedem tenentibus, vicinos. Hi pro Sententiæ suæ Fundamento habent Claudii Ptolemæi Testimonium: qui dubios Sueviæ Montes, ultra quos Lygii hæserunt, velut interpretaturus, Sudetos, Sarmaticis oppositos, Quadis Bohemisque propinquos fuisse docet, in Geographia, Lib.II.Cap.XI: Καὶ ἔτι τὰ καλούμενα ΣΟΤΔΙΤΑ ὄρη. Τῷ' ἅ ἐστιν ἡ Γαβρῖτα ὕλη, ὧν μεταξὺ καὶ τῶν Σαρματικῶν ἐστιν ὁ Ὀρκύνιος δρυμός. *Et porro appellati SUDETI Montes: sub quibus est Gabreta Silva: inter quam & Sarmatarum Montes est Hercynia Silva.* Ibidem post quædam: Ὑπὸ δὲ τὴν Γαβρίτων ὕλην, ΜΑΡΚΟΜΑΝΟΙ. Τῷ' ἃς ΣΟΤΔΙΝΟΙ. Καὶ μέχρι τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ οἱ ΑΔΡΑΒΑΙΚΑΜΠΟΙ. Ὑπὸ δὲ τὸν Ὀρκύνιον δρυμὸν, ΚΟΤΑΔΟΙ. Τῷ ἃς τὰ σιδηρυχεῖα, καὶ ἡ ΛΟΥΝΑ ὕλη. Τῷ' ἣν μέγα ἔθνος οἱ ΒΑΙΜΟΙ, μέχρι τοῦ Δανουβίου. *Sub Gabrita verò Silva MARCOMANNI: Sub quibus SUDENI: & usque ad Danubium Fluvium ADRABÆ CAMPI. Sub Silva autem Hercynia QUADI: Sub quibus Ferri Minera, & Luna Silva. Sub quâ Gens magna BÆMI usque ad Danubium.*

XXX. Quamobrem sunt, qui *Montes Sudetos* pro *Bohemicis* habent: quos Antiquitas ab omnium supremo, cujus Celsitudo Gigantem repræsentat, Germanicè *Risenbergicos*, Latinè *Gigantéos*: à Nivibus, Germanicè *Schneebergicos*, Latinè *Niveos* Montes dixit. Petrus Bertius in Notis ad Claudii Ptolemæi Geographiam, Lib.II. Cap. XI. *Sudeti Montes: Risenberg. Gabreta Silva: Frieſetterwald. Hercynia Silva: Behemerwald.* Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib. III. Cap. XLVIII: *Suditos Montes alii interpretantur hodie id lugum, quod ab Occidentali Bojohæmi Latere, vulgari Vocabulo, der Fichtelberg, clarissimos Amnes, Mœnum, Salam, Egram & Nabum fundit: alii eum Montem, qui ab Orientali Bojohæmi Latere, vulgari Vocabulo, der Risenberg, Albim Flumen eructat: utrique rectè.* Ibidem post quædam: *Subditii igitur Montes nulli alii sunt existimandi, quam qui hodie cognomine Bojohæmici totum Bojohæmum cingunt. Hos quoque propriè dictos fuisse Hercynios Montes, quemadmodum Silva iis superfusa, de qua superiore Capite egi, haud dubium est.*

XXXI. Ea verò Sudetorum Montium Pars, quæ Bohemos à Silesiis separat, etiamnum Silesiæ Limes ad Meridiem est. Davides Vechnerus in Germaniæ Breviario, de Germaniæ Montibus: *Sudetes, qui Silesiam à Meridie claudunt, vulgo etiam Montes Bohemici, Riphæi, Gigantes: das Boehmische, Schnee- und Riesengeburge.* Nicolaus Henelius in Silesiographia, Cap. I. *Meridiano Soli objacent Montes Sudeti, à Solitudine Meridionali sic dicti, quasi Sudœde, Pars amplissimæ illius vastissimæque Hercyniæ Sylvæ; qui ab Hermunduris progressi, ab Occasu in Ortum ad Carpathum excurrunt, &, ut ad plura Loca, propter Magnitudinem, pertingunt: Sic aliis atque aliis vocantur Nominibus. Quæ enim Bojemiam respiciunt, & hanc à Silesia Procursu suo, tanquam nativo Muro, separant, Bojemici: illis ipsis autem Bojemis Cerconessi, aliis Riphæi, Gigantari, &, quod toto fere Anno Nive, sive Nivium potius Senio canescant, Nivifieri Montes audiunt: das Boehmische, Risen oder Schneegebirge.* Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus, de Glogovia: *Excurrit autem hoc* [meridionale Silesiæ] *Latus in Occasum ad Radices Montium, quos Ptolemæus nominat Sudetes, qui dividunt Bohemiam à Silesia.* Iohannes Fechnerus in Silvis Elysiis, Serie I. Carmine II. cui Titulus: Gigantéus, Montium Sudetorum in Silesia Caput:

Est Mons Elysii Limes clarissimus Agri,
Hercyniæ quâ Silva vetus se tollit in Austrum,
Bojæmumque Latus stipat Sudetibus altis:
Hic Caput erectum stellatis Ædibus infert.

Ibidem, post quædam, Versu 14:

Inde Gigantéum dixit vetus Accola Montem,
Silesias inter tantum qui præminet Alpes,
Quantum nana solent inter Saliceta Cupressi.

XXXII. Iam, si continuos Montes, intra veterem Germanorum Sueviam omnes, Circumstantiis hactenus adductis conformiter intuearis: non alios invenies, ultra quos Sedem, post Marcomannos & Quados (id est, Moravos & superiores Silesios) Bohemis propinquam, Lygiis attribuere possis, nisi ex Bohemicis eos, quos Vulgus Risenbergicos appellat, inferior Silesia pro Finibus ad Meridiem habet. Terrarum verò, quas Lygii possederunt, Terminus, quemadmodum ad Meridiem Sudeti Bohemici Risenbergici Montes fuerunt: ut ex antecedentibus constat: sic ad Orientem Fluvius Vistula fuit: ut ex subsequentibus constabit.

LYGII omnino SILESII.

XXXIII. Proinde non est, ut eos audiamus, qui Terras intra veterem Germaniæ Sueviam olim Lygiis proprias, nunc omnes Polonis subditas credunt. Inter quos est Philippus Cluverius, quantum scio primus, cujus Sententiam §. XIX. in medium attulimus. Nam cum Lygiorum Populus, in multas Gentes divisus, latissimum Telluris Tractum repleverit, ultra Montes Sudetos, Bohemicos, Giganteos situm, priscis Lygiam dictum: ex eâ quidem Partem aliquam Polonis hodie possideri concedimus: nullam verò Silesiis adhuc retineri negamus: quibus etiamnum ex Lygia supereſt, quicquid ad inferiorem Silesiam universam pertinet.

XXXIV. In eâ reperitur & Urbs, & Ducatus Lignicensium: quos, non præter Causam, Lygios erudita nominavit Antiquitas. Sanè tanta Lygiorum & Lignicensium in Vocabulis non est Inæqualitas, ut hos ab illis Nomen suum accepisse, nisi per absurdam Derivationem, monstrari non possit.

XXXV. Nam primum, inter Vandalos & Lygios, utrumque Populum Germanicum, ea videtur esse Nominum Oppositio, ut, quemadmodum *Vandali*, quod Sedem suam frequenter mutarent, Germanis *Wandeler*, id

id est, *Ambulatores*: ita *Lygii*, quod Sedem suam firmiter retinerent, Germanis *Lyger*, id est, *Permansores* dicerentur. De quò egimus in Libro de Silesiorum Nominibus, Cap. IX. §. 7. & 8.

XXXVI. Deinde multiplex fuit Germanis, ut aliis Populis, usitata Literarum Mutatio. Veteres Y usurpabant, ubi recentiores adhibent I E. Crebra notavimus Exempla, tumalibi, tum in Precationum Libello, quem Vratislavienſium Elisabetana Bibliotheca possidet, MSto, nescio cujus Autoris, Anno 1405 superstitis Scriptoris. Ibi legitur Precatione III: *So hoffe ich deyn armer demutiger DYNER, das SY durch meyner Sunden Willen, WY gros DY och geseyn, nicht gehindert werde*: id est, *So hoffe ich dein armer demütiger DIENER, das SIE durch meiner Sünden Willen, WIE gros DIE auch sein, nicht gehindert werde.* Precatione V: *SY mussen deyn Antlitz FLYEN alle, DY dich hassen*: id est, *SIE müssen dein Antlitz FLIEHEN alle, DIE dich hassen.* Alius Autor Anonymus [in laudatâ Bibliotheca MStus] Rhythmicorum Versuum Germanicorum de Salomonis Hebræorum Regis Rebus, Versu 26:

Ir eyne dyrdruckete yr Kynt
Czu tode, do SY lag und SLYF,
Alzus saget uns der BRYF. Id est:
Ihrer eine erdruckete ihr Kind
Zu tode, da SIE lag und SCHLIEF,
Als es saget uns der BRIEF.

Ibidem Versu 482:

DY LYBE ist starck, sam der tot. Id est:
DIE LIEBE ist starck, wie der Todt.

Ibidem Versu 1664:

Der yrste Steyn, der da LYGET. Id est:
Der erste Stein, der da LIEGET.

Similem in modum prius LYGER, postea LIEGER dictus est.

XXXVII. Recentiores autem Germani pro Y adhibitarum Literarum duarum IE alteram omittere solebant. Quis enim Germanus, Sermonis patrii satis peritus, ignorat, (ut ab Exemplis aliis abstineam) alios: *ich gib dir nichts*: alios: *ich geb dir nichts*, dicere solitos? Hinc factum existimamus, ut *Lygii* Germanis quondam *Lyger*, postea *Lieger*, denique, cum *Liegener* audirent, aliis *Ligener*, aliis *Legener* vocarentur: quos Slavi, cum intra Silesiam hærerent, Germanicam Vocem More suo mutantes, propterea

rea *Liegnitzer* nominaverint: Latini autem promiscuè tandem aut *Legnicenses*, aut *Lignicenses* appellaverint.

XXXVII. Id de Silesiorum Rebus antiquæ Literæ confirmant, quas Bohuslaus Balbinus in Miscellaneis Bohemicis edidit: ubi mox *Legnicii*, mox *Lignicii* Vox adhibetur. Decade I. Libro VIII. Volumine I. Parte III. Epistola XXV: quam Wenceslaus, Silesiorum Dux, Anno 1362. scripsit: *Nos Wenceslaus, Dei Gratia, Dux Silesiæ & Dominus LIGNICENSIS promittimus bona nostra Fide, sine omni Dolo, præsentibus, & spondemus serenissimo Principi & Domino Carolo Quarto, Divinâ favente Clementia, Romanorum Imperatori semper Augusto & Bohemiæ Regi, tanquam Domino nostro verè hæreditario & naturali, LEGNITZ tam Castrum, quam Civitatem cum ejus Districtu.* Epistola XXVI: quam Cæsar Sigismundus Anno 1426 scripsit: cui Literas Ducum Silesiæ, non tantum Boleslai, Wenceslai & Ludovici, Anno 1301: Sed etiam Ruperti & Ludovici, Anno 1383. scriptas inseruit: *Legi fecimus certas Literas Illustrium Boleslai, Wenceslai, & Ludovici, Ducum Silesiæ & Dominorum LIGNICENSIUM.* Ibidem, post quædam: *Nos Boleslaus, Wenceslaus, Ludovicus, Dei Gratiâ, Duces Silesiæ & Domini LIGNICENSES.* Iterum post quædam: *Omnes Terras, Civitates nostras, LEGNITZ videlicet, cum Castro Olaw.* Porro ibidem post quædam: *Literæ vero Illustrissimorum Ducum Ruperti & Boleslai, Ducum Silesiæ & Dominorum in LEGNITZ, quas etiam auscultari & legi ac transmutari fecimus, sic sonabant: Wir Ruprecht und Wosmislaw, Brüder, von Gottes Gnaden Hertzog zu Schlesingen, und Herren zu LIGNITZ.*

XXXIX. Has, cum Loci, tum Nominis Rationes docere, cur *Lygios* pro *Silesiis* antiquis plerique Scriptores, Exteri quoque, non Indigenæ tantum, habeant, quis paulò circumspectior non videt? Iodocus Willichius in Commentariis ad Taciti Germaniam, Parte II, Cap. XXII: de Iugo Suevico: *In cujus Latere Septentrionali LYGII cohabitant, qui sunt ipsi SILESII: quorum Nomen olim fuit amplissimum. Siquidem ab hoc Iugo & à Quadis usque ad Vistulam ejusque pene Ostium pertinebant: ubi hodie degunt Odoracei POLONI.* Christophorus Colerus in Notis ad Taciti Germaniam, Cap. XLIII: de Lygiis: *Igitur horum Posteritas Civitas Lignicensis.* Stanislaus Sarnicius in veteris Poloniæ Chorographia: *LIGII: Provincia Sarmatica* [pro, Germanica,] *inter Viadrum & Boemicos Montes, quos Vandalicos Dion vocat. Ea nimirum SYLLESIÆ Pars, ubi est LEGNICIUM Oppidum. Ideo LEGNICII Etymon à Denominatione LIGIORUM Scriptores Germanici derivant.* Matthias Dresserus in Historiarum Millenario VI. Parte II: de Lignicensibus aliisque Silesiorum Ducibus: *Silesios ex Lygiis & Elysiis nominatos esse, verisimile est.* Ibidem, post quædam: *Inde Lignicii Urbis Nomen est, & Lignicensium Principum.* Melchior Goldastus in Commentariis de Bohemiæ Regno, Lib. I. Cap. XIV §. 2: *Certe Ligniciam à Ligiis Suevis Appellationem ducere, non est admodum vero absimile.* Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus: *Invenimus igitur Incolas veteris SILESIÆ fuisse Quados, deinde LYGIOS.* Eadem scribunt de Lygiis, Iacobus Schickfusius in Silesiæ Chronico, Lib. I. Cap. III. & Fridericus Lucas in Silesiæ Memorabilibus Parte I. Cap. II. §. III.

XL. Par igitur, agnoscere veteres, & in Germanis Suevos, & in Suevis *Lygios*, ut pro Silesiæ Cultoribus [in quâ durabilem habuerunt Sedem] ita pro Silesiorum Majoribus. Neque citra peculiarem Causam Lygios adhuc pro suis Majoribus habent Silesii. Soli enim potissima veterum Lygiorum Signa, præter ipsam Terram, Germanicum & Ortum, & Sermonem & Ius demonstrare possunt: quæ dudum Lygii cæteri cum Nomine sub Sarmatis, Slavis, Polonis amiserunt.

CAPUT XI.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Lygios ELYSIIS.

ELYSIORUM peculiaris Origo.

I.

IN Germanis *Suevos*, in Suevis *Lygios*, in Lygiis *Elysios* fuisse, Tacitus commemorat in Germania, Cap. XLIII: *Dirimit enim scinditque Sueviam continuum Montium Iugum, ultra quod plurimæ Gentes agunt. Ex quibus latissimè patet LYGIORUM Nomen in plures Civitates diffusum. Valentissimas nominasse sufficiet, Arios, Helveconas, Manimos, ELYSIOS, Naharvalos.*

II. Sunt, qui nostris *Elysiis*, ut Nomen, sic Ortum ab Hebræorum *Elisa*, quem Iavanis Filium, Iapheti Nepotem, Noachi Pronepotem fuisse Moses in Genesi, Cap. X, 2. 4. tradit, attrahunt. Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus: *Inter Filios Iavan est ELISA, à quo sunt ex Testimonio multorum Æoles in Asia minori. Valde autem cognatum est hoc Nomen ELYSIIS & LYGIIS. Et Lygii ab Herodoto in eandem Asiam minorem non longè à Paphlagonia collocantur. Inde igitur Gentem nostram deduco.*

His Consensum præbet Iacobus Schickfusius in Silesiæ Chronico. Lib. I. Cap. II.

III. Nominis Elysiorum hanc Originem ab Hebræis petitam, in Libro de Silesiorum Nominibus, Cap. X. excussimus. Quod Gentis Elysiorum Originem attinet: nullum in solâ Nominum Convenientiâ Momentum satis valet. Nam *Elysii* nostri, aut sub *Elysiorum*, aut sub *Lygiorum* Titulo ex Asia in Europam venerunt: ibi tandem Silesiæ Cultores. Prius quidem nullo idoneo Teste nobis innotuit: posterius autem Cap. X. jam refutavimus.

IV. Sunt etiam, qui propiore Viâ nostris Elysiis, tum Appellationem, tum Originem à Græcis adducunt. Ea Sententia potissimum Poëtis arridet. Inter hos antiquissimus Caspar Ursinus Velius, Silesius,

SILESII faustô [sic arbitror] Omine Græcis
Nomen ab ELYSIIS, & Genus inde trahunt.

V. Certè Nomen Elysiorum, quanquam non nostrorum, à Græcis Originem habet: ut in Libro de Silesiorum Nominibus, Cap. X. ostendimus. At quinam illi Græcorum Elysii fuerunt, à quibus nostri provenerunt? Num illi, quos Antiquitas Græca felicissimos prædicavit? Hunc dignum piis Locum, ubi Gens *Elysiorum* beata vivit, quidam in *Africa* ponunt: intra *Ægyptiacas Terras*, Dio Chrysostomus in Oratione XI. de Ilio non capto; Intra *Fortunatas Insulas*, Plutarchus in Sertorio, Cap. XI.

VI. Quidam *in Europa* constituunt: *intra Hispaniam* Strabo in Geographia Lib. I. & III. *Intra Græciam*, Theodoretus ad Ezechielis Caput XXVII. Versum VII: si Ezechiel, quas Elisæ vocat Insulas, celebres Paganorum Insulas Elysias intelligit: quemadmodum censent Ezechielis Interpretes Ioannes Baptista Villalpandus, Ioannes Tirinus, alii: quorum Sententiam probant, Iacobus Bonfrerius in Sacræ Scripturæ propriorum Nominum Onomastico: & in Commentario ad Geneseos Cap. X, 4. Ioannes Pineda de Salomonis Rebus Lib. IV. Cap. XIV. §. II.

VII. Sed ubicunque fuerit Elysiorum Populus, cui Felicitatem partim veram, partim commentitiam Veteres adscripserunt: ab eô nostram Elysiorum Gentem provenisse, sola Vocum Æqualitas minimè docet. Unde nos eam Ioachimi Curæi & Iacobi Schickfusii Sententiam deferendam censuimus in Libro de Silesiorum Nominibus Cap. X. Nobis enim se magis probat *Elysiorum* Origo Germanica, tum Nominis, quam ibi confirmavimus;

vimus; à cæteris Germanis ob Auxilia sæpius adversus Hostium Vires opportuna dictos *Elysii*, ideo Latinis *Elysios*, id est, *Liberatores*: tum Populi, quam cum Germanorum Suevis aliis, & Suevorum Lygiis aliis communem, hactenus demonstratam, consecutos judicamus.

ELYSIORUM intra LYGIAM Sedes.

VIII. Elysiorum Terras intra Lygiam evidenter monstrare propterea non possumus, quoniam in tot Lygiorum Nationibus, quarum octo recensuimus Cap. X. §. I. distinctè sua cuique Sedes assignata nusquam reperitur. Habuit, ut ex præcedentibus patet, *Lygia*, cujus *Elysia* fuit Pars, pro Fine suo *ad Meridiem* quidem *Montes Sudetos* Bohemicos Risenbergicos: *ad Orientem* verò *Amnem Vistulam*, Germanos à Sarmatis separantem. Quamobrem, cum in eo Terrarum Tractu, qui Silesia dicitur, magna veteris Lygiæ Pars etiamnum exstet: cur à Silesiæ Solo vetus Elysia, veteris Lygiæ Pars, debeat excludi, non videmus, donec in contrarium Ratio valida proferatur.

IX. Accedit, quod à Lygiis Elysiis, tanquam Incolis Silesiæ priscis, ei Nomen impositum Viri non contemnendi statuant. Eos, ubi hanc Originem non penitus rejiciendam deridendamque monstravimus, in Libro de Silesiorum Nominibus, Cap. X. indicavimus.

ELYSII omnino SILESII.

X. Certè variis Argumentis, quibus antecedentia quoddam Pondus addunt, adducti, ut Lygios, sic in Lygiis Elysios maximè pro Silesiis antiquis habent, non Poëtæ solum, verum alii quoque Scriptores. Præter Matthiam Quadum, Matthæum Dresserum, Stephanum Ritterum, in Libro de Silesiorum Nominibus Cap. X §. XVIII. allegatos: Beatus Rhenanus in Castigationibus ad Taciti Germaniam, Cep. XLIII. de Elysiis: *Est autem hodie Silesiorum Populus insignis.* Christophorus Colerus in Notis ad Taciti Germaniam, Cap. XLIII: *In ELYSIOS docti Viri consentiunt, faciuntque SILESIOS.* Philipus Cluverius in antiqua Germania Lib. III. Cap. XXXIII: *ELYSIOS plerique nostri Sæculi Geographi putant esse eosdem, qui nunc Silesii Latinè, patrio autem Vocabulo Slesinger vocantur: quasi Litera S interierit à Voce SELYSIOS.* Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus: *Invenimus igitur Incolas veteris Silesiæ fuisse Quados, deinde Lygios, præcipuè vero ELYSIOS.* Eadem tradit Iacobus Schickfusius in Silesiæ Chronico, Lib. I. Cap. I.

XI. Quæ cum ita sint: *Elysios*, ut non excludere possumus à constantibus antiquæ Silesiæ Possessoribus: ita pro *Silesiorum* Majoribus agnoscere sustinemus.

CAPUT XII.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Lygios BURIIS, OMANIS, DIDUNIS.

I.

LYgios Tacito in Germania Cap. XLIII. dictos, appellat Dio Cassius Lib. LXVII: Λυγίας *Lygios*: Strabo in Geographia Lib. VII. Λύϊοι, μέγα ἔθνος, *Lujos, magnam Gentem*: Claudius Ptolemæus in Geographia Lib. II. Cap. XI. Λύτας *Lutos*: Cognomento alios *Buros*, alios *Omanos*, alios *Didunos*.

II. Omnes hos diversis Nominibus denotatos unam Lygiorum gentem esse Viri doctissimi censent. Inter hos Isaacus Casaubonus ad indicatum Stabonis Locum, ubi *Lygios* Λύϊους *Lugos* vocat, in Margine quidem: Forte Λυγίους *Lygios*: in Notis autem: *Assentior doctis Viris, quibus hi videntur esse Lygii, de quibus Tacitus: Dirimit scinditque Sueviam continuum Montium Iugum: Ultra quod plurimæ Gentes agunt: ex quibus latissimè patet Lygiorum Nomen, in plures Civitates diffusum. An tamen apud Strabonem mutari vulgata Lectio debeat, non facile dixerim. Nam Ptolemæus quoque* Λύϊους *videtur hos appellare, vel* Λύτους, *ut habent ejus Editiones. Facit autem Ptolemæus varia horum Genera, Lutos Buros, Lutos Omanos, &, ut legunt quidam, Lutos Didunos: quod optimè cum illis Verbis convenit:* τὸ μέγα ἔθνος.

III. Confirmat eandem Sententiam Philippus Cluverius in antiqua Germania, Lib. III. Cap. XXXII: *Apud Ptolemæum equidem leguntur* Λῦτοι Οὐανοὶ, & Λῦτοι Διδοῦνοι, & Λῦτοι Βῦργοι: *verum, quia in plerisque Exemplaribus, pro secundo isto vocabulo, leguntur* Λογγιδῦνοι, *facillimum est conjectu, ubique scriptum fuisse* Λῦγοι, *ita ut Lugi dicantur Ptolemæo, qui Straboni Lugii, Tacito Lygii, Ligii. Nec dubitare licet, an eadem sit gens: cum situs apud Ptolemæum probe respondeat.* Nec alienus ab eâdem sententiâ est Petrus Bertius de Rebus Germanicis Lib. I. Cap. XXIII: quo Cunradi Peutingeri Tabulam Itinerariam explicat: de Quadis & Lutugis: *Lutugi nusquam*

quam Gentium leguntur. Ptolemæus Lingas nominat & Lutos, qui Omani, aliosque, qui Buri dicti sunt. Ac fieri potest, ut iidem Populi intelligantur. Possent videri esse SILESII, ob Viciniam Marcomannorum & Quadorum.

De LYGIIS BURIIS.

IV. *Lygios Buros* Tacitus, non tantum *Burios* appellat, verum à *Lygiis* etiam separat. Nam in Germania Cap. XLIII: *Nec minus*, inquit, *valent retro Marsigni, Gothini, Osi, BURII. Terga Marcomannorum Quadorumque claudunt. E quibus Marsigni & BURII Sermone Cultuque Suevos referunt.* Ibidem de Suevis: *Ex quibus latissime patet LYGIORUM Nomen in plures Civitates diffusum. Valentissimas nominasse sufficiet, Arios, Helveconas, Manimos, Elysios, Naharvalos.*

V. Habuerunt Burii Sedem Marcomannis & Quadis [quorum Tergis, ut Tacitus indicat, adhæserunt] propinquam. Eam Buris ad Vistulam Fluvium (cujus Fons in Silesiorum Teschinensibus Agris oritur) extensam fuisse, Claudius Ptolemæus in Geographia docet Lib. II. Cap. XI. Καὶ Λῦτοι, οἱ Βῦργοι, μέχρι τοῦ Οὐιστύλα ποταμοῦ. *Et Luti, dicti Buri, usque ad Vistulam Fluvium.* Ad quem Locum Iosephus Moletius in Notis: *Silesia Provincia.* Bilibaldus Pirckheimerus in Locorum per Germaniam Explicatione: *Luti Buri vero usque ad Vistulam extendebantur. Hodie Silesia est, ubi & Bratislaviensis Civitas, quæ Budorgis censetur, & Poloniæ Pars usque ad Fluvium Vistulam.* Philippus Melanchthon in Taciti Regionum & Gentium vocabulis: *Buri extremi Silesiorum versus Vistulam.* Stanislaus Sarnicius in veteris Polon æ Chorographia: *Cornelii Taciti præcipuus Commentator hoc idem iis Verbis innuit: Burii, inquit, extremi sunt Sylesiorum versus Istulam.*

VI. Eosdem Burios Philippus Cluverius intra inferioris Silesiæ Dynastias, Trachenbergensem, cujus Oppidum est Prausnicium: & Wartenbergensem, cujus Oppida sunt Schildberga & Beraunum, collocat, in antiqua Germania, Lib. III. Cap. XXXII. de Buris locutus: *Comprehenduntur*, inquiens, *hisce nunc Finibus, Silesiæ Pars, qua Oppida Praustnitz, Schilberg, Waartenberg & & Beraun, Poloniæ Portio.*

VII. At enim, fac, ad Philippi Cluverii Mentem, Marcomannos esse Bohemos: Quados esse Moravos: quomodo in Silesiacis Trachenbergensium & Wartenbergensium Dynastiis Locus esse Buriis potest: qui Marcomannorum & Quadorum claudunt Terga: ut Tacitus commemorat: Sedemque suam extendunt ad Vistulam, ut Ptolemæus refert?

VIII. Quod si vero Marcomannos Moravos, & Quados Silesios superiores statuas: non erit quidem, cur Buriis, ad Marcomannorum & Quadorum Terga hærentibus, vel ad Silesiam, vel in Silesia, non autem quatenus inferior, sed quatenus superior est, circa Vistulam, cujus Fons in Teschinensium campis promanat, Locus denegetur.

De LYGIIS OMANIS & DIDUNIS.

IX. De Lygiis Omanis & Didunis Claudius Ptolemæus in Geographia Lib. II. Cap XI: Πάλιν ὑπὸ μὲν τὺς Σέμνονας, οἰκοῦσι Λίγγαι. ὑπὸ δὲ τὺς Βουγοῦντας λοῦτοι, [pro quibus etiam reperitur, λόγγοι] οἱ Ομανοὶ. ΤΦ' ὃ: λοῦτοι [pro quibus pariter invenitur, λόγγοι] Διδοῦνοι, μέχρι τοῦ Ἀσκιβουργίου Ὄρους. *Iterum sub Semnonibus habitant Lingæ: sub Buguntis autem LUTI OMANI: sub quibus LUTI DIDUNI usque ad Asciburgium Montem.*

X. Hinc, qui montem Asciburgicum inter Viadrum & Vartam reponunt, habent, cur Lygios & Omanos, & Didunos, partim ad inferioris Silesiæ, partim ad Poloniæ majoris Terras extremas referant: &, prout in iis collocaverint, aut Polonis, aut Silesiis adscribant.

XI. Nos, quibus Sedes *Lygiorum*, & *Buriorum*, & *Omanorum*, & *Didunorum* evidenter cognita non est: eos, de quibus incertum, an veteris Habitatores Silesiæ fuerint, inter *Silesiorum* Majores numerare supersedemus.

CAPUT XIII.

An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Lygios ARIIS, HELVECONIS, MANIMIS, NAHARVALIS.

I.

GErmanis Suevis, inter Lygios, Tacitus Arios, Helveconas, Manimos, Naharvalos recenset in Germania, Cap. XLIII: De Suevis: *Ex quibus latissime patet LYGIORUM Nomen in plures Civitates diffusum. Valentissimas nominasse sufficiet, ARIOS, HELVECONAS, MANIMOS, Elysios, NAHARVALOS.*

II. Hos,

II. Hos, parum congrua Distributione, partim Hungarorum, partim Pomeranorum Terras possedisse putat Andreas Althamerus ad eundem Taciti ex Germania Locum: *Arii Lygiorum Gentes, Pæones, hoc est Pannones, Danubii Accolæ (Unger) censentur. Dixit enim Cornelius, se explicaturum Germaniæ Populos, ad Danubium respicientes. Helveconæ, Manimi, Elysii, Naharvali, Lygiorum Populi, [eorum Sedes Pomerani aut Hungarorum quidam tenere videntur) ad Sarmatas tendunt.* Rectius Arii, Helveconis, Naharvalis, intra Lygiam antiquam, Sedes inter Ripam Viadri dexteram, & Vartæ sinistram tribuit Abrahamus Ortelius in veteris Germaniæ Tabula, quam Jacobo Monavio Silesio, Patritio Vratislavienfi, dedicavit Anno M. D. LXXXVII. Manimos eodem in Loco Helveconis adjungit Ioachimus Curæus in Silesiæ Annal bus.

III. Nos, cum non satis habeamus exploratos horum Populorum Fines, non audemus, solis Conjecturis ducti, *Arios, Helveconas, Manimos, Naharvalos* addere *Silesiorum* Majoribus.

CAPUT XIV.

Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos QUADIS.

I.

Quados statuit *Germanos* Autor Chronici Alexandrini, quod multi Fatos Siculos appellant: Γερμάνων ἔθνη καὶ ἀποικίαι εἰσὶν ε. μαρκομαννοι, Βαρδυλοὶ, κυαδοὶ, Βηριδοὶ, Ηερμωνλοὶ. *Germanorum Gentes & Coloniæ sunt quinque: Marcomanni, Barduli, QUADI, Beridi, Hermoeli.* In Germanis Suevos fuisse Tacitus indicat in Germania, Cap. XLI: *Et hæc quidem Pars Suevorum in secretiorem Germaniæ porrigitur. Propior [ut, quo modo paulo ante Rhenum, sic nunc Danubium sequar] Hermundurorum Civitas.* Cap. XLII. *Iuxta Hermunduros Narisci, ac deinde Marcomanni & QUADI agunt.*

QUADORUM intra Sueviam Sedes num in SILESIA.

II. Ubi Quadis Sedes intra veteris Germaniæ Sueviam fuerit, non tam ab antiquioribus, quam recentioribus Scriptoribus dubitari solet. Eam in Silesia fixam affirmantibus occurrunt negantes ideo, quia credunt, tenuis-

tenuisse Marcomannos in Moravia nunquam, semper autem Marcomannis proximos Quados in Moravia Sedem. Nos in hac Controversia primarias utriusque Partis Rationes subtiliorem in Modum speculati, par esse judicamus, ut Quados Silesios fuisse negantibus subtrahatur, affirmantibus præbeatur Suffragium. Ut ergo sua constet Silesiorum Historiis Veritas, eorum Argumenta, quibus nimium confisi, Quados pro Silesiis antiquis non habendos esse contendunt, primô luculenter proferemus, deinde fideliter corroborabimus, postremo penitus destruemus.

Num Marcomannis in Moravia Sedes.

Negationis Confirmatio I.

III. Argumentum primum, quod *Marcomannis* Sedem in Moravia denegat, est: *iis antiquissimam fuisse circa Rhenum Sedem.*

IV. Arioviſtus, Germanorum Rex, L. Calpurnio Pisone, A. Gabinio, Consulibus: id est, Anno Urbis 695, ante Christum natum 56, à Sequanis adversus Æduos Defensor in Galliam vocatus, ibidem in Sequanorum Agris Domitor confederat. Arioviſtum Sequanis depulsuris in Auxilium imploratus veniebat Iulius Cæsar. Huic Arioviſtus Exercitum, multis Germaniæ Populis instructissimum, inter quos etiam MARCOMANNI erant opponebat. Ingenti Clade victus, dispersis Germaniæ Populis, trans Rhenum profugus, in Germaniam revertebatur. Iulius Cæsar de Bello Gallico Lib. I. Cap. XXXI: cum inter Sequanos & Æduos Occasionem Belli commemoravisset: *Sed pejus Victoribus Sequanis, quam Æduis victis accidisse: propterea, quod Arioviſtus Rex Germanorum in eorum Finibus consedisset, tertiamque Partem Agri Sequani, qui esset optimus totius Galliæ, occupavisset, & nunc de alterâ Parte tertia Sequanos decedere juberet.* Ibidem Cap. LI: cum adversus Arioviſtum ad ferendam Sequanis Opem Copias à se dispositas fuisse narravisset: *Ipse* [Cæsar] *triplici instructa acie usque ad Castra Hostium* [Germanorum, sub Arioviſto Rege, militantium] *accessit. Tum demum necessario Germani suas Copias è Castris educunt, generatimque constituerunt paribus Intervallis Harudes, MARCOMANNOS, Triboccos, Vangiones, Nemetes, Sedusios, Suevos.* Prælium, quô Cæsar Arioviſtum superabat, reperitur ibidem Cap. LII. & LIII. descriptum: cujus Tempus, quod indicavimus, Dio Cassius Lib. XXXVIII. annotavit.

V. Hinc, Marcomannos tum circa Rhenum Sedem habuisse, colligit Philippus Cluverius in antiquâ Germania, Lib. III. Cap. III: *Nihil autem*, inquiens, *probabilius, quam proximos sibi Sequanos in Auxilium contra Æduos*

Æduos vocasse Germanos. Propiores vero nulli esse potuerunt, quam qui inter Moenum, Danubium atque Rhenum Amnes incoluerunt. Unde dilucidissimo Argumento colligitur, eosdem habuisse Arioviſtinum in Germania Regnum Fines, quos ante Helvetii. Hæc igitur antiqua MARCOMANNORUM, Sedusiorum, Harudumque ac vera Sedes. Quibus innixus, inter hos tres ad Rhenum constitutos Populos, Marcomannos, Sedusios & Harudes, majorem attribuit Marcomannis Sedem. De quibus ibidem post quædam: *His igitur*, ait, *ampliores, quam illis, Agrorum tribuo Fines. Et, quia proximum sibi Regem Arioviſtum in Auxilium vocasse Sequanos jam ante demonstravi, Terminos eis statuo à Meridie Danubium, ab Occasu Rhenum, à Septentrionibus Nicrum.*

Confirmationis I. Refutatio.

VI. Sed, quis paulô circumspectior non videt, quam imbecille Philippus Cluverius Opinioni suæ posuerit Fundamentum? Quid obstat, quô minus potuerit Rex Arioviſtus Hostibus, primum Sequanorum potentibus Æduis, mox Germanorum potentissimis Romanis, præter suos, & alienos, & remotiores è Germania Populos opponere? Nam eorum habebat incredibiles Copias. Paulus Orosius in Historiis adversus Paganos Lib. VI. Cap. VII: *Postea Cæsar contra Arioviſtum Regem excitantem invehentemque secum incredibiles Germanorum Copias: quibus nuper universos Galliarum Populos subegisse jactabat, apud Sequanos vicit. Cum autem diu Exercitus Cæsaris, Germanorum Multitudine & Virtute perterritus, pugnam detrectasset: Arioviſtus in Germaniam arrepta Navicula Rhenum transvectus effugit.* Eadem Paulus Diaconus in Historia Miscellâ Lib. VI. Cap. XVI. refert.

VII. Num Germani prævidere non poterant, Iulium Cæsarem, Adversarium fortissimum, si, profligatô Arioviſtô, cum Romanis Legionibus Rhenum transgrederetur, Germaniæ, quantum liceret, Invasorem Domitoremque futurum? An non hinc ad omnes, certe plurimos, etiam MARCOMANNOS, in Moravia sedentes, justus Periculi Metus: ideoque magnus contra Iulium Cæsarem è diversis Germanorum, quanquam longinquius à Rheno habitantibus Populis Exercitus ad Arioviſtum transmissus pervenire potuit?

VIII. Certè, cum Iulius Cæsar in Germaniam Rhenô transiturus, Pontem confeciſſet: mox Suevi Nuncios in omnes Sueviæ Partes miserunt, ut omnes in unum Locum convenirent, Armis ferendis habiles. Iulius Cæsar Lib. IV. de bello Gallico, cap. XIX: *Hæc ab iis cognovit: Suevos, postquam per Exploratores Pontem fieri comperisset, More suo, Concilio habito,*

Nuntios in omnes Partes dimisisse, uti de Oppidis demigrarent, Liberos, Uxores, suaque omnia in Silvas deponerent, atque omnes, qui Arma ferre possent, unum in Locum convenirent: hunc esse Delectum medium ferè Regionum earum, quas Suevi obtinent: ibi Romanorum Adventum exspectare, atque ibi decertare constituisse. Quod si tum Suevi adversus communem Hostem, Iulium Cæsarem, ex remotissimis Terris, in unum Locum convenire potuerunt: cur Arioviſto contra eundem Adversarium in Germanis Marcomanni, quanquam longinqui, adesse non potuerunt?

IX. Nimirum, quæ Philippus Cluverius profert, illis Iulii Cæsaris Temporibus Marcomannos circa Rhenum hærere quidem potuisse, non autem hæsisse docent. Sic autem, Marcomannos Sedem in Moravia tum non habuisse, non demonstrat.

Negationis Confirmatio II.

X. Argumentum secundum, quod Marcomannis Sedem in Moravia subtrahit, est: *Marcomannos ex antiquissima in novissimam, id est, ex Rhenana in Bohemicam Terram esse progressos.*

XI. Maroboduus, Marcomannorum Rex, à Romanis tutior futurus *in inferiora* cum Marcomannis confugit: incertum, quô Annô: sed tamen Augusto Imperatore, priusquam ejus Filius adoptivus Tiberius Cæsar in Marcomannos Expeditionem [Anno Urbis 758, Christi 6. quod §. XXIII demonstrabimus] fuscepit. Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CVIII: *Nihil erat jam in Germania, quod vinci posset, præter Gentem MARCOMANNORUM: quæ Maroboduo Duce, excita Sedibus suis, atque IN INFERIORA refugiens, incinctos Herciniæ Silvæ Campos incolebat. Nulla Festinatio hujus Viri Mentionem transgredi debet. Maroboduus Genere nobilis, Corpore prævalens, Animo ferox, Natione magis, quam Ratione barbarus, non tumultuarium, neque mobilem, & ex voluntate Parentium constantem inter suos occupavit Principatum: Sed certum Imperium, Vimque Regiam complexus Animô, statuit avocatâ procul à Romanis Gente suâ, eò progredi, ubi, cum propter potentiora Arma refugisset, sua faceret potentissima.*

XII. Confugit autem Maroboduus cum Marcomannis in Bohemiam: ubi, repulsis Bojis, Sedem fixerat, priusquam à Tiberio per Sentium Saturninum Armis peteretur. Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CIX: *Hunc Virum* (Maroboduum) *& hanc Regionem* (Bohemiam) *proximô Annô diversis è Partibus Tiberius Cæsar aggredi statuit. Sentio Saturnino mandatum, ut per Cattos, excisis continentibus Herciniæ Silvis, Legiones Bojohæmum*

[id Regioni, quam incolebat Maroboduus, Nomen est] duceret: ipse à Carnunto, qui Locus Norici Regni proximus ab hac Parte erat, Exercitum, qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomannos orsus est.

XIII. Hæc interpretaturus Philippus Cluverius, *Superiora*, unde Maroboduus Marcomannos in *Inferiora* deduxit, quandam circa Rhenum Provinciam [quam Marcomanni, per Iulium Cæsarem, sub Arioviſto Germanorum Rege, cum aliis Germaniæ Populis fusi, tanquam Patriam, repetierint] non autem Danubio vicinam Moraviam fuisse statuit: quia *Moraviam* Bohemiâ non *superiorem*, sed *inferiorem* agnoscit. Nam Velleji Paterculi Verbis in antiqua Germania Lib. III. Cap III. allegatis hæc subjicit: *Marcomannorum Gentem, Sedibus suis excitam in INFERIORA transgressam, incinctos Herciniæ Silvæ Campos, id est, Bojohæmum incoluisse ait Autor. Itaque in superioribus eos ante Locis constitisse, certum est. Quæ sunt autem illa Loca SUPERIORA? Quidam è dictis modo Velleji Verbis haud dubiè colligunt, in Moravia Marcomannos fuisse, antequam Bojos è Bojohæmo expulerint. Sed quomodo MORAVIA BOIOHÆMO SUPERIOR? Haud equidem intelligo. Logi sanè sunt ac Nugæ meræ. Sequens mox Auctoris Verum ostendit Oratio. Maroboduus statuit, avocata procul à Romanis Gente suâ, eò progredi, ubi, cum propter potentiora Arma Romanorum refugisset, sua faceret potentissima. Si procul à Romanis in Bojohæmum refugit, certe in Moravia ante haud constitit: ut, quæ remotior à Romanis, quam ipsum Bojohæmum.*

Confirmationis II. Refutatio.

XIV. Sed primum, *Inferiora*, in quæ Maroboduus Marcomannos, procul à Romanis avocatos, traduxit, Vellejus Paterculus, secundum meliores Codices MStos, & ex iis publicatos, *Interiora* dixit. Ita legendum censent, Fridericus Sylburgius & Iustus Lipsius in Notis ad Vellejum. Ita legitur in Vellejo, quem Ianus Gruterus Hanoviæ, in Historiæ Augustæ Scriptoribus, Anno M. DC. XI. Ausonius Popma Franekeræ Anno M. DC. XX. Iohannes Henricus Boeclerus Argentorati Anno M. DC. XLII. edidit.

XV. Quin Res ipsa, non *Inferiora*, sed *Interiora*, legendum esse monet. Maroboduus enim, quoniam à Romanis longinquior securiorque futurus, incinctos, id est, circumcinctos Herciniæ Silvæ Campos incoluit, utique commodius, *Interiora*, quam *Inferiora* petiisse dicitur.

XVI. Deinde, cur illa, vel *Superiora* vel *Exteriora*, è quibus Maroboduus Marcomannos, vel in *Inferiora*, vel in *Interiora* transtulit, *Rhenanas*

quidem, non autem *Moravicas* Terras appellare potuit? Ideo, quia tum Romanis Provinciis remotiores Campi *Moravici*, quam *Bohemici* fuerunt? Hanc Philippus Cluverius affert Rationem: *Si procul*, inquiens, *à Romanis in Bojohæmum refugit, certè in Moravia ante haud constitit: ut, quæ remotior à Romanis, quam ipsum Bojohæmum.*

XVII. Sed Romani, quos Maroboduus cum Marcomannis refugiebat, Provincias tum non tantum Rheno, verum etiam Danubio cohærentes possidebant.

XVIII. Nam, sub Augusti Cæsaris Imperio, inter Populos Danubio, Germanorum & Romanorum Limiti, propinquos, Romani subegerunt Noricos, L. Domitio Ænobarbo, P. Scipione, Consulibus, Anno Urbis 737, ante Christum natum 14. Dio Cassius Lib. LIV. de Augusto Cæsare loquens: Interprete Guilielmo Xylandro: *His constitutis, L. Domitio, & P. Scipione Coss. in Galliam profectus est, obtendens Causam hujus Profectionis Bella, quæ ibi conturbata essent.* Ibidem, post quædam: *Pannonii cum Noricis in Histriam Incursiones fecerunt, & à Silio ejusque Legatis Incommodis affecti, rursus Pacem acceperunt, Noricisque etiam Causam Servitutis præbuerunt.*

XIX. Postea Romani proximos Danubio Pannones subegerunt, M. Valerio Messalla, P. Sulpicio Quirinio, Consulibus: Anno Urbis 741, ante C. N. 10. Dio Cassius Lib. LIV: de Augusto Imperatore: *Agrippam ex Syria reversum, Tribunitiâ Potestate in aliud Quinquennium prorogatâ cohonestavit, ac in Pannoniam, ubi jam Bellum gliscebat, cum majori Imperio, quam nullus alius extra Italiam haberet, misit. Agrippa eam Expeditionem, jam Hieme instante, quâ M. Valerius Messalla Barbatus, & P. Sulpicius Quirinius Consules fuere, fecit.* Ibidem, post quædam: *Tiberio prius ademta, quam habebat, Uxore [Filia Agrippæ ex alia, quam Iulia Conjuge] quæ & Infantem ex eo natum jam alebat, & Uterum ferebat, Iuliam ei despondit: ac contra Pannonios eum misit: qui, cum Metu Agrippæ quievissent, eô defuncto, ad Bellum consurrexerant. Eos Tiberius, usus egregiâ Scordiscorum, qui Pannoniorum Fines attingebant, eodemque Belli Apparatu utebantur, Operâ, multis Maleficiis, Agro Mortalibusque impositis, domuit, Arma ademit, Iuniorum plerosque in alias Regiones abducendos vendidit.*

XX. Easdem & Noricorum, & Pannonum, & aliorum Provincias Danubio vicinas, sub Augusti Cæsaris Imperio, per Tiberium Cæsarem Romanis subjectas fuisse, commemorat Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. XXXIX: *At Tiberius Cæsar quam certam Hispanis parendi Confessionem extorserat Parens, Illyriis Dalmaticisque extorsit. Rhætiam autem & Vindelicos, ac Noricos Pannoniamque & Scordiscos, novas Imperio nostro subjunxit Provincias.*

XXI. Iam, post alios ad Danubium Populos, maximè Pannones, Anno ante Christum Natum 10, à Romanis oppressos: Maroboduus, si procul à Romanis, multas circa Danubium Terras possidentibus, & facillimô per Danubium in Germaniam Transitu potitis, Marcomannos abducturus, è Terris Moravicis, ad Danubium extensis, in Bohemicas, à Danubio remotiores, denso Herciniæ Silvæ Munimento circumdatas, transtulit: an non *Exteriora*, simul & potentissimis, & felicissimis Hostibus obnoxia, refugiens, hoc Pacto ad *Interiora* confugit?

XXII. Quo minus autem, si non citius, at non diu post Pannones Romanis subjectos: inter spatium Temporis ab Anno Urbis 741, ante C. N. 10: ad Annum Urbis 758, Christi 6. per XV. Annos: Maroboduus è Moravia in Bohemiam Marcomannos transferre potuerit, nihil obstare video.

XXIII. Nam Tiberius Cæsar, Augusti Cæsaris Filius adoptivus, Expeditionem adversus Dalmatas suscepit, M. Æmilio Lepido, L. Aruntio, Consulibus: ut Dio Cassius Lib. LV. tradit: hoc est, Anno Urbis 758. Christi 6. At eodem Anno, Tiberius Cæsar Bellum adversus Maroboduum, Marcomannorum Regem, jam Bohemiâ potitum, ipse Dalmatico Bello implicatus, gerere non poterat: & propterea Sentio Saturnino gerendum committebat: ut Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CIX. refert, cujus Verba reperiuntur allegata §. XII.

XXIV. Ergo Sententiam eorum, qui Marcomannos, antequam sub Rege Maroboduo in Bohemiam commigrarent, jam in Moraviâ sedisse judicant, Philippus Cluverius arguit quidem, non autem convincit Erroris. Cur igitur Marcomannis in Moravia Sedem antiquissimam constituentium Iudicia pro meris Nugis habet?

Negationis Confirmatio III.

XXV. Argumentum tertium, quod Marcomannis Sedem in Moravia nullam concedit, est: *Si Marcomannis, cum in Bohemiam transierunt, in Moravia fuit Sedes: post eorum Discessum Moravia fuit Incolis destituta.* Sed hoc, quanquam notabile, quia nusquam in Monumentis reperitur: nec Indicia desunt, ex quibus, post Marcomannorum in Bohemiam Transitum, Moraviam habitatam colligi potest, peritis Antiquitatum Animis absur-

dum est. Quare Marcomanni, cum novissimam, in Bohemia fixerunt, non reliquerunt antiquissimam in Moraviâ, sed alibi retentam hactenus Sedem.

Confirmationis III. Refutatio.

XXVI. At hæc tanti non est Ratio, ut à Sententiâ suâ revocare possit eos, qui Marcomannos ex Moravia in Bohemiam sub Maroboduo digressos judicant.

XXVII. Nam primô, cum Maroboduus Bojos ex Bohemia [Bojorum Patria, Bojohemia] depulit, & in eam Marcomannos transtulit: Num Bojos in Bohemia delevit omnes: omnes in Bohemiam traduxit Marcomannos? Id neque Strabo [cujus Testimonium §. XXVIII. proferemus] neque Tacitus docet, cujus hæc sunt in Germania, Cap. XXVIII: *Inter Hercyniam Silvam, Rhenumque & Mœnum Amnes Helvetii: ulteriora Boji: Gallica utraque Gens, tenuere. Manet adhuc Bojemi Nomen, significatque Loci veterem Memoriam, quamvis mutatis Cultoribus.* Cap. XLII: *Præcipua Marcomannorum Gloria Viresque: atque ipsa etiam Sedes, pulsis olim Bojis, Virtute parta.* Certe parum congruit Vero, Marcomannos Sedem priscam, multis Sæculis, ab Alexandri Magni Ævo, quô jam vicini Quadis fuerunt, [id postea ostendemus §. 45.] retentam, vel Hostibus, vel aliis occupandam reliquisse totam.

XXVIII. Præterea Maroboduus non Marcomannos tantum, verum alios etiam multos Populos in Bohemiam transtulit. Strabo in Geographia, Lib. VII: (pag. 201.) de Germania: Ἐν ταυτῇ δ' ἐστὶ καὶ ὁ ἑρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν Σουήνων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ κατάπερ τὰ τῶν κολδόλων, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὸ Βοΐασμον [alii Βαβίεμον, alii Βοΐαιμον] τὸ τοῦ μαροβόδου βασίλειον. Εἰς ὃν ἐκεῖνος τόπον, ἄλλους τε μετανέστησε πλείους, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ μαρκομάνους. Ἐπέστη γὰρ τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἐπάνοδον. Νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε, καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ. Ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε καὶ κατεκτήσατο πρὸς οἷς εἶπον, Λουΐους τε μέγα ἔθνος, καὶ Ζέμνας, καὶ Βάτονας δὲ μυγίλωνας, καὶ Σιβινὰς, καὶ τῶν Σουήνων αὐτῶν μέγα ἔθνος Σέμνονας. *In hac est etiam Hercynium Nemus, & Suevorum Nationes, partim sanè habitantes intra Nemus, quemadmodum Cordulorum Gentes. In quibus exstat Boviasmum* [alii Bubiemum, alii Boiemum] *Marobudi Regia. In quem ille Locum, cum alios complures traduxit, tum etiam Populares suos, Marcomannos. Siquidem hic, cum ante* priva-

privatus fuisset, post Reditum ex Urbe Roma, Rebus administrandis præfectus est. Adolescens enim illic vixit, & Beneficiis ornatus est ab Augusto. Reversus autem in Patriam regnare cœpit, &, præter Gentes, quas nominavi, etiam Lujos, magnam Gentem, & Zumos, Butones, Mugilones, Sibinos, & ipsorum Suevorum populosam Nationem Semnones Imperio suo adjecit: Tot Populos, prioribus Patriis relictis, totos in unam Bohemiam, qvibus omnibus capiendis ea non fuit, quis translatos credat?

XXIX. Quantum igitur conjicere possumus: Maroboduus, ille plurimorum Populorum Rex, potissimum sibi consulturus, ut procul à Romanis haberet Regiam, ubi suis, non tantum Marcomannis, sed cæteris etiam Populis, suæ Potestati subjectis, circa Bohemiam sedentibus, & tutius, & commodius imperare posset, in Bohemiam digressus, multos in Moravia residuos Marcomannos, patriæ, tum Regionis Custodes, tum Gentis Propagatores, sibi, quamvis intra Bohemiam agenti, subditos intra Moraviam habuit: à quorum Posteris cæteri Moravi, quos ibi Sæculum posterius vidit, provenerunt.

XXX. Quid multis? Marcomannos à Maroboduo non omnes in Bohemiam translatos, sed multos in Moravia relictos esse, clarissimô Testimoniô patefaciam. Maroboduus enim Marcomannos, si non paulo ante Christum natum, certe primis Annis post eum natum, priusquam Tiberius Cæsar Anno Urbis 758, Christi 6, Expeditionem in Marcomannos suscepit, in Bohemiam transtulit: ut §. XI & XXIII. demonstravimus. Hi vero Marcomanni, quos Maroboduus in Bojorum Patriam traduxerat, ideoque Bojohemos Antiquitas nominat, postea Sedem, à cæteris Marcomannis, extra Bohemicas Terras, distinctam habuerunt. Hinc per eam, & à Bojohemis, & à Quadis, tanquam ab utrisque diversus Populus, separabantur. Id Testimonium nobis præbet Claudius Ptolemæus, Sæculo Christi secundo, sub Imperatore Marco Antonino superstes, in antiqua Geographia, Lib. II. Cap. XI: ὑπὸ δὲ τὴν Γαβρίτα ὕλην, ΜΑΡΚΟΜΑΝΟΙ. ὑφ' ἃς ΣΟΥΔΙΝΟΙ. Καὶ μέχρι τοῦ Δανουβίου ποταμοῦ οἱ ΑΔΡΑΒΑΙΚΑΜΠΟΙ. ὑπὸ δὲ τὸν ἑρκύνιον δρυμὸν ΚΟΥΑΔΟΙ. ὑφ' ἃς τὰ σιδηρυχεῖα, καὶ ἡ ΛΟΥΝΑ ὕλη. ὑφ' ἣν μέγα ἔθνος, οἱ ΒΑΙΜΟΙ, μέχρι τοῦ Δανουβίου. *Sub Gabrita vero Silva MARCOMANNI: Sub quibus Sidoni: & usque ad Danubium Fluvium Adrabæcampi. Sub Silva autem Hercynia QUADI. Sub quibus Ferri Minera, & Luna Silva. Sub qua Gens magna BÆMI, usque ad Danubium.*

XXXI.

XXXI. Quamobrem, quoniam Marcomannos, Quadis proximos, Sedem ab Alexandri Magni Temporibus, (id postea ostendemus) quibus utrique circa Danubium, in Germanorum Populis extremi, Sarmatis vicini, tenebant, sub Augusto Cæsare, cum in Bohemiam discesserunt, circa Rhenum, non in Moraviâ, tenuisse, nondum idoneo Argumento quisquam ostendit: adhuc stat eorum Sententia, qui Marcomannis Sedem in Moravia semper fuisse judicant.

XXXII. Scilicet non præter Causam *Marcomannos Moravos*, Marcomanniamque Moraviam Viri doctissimi statuunt. Æneas Sylvius in Historia de Europa, Cap. XXXIII: *Quantum vero ex Lectione Ptolemæi accipere licet, Marcomanni & Sudini Candique Moraviam & Austriam, quæ trans Danubium jacet, incoluisse videntur.* Bilibaldus Pirckheimerus in Descriptione Germaniæ: *Marcomanni Merhern.* Andreas Althamerus in Scholiis ad Taciti Germaniam, Cap. XLII: *Ex quibus constat, Marcomannos primum circa Gabretam Silvam, id est Boëmicam, quæ in Suevis jacet, habuisse Sedes: ubi nunc Regio, quæ Moravia, Merhenland dicitur, sita est.* Iodocus Willichius in Commentariis ad Taciti Germaniam, Parte II. Cap. XXI: *Gabreta autem Silva Boihemicorum montanorum ad Austrum Partem complectitur, circa quam habitarunt olim Marcomanni, id est, Moravi.* Henricus Glareanus in Annotationibus ad Iulii Cæsaris de bello Gallico Librum I. Cap. LI: de Marcomannis: *Satis constat, esse Moravienses.* Stanislaus Sarnicius in veteris Poloniæ Chorographia: *Etsi autem variè se torquent Autores, Nomen Marcomannorum exponentes: tamen liquet, hac voce Populos illos intelligi, qui ad Flumen Moravam habitarunt, à quo etiam Nomen sibi acquisivisse, Sonus ipse indicat.* Ioannes Stumpfius in Chronicis Helveticis Lib. II. Cap. IV. *Marcomanni Meerhern.* Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: *Marcomannia Regio, ut Iulius Capitolinus habet. Merhern hodie est.* Petrus Montanus in Notis ad Claudii Ptolemæi Geographiam, Lib. II. Cap. XI. *Marcomanni: Marrhenland: Moravia.* Guidus Pancirolus in Commentario ad Occidentalis Imperii Notitiam, Cap. XXII: *Honoriani Marcomanni Seniores, & Honoriani Marcomanni Iuniores, ex illis Germaniæ Populis sunt contracti, qui nunc Moravi vocantur.* Ibidem Capite LXXXIII: *Tribunus Gentis Marcomannorum, quos nunc Moravios vocant.* Plures huic Sententiæ subscribentes indicabimus §. LIV.

QUADORUM in Suevia Sedes An intra SILESIAM.

XXXIII. Nunc igitur, postquam Marcomannis in Moravia Sedem restituimus: supereſt, ut etiam Quadorum, semper Marcomannis proximorum, in Silesia Sedem à suis Oppugatoribus vindicemus: quorum Vis omnis duobus innititur Argumentis.

Negationis Confirmatio I.

XXXIV. Prius Argumentum, quod in Silesia Sedem Quadis adimit, est: *Sedem in Moravia fuisse Quadis.* Sic statuit Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib III. Cap XXXI: *Termini igitur Quadorum antiquitus fuerunt, ut ante dictum, à Meridie Danubius, ab Occasu æquinoctiali atque æstivo: primò Cluna Amnis, dein Bojohæmici Montes, ad Mari usque confluentem: ab Ortu æstivo Marus.* Melchior Goldastus in Commentariis de Bohemia, Lib. I. Cap. XII. §. II: *QUADI ergo primi omnium fuerunt, qui Moraviam habuisse in Literarum Monumentis commemorantur.* Ibidem, post quædam: *Moraviam, non Silesiam: ut plerique omnes hactenus opinati sunt: quos eruditè confellit Cluverius.*

Confirmationis I. Refutatio.

XXXV. Philippus autem Cluverius quod audacter asserit, non evidenter ostendit. Nam præcipua, quibus Opinionem suam fulcit, huic Fundamento innituntur: *Marcomannos prius circa Rhenum, post in Bohemia, nunquam in Moravia Sedem habuisse:* quod per ea, quæ protulimus, jam prostratum jacet.

XXXVI. Non igitur mirum, à Philippo Cluverio Quados in Moraviam, ubi Marcomannos nunquam hæsisse putat, esse collocatos. Unus enim, vel nunquam, vel rarò tam sterilis Error est, ut plures non pariat. Nimirum, Clarissimus ille Vir, cum Sedem Marcomannis antiquissimam dedisset ad Rhenum, & inde progressis novissimam crederet universis contigisse Bohemiam: hoc Pacto vacuam Incolis Marcomanniam, quæ nostris Temporibus Moravia dicitur, implevit Quadis.

Negationis Confirmatio II.

XXXVII. Posterius Argumentum, quod in Silesia Sedem Quadis subducit, est: *Quadiam fuisse quandam velut Germaniæ Frontem Danubio prætextam.*

XXXVIII. Id Tacitus indicat de Germania Cap. XLII: *Iuxta Hermunduros Narisci, ac deinde Marcomanni & QUADI agunt. Præcipua Marcomannorum Gloria Viresque, atque ipsa etiam Sedes, pulsis olim Bojis, Virtute parta, nec Narisci QUADIve degenerant. Eaque GERMANIÆ velut FRONS est, quatenus DANUBIO prætexitur.* Quibus in antiqua Germania Philippus Cluverius prolatis verbis addit Lib. III. Cap. XXXI: *Ergo & QUADI in DANUBII Ripa: Scilicet infra Marcomannos.*

XXXI. At hodie Silesia, Meridiem versus, ubi Iablunca reperitur, extrema, novem Milliaribus Germanicis à Danubio distat. Non igitur par est, ut vel Quadia pro Silesia, vel Quadi pro Silesiis habeantur.

Confirmationis II. Refutatio.

XL. Sed huic etiam Opinionis caducæ Fulcro, partim labefactando, partim subvertendo servientia Instrumenta non desunt.

XLI. Nam primô, cur Tacitus *Quadiam* appellavit Germaniæ, non *Frontem*, sed *velut Frontem?* Num propter Vocis Notionem: quoniam Germaniæ, non propriè, sed impropriè Frons Quadia fuerit? An propter Rei Conditionem: quoniam Germaniæ, non ipsa *Frons*, id est, Danubio, Romanorum Germanorumque Limiti proxima, sed *velut Frons*, id est, à Danubio remotior fuerit Quadia?

XLII. Deinde, num Tacitus Quadiam Germaniæ nominat velut Frontem, *quatenus Danubio prætexitur?* Nam, si melioribus Codicibus, & ineditis, & editis credimus: scripsit Tacitus, non, *quatenus Danubio prætexitur*, sed, *quatenus Danubio pergitur*. Ita repererunt in MStis Iustus Lipsius, Curtius Pichena, Christophorus Colerus, ut in Notis ad hunc Locum testantur. Ita legitur in Tacito, quem Matthias Berneggerus Argentorati M. DC. XXXVIII: Ioannes Fridericus Gronovius Amstelodami M. DC. LXXII. Theodorus Ryckius Lugduni Batavorum M. DC. LXXXVII. emisit. Quid autem sibi vult; *quatenus Danubio pergitur?* Num *quatenus*, vel *circa Danubium*, vel *ad Danubium*, an *à Danubio* in remotiora Loca pergitur?

XLIII. Fac, intelligi Tacito, ut cæteras Provincias, Hermunduriam, Narisciam, Marcomanniam, sic Quadiam, omnino Germaniæ Frontem Danubio prætextam, id est, proximam. Num sic ad Danubium extensa Quadia non esse potest, à Danubio per novem Milliaria Germanica remotior Silesia? Quem in Historicis Geographicisque satis versatum latet, longè plurimas Regiones, quondam in latius porrectas, nunc in angustius contractas

tractas inveniri: quas tamen, sub Populorum, & veterum, quorum ampliores fuerunt, & recentium, quorum arctiores sunt Patriæ, quanquam Nominibus diversis denotatas, easdem censet justus eruditorum Virorum Consensus? Non enim tam ex Finibus, quam ex Terris, intra Fines, seu majores seu minores sitis, Iudicium de Provinciis, earumque Populis est ferendum.

XLIV. Sic Argumenta, quorum Fiduciâ Philippus Cluverius Sedem Marcomannis ad Rhenum antiquissimam, in Bohemia novissimam, in Moravia nullam tenuisse contendit: &, quemadmodum Bohemos in Marcomannos, ita Marcomannos in Quados convertit: hoc est, antiquos intra Bohemiam Moravos, intra Moraviam Silesios constituit, si fortius inspiciantur, inefficacissima deprehenduntur. Sic Adversarios, qui Marcomannos pro Moravis, Quados pro Silesiis habent, acriter quidem oppugnat, non autem feliciter vincit.

QUADORUM in Sueviâ Sedes intra SILESIAM.

XLV. Quadi, Archonte Athenis Evæneto, Olympiade III, Anno II, ante Christum Natum 333: cum Alexander Magnus ad Danubium pervenit, Germanicarum Gentium extremi, Marcomannis ad Occidentem, Sarmatis Iazygibus ad Meridiem, Bastarnis ad Orientem proximi, Sedem circa Danubium habebant.

XLVI. Tempus nobis indicat Diodorus Siculus Lib. XVII. Cap. II. Interprete Laurentio Rhodomanno: *Cum Archon Athenis Evænetus, Romæ Consules essent L. Furius & C. Mænius: Alexander Gubernaculis Regni susceptis, justas ante omnia Pœnas Cædis paternæ Autoribus inflixit.* Ibidem, Cap. VIII: *Alexander verò compositis Græciæ Motibus, Arma in Thraciam expedit, Gentesque multas ibi tumultuantes perterrefaciens, ad imperata faciendum cogit. Tunc & Pœoniam Illyridemque & conterminas hisce Terras invadit, & Incolarum plurimis, qui à Fide Regis desciverant, subactis, Barbaros illis Finitimos Imperio suo adjungit.*

XLVII. Rem nobis exponit Arrianus Nicomediensis, in Historiarum, quas de Alexandri Magni Expeditione scripsit, Lib. I: Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἀφικνεῖται Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν ΙΣΤΡΟΝ ποταμῶν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέγιστον ὄντα, καὶ πλείστην γῆν ἐπερχόμενον, καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπείργοντα, τὰ μὲν πολλὰ κελτικά, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ αὐτῷ ἀνίσχουσιν. ἓν τελευταίοις, ΚΟΤΑ-

ΔΟΤΣ κϕ) ΜΑΡΚΟΜΆΝΟΤΣ, ἐπὶ δὲ Σαυροματῶν Μοῖραν, Ιάζυγας. Id est, Interprete Bonaventura Vulcanio: *Tertiò post hanc Pugnam Die Alexander ad Istrum Flumen pervenit, omnium, quæ in Europa sunt, maximum, quodque plurimum Terræ aluit, & bellicosissimas Nationes suo Tractu complectitur: ac quidem præcipuè CELTICAS, à quibus etiam Fontes ejus oriuntur. Harum Nationum extremi sunt QUADI & MARCOMANNI, deinde IAZYGES, Pars SAUROMATARUM.* His Quadorum in Germaniæ Provincia Silesia Sedem indicari, quò distinctius, eò clarius, ostendemus.

XLVII. Primo, Quadi fuerunt Germani: quanquam, ut Marcomanni, vocentur Celtæ. Nam Germanos etiam, non tantum Gallos, & alios Europæos, Celtas nominari constat. Id ostendimus hoc Libro Cap. II. & V. Accedit, quod & Marcomannos & Quados, quos Arrianus inter Celtas refert, Tacitus in Germanis recenseat in Germania Cap. XLII & XLIII. Præterea, Germanos esse, quos Arrianus Celtas vocat, Res ipsa loquitur. Hos enim ad Istrum, hoc est, Danubium, habitavisse narrat: in quorum Terris Fontes Danubii promanant. Oriuntur autem in eô Solo, quod Germanis etiam veteres Scriptores attribuerunt. Plinius Lib. IV. Cap. XII: *Inde Ostia ISTRI. Ortus hic in GERMANIÆ Iugis Montis Abnobiæ, ex adverso Raurici Galliæ Oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus Gentes, DANUBII Nomine, immenso Aquarum Auctu, & unde primum Illyricum alluit, ISTER appellatus, sexaginta Amnibus receptis, medio ferme Numero eorum navigabili, in Pontum vastis sex Fluminibus evolvitur.* Silesios vero Germanos esse quis neget?

XLIX. Secundô, Quadi fuerunt extremi Germanorum circa Danubium: qui Germanicis & Sarmaticis Gentibus ad Meridiem pro Limite fuit: ut Cap. VI. planum fecimus. Quis autem ignorat, in Germania Silesiam, quatenus Superior dicitur, non adeo multum à Danubio distare, cui fuit, cum Quadiæ Nomen sustinebat, si non proxima, certè propinquior: ut ex iis, quæ jam §. XL. & sequentibus, in medium attulimus, patet.

L. Tertiô, Quadi fuerunt Marcomannis proximi. Commemorat id Tacitus etiam in Germania Cap. XLII: *Iuxta Hermunduros Narisci, ac deinde MARCOMANNI ac QUADI agunt.* Ibidem, post quædam: *MARCOMANNIS QUADISque usque ad nostram Memoriam Reges manserunt.* Cap. XLIII: *Marsigni, Gothini, Osi, Burii, Terga MARCOMANNORUM QUADORUMque claudunt.* Silesii verò

verò Marcomannis, quos esse Moravos supra demonstravimus, etiamnum vicini sunt.

LI. Tertiô *Quadi*, non Marcomannis tantum, verum etiam Sauromatis, hoc est, *Sarmatis* proximi fuerunt, in Germanis extremi. Reperimus autem duplicis Generis Sarmatas, cum *Iazyges*, tum *Bastarnas*: quorum illi ad Meridiem, hi ad Orientem proximi fuerunt Germanis. Quadis, inter Germanos ultimis, proximi fuerunt ad Meridiem Sarmatæ Iazyges. His Sedes circa Danubium erat Regio, ad Amnem Tibiscum, hodie Teissam, extensa. De quâ Claudius Ptolemæus in Geographia, Lib. III. Cap. VII. Interprete Bilibaldo Pirckheimero: *IAZYGES Metanastæ terminantur à Septentrionibus Parte Sarmatiæ in Europa explicatæ: ab Austro vero Sarmaticis Montibus, usque ad Carpatum Montem: ab Occasu autem & Meridie, dicta GERMANIÆ Parte, quæ est à Sarmaticis Montibus usque ad Flexum DANUBII, qui juxta Carpim est: & hinc DANUBII Fluminis Parte, usque TIBISCI Amnis Divertigium.* Iam illa Regio, quam Sarmatæ proximi Quadis ad Meridiem possederunt, Hungaris subest: quos in Teschinensium Terrâ Silesii Superiores habent conterminos.

LII. Quartò Quadi *Sarmatis*, quemadmodum circa Danubium ad Meridiem *Iazygibus*, sic ad Orientem circa Vistulam *Bastarnis* proximi fuerunt. Nam, cum in Germaniæ Populis, circa Danubium, extremi Sarmatas Iazyges, id est, Hungaros, ut diximus, vicinos ad Meridiem habuerint: ad Orientem non alium Germanis oppositum Populum vicinum habere potuerunt, præter Sarmatas Bastarnas: quibus Sedes circa Danubium erat Regio ad Fluvium Vistulam, hodie Weixeliam, extensa. De quâ Claudius Ptolemæus in Geographia, Lib. II. Cap. XI: Interprete Bilibaldo Pirckheimero: *GERMANIÆ Latus Occidentale Rhenus terminat, Septentrionale verò Germanicus Oceanus.* Ibidem, post quædam: *Orientale autem Latus terminat Distantia, quæ fit à Flexu præfato, ad superjacentes Sarmatarum Montes.* Iterum post quædam: *Præterea Distantia, quæ est post Montes, ad dictum Caput VISTULÆ Fluvii, & ipse ettam Fluvius usque ad Mare.* Ibidem, Cap. V: *Sarmatia, quæ in Europa est, definitur à Septentrionibus Oceano Sarmatico.* Ibidem post quædam: *Ab Occasu verò terminatur VISTULA Fluvio, & Linea, quæ est inter Caput ipsius, & Sarmaticos Montes.* Nunc illa Regio, quam Sarmatæ proximi Quadis possederunt, Polonis subest: quos in Teschinensium Terra, ubi Fons Vistulæ promanat, Silesii Superiores habent confines.

LIII. Hæc cum ita sint: nec alia reperiatur Germaniæ postrema Terra, Quadis assignanda, quæ Marcomannis, hoc est, Moravis ad Occidentem: Sarmatis Iazygibus, hoc est, Hungaris ad Meridiem: Sarmatis Bastarnis, hoc est, Polonis ad Orientem proxima sit: nisi, quæ Superior appellatur, Silesia: vix ac ne vix quidem Dubium supererit, Quados Sedem in Germania tenuisse, licet ampliorem, tamen eandem, quam hodie Superiores Silesii tenent.

LIV. Non errant igitur, à quibus, ut *Marcomanni* pro *Moravis*, sic *Quadi* pro *Silesiis* habentur. Ioannes Dubravius in Hist. Bohem. Lib. VIII: de Silesia: *Hæc quondam à Quadis, sicut Moravia à Marcomannis regnabatur.* Martinus Boregkius in Bohemiæ Chronico, Parte I: de Silesia: *Dieselbe haben die Quaden bewonet, gleichwie das Mehrerland die Marcomanni.* Iacobus Augustus Thuanus, Initio Lib. II. Historiarum: *Nam & hodie Marcomanni seu Moravi, Quadi sive Silesii, ac denique Boemi, qui omnes priscis Germaniæ Finibus continentur, Illyrica seu Slavica Lingua utuntur.* Nicolaus Henelius in Silesiographia Cap. I: *Hoc tantum asseram, quod fidenter ab omnibus positum, & plerisque Doctis constanter creditum, neque id refragantibus Conjecturis: Regionem nimirum hanc, quæ Silesia posterius dicta est, Quadis olim, Marcomannorum & Conterminis & Sociis fuisse habitatam.* Ioachimus Curæus in Silesiæ Annalibus: *Manet autem hodie Appellatio Marcomannorum, qui sunt Moravi.* Post quædam: *Quadi collocantur, ut sint magis Orientales, quam isti (Narisci), ita ut versus Occidentem vicinos habeant Marcomannos: ad Orientem & Aquilonem Lygios, ad Austrum Pannonios. Et occuparunt hac Ratione bonam Partem Moraviæ, Silesiæ illius, quæ nunc dicitur Superior: ubi sunt Ducatus Teschinensis, Ratiborienſis, Opolienſis, Oppida Episcopi Vratislavienſis.* Eadem transtulit Iacobus Schickfusius in Silesiæ Chronicon, Lib. I. Cap. I. & Fridericus Lucas in Memorabilium Silesiacorum Partem I. Cap. I. Parem in modum Marcomannos pro Moravis, Quados pro Silesiis agnoscunt Ernestus Brotuffus in Martisburgensium Chronico Lib. I. Cap. IV. Cyriacus Spangenbergius in Saxoniæ Chronico, Cap. L. Præterea Silesiis Quados annumerant, Martinus Cromerus de Polonorum Rebus Lib. I. Cap. XII. Zacharias Schneiderus in Lipsiensi Chronico Lib. I. Davides Schweinicius in Præfatione, quam Genealogiæ Schweiniciorum præmisit. Ioannes Crato in Narratione, quam de Silesia scripsit, Laurentius Peccensteinius Expositioni Rerum Silesiacarum præmisit.

LV. Quamobrem *Quadi* etiam, non *Lygii* tantum, merito à nobis & existimantur, & declarantur *Silesiorum* Majores: in quibus *Silesiam* inferiorem *Lygios*, superiorem *Quados* Sede firmâ coluisse, postea ostendemus.

CAPUT XV.

SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, *Ante CHRISTUM natum.*

I. Hactenus Silesiorum Majores in Germanis Suevos, maximè Lygios & Quados, quorum illis Inferior, his Superior Silesia pro Sede fuit, quantum fieri potuit, demonstravimus. Iam supereſt ostendendum, intra Lygiam & Quadiam, id est, utramque Silesiam, semper adeo firmiter hæsisse tum Lygios, tum Quados, ut quanquam Exteris, partim aliis Germanis, partim Slavis permixti, nunquam non plures in Patria sua relinquerent, quibus, tanquam suis Majoribus, etiamnum Silesii, tanquam Posteri, iure gaudeant. Non enim Gentem à Gente solus, quanquam potissimum vel Ortus, vel Sermo, verum etiam Regio distinguit.

II. Quin & Lygii & Quadi suas intra Silesiam Sedes ante CHRISTUM natum habuerint, non habet, cur dubitet, quisquis Animo repetit, quæ jam de Lygiis Quadisque commemoravimus, Cap. XIII. & XIV.

III. Lygios enim, Silesiorum Majores, ante CHRISTUM natum, exstitisse potentem Populum, ipsa crebro laudati Strabonis Ætas nobis indicat. Is Geographiam suam, post Noricos & Carnos à Tiberio & Druso devictos, Anno XXXIII scripsit. Hoc narrat Lib. IV: *Post hos*, inquiens, *vicini jam Adriatici Sinus intimo, & Locis ad Aquilejam habitant Noricorum quidam & Carni: Noricorum sunt etiam Tauriſci. Horum omnium crebris Incursionibus Finem imposuit Tiberius & ejus Frater Drusus unica Æstate. Et jam Annus agitur tertius supra trigesimum, ex quo quiescentes Tributum legitimè persolvunt.* Noricus autem Tiberius & Drusus Romanæ Potestati subjecerunt, M. Druso Libone, L. Calpurnio Pisone Consulibus, ut Dio Cassius Lib. LV. refert, id est, Anno Urbis 738, ante C. N. 13. Proinde Strabo scripsit Anno Christi 20 Geographiam suam. Ibi vero Lygiorum quos Lujos appellat, tanquam Populi veteris, cujus Magnitudo in Germanis Suevis

Suevis excreverit, Mentionem facit Lib. VII: ubi Λυΐγες μέγα ἔθνος, *Lujos magnam Gentem* nominat.

Ante CHRISTUM natum 333.

IV. Quadi autem Silesiorum Majores ante CHRISTUM natum Anno 333, ipsis Alexandri Magni Temporibus, in Germania postremam Terram possidebant, ad Occidentem Moravis, ad Meridiem Hungaris, ad Orientem Polonis confines: ut Cap. XIV. §. 47, & sequentibus, commemoravimus.

V. Pos illa Iulius Cæsar, Cn. Pompejo Magno iterum, M. Licinio Crasso, Consulibus, Anno Urbis 698, ante C. N. 53. primus è Romanis in Germaniam, ut Hostis, Rhenô transibat, Sicambros [Quadis Lygiisque longinquos] debellaturus: de quô agunt, Suetonius in Iulio Cap. XXV. Dio Cassius in Historiâ Lib. XXXIX. Non multô post, idem Cæsar, Cn. Domitio Calvino, M. Valerio Messalla, Consulibus, Anno Urbis 700, ante C. N. 51. adversus Suevos [quorum Pars Lygii & Quadi fuerunt] Expeditionem suscipiebat: quam describunt Florus Lib. III. Cap. X. §. 14. Dio Cassius Lib. XL. Tum in Suevis & Lygios, & Quados, illos, ut bellicosissimam, hos, ut magnam Gentem, repertos, non est, cur dubites: quia Suevi omnes contra Cæsarem in unum Locum convenerunt. Cæsar de Bello Gallico Lib. VI. Cap. VIII: *Cognita Cæsar Causa, reperit, ab Suevis Auxilia missa esse: Ubiorum Satisfactionem accepit, Aditus Viasque in Suevos perquirit. Interim paucis post Diebus fit ab Ubiis certior, Suevos omnes in unum Locum Copias cogere, atque iis Nationibus, quæ sub eorum sunt Imperio, denuntiare, ut Auxilia Peditatus Equitatusque mittant.* Ibidem, post quædam, Cap. IX: *Mandat, ut crebros Explorators in Suevos mittant, quæque apud eos gerantur, cognoscant. Illi Imperata faciunt, &, paucis Diebus intermissis, referunt SUEVOS OMNES, posteaquam certiores Nuntii de Exercitu Romanorum venerant, cum omnibus suis Sociorumque Copiis, quas coegissent, penitus ad extremos Fines se se recepisse.*

QUADORUM Rege TUDRO.

VI. Inter omnes Quadorum Reges, non alium reperimus antiquiorem, quam TUDRUM, Natione Quadum: cujus Progenies ad Cornelii Taciti Ætatem (id est, Sæculi primi Finem) Quadis præfuit. Tacitus in Germania, Cap. XLII: *Marcomannis Quadisque usque ad nostram Memoriam Reges manserunt ex Gente ipsorum, nobile Marobodui & TUDRI Genus.*

Iam & externos patiuntur; sed Vis & Potentia Regibus ex Autoritate Romana. Quid autem Quadi Rege TUDRO gesserint, non invenire potuimus.

VII. Prævalidam Quadorum Potentiam peregrini loquuntur in Germania Populi, Gothini Gallica, Osi Pannonica Gens: quarum utraque tributaria fuit Quadis, Gothinos etiam Ferri Fossores habentibus. Tacitus in Germania Cap. XLIII: *Gothinos Gallica, Osos Pannonica Lingua coarguit, non esse Germanos: &, quod Tributa patiuntur. Partem Tributorum Sarmatæ, Partem Quadi, ut Alienigenis, imponunt. Gothini, quô magis pudeat, & Ferrum effodiunt.*

VIII. Multis etiam post CHRISTUM natum Sæculis, utraque, cum Lygiorum, tum Quadorum Gens, intra Silesiam Sedes suas retinuit: nisi quod eas pro diverso Temporum & Eventuum Habitu, mox in latius extendit, mox in angustius contraxit: quemadmodum patebit ex iis, quæ proferemus.

CAPUT XVI.

SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI,

Post CHRISTUM natum SÆCULO I.

Romanorum Imperatore AUGUSTO.

I.

IAm, quicquid Memoriâ dignum de Lygiis & Quadis, tanquam Silesiorum Majoribus, annotatum reperimus, Temporum Ordine proferemus. Eum Annis Romanorum Imperatorum, cum quibus Lygii, maximè Quadi, crebro Bella gesserunt, applicabimus. Augustus Imperio, cujus Initium, post Iulium Cæsarem occisum, in Annum Urbis 709, ante Christum natum 42, incidit, ad Annum Urbis 766, Christi 14, præfuit.

II. Illum Pannoniæ Tractum, quem Danubius & Dravus Amnes claudunt, Galerius Maximianus Imperator [Anno Urbis 1063, Christi 311, mortuus] in Uxoris, quæ Diocletiani Cæsaris erat Filia, Memoriam, cognominavit Valeriam. Aurelius Victor in Cæsaribus, Cap. XL: de Galerio:

Vulnere peſtilenti conſumtus eſt: cum Agrum ſatis Reipublicæ commodantem, cæſis immanibus Silvis, atque emiſſo in Danubium Lacu Pelſone apud Pannonios feciſſet. Cujus Gratiâ Provinciam Uxoris Nomine VALERIAM appellavit. Ammianus Marcellinus Lib. XIX. (Gruterianus) Cap. XXIII: (Valeſianus Cap. XI:) *Imperator, ut dictum eſt, Valeriam venit, Partem quondam Pannoniæ, ſed ad Honorem Valeriæ, Diocletiani Filiæ, & inſtitutam & ita cognominatam.*

III. Hinc ad alterius *Valeriæ*, quam *Italiæ* Provinciam eſſe conſtat, Differentiam: *Pannoniæ Valeria* dicitur. Ammianus Marcellinus Lib. XXVIII, (Gruterianus) Cap. XVII: (Valeſianus Cap. III:) *Valentinus quidem in Valeria Pannoniæ ſuperbi Spiritus Homo.* Ambroſius eam *Valeriam Pannoniorum* vocat Libro II. extremo, quem de Fide ſcripſit.

IV. Eandem Provinciam ex Situ æſtimatam hodie *Styriam* eſſe judicant, Æneas Sylvius in Europa, Cap. I. Franciſcus Irenicus in Germania Lib. I. Cap. XXII. Melchior Goldaſtus in Commentariis de Bohemorum Regno, Lib. I. Cap. XII. §. 4. Thomas Zechorodus in Marte Moravico, Lib. I. Cap. II.

V. Hanc Pannoniæ Partem, recentioribus Temporibus Nomen Valeriæ conſecutam, QUADI cum Marcomannis [quantum conjici poteſt] ſub Arioviſto Germanorum Rege, contra Iulium Cæſarem, Anno Urbis 695, ante C. N. 56, militantes, cum Sociis in Fugam à Romanis acti, cum Domum reverterentur, inſederant. De quâ Germanorum contra Cæſarem Expeditione videantur, quæ diximus Cap. XIV. §. 4.

Anno CHRISTI 10.

VI. Diu poſt ea, Cornelio Dolabella, Iunio Silano, Conſulibus, id eſt, Anno Urbis 762, CHRISTI 10, Auguſtus Imperator per Tiberium Cæſarem, Privignum, in Dalmatiam miſſum, adigebat Bathonem, Pannonum Regem, ut ſe Romanis dederet. Dio Caſſius Lib. LVI: Interprete Ioanne Leunclavio: *Sub idem Tempus Bato, miſſo ad Tiberium Sceva Filio, ſi Impunitas detur, traditurum ſe ſuosque ei pollicitus eſt: Ideque acceptâ, noctu in Caſtra venit, adductusque poſtridie ad Tiberium pro Tribunali ſedentem, nullum ſuum Periculum deprecatus, Caputque etiam, tanquam abſcindendum protendens, multa pro reliquis Verba purgandis habuit: iterumque à Tiberio, ut ante, interrogatus, qua de Cauſa rebellaſſent, Bellumque tamdiu protuliſſent: eadem, quæ prius reſpondit: Romanos Cauſam ejus eſſe, qui ad ſuos Greges cuſtodiendos, non Canes, neque Paſtores, ſed Lupos mitterent. Hoc Modo Bellum id iterum confectum eſt.*

VII. Tum Auguſtus faciliore Negotio per Lucium Prætorem ex Valeria cum Marcomannis QUADOS expellebat. Sextus Rufus (Anno Urbis 1121, Chriſti 369, ſuperſtes, ut noſter de Romanarum Rerum Scriptoribus Liber I. Parte I. Cap. XXXII, indicat) in Rerum Romanarum Epitome, Cap. VIII: *Bathone Pannoniorum Rege ſubacto, in Ditionem noſtram Pannoniæ venerunt. Amantinis inter Savum & Dravum proſtratis, Regio Savenſis ac ſecundorum Pannoniorum Loca obtenta ſunt. Marcomanni & QUADI de Locis Valeriæ, quæ ſunt inter Danubium & Dravum, pulſi ſunt: & Limes inter Romanos & Barbaros ab Auguſto per Vindelicum, per Noricum, Pannonias ac Mœſias eſt conſtitutus.* Iornandes, Epiſcopus Ravennas, de Regnorum Succeſſione, Cap. L: [ſecundum Friderici Lindenbrogii Editionem:] *Pannoniarum quoque Regem in Certamine ſuperans, idem Lucius* (Prætor) *redegit in Provinciam utrasque Pannonias. Amantinos autem, qui inter Savum Dravumque Flumina inſident, Rege eorum interemto, ipſa Vice Romanam fecit Provinciam. Marcomanni & QUADI in illa Valeria, quæ inter Dravum Danubiumque interjacet, ab eodem tunc Ductore oppreſſi, Finesque inter Romanos & Barbaros ab Auguſto per Vindelicum, per Noricum, Mœſiamque diſpoſiti.*

Rege Lygiorum Quadorumque MAROBODUO.

VIII. Maroboduus, Genere Nobilis, Natione Marcomannus, Ætate, non Ratione, Iuvenis, neſcio, quâ Occaſione Romam profectus, ab Auguſto indulgenter habitus, ex Italia in Germaniam, incertum, quando rediit. Strabo in Geographia, Lib. VII: Ἐπέσχε γὰρ τοῖς πράγμασιν ἔτος ἐξ ἰδιώτης, μετὰ τὴν ἐκ Ρώμης ἐπάνοδον. νέος γὰρ ἦν ἐνταῦθα καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ. *Adhibitus enim eſt Rebus gerendis ante privatus, poſtquam erat Româ reverſus: ubi Iuvenis ab Auguſto Beneficiis affectus erat.*

IX. Non inanis ad Marcomannos ſuos à Romanis reverſus, in Germaniam reportaverat Romanæ magnam, ut Reipublicæ Diſciplinaque, ſic Prudentiæ Linguæque Notitiam. Nam quomodo Romanorum ſine Lingua Prudentiam ſibi tantam comparare potuiſſet, ut nec in Imperio, nec in Bello multum diſpar Romanis, vehementius, quam aut Pyrrhus Græcorum, aut Antiochus Syrorum Rex, metuendus eſſet? Tradunt ea, quæ diximus, Vellejus Paterculus Lib. I. Cap. CIX: de Maroboduo: *Corpus ſuum cuſtoditum, Imperium perpetuis Exercitiis pæne ad Romanæ Diſciplinæ Formam*

mam redactum, brevi in eminens & noſtro quoque Imperio timendum perduxit Faſtigium; gerebatque ſe ita adverſus Romanos, ut neque Bello nos laceſſeret, &, ſi laceſſeretur, ſupereſſe ſibi Vim ac Voluntatem reſiſtendi declararet. Legati, quos mittebat ad Cæſares, interdum, ut ſupplicem, commendabant: interdum, ut pro pari loquebantur. Gentibus Hominibusque à nobis deſciſcentibus erat apud eum Perfugium: totumque ex malè diſſimulato agebat æmulum: Exercitumque, quem LXX. millium Peditum, quatuor Equitum fecerat, aſſiduis adverſus finitimos Bellis exercendo, majori, quam quod habebat, Operi præparabat. Eratque etiam eò timendus, quod, cum Germaniam ad Lævam, & in Fronte Pannoniam ad Dextram, à Tergo Sedium ſuarum haberet Noricos, tanquam in omnes ſemper venturus, ab omnibus timebatur. Nec ſecuram Incrementi ſui patiebatur eſſe Italiam: quippe cum à ſummis Alpium Iugis, quæ Finem Italiæ terminant, Initium ejus Finium haud multo plus CC millibus Paſſuum abeſſet. Cornelius Tacitus in Annalibus, Lib. II. Cap. LXIII. de Tiberio Cæſare: *Cæterum, apud Senatum* (de Maroboduo) *diſſeruit, non Philippum Athenienſibus, non Pyrrhum aut Antiochum Populo Romano perinde metuendos fuiſſe. Exſtat Oratio, qua Magnitudinem Viri, Violentiam ſubjectarum ei Gentium, & quam propinquus Italiæ Hoſtis, ſuaque in deſtruendo Conſilia extulit.*

X. Rex erat, non tantum Marcomannorum ſuorum, verum etiam in Germanis multorum aliorum Populorum. Inter hos fuerunt, quos ſubegerat, LYGII, Corduli, Zumi, Butones, Mugilones, Sibini, Semnones. Strabo Lib. VII: de Germania: Ἐν ταυτῇ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν Σουήβων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ κατάπαρ τῶν Κολδούλων. Ἐν οἷς ἐστι, καὶ τὸ Βοιάσμον τὸ τοῦ Μαροβόδου βασίλειον. Εἰς οὖν ἐκεῖνος τόπον, ἄλλως τε μεταναίσησε πλείους, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαρκομάνους. *In hac eſt etiam Hercynium Nemus, & Suevorum Nationes, partim ſanè habitantes intra Nemus, quemadmodum Cordulorum Gentes. In quibus exſtat Boviaſmum, Marobodui Regia. In quem ille Locum, cum alios complures traduxit, tum etiam Populares ſuos Marcomannos.* Ibidem poſt pauca: Ubi Λυγίους Lygios, ut Tacitus in Germania, Cap XLIII appellat, λοῦϊος Lujos nominat: Ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε καὶ κατεκτήσατο πρὸς οἷς εἶπον, λοϋίους τε μέγα ἔθνος, καὶ Ζοῦμους, καὶ Βούτονας δὲ μυγίλωνας, καὶ Σισιβοὺς, καὶ τῶν Σουήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος Σέμνονας. *Reverſus autem* [Româ in Patriam] *regnavit & ſibi ſubjecit, præter Gentes, de quibus dixi, LUIOS, magnam Gentem, Zumos, Butones, Mugilones, Sibinos, & ipſorum Suevorum magnam Gentem Semnones.*

XI.

XI. Neque dubium eſt, quin Maroboduus ſibi QUADOS etiam ſubjectos habuerit. Nam, ut Marcomannis Quadi, ſic Quadis Lygii fuerunt proximi: quod Cap. X. & XIV. oſtendimus. Maroboduus autem *finitimos omnes* aut Bello domuit, aut Conditionibus ſui Iuris fecit. Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CVIII: *Maroboduus Genere nobilis, Corpore prævalens, Animo ferox, Natione magis, quam Ratione barbarus, non tumultuarium, neque fortuitum, neque mobilem & ex Voluntate parentium conſtantem, inter ſuos occupavit Principatum, ſed certum Imperium, Vimque regiam complexus Animo, ſtatuit, avocata procul à Romanis Gente ſua, eò progredi: ubi, cum propter potentiora Arma refugiſſet, ſua faceret potentiſſima. Occupatis igitur, quos prædiximus, Locis, FINITIMOS OMNES, aut Bello domuit, aut Conditionibus ſui Iuris fecit.*

XII. Præterea Maroboduus Bojohemiam, id eſt, Bojorum Patriam, invadebat, & Bojis aut ſubactis aut expulſis [propinquam Noricorum Tertam, poſtea Bojariam, hodie Bavariam dictam intrantibus,] occupabat. Tacitus in Germania Cap. XXVIII: *Inter Hercyniam Silvam, Rhenumque & Mœnum Amnes, Helvetii: ulteriora Boji, Gallica utraque Gens, tenuere. Manet adhuc Bojemi Nomen, ſignificatque Loci veterem Memoriam, quamvis mutatis Cultoribus.* Cap. XLII: *Præcipua Marcomannorum Gloria Viresque, atque ipſa etiam Sedes, pulſis olim Bojis, Virtute parta.* Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CIX: *Sentio Saturnino mandatum, ut per Cattos, exciſis continentibus Hercyniæ Silvis, Legiones Bojohemum, (id Regioni, quam incolebat Maroboduus, Nomen eſt) duceret.*

XIII. Tot Populorum Rex Maroboduus in Bojohemia, cujus Nomen in Marcomanniam non mutatum permanſit, tanquam in Terrarum ſuarum Medio, Regiam ſuam figebat: ut refert Strabo, cujus Verba §. X. reperiuntur. Eam, ſecundum Strabonis, partim MStos, partim editos Codices diverſos, qui variis Conjecturis Anſam dederunt, alii *Boviaſmum*, alii *Boviemum*, alii *Bojemum*, alii aliter, quidam *Bojohemum* nominare ſolent: ita nominatam olim à Bojis conditam, (unde nomen acceperit univerſa Regio, Bohemia) poſtea Maroboduum, tandem *Pragam*. Hoc (ut alios, de Marobodui Regia diſſentientes, Silentio prætereamus) indicat Ioannes Aventinus in Boicis Annalibus Lib. I: *Quam Regionem ab ipſis* (Bojis) *adhuc Bojemiam cognominamus, quaſi tu dicas Bojorum Patriam & Domum. Id enim noſtro Sermone Bojemia declarat. Condidit ibi Bubienum, ſive Bojobinum Urbem, quæ & Marobudum poſtea fuit, nunc Praga eſt.* Ibidem poſt multa de Marobodo: *Ipſe Bubienum Caput Bojemiæ Marobodum à ſe cognominavit, quam nunc Pragam dicimus.*

XIV. Ita potens, ita munitus, quanquam Romanis formidandus, tamen antiquâ Germanorum Virtute Fideque Maroboduus veterem cum Augustô Imperatore tum Pacem, tum Amicitiam (melior quibusdam Christianis Paganus) adeo non violabat, ut omnem Gloriæ posthaberet Vanitatem: quæ Potentiam suam, etiam cum extendere non potest, monstrare gaudet.

XV. Non autem, quô Maroboduus Romanas, eô Tiberius Cæsar, Imperatoris Augusti & Privignus, & Filius Adoptivus, Germanicas Res Animo respiciebat. Hic enim Germanorum crescentem sub Maroboduo Potentiam, licet Romanorum nulli noxiam, solâ stimulatus Invidia, supprimere conabatur. Id Propositum, M. Æmilio Lepido, L. Aruntio, Consulibus, id est, Anno Urbis 758, Christi 6, quô Imperator Augustus adhuc vivebat, exsequi cogitabat: Marcomannos, & per Sentium Saturninum, & ipse, diversis è Locis aggressurus. Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CIX. de Maroboduo: *Hunc Virum & hanc Regionem proximo Anno diversis è Partibus Tiberius Cæsar aggredi statuit. Sentio Saturnino mandatum, ut per Cattos, excisis continentibus Hercyniæ Silvis, Legiones Bojohæmum (id Regioni, quam incolebat Maroboduus, Nomen est) duceret: ipse à Carnunto, qui Locus Norici Regni proximus ab hac Parte erat, Exercitum, qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomannos orsus est.*

XVI. Sed, quo minus destinata susciperet, impediebatur Bellô magis necessariô adversus Pannones & Dalmatas. Vellejus Paterculus Lib. II. Cap. CX: *Rumpit, interdum moratur Proposita Hominum Fortuna. Præparaverat jam Hiberna Cæsar* (Tiberius) *ad Danubium, admotoque Exercitu non plus, quam quinque Dierum Iter à primis Hostium, Saturninum admoveri placuerat:* [cujus Copiæ] *pæne æquali divisæ Intervallo ab Hoste, intra paucos Dies, in prædicto Loco, cum Cæsare junctura erant: cum universa Pannonia, insolens longæ Pacis Bonis, & adulta Viribus Dalmatia, omnibus Tractus ejus Gentibus in Societatem adductis, ex constituto Arma corripuit. Tum necessaria gloriosis præpositæ: neque tutum visum, abdito in Interiora Exercitu, vacuam tam vicino Hosti relinquere Italiam.*

Romanorum Imperatore TIBERIO.

XVII. Tiberius, Imperatoris Augusti, cujus, ut diximus, & Privignus & Filius adoptivus erat, ab Anno Urbis 766, Christi 14, ad Annum Urbis 789, Christi 37, Successor, quod differre cogebatur, id, postea diffisus Armis, prosequebatur Insidiis. Maroboduus enim, tum Fortitudine, tum Prudentia Romanis & æmulus, & compar, quem adeo non opprimere vacabat, ut premere vix auderent, illustrissimum Exemplum, quantum congenita simul & erudita Germanorum Indoles posset, eô Felicitatis progressus erat, ut, nisi Arminium, Cheruscorum Regem, in Germanis neminem haberet parem. Popularibus Maroboduum, & Regis Nomen, quod assumserat, & Amicitia cum Romanis, quam conservabat, ut Patriæ Proditorem, Cæsaris Clientem, invisum: Arminium Favor Libertatis, quam defendebat, gratum reddebat. Utrique majorem Auxilia Fiduciam excitabant: Maroboduo Inguiomerus (Arminii Patruus) magnis Amicorum Copiis: Arminio validi Suevorum Populi, Semnones atque Langobardi.

XVIII. Hos duos Germanorum maximos Reges Tiberius, ut erat Ingenio vafer, ad enervandas Vires Romanis formidabiles, secretâ per Drusum Filium Arte comiter in Odia mutua concitabat: Germanos tractandi peritus, ad quos ab Augusto novies missus erat. Ipse Tiberius in Literis ad Germanicum, apud Tacitum in Annalibus Lib. II. Cap. XXVI: *Se novies à divo Augusto in Germaniam missum, plura Consilio, quam Vi perfeciſſe.* Vellejus Lib. II. Cap. CXXIX. de Tiberio: *Quâ Vi, Consiliorum suorum Ministro & Adjutore usus Druso, Filio suo, Maroboduum inhærentem occupati Regni Finibus, Pace Majestatis ejus dixerim, velut Serpentem abstrusam Terræ, salubribus Consiliorum suorum Medicamentis coëgit egredi?* Quam *illum & honoratè, nec securè continet?* Aurelius Victor de Cæsaribus Cap. II. in Tiberio: *Maroboduum Suevorum Regem callide circumvenit.* Videantur, quæ dicemus §. XXI, XXII. & XXIV.

Anno CHRISTI 19.

XIX. Ita præparati, Maroboduus & Arminius, Prælium M. Silano Iurio, L. Norbano Flacco, Consulibus, Anno Urbis 771, Christi 19, acerrimum inibant. Hoc Tacitus in Annalibus Libro II. describit. Primum exponit Causas Cap. XLIV: de Germanis Suevis & Cheruscis: *Discessu Romanorum, ac vacui externo Metu, Gentis Adsuetudine, & tum Æmulatione Gloriæ, Arma in se verterant. Vis Nationum, Virtus Ducum in æquo. Sed Maroboduum Regis Nomen invisum apud Populares: Arminium pro Libertate bellantem Favor habebat. Igitur non modo Cherusci Sociique eorum, vetus Arminii Miles, sumsere Bellum: sed è Regno etiam Marobodui Suevæ Gentes ac Langobardi defecere ad eum. Quibus additis præpollebat, ni Inguiomerus* [Arminii Patruus, ut Tacitus in Annalibus Lib. I. Cap. LX. indicat) *cum Manu Clientum*

tum ad Maroboduum perfugisset: non aliam ob Causam, quam quia Fratris Filio Iuveni Patruus Senex parere dedignabatur. Postea Præparationem addit; Cap. XLV: *Diriguntur Acies pari utrimque Spe, nec, ut olim, apud Germanos, vagis Incursibus, aut disjectas per Catervas: quippe longâ adversus nos Militia insueverant sequi Signa, Subsidiis firmari, Dicta Imperatorum accipere.* Tum ad utrumvis habitas Exercitum Orationes affert: Arminii quidem: *At tunc Arminius Equo collustrans cuncta, ut quosque advectus erat; Recuperatam Libertatem, trucidatas Legiones, Spolia adhuc & Tela Romanis directa in Manibus multorum ostentabat. Contra fugacem Maroboduum appellans, Præliorum expertem, Hercyniæ Latebris defensum: ac mox per Dona & Legationes petivisse Fœdus, Proditorem Patriæ, Satellitem Cæsaris, haud minus infensis Animis exturbandum, quam Varum Quintilium interfecerint. Meminissent modo tot Præliorum, quorum Eventu, & ad postremum ejectis Romanis, satis probatum, penes utros Summa Belli fuerit.* Marobodui autem, Cap. XLVI. *Neque Maroboduus Iactantia sua, aut Probris in Hostem abstinebat: sed, Inguiomerum tenens, Illo in Corpore Decus omne Cheruscorum, illius Consiliis gesta, quæ prospere ceciderint, testabatur. Vecordem Arminium, & Rerum nescium, alienam Gloriam in se trahere, quoniam tres vacuas Legiones & Ducem Fraudis ignarum Perfidia deceperit: magna cum Clade Germaniæ & Ignominia sua, cum Conjux, cum Filius ejus Servitium adhuc tolerent. At se duodecim Legionibus petitum Duce Tiberio, illibatam Germanorum Gloriam servavisse. Mox Conditionibus æquis discessum; neque pœnitere, quod ipsorum in Manu sit, integrum adversus Romanos Bellum, an Pacem incruentam malint.* Quid præterea utrumque stimulaverit Exercitum, paucis annectit: *His Vocibus instinctos Exercitus propriæ quoque Causæ stimulabant: cum à Cheruscis Langobardisque pro antiquo Decore, aut recenti Libertate: & contra, augendæ Dominationi certaretur.* Denique subjungit Eventum Prælii, quô summi Germanorum Heroës, Maroboduus & Arminius, æquales adhibuerunt Vires, inæquales discesserunt Bellatores, Arminius durabilior, infirmior Maroboduus. *Non alias*, inquit, *majore Mole concursum, neque ambiguo magis Eventu, fusis utrimque dextris Cornibus. Sperabaturque rursum Pugna, ni Maroboduus Castra in Colles subduxisset. Id Signum perculsi fuit: & Transfugis paulatim nudatus, in Marcomannos concessit.*

XX. Maroboduus ad Marcomannos suos digressus, ab Imperatore Tiberio expetebat, sed non impetrabat Auxilium: obtinebat tamen Drusum Filium, Autorem Pacis inter Maroboduum & Arminium. Tacitus in Annalibus Lib. II. Cap. XLVI. de Maroboduo: *Misitque Legatos ad Tiberium oraturos Auxilia: Responsum est: Non Iure cum adversus Cheruscos Arma Romana invocare, qui pugnantes in eundem Hostem Romanos nulla Ope juvisset. Missus tamen Drusus, Pacis Firmator.*

XXI. Erat verò Drusus inter Maroboduum & Arminium, ut Reparator Pacis apertus, sic Belli clandestinus Instaurator, ad opprimendum Maroboduum. Tacitus in Annalibus Lib. II. Cap. LXII. *Dum ea Æstas Germanico plures per Provincias transigitur, haud leve Decus Drusus quæsivit illiciens Germanos ad Discordias: utque fracto jam Maroboduo usque in Exitium insisteretur.*

XXII. Sanè Maroboduus callidis Drusi Consiliis excitatum in Germanis Catualdam, Natione Gothonem, Iuvenem (de quo plura § XXVI. & sequentibus) olim offensum, miser Ultorem expertus, à suis etiam, ut in asperis Rebus fieri solet, Marcomannis deserebatur. Tacitus in Annalibus, Lib. II. Cap. LXII. *Erat inter Gothones nobilis Iuvenis Nomine Catualda, profugus olim Vi Marobodui, & tunc dubiis Rebus ejus, Ultionem ausus. Is valida Manu Fines Marcomannorum ingreditur, corruptisque Primoribus ad Societatem, irrumpit Regiam, Castellumque juxta situm.*

XXIII. Tum, ad instabilis Sortis Morem, ex potentissimo imbecillis Rex Maroboduus Præsidium in Tiberii Gratia quærebat. Tacitus ibidem: *Maroboduo undique deserto non aliud Subsidium, quam Misericordia Cæsaris fuit. Scripsit Tiberio, non, ut profugus aut supplex, sed ex Memoria prioris Fortunæ. Nam multis Nationibus clarissimum quondam Regem ad se vocantibus, Romanorum Amicitiam prætulisse.*

XXIV. Tiberius Maroboduo Vires, ne posset unquam recolligere, cunctas ademturus, per Blanditias ex Germania provocato Sedem in Italiâ, tutam honoratamque conferebat: ubi, per XVIII Annos, Spe Auxiliorum inani, Germanis, quasi rediturus, in Terrorem detentus, Ravennæ consenuit, donec Anno Urbis 789, Christi 37, Fatis concederet. Tacitus in Annalibus Lib. II. Cap. LXIII. *Responsum à Cæsare* (Tiberio) *tutam ei honoratamque Sedem in Italia fore, si maneret: sin Rebus ejus aliud conduceret, abiturum Fide, quâ venisset.* Ibidem post quædam: *Et Maroboduus quidem Ravennæ habitus, si quando insolescerent Suevi, quasi rediturus in Regnum, ostendebatur. Sed non excessit Italia per duodeviginti Annos, consenuitque multum imminuta Claritate ob nimiam vivendi Cupidinem.* Suetonius in Tiberio, Cap. XXXVII: *Reges infestos suspectosque Comminationibus magis, & Querelis, quam Vi repressit. Quosdam per Blanditias atque Promissa extractos ad se non remisit: ut Maroboduum Germanum.*

XXV. Hanc Vitæ Clausulam inter antiquissimos celeberrimus Marcomannorum, id est, Moravorum, &, quos suæ Potestati subdiderat, cum Lygiorum, tum Quadorum, id est, Silesiorum Dux habuit: à quô Latinorum, ut in Armis, sic in Literis Peritiam divulgatam propagatamque non indicat nobis Antiquitas: cujus in talia Propensionem fortassis Amissio Regni cohibuerit.

Rege Lygiorum Quadorumque CATUALDA. Anno CHRISTI 20.

XXVI. *Catualdam*, recentiores *Gotualdam* vocant, Michael Sachsius in Cæsarum Chronico, de Tiberio Cap. V. Cyriacus Spangenbergius in Chronico Saxonico, Cap. XXXIV. Thomas Zechorodus in Marte Moravico, Lib. I. Cap. II.

XXVII. Marobodui Successor, Germanus è Gothonum Gente, qui Terram Lygiis, hoc est, inferioribus Silesiis, proximam tenebant, erat. Tacitus in Germania, Cap. XLIII. *Trans Lygios, Gothones regnantur.* Videantur Taciti, quæ protulimus §. XXII.

XXVIII. Brevissimi Temporis Rex, eô Regnum Modô, quô acquisiverat, perdebat. Suis enim, seu quod durior imperaret, exosus: seu quod cum Romanorum Druso, Germanorum Insidiatore, familiarior viveret, suspectus, Hermunduros, Vibilio Duce gaudentes, in Auxilium arripientibus removebatur. Exsul apud Romanos Præsidium, quod affectaverat, non aliud inveniebat, nisi ut in Tutelam ab Imperatore Tiberio, per Drusum Cæsarem, Imperatoris Augusti Privignum, Anno Urbis 772, Christi 20, receptus, in Narbonensis Galliæ Coloniam, Forum Iulium mitteretur. Tacitus in Annalibus Lib. II. Cap. LXIII. de Maroboduo locutus: *Idem Catualdæ Casus, neque aliud Perfugium. Pulsus, haud multo post, Hermundurorum Opibus, & Vibilio Duce: receptusque Forum Iulium, Narbonensis Galliæ Coloniam, mittitur.*

Rege Lygiorum Quadorumque VANNIO. Anno CHRISTI 21.

XXIX. Vannus ab Imperatore Tiberio dabatur Catualdæ Successor, Natione Quadus. Is præerat Subditis, tum aliis, quos deinde commemorabimus, tum etiam Maroboduum & Catualdam Exsules comitatis: quos Tiberius, ne quietas Romanorum Provincias turbarent, in Germaniam redire

dire jussos, ultra Danubium inter Amnes Marum & Cusum collocabat. Tacitus in Annal. Lib. II. Cap. LXIII, de Maroboduo & Catualda: *Barbari utrumque comitati, ne quietas Provincias immixti turbarent, Danubium ultra inter Flumina Marum & Cusum locantur, dato Rege Vannio Gentis Quadorum.* Lib. XII. Cap. XXIX: *Vannius Suevis à Druso Cæsare impositus.*

XXX. Locus Vannianis Suevis, tanquam novis Colonis, assignatus, in dubium vocari solet. De *Maro*, quem Plinius *Morum* dixit, recentiores alii *Marcam*, alii *Moravam* nominant, quin *Moraviæ* fluvius sit, pauciores dubitant: de *Cuso* quis sit, plerique dubitant. *Transylvaniæ* Fluvios, *Marum* quidem *Marisum*, *Cusum* vero *Chrysam* statuit Beatus Rhenanus Lib. I. Rerum Germanicarum Cap. XXIX. *Marum*, inquit, *& Cusum suspicor esse Fluvios, qui hodie Marisus & Chrysa dicuntur in Daciæ Parte, quæ hodie vulgo Transylvania appellatur: ut fortassis apud Tacitum Crusus scribi debeat.* Ibidem post quædam: *Satis autem constat, trans Germanicam sive sinistram Danubii Ripam deportatos, si quis Rem exactè perpendat. Nam Germani tam Maroboduum ipsum, quam postea Catualdam ultra Danubium comitati fuerant in Noricum vel longius. Unde ex Provincialium Agris translati sunt ultra Danubium, proximè Sarmatas Iazyges & Dacos, & Vannio Natione Quado subjecti.* Contra, *Marum* quidem *Moraviæ*, *Cusam* vero *Pannoniæ* Fluvium, Sententiâ probabiliore statuit Philippus Cluverius in Antiqua Germania Lib. III. Cap. XXXI. *Ego*, ait, *ex his universis, quæ hactenus allata, ista colligo: primo Suevos illos, inter Marum Cusumque locatos in Quadorum transisse commune Nomen: Vanniique Regnum fuisse à Cluna omne (quo Marcomannos in Danubii Ripa ab Oriente finivi) ad Vagum usque tam in antiquos Quados, inter Clunam Marumque sitos, quam in eos Suevos, qui postea inter Marum Vagumque Nomini illorum accesserunt.*

XXXI. Erraverit vehementer, quisquis universum Vannii Regnum exiguis inter Marum Moravorum & Vagum Pannonum Amnem Spatiis (nunc partim ad Moravos partim ad Hungaros pertinentibus) finitum crediderit: quod Amplitudine magnum, Divitiis abundans (ut mox narrabimus) in duo fuit Regna divisum. Accedit Plinii Testimonium: ex quo Vannianum Germanorum Suevorum Regnum, intra Germaniam à Sarmatis Iazygibus (id est, Hungaris) separatum, Sarmatis, Bastarnis, quos Lygii & Quadi (hoc est, inferiores & superiores Silesii) habuerunt vicinos, hodie Polonis, propinquum agnoscitur. *Superiora autem*, inquit Plinius Lib. IV. Cap. XII. *inter Danubium & Hercynium Saltum, usque ad Pannonica Hiberna Carnunti, Germanorumque ibi Confinium: Campos & plana Iazyges Sarmatæ: Montes*

vero & Saltus pulsi ab his Daci ad Pathyssum Amnem, à Moro, sive is Duria est, à Suevis Regnoque Vanniano dirimens eos: adversa Basternæ tenent aliique inde Germani.

Romanorum Imperatore CALIGULA. Anno CHRISTI 37.

XXXII. Tiberii Successor Caligula Romanis præfuit ab Anno Urbis 789, Christi 37, ad Annum Urbis 793, Christi 41. Horum Imperatorum Tempore Vannius, non tantum Lygiorum & Quadorum, verum etiam Marcomannorum & Bojohemorum Rex, primum Ingenio liberalis, Dominatione tolerabilis, gratus Gentibus suis: ad ultimum, præviorum Marobodui & Casualdæ Casuum immemor, ob Prædationes Accolis, ob Vectigalia Incolis, maximè propter Superbiam utrisque molestus, à se prorsus aversis Animis, sentiebat hostiles, cum Suorum, tum Vicinorum Vires. Has in Vannium irritabant, præter amplam Regni Opulentiam, Lygios aliosque Populos advocantem, duo ex Sorore progeniti Nepotes, Vangio & Sido, civilis Belli Autores Subditis: quibus inter Exteros accedebat Vibilius [aliis Iubilius] Hermundurorum Rex. Tacitus in Annalibus Lib. XII. Cap. XXIX. *Peridem Tempus Vannius Suevis à Druso Cæsare impositus, pellitur Regno. Prima Imperii Ætate clarus acceptusque Popularibus: mox Diuturnitatem in Superbiam mutans, & Odio Accolarum, simul domesticis Discordiis circumventus. Autores fuere Iubilius Hermundurorum Rex, & Vangio ac Sido Sorore Vannii geniti.* Post quædam: *Vis innumera, LYGII aliæque Gentes adventabant, Fama ditis Regni, quod Vannius XXX per annos Prædationibus & Vectigalibus auxerat.*

Romanorum Imperatore CLAUDIO. Anno CHRISTI 41.

XXXIII. Tum Romanis Claudius, Caligulæ Successor, Imperium Anno Urbis 789, Christi 37, nactus, præerat: quod ad Annum Urbis 806. Christi 54. gessit. Hic etsi frequenter imploratus, Vannio nihil Subsidiorum mittebat: tamen in Solatium, si removeretur, tutum ad Romanos Perfugium pollicebatur; de Pannonia Romanis subjecta solicitus, quam Copiis muniebat, repulsuris Victores, victos adjuturis. Tacitus in Annalibus Lib. XII. Cap. XXIX. *Nec Claudius, quanquam sæpe oratus, Arma certantibus Barbaris interposuit, tutum Vannio Perfugium promittens, si pelleretur. Scripsit-*

Scripsitque P. Atellio Histro, qui Pannoniæ præsidebat, Legionem, ipsaque è Provincia lecta Auxilia pro Ripa componeret, Subsidio victis, & Terrori adversus Victores, ne Fortuna elati, nostram quoque Pacem turbarent.

XXXIV. Vannius solis Peditibus pollens, à vicinis Sarmatis Iazygibus Equites nactus, cum deprehenderet suum Adversariorum Numero minorem, in Castellis se tueri conatus, à Sarmatis se non includi passis, per aperta circumvagantibus, ad Prælium cum obviis *Lygiis*, Hermunduris aliisque committendum adigebatur. Tacitus in Annalibus Lib. XII. Cap. XXIX: de Vannio: *Ipsi Manus propria Pedites, Eques è Sarmatis Iazygibus erat, impar Multitudini Hostium: eoque Castellis se se defensare, Bellumque producere statuerat. Sed Iazyges Obsidionis impatientes, & proximos per Campos vagi, Necessitudinem Pugnæ attulere, quia LYGIUS Hermundurusque ingruerant.*

XXXV. In eo Prælio Vannius Animum strenuum, Manum infirmam testatus, Fugâ sibi consulebat, trajectôque Danubiô, in Pannonia, sub Romanorum Tutela Securitatem inveniebat. Tacitus in Annalibus Lib. XII. Cap XXX: *Igitur digressus Castellis Vannius, funditur Prælio: quanquam Rebus adversis laudatus, quod & Pugnam Manu capessiit, & Corpore adverso Vulnera excepit. Cæterum ad Classem in Danubio opperientem perfugit. Secuti mox Clientes, & acceptis Agris in Pannonia locati sunt.* Sic Vannius Regnum, quod Annis XXX. tenuerat, amittebat Anno Urbis 797, Christi 50.

Rege Lygiorum Quadorumque SIDONE. Anno CHRISTI 50.

XXXVI. Vanniani Regni postea divisi, quantum Conjecturis vero simillimis assequi possumus, Partem majorem, id est, *Marcomanniam*, cui *Bojohemia* tum suberat, VANGIO: minorem, id est, *Quadiam* & *Lygiam* SIDO accepit: Uterque sub Romanorum Patrocinio, Subditis inter Initia charus, ad extremum exosus. Tacitus in Annalibus, Lib. XII. Cap. XXX: *Regnum Vannio ac Sido inter se partivere, egregia adversus nos Fide: Subjectis, Suone an Servitii Ingenio, dum adipiscerentur Dominationes, multa Charitate: & majore Odio, postquam adepti sunt.*

Romanorum Imperatore Flavio VESPASIANO.
Anno CHRISTI 69.

XXXVII. Romani, Succeſſorem Claudii, Neronem Anno Urbis 806, Chriſti 54: Neronis, Galbam, Othonem, Vitellium, & poſt eos exſtinctos, Flavium Veſpaſianum, Imperatores ab Anno Urbis 820, Chriſti 68, ad Annum Urbis 831, Chriſti 79, habuerunt.

XXXVIII. Veſpaſianus Anno Urbis 821, Chriſti 69, cum Vitellio de Imperio certabat. Sido Lygiorum Quadorumque Rex præter Italicum, Hermundurorum Regem, ad Veſpaſiani Partes contra Vitellium accedebat. Tacitus in Hiſtoria Lib. III. Cap. V: *Trahuntur in Partes* [Veſpaſiani adverſus Vitellium] *SIDO atque Italicus Reges Suevorum, quibus vetus Obſequium erga Romanos, & Gens Fidei commiſſæ patientior.*

XXXIX. In Prælio, quò Veſpaſianus Vitellium ſuperabat, *Sido* inter primos in Acie ſtabat. Tacitus in Hiſtoria Cap. XXI, deſcribens Ordines in Veſpaſiani Exercitu: *Cohortes Auxiliorum in Cornibus: Latera ac Terga Equite circumdata. SIDO atque Italicus Sueui cum delectis Popularium primori in Acie verſabantur.*

Romanorum Imperatore DOMITIANO.
Anno CHRISTI 81.

XL. Romanis poſt Flavii Veſpaſiani Succeſſorem, Titum Veſpaſianum, Domitianus ab Anno Urbis 833, Chriſti 81: ad Annum Urbis 847, Chriſti 95, imperavit. Hujus Ætate, *Lygiis* contra Suevos in *Myſiâ* fuit Bellum. Id ubi geſtum ſit, propterea quæritur, quia triplex *Myſiâ* reperitur. Prima eſt *Aſiatica:* de qua Claudius Ptolemæus in Geographia Lib. V. Cap. II. agit. Secunda *Europæa* eſt, trans Danubium, ad *Pannoniam* ſita: quam Ptolemæus Lib. III. Cap. IX & X. deſcribit. Tertia *Europæa* eſt, cis Danubium, intra *Germaniam* ſita: de qua diſputari ſolet.

XLI. Sunt enim, ſecundum quos in Germania Myſi, Populus Ortu Aſiaticus, poſtea Europæus, ante Pannonicus, tandem Germanicus Hermunduris aut pulſis ſucceſſerunt, aut preſſis prævaluerunt: toti Regioni, quæ nunc *Miſnia* dicitur, novum *Myſiæ* nomen imponentes. Sic de Myſiis his judicant, Sententiam ſuam Teſtimoniis Rationibusque probabilem reddentes, Philippus Melanchthon in Oratione, quam de Myſorum, tum Regione, tum Gente compoſuit. Reinerus Reineccius in Commentario Germanico, quem de Miſenorum Origine ſcripſit, Latinum Elias Reuſneras fecit: & in Heroi-

Heroico Syntagmate, quod Hiſtoriam Iuliam vocat, Parte II. Regno XIV. quod eſt Myſium. Petrus Albinus in Miſniæ Chronico, Parte I. Titulo III & IV. Zacharias Rivander, Iohannes Bechererus, Iohannes Binhardus in Thuringiæ Chronicis. Contra ſunt, quibus hæc non arridet Aſſertio. Inter hos eandem multis Argumentis deſtruere conatur Iohannes Philippus Vorburgius in Hiſtoria Romano-Germanica, Tomo II. ad A. C. 215.

XLII. In Europæa certe, ſi non Germanica, tamen ad Pannoniam Myſia, *Lygii*, cum quibusdam Suevis Bellum gerentes, expetebant ab Imperatore Domitiano Auxilium, in quod duntaxat centum Equites obtinebant. Dio Caſſius Lib. LXVII, in Excerptis per Theodoſium: Ἐν τῇ Μυσίᾳ Λυγιοι Σουήβοις τισὶ πολεμηθέντες, πρέσβεις ἔπεμψαν, αἰτοῦντες, συμμαχίαν παρὰ Δομιτιανοῦ, καὶ ἔλαβον· τῷ πλήθει ἰσχυραὶ, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι. ἑκατὸν γὰρ ἱππεῖς μόνοι αὐτοῖς ἐδόθησαν. *In Myſia LYGII cum quibusdam Suevis Bellum gerentes, miſerunt Legatos à Domitiano Auxilia petentes: eaque conſecuti ſunt, non tam Numero valida, quam Dignitate. Nam centum eis tantum Equites dati ſunt.*

Anno CHRISTI 88.

XLIII. Domitianus Anno Urbis 840, Chriſti 88, ipſe piger atque libidinoſus, per Duces infeliciter oppugnabat Dacos, quorum Regnum Decebalus poſſidebat. Hoc Dio Caſſius in Iohannis Xiphilini Excerptis ex Libro LXVII. refert. *Quadi* cum Marcomannis adverſus Dacos nihil Auxiliorum Domitiano tulerant. Is propterea cum in *Quados*, tum etiam in Marcomannos Arma convertebat: Legatos utriusque Populi de Pace componendâ miſſos, trucidabat. Dio Caſſius Libro LXVII, in Excerptis per Theodoſium: Ὁ Δομιτιανὸς Κουάδους καὶ Μαρκομάννους ἀμύνασθαι, ὅτι μὴ ἐβοήθησαν ἐπὶ κατὰ Δακῶν, ἠθέλησε. Καὶ ἦλθεν ἐς παρασκευήν, σφίσι πολεμήσων, καὶ τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς δευτέρους, οὓς ἔπεμψαν ὑπὲρ εἰρήνης, ἀπέκτεινεν. *Domitianus QUADOS & Marcomannos, quod nulla ſibi adverſus Dacos Subſidia miſiſſent, ulciſci voluit: & in Pannoniam venit, eis Bellum illaturus: & alteros ipſorum Legatos, ob Pacem componendam miſſos, interfecit.*

CA-

CAPUT XVII.

SILESIORUM MAIORES, LYGII & QUADI:

SÆCULO II.

Romanorum Imperatore TRAIANO.

I.

SUccessor Domitiani Nerva, Nervæ Trajanus ab Anno Urbis 850, Christi 98: ad Annum Urbis 869, Christi 117, fuit. Intra Tempus hoc Trajanus cum *Quadis* Bellum gessit. At Testem non antiquiorem producere possumus, quam Raphaelem Volaterranum in Commentariis Urbanis Lib. VII. Cap. IV. de Bohemia. *Bemos*, ait, *in ea Parte Ptolemæus Gentem maximam esse dicit: juxta vero Marcomannos & QUADOS, Gentes bellicosissimas, à Trajano, deinde à Marco Antonino debellatos; & huc usque Romanum prorogatum Imperium.*

Romanorum Imperatore ANTONINO PIO: Anno CHRISTI 140.

II. Trajani Successor Antoninus Pius Romanis ab Anno Urbis 890, Christi 138: ad Annum Urbis 913, Christi 161, præfuit. Sub eo quid vel *Lygii*, vel *Quadi* egerint, non reperimus. Invenimus tamen ab Antonino Pio cum tertium gereret Consulatum, hoc est, Anno Urbis 892, Christi 140, *Quadis* Regem datum. Id nos Antonini Pii Nummus docet: cujus Inscriptionem Adolphus Occo in Romanorum Imperatorum Numismatibus ad Annum Urbis 892: Imaginem ipsam Laurentius Begerus in Thesauro Brandenburgico, Parte II, de Numismatibus in Antonino Pio exhibet. Repræsentat in eo Nummo Latus adversum Antonini Caput: adjunctâ Epigraphe: ANTONINUS AUG. PIUS. Aversum Viros duos stantes: quorum prior Imperator, posterior Rex, Imperatori Dexteram porrigens: Literis additis: REX QUADIS DAT.

Romanorum Imperatore Marco ANTONINO.

III. Antonini Pii Successor Marcus Antoninus, Cognomento Philosophus, ab Anno Urbis 913, Christi 161: ad Annum Urbis 932, Christi 180,

180, vixit: cui grave cum *Quadis* fuit Bellum. Hi felicissimis Armis Sedem suam, quam Silesia superior, circa Vistulæ Caput, terminaverat, in Pannoniam inferiorem, ad Amnem Granuam extenderant. Testem habemus oculatum, certissimum, optimum: ipsum Imperatorem Marcum Antonium in *Quadia* Scriptorem istorum, quibus de Vita suâ Librum primum claudit. *Τα ἐν κουαδοις πρὸς τῶ Γρανύα. Hæc in QUADIS ad Granuam.* Ita Guilielmus Xylander vertit; neque mutandum Mericus Casaubonus censuit. *Quæ apud QUADOS ad Granuam*: interpretatur Thomas Gatakerus.

IV. Marco primum Fortitudinis solitô grandioris Documentum edebant *Quadi* cum Marcomannis, cum Romanas intra Italiam Urbes, Aquilejam obsiderent, Opitergium destruerent. Ammianus Marcellinus Lib. XXIX. [Gruterianus] Cap. XXV: [Valesianus Cap. V:] *Dum hoc Pulvere per Mauritaniam Dux ante dictus anhelat & Africam: QUADORUM Natio Motu est excita repentino, parum nunc formidanda, sed immensum quantum antehac Bellatrix & potens: ut indicant perpetrata, quoniam proclivia; obsessaque ab iisdem ac Marcomannis Aquileja, Opitergiumque excisum: & cruenta complura perceleri acta Procinctu: vix resistente perruptis Alpibus Julis Principe serio, quem ante docuimus, Marco.*

Rege Quadorum FURTIO: Anno CHRISTI 174.

V. *Quadi* cum Marcomannis, Sensu Virium Victoriarumque Successu audaces, Anno Urbis 926, Christi 174, ingens Romanis opprimendis excitabant *Bellum*. Id plerisque *Marcomannicum*: aliis, quoniam in eo & Marcomanni & Quadi Personas præcipuas egerunt, *Marcomannico-Quadicum*: aliis, quoniam in eodem Germanis Sarmatæ conjuncti fuerunt, *Germanico-Sarmaticum* dicitur. Nam in hoc Marcomanni & Quadi non ex cæteris tantum Germanis multos, verum ex Sarmatis etiam quosdam Populos assumserant.

VI. Marcomannis & Quadis speciatim Astringos, Dancrigos, Jazyges, addit Dio Cassius Lib. LXXI. Alanos, Bastarnas, Buros, Costobocos, Hermunduros, Latringes, Nariscos, Peucinos, Roxolanos, Sicobotes, Sosibes, Svevos, Victovalos, adjungit Capitolinus in Marco Antonino, Cap. XXII. *Gentes*, inquit, *omnes ab Illyrici Limite usque Galliam conspiraverant: ut MARCOMANNI, Narisci, Hermunduri & QUADI: Suevi, Sarmatæ, Latringes, & Buri: hi aliique cum Victovalis, Sosibes,*

Sicobotes, Roxolani, Baſtarnæ, Alani, Peucini, Coſtoboci. Dacos annectit Euſebius in Chronico ad Annum 2184: *Romani contra Germanos, MARCOMANNOS, QUADOS & Dacos dimicant.* Georgius Syncellus in Chronographia ad A. M. 5653: *Romani Germanos, Sarmatas, Dacos & QUADOS expugnaverunt.* Marianus Scotus in Chronographia ad Annum Chriſti 169: *Romani contra Germanos, MARCOMANNOS, QUADOS, Sarmatas & Daces dimicant.* Vandalos adjicit Eutropius Lib. VIII. Cap. V: de Bello Marcomannico: *Quod cum his* [Marcomannis] *QUADI, Vandali, Sarmatæ, Suevi, atque omnis Barbaria commoverat.* Paulus Oroſius Lib. VII. Cap. XV: de eodem Bello: *Cum inſurrexiſſent Gentes Immanitate barbaræ, Multitudine innumerabiles, hoc eſt, MARCOMANNI, QUADI, Vandali, Sarmatæ, Suevi, atque omnis pæne Germania.*

VII. Quare tantum ipſis etiam Scriptoribus Romanis habetur id Bellum, ut maximis æquetur, in quibus Punica fuerunt. Capitolinus in Marco Antonino, Cap. XIII: *Dum Parthicum Bellum geritur, natum eſt Marcomannicum: quod diu eorum, qui aderant, Arte ſuſpenſum eſt, ut finito jam Orientali Bello Marcomannicum agi poſſet. Et cum Famis Tempore Populo inſinuaſſet de Bello, Fratre* (Lucio Antonino) *poſt Quinquennium reverſo, in Senatu egit, ambos neceſſarios dicens Bello Germanico Imperatores. Tantus autem Terror Belli Marcomannici fuit, ut undique Sacerdotes Antoninus acciverit, peregrinos Ritus impleverit, Romam omni Genere luſtraverit, retardatusque à bellica Profectione ſit.* Ibidem Cap. XVII. *Contra Germanos Res feliciter geſſit. Specialiter ipſe Bellum Marcomannicum, ſed quantum nulla unquam Memoria fuit, tum Virtute, tum etiam Felicitate transegit.* Eutropius Lib. VIII. Cap. V. de Marco Antonino: *Bellum ipſe unum geſſit, Marcomannicum, ſed quantum nullâ Memoriâ fuit, adeo, ut Punicis conferatur.* Eadem repetit Paulus Diaconus in Hiſtoria Miſcella, Cap. XVI.

VIII. Marcus igitur fortes Hoſtes non niſi paribus Auxiliatoribus repellendos ratus, Germanos, Germanis opponendos, ſibi conjungebat. Capitolinus in Marco Antonino, Cap. XXI. *Emit & Germanorum Auxilia contra Germanos. Omni præterea Diligentia paravit Legiones ad Germanicum & Marcomannicum Bellum.*

IX. Ita ſimul & Romanis & Germanis inſtructus Imperator Marcus Antoninus, Marcomannos & Quados, eorumque Socios maxime copioſos debellaturus, Danubium transgrediebatur. Initia Belli moeſta ſentiebat, Alexandro Divinationibus, ſed fallacibus Nomen affectanti, feliciſſimam Expeditionem pollicenti confiſus, Spes omnes, non in vero Deo repoſitas,

Eventu

Eventu noxio vanas experiebatur, Cladem magnam, prope XX Millibus amiſſis, paſſus. Lucianus in Alexandro, ſeu Pſeudomante quaſi extremo: Eraſmo Roterodamo interprete: *Accipe jam Facinus quoddam Hominis ſceleratiſſimi* [Alexandri] *unum inter omnia multò impudentiſſimum. Cum jam non mediocrem in Regiam Aditum ſibi feciſſet, inque Aulam Cæſaream, præſertim Rutiliano Rem adjuvante, atque approbante: cum Bellum, quod in Germania gerebatur, maximè flagraret, divo Marco cum MARCOMANNIS & QVADIS conſerente, Oraculum divulgavit, quo jubebat, uti duos Leones vivos in Danubium immitterent, variis cum Odoribus, ac Sacris quibusdam magnificis. Sed præſtat ipſum Oraculum referre.*

Gorgitibus Fluvii turgentis ab Imbribus Iſtri
Immiſiſſe duos Cybeles edico Miniſtros,
Monte feras alitas: tum quantum alit Indicus Aer
Florum atque Herbarum bene olentum: moxque futura eſt
Et Victoria, Pax & amabilis, & Decus ingens.

Ea cum eſſent facta, quemadmodum ille præſcripſerat: Leones quidem ſimul atque in Hoſtium Regionem enataſſent, Barbari Canes aut Lupos eſſe rati, Fuſtibus arcebant. At noſtrorum protinus maximæ Strages eſt conſecuta, XX ferme Millibus ſimul exſtinctis.

X. Abierat in duas Partes univerſus Germanorum Exercitus, Romanis oppoſitus. Pro Capitibus continebat una *Marcomannos*, altera *Quados*, utraque ſuos Aſſeclas. Ideo Marcus Imperator, cum Marcomannos jam & multis, & magnis Prœliis fregiſſet, *Quados* aggrediebatur. Dio Caſſius Lib. LXXI. Μαρκομάννους μὲν δὴ καὶ Ἰάζυγας πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀγῶσι, καὶ κινδύνοις Μάρκος ὑπέταξεν. Ἔπειτα Ἐκ παρατάξεως τοῖς καλουμένοις Κυάδοις, καὶ πόλεμος αὐτῶ συνέστη μέγας. *MARCOMANNOS igitur & Jazygas multis & magnis Prœliis & Periculis ſubegit. Poſt hæc Aciem ordinavit ad eos, qui vocantur QUADI: cum quibus ei Bellum fuit magnum.*

XI. Romani *Quadiam* ingreſſi Fortunam habebant Initio difficilem, mox aſperam, denique proſperam. Fortiter quidem pugnabant, ſed à Quadis, Loca quæque proxima obſidentibus, clauſi. Quamobrem *Quadi* certi, Romanos, aut ob Æſtum & Sitim perituros, aut Deditione tandem ſe conſervaturos, Prœlium differebant. Romanis tamen, ut neque prius pati, neque poſterius facere cogerentur, Beneficium Dei peculiare ſuccurrebat. Tempeſtas ſubito exorta univerſas Romanorum Copias Imbre largiſſimo recreabat, *Quados* crebro Fulmine proſternebat. Paulus Oro-

sius Lib. VII. Cap. XV. de Marcomannico Bello: *In QUADORUM usque Fines progressus* (Romanorum) *Exercitus.* Idem commemorat, præter Paulum Diaconum in Historia miscella, Lib. X. Cap. XVI, Eusebius: cujus Testimonium afferemus §. XIV. Dio Cassius Lib. LXXI. in Excerptis per Johannem Xiphilinum: Gvilielmo Xylandro Interprete: de Romanorum Bello cum Quadis: *Quo ex Bello Victoria, præter Spem, vel potius Dei Beneficio feliciter consecuta est propterea, quod Romani, cum essent in Prælio atque in maximum Periculum venissent, mirabiliter sane ac divinitus conservati sunt. Cum enim intercluſi à QUADIS in Locis opportunis, constipatis Clypeis pugnarent fortiter, atque interim Barbari differrent Prælium, sperantes, eos facile tam ob Æstum, quam Sitim venturos in Potestatem, quos circum occupatis Locis omnibus sic concluserant* [*erant enim multo plures*] *ut Aquam habere nullo Pacto possent. cumque Romani in tantas Difficultates incurrissent, ut Labore, Vulneribus, Ardore Solis ac Siti vexarentur, nec ob eas Res pugnare possent, aut alio secedere, sed in Acie stantes, atque iis in Locis constituti arderent: multæ Nubes derepente ita coactæ sunt, ut maximus Imber ceciderit, non sine Dei Beneficio.* Ibidem post quædam: *Addit Dio, Romanos, cum primum Pluvia caderet, omnes suspexisse in Cœlum, eamque in Ora recepisse: deinde Scutis, Galeisque subjectis, inde sorbsisse largiter, Equisque ad bibendum dedisse. Cumque Barbari inipsos Impetum facerent, eos simul bibisse & pugnasse: compluresque saucios Sanguinem, infusum in Galeas, simul cum Aqua absorbuisse. Hi propterea gravia Damna accepisse, urgentibus Hostibus, quod magna ex parte in bibendo occupati: nisi vehemens Grando compluraque Fulmina in Hostes cecidissent. Itaque videre licebat in eodem Loco Aquam Ignemque simul de Cœlo cadere, atque ob eam Causam humectari alios & bibere, exurique alios ac prorsus interire. Non attingebat Ignis Romanos, aut si forte* [*interdum*] *ad eos accessisset, exstingvebatur subito. Neque Imber juvabat Barbaros, sed immissas ei Flammas etiam magis, vel ut Oleum, excitabat, ut Aquam requirerent, Pluvia perfusi: infligerentque Pars sibi Vulnera, quo Ignem Sangvine restingverent: Pars confugerent ad Romanos, quasi illis tantummodo Aqua salutaris esset: ita, ut eorum Marcus etiam misertus sit.*

XII. Hoc DEI Beneficium ex Historicis Paganis, alius Cæsaris Marci Antonini Precibus, alius vel Juliani Chaldæi Philosophi, vel Arnuphis Ægyptii Magi Artibus adscribit. Iulius Capitolinus in Marco Antonino, Cap. XXIV: *Fulmen de Cœlo Precibus suis contra Hostium Machinamentum extorsit, suis Pluvia impetrata, cum Siti laborarent.* Suidas in Voce Iulianus, Æmilio Porto Interprete: *Julianus, ante dicti* [Iuliani] *Filius, fuit sub Marco Antonino Imperatore.* Post quædam: *Quidam tradunt hunc Romanis, aliquando*

aliquando Siti laborantibus, subito effecisse, ut atræ Nubes congregarentur, & ingentem Imbrem effunderent, cum crebris Tonitribus & Fulguribus. Idque Sapientia quadam effecisse Iulianum. Alii vero Arnuphin Ægyptium Philosophum hoc Miraculum edidisse tradunt. Johannes Xiphilinus in Excerptis ex Dionis Cassii Lib. LXXI: *Fama est, Arnuphin Magum Ægyptium, qui cum Marco erat, Mercurium præsertim illum, qui est in Aere, aliosque Dæmonas quibusdam Artibus Magicis invocasse, ac per eos Pluviam elicuisse.*

XIII. Claudianus Poëta [de quo, num Paganus an Christianus fuerit, Libro I. de Romanarum Rerum Scriptoribus, Cap. XXXV. §. 3. & 4. egimus] non Mago, sed Marco, Virtutibus suis reddenti propitium Romanis Deum, attribuit in Carmine XXVIII, quod de Honorii Consulatu VI. scripsit, Versu 340:

Clemens, Marce, redis, cum Gentibus undique cincta
Exuit Hesperiam paribus Fortuna Periclis.
Laus ibi nulla Ducum: nam flammeus Imber in Hostem
Decidit: hunc Dorso trepidum flammante ferebat
Ambustus Sonipes: hic tabescente solutus
Subsidit Galea, liquefactaque Fulgure Cuspis
Canduit, & subitis fluxere Vaporibus Enses.
Tunc contenta Polo mortalis nescia Teli
Pugna fuit: Chaldæa mago seu Carmina Ritu
Armavere Deos: seu, quod reor, omne Tonantis
Obsequium Marci Mores potuere mereri.

XIV. Quemadmodum Scriptores Christiani tradunt: eum *Romanis* salutarem, *Quadis* noxium Imbrem à Deo, quem Adjutorem invocaverant, Christiani Desideriis suis obtinuerunt. Imperatori Marco extrema, quæ jam prævidebat, metuenti Præfectus Prætorianorum indicabat: Nihil esse, quod Christiani, quorum una in Castris Legio militabat, à Deo Precibus obtinere non possint. Ad eas Deo supplices admirandum descendit *Romanis* Auxilium, *Quadis* Damnum. Tertullianus ad Scapulam Cap. IV: *Marcus quoque Aurelius in Germanica Expeditione Christianorum Militum Orationibus ad Deum factis Imbres in Siti illa impetravit.* Iohannes Xiphilinus in Dionis Cassii ex Libro LXXI. Excerptis, cum Dionem aut Erroris, aut Mendacii Reum declaravisset: Interprete Gvilielmo Xylandro: *Cum Marcus Legionem unam haberet ex Militibus Melitenis (hi omnes Christum colunt) ad eum Præfectus Prætorianorum venit, nescientem in illo Prælio, quid Consilii caperet, timentemque, toti Exercitui, eique fertur dixisse: Nihil esse, quod ii, qui Christiani nominantur, Precibus impetrare non possint:*

ſint: eſſeque Legionem integram in Exercitu Hominum hujus Generis. Quæ Re cognita, Marcum ab iis petiiſſe, ut Deo ſuo ſupplicarent. Quod cum feciſſent, Deum eos exaudiiſſe ſubito, percuſſiſſeque Hoſtes Fulmine, ac Romanos Pluvia recreaſſe.

XV. His, quæ diximus, partim conſentiunt, partim duo memorabilia ſuperaddunt multo plures in Chriſtianis Autores. Prius eſt: Imperatorem Marcum Literis ad Senatum ſcriptis partam de Germanis in Quadia Victoriam attribuiſſe Chriſtianorum Precibus: quos in poſterum non perſequendos cenſuerit. Poſterius eſt: Chriſtianorum *Legionem*, cujus Precibus à Deo Præſidium Romanis adverſus Quados impetraverat Imperator, ab eo dictam propterea *Fulminatricem*. Euſebius in Chronico ad Annum 2189: *Imperator Antoninus multis adverſum ſe naſcentibus Bellis ſæpe ipſe intererat, ſæpe Duces nobiliſſimos deſtinabat. In quibus ſemel pertinaci Exercitui, & qui cum eo in QUADORUM Regione pugnabat, Siti oppreſſo, Pluvia divinitus miſſa eſt: cum ê contrario Germanos & Sarmatas Fulmina perſequerentur, & plurimos eorum interficerent. Exſtant Literæ Marci Aurelii, graviſſimi Imperatoris, quibus illam Germanicam Sitim, Chriſtianorum forte Militum Precationibus, impetrato Imbri, diſcuſſam conteſtatur.* Et in Eccleſiaſtica Hiſtoria Lib. V. Cap. V. Henrico Valeſio Interprete: *Marcum Aurelium Cæſarem, cum adverſus Germanos & Sarmatas pugnaturus Aciem inſtrueret, & Exercitus ipſius Siti premeretur, pæne ad Inopiam Conſilii redactum eſſe memorant. Tum vero Milites Legionis Melitinæ, quæ Fidei Merito etiam nunc manet, dum Acies adverſus Hoſtes ordinatur, flexis in Terram Genibus, ut noſtris orantibus Mos eſt, Preces ad Deum fudiſſe perhibentur. Cujus Spectaculi Novitate Hoſtibus ſtupefactis, aliud quiddam longe majori dignum Admiratione accidiſſe narrant: hinc quidem Fulminum Jactus, quibus Hoſtium Copiæ in Fugam verſæ atque exſtinctæ ſint: illinc vero Imbrium Vim, quibus Exercitus eorum, qui Deum precati fuerant, jam jam Siti periturus, præter Spem recreatus eſt. Atque ea Res tum â Scriptoribus à Fide noſtra penitus alienis, quibus Curæ fuit Res eo Tempore geſtas Memoriæ mandare, tum à noſtris etiam Hominibus refertur. Sed Gentilium Scriptores, utpote à Religione noſtra diſſidentes, hoc quidem Miraculum commemorarunt: non tamen id noſtrorum Precibus factum eſſe confeſſi ſunt. Noſtri vero, utpote Veritatis Cultores, ſimpliciter atque ingenue Rem ipſam Literis tradiderunt. Ex his eſt Apollinaris: qui Legionem ipſam, cujus Precibus id Miraculum perpetratum eſt, exinde congruo Rei Vocabulo Fulmineam ab Imperatore cognominatam eſſe ſcribit. Sed & Tertullianus ejusdem Rei idoneus Teſtis eſt in Apologetico, quem pro Fidei noſtræ Defenſione ad Senatum Urbis Romæ Latino Sermone conſcripſit: cujus etiam ſupra Mentionem fecimus, ubi hanc*

hanc Hiſtoriam validiore atque evidentiore Argumento confirmat. Scribit enim, Marci graviſſimi Imperatoris Literas adhuc ſua Ætate exſtitiſſe, quibus teſtabatur, Exercitum Romanum in Germania, cum Aquæ Penuriâ jam jam periturus eſſet, Chriſtianorum Precibus eſſe ſervatum. Eundem quoque Principem Capitis Pœnam comminatum eſſe dicit Accuſatoribus Chriſtianorum. Eadem commemorant, Gregorius Nyſſenus in Oratione II. quam de Quadraginta Martyribus ſcripſit. Paulus Oroſius Lib. VII. Cap. XV. Freculphus Lexovienſis Tomo II. Lib. II. Cap. XIV. Georgius Cedrenus in Hiſtoriarum Compendio, de M. Antonino. Johannes Zonaras in Annalibus, Tomo II. de M. Antonino. Otto Friſingenſis in Chronico, Lib. III. Cap. XXV. Nicephorus in Hiſtoria Eccleſiaſtica, Lib. IV. Cap. XII.

XVI. Præterea ſunt, quibus in Memorabilium, quæ ſingulariter indicavimus, utroque falſum vero mixtum cenſetur. Nam primum, qui neque Miraculum, neque propter id ab Imperatore Literas ad Senatum ſcriptas negant, negant, *Epiſtolam* eam, quam Græcam Iuſtini Martyris ad Imperatorem Antoninum Pium pro Chriſtianis Orationi ſubjunctam reperimus: Latinam Onuphrius Panvinius Commentario in Faſtos ad Annum Urbis 927: & Cæſar Baronius Annalibus ad Annum Chriſti 176. Num: XXI, inſeruit, eſſe Marci genuinam. Deinde, qui *Legionem* Romanis *Fulminatricem* fuiſſe concedunt, non concedunt, eam ob Fulmina Precibus obtenta Fulminatricem ab Imperatore Marco dictam: quoniam Legio Fulminatrix jam Imperatoris Trajani Temporibus extiterit: non autem Legio Fulminatrix ſecunda reperiatur apud Autores, qui Romanorum Legiones numerari ſolitas deſcribunt. At ſunt etiam, qui dubitantibus adimere Suſpicionem falſi vel in altero, vel in utroque conantur. Nos utramque Controverſiam, quia nihil ad Propoſitum noſtrum facit, in medio relinquimus: de qua conſuli poſſunt, præter Onuphrium Panvinium & Cæſarem Baronium, Arnaldus Pontacus & Ioſephus Scaliger in Notis ad Euſebii Chronicon, Annum 2189. Guidus Pancirolus in Commentario ad Imperii Orientalis Notitiam, Cap. XXXV. Claudius Salmaſius in Notis ad Iulii Capitolini Marcum Antoninum, Cap. XXIV. Chriſtophorus Adamus Rupertus in Obſervationibus ad Hiſtoriam Univerſalem de M. Antonino. Henricus Valeſius in Annotationibus ad Euſebii Eccleſiaſticam Hiſtoriam, Lib. V. Cap. V.

XVII. Finitô cum Marcomannis & Quadis in Germania Bellô, Marcus Imperator Anno Urbis 927. Chriſti 175. in Orientem profectus, cum in Ægyptum cogitans, Palæſtinam tranſiret, Iudæos *Quadis* & Quadorum Sociis, Marcomannis Sarmatiſque diſpares judicabat. Ammianus Marcellinus

linus Lib. XXII. (Gruterianus) Cap. VII. (Valesianus Cap. V.) de Iuliano: *Sæpeque dictitabat: Audite me, quem Alamanni audierunt & Franci: imitari putans Marci Principis veteris Dictum. Sed parum advertit hoc ab eo nimium discrepare. Ille enim cum Palæstinam transiret, Ægyptum petens, fœtentium Iudæorum & tumultuantium sæpe Tædio percitus, dolenter dicitur exclamasse: O MARCOMANNI, ô QUADI, ô SARMATÆ, tandem alios Vobis inertiores* (alii legunt, inquietiores) *inveni.*

Anno CHRISTI 176.

XVIII. Reversus in Occidentem Marcus Imperator Apro & Pollione Consulibus, id est, Anno Urbis 928, Christi 176: de Marcomannis, *Quadis*, eorumque Sociis, quos Triennio debellaverat, denique superatis, (nequaquam exstinctis, postea sæpius Bellum adversus Romanos gerentibus) cum Filio Antonino Commodo, quem suum in Bello cum Marcomannis & Quadis Germanico Comitem jam Cæsarem declaraverat, Romæ triumphabat. Iulius Capitolinus in M. Antonino, Cap. XVII. *Pannonias ergo Marcomannis, Sarmatis, Vandalis, simul etiam QUADIS exstinctis, servitio liberavit: & Romæ cum Commodo, quem jam Cæsarem fecerat, Filio, ut diximus, suo triumphavit.* Ælius Lampridius in Antonino Commodo, Cap. II: *Cum Patre Imperator est appellatus quinto Calendarum Decembrium Dic: Pollione & Apro Consulibus: & triumphavit cum Patre. Nam & hoc Patres decreverant. Profectus est cum Patre & ad Germanicum Bellum.* Eutropius Lib. VIII. Cap. V. de M. Antonino: *Ingenti ergo Labore & Moderatione, cum apud Carnuntum jugi Triennio perseveraſſet, Bellum Marcomannicum confecit: quod cum his QUADI, Vandali, Sarmatæ, Sucvi, atque omnis Barbaria commoverat: multa Hominum Millia interfecit: ac Pannoniis Servitio liberatis, Romæ rursus cum Commodo Antonino Filio suo, quem jam Cæsarem fecerat, triumphavit.* Iornandes de Regnorum Successione, Cap. LXXV. [non ut à Iano Grutero, sed ut à Friderico Sylburgio & Friderico Lindenbrogio edita sunt] de M. Antonino: *Senior vero multis sæpe Bellis interfuit, sæpiusque per Duces suos Triumphum revexit: maxime de Gente QUADORUM, è quibus cum magna Gloria triumphavit.*

XIX. *Quadi* per Fulminum Vim, humanâ Potentiâ superiorem, non per Hostium, cui repellendo fuissent, Robur victi, revera profligati, non subacti, recolligendis Viribus expetitam ab Imperatore Marco Pacem obtinebant. Per eam, Romanis pernicioſum Consortium Quadorum cum Marcomannis & Sarmatis Iazygibus dissoluturo, tredecies mille captivos reddebant, cæteros redditurі: pro quibus interim multos & Equos, & Boves donabant. Dio Cassius in Theodosii Excerptis ex Lib. LXXI. de Legatis ad Imperatorem missis: *Alii Pacem petebant, ut QUADI, & obtinuerunt eam: quò videlicet à Marcomannis avellerentur: atque etiam propterea, quod Equos & Boves multos dederant, ac Transfugas omnes & captivos, primum ad tredecim Millia, post etiam cæteros, se reddituros promitterent. Non tamen & Commerciorum cum cæteris, ac Mercatuum adeundorum Potestas eis facta fuit: ne pariter & Marcomanni & Iazyges, quos nec recepturos se, nec per Agrum suum, ut Iter facerent, permissuros juraverant, eis se permiscerent, ac tanquam & QUADI ipsi, Res Romanas specularentur, & necessaria sibi compararent.* Petrus Patricius in prioribus Excerptis, quæ primus Græce Davides Hoeschelius, Latine Carolus Cantoclarus edidit: *QUADI Legatos miserunt ad Marcum, Pacem petituros, & consecuti sunt. Itaque multos Equos & multas Boves dederunt: & tredecim Mille captivos, & plures etiam postea Libertati restituerunt.*

XX. At non integra Fide *Quadi* cum Marco minus integro agebant. Nam, inter Pacis Conditiones, jussi Romanis omnes Captivos reddere, non nisi paucos, eosque solos aut inutiles, aut Cognatorum retentorum Desiderio mox in Quadiam sponte sua reversuros reddebant. Dio Cassius in Theodosii Excerptis ex Lib. LXXI: *Miserunt & Iazyges ad Marcum Legatos, Pacem postulatum: qui tamen nihil impetrarunt. Quippe cum Marcus infidum hoc Genus Hominum esse nosset: & à QUADIS præterea deceptus esset: omnino ad Bellum prodire voluit. Nam QUADI non tantum illis tunc Opem in Bello, ceu Socii, tulerant: Sed prius etiam Marcomannis, cum Bellum adhuc gereretur, suam in Regionem confugientes, ubi Vim Romanam sustinere non potuerant: ac neque quicquam aliud eorum, quæ Legibus Pacis continebantur, præstabant: neque captivos omnes reddiderant, sed paucos tantum, & illos quidem, quibus nec distrahendis, nec ad Operas aliquas Usus esse poterat. Quod si vegetæ quosdam Ætatis restituerent, saltem propinquos eorum domi detinebant, ut & ipsi ad eos ultro transfugerent.*

Rege Quadorum ARIOGÆSO.
Anno CHRISTI 177.

XXI. Hactenus QUADI Regem FURTIUM coluerant. Huic rejecto ARIOGÆSUM Autoritate propria substituebant. Marcus Imperator nec Ariogæsum Regem, nec Quados dignos, cum quibus Pacta renovaret, agnoscebat: posthabitis, quos satis liberales Quadi offerebant,

captivorum quinquaginta Millibus. Dio Cassius in Theodosii Excerptis ex Libro LXXI: de Quadis: *Ejecto quoque Rege suo FURTIO, ARIOGÆSUM ipsi Autoritate propria Regem sibi constituerant. Et Imperator eis propterea nec hunc, quasi legitimè factum, confirmare voluit: nec cum eis Fœdera, licet quinquaginta captivorum Millia se reddituros pollicerentur, renovavit.*

XXII. Quin ARIOGÆSO Marcus in tantum erat contrarius, ut per Præconem publicè promitteret pro capto mille, pro trucidato quingentos Nummos aureos. Tamen postea mutatus, oblato parcebat, & Alexandriam in Exsilium mittebat. Dio Cassius in Excerptis, quæ Nicolaus Fabricius Peirescius, ex Constantini Augusti Porphyrogenetæ Collectaneis possedit, Henricus Valesius primum Parisiis edidit, ex Libro LXXI: eodem Valesio Interprete: *Marcus adeo infensus erat ARIOGÆSO, ut publicè per Præconem pronunciari jusserit, si quis illum vivum adduceret, mille aureos: sin occisi Caput attulisset, quingentos accepturum: etsi alioqui summa Humanitate etiam in acerbissimos Hostes uteretur. Nam Tiridatem Satrapam, qui Armeniæ Statum turbaverat, & Heniochorum Regem occiderat, ac Martio Vero ob hæc eum objurganti Gladium intentaverat, satis habuit, in Britanniam relegare. Eâ igitur Iracundiâ Marcus tum adversus ARIOGÆSUM excanduit: postmodum verò captum nullo affecit Supplicio, sed Alexandriam misit.*

XXIII. Tum *Quadi* Romanis, se, quamvis creatum, non approbaturos Regem, nisi Marco & Lucio Antoninis Imperatoribus placuisset, promittebant. Iulius Capitolinus in Marco Cap. XIV. *QUADI autem amisso Rege suo, non prius se confirmaturos eum, qui erat creatus, dicebant, quam id nostris placuisset Imperatoribus.*

XXIV. Post hæc *Quadi*, cum Romanorum Militum in exstructis Castellis, quæ fastidiebant, non amplius ferre possent Insolentiam, ad Semnones â Sede sua migrare conabantur. Id Propositum Marcus Imperator necessarias Vias obstruens impediebat. Dio Cassius in Excerptis per Theodosium ex Lib. LXXI: *QUADI verò & Marcomanni per Legatos Marco significarunt, viginti Militum Millia, quæ in Castellis degerent, nec securè pascendi, nec Agros colendi, nec alterius Rei faciendæ Copiam sibi facere: sed, tum Transfugas suos, tum captivos ex suis complures suscipere; cum interim ipsi non admodum incommodè Vitam agerent, quod tum Balinea, tum Res necessarias omnes affatim haberent. Unde factum esset, ut QUADI Castellorum Structuras minimè ferentes, ad Semnones tota cum Gente sua, mutatis Sedibus, migrare conati fuerint. Antoninus autem, præcognito ipsorum Instituto, Itinera, quibus eis transeundum erat, obstruxit: & hoc Modo eos impedivit. Quippe sic*

sic non tam Ditionem ipsorum acquirere, quam Homines ulciscì velle videbatur.

Romanorum Imperatore COMMODO Antonino.

XXV. Marci Antonini Successor Filius Commodus Antoninus, ab Anno Urbis 932, Christi 180: ad Annum Urbis 944, Christi 192, imperavit. Expeditionem, quam cum Patre contra Germanos susceptam feliciter finierat, tanti faciebat, ut, cum nova cunctis Mensibus imponeret Nomina, SEPTEMBREM (quem Adulatores HERCULEM, quia Commodus ita se ipsum appellabat, dicebant) ipse propter QUADOS feliciter in Germania victos COMMODUM statueret vocandum. Herodianus Lib. I. Cap. XIV. §. 14. Interprete Angelo Politiano, de Commodo: *Eoque Vecordiæ & Petulantiæ processit, ut paternum primo Cognomen repudiaret, ac pro COMMODO, Marci Filio, HERCULEM se Jovis Filium jusserit appellari.* Post quædam §. 17: *Idemque Mensium Nomina demutavit, ac pro vetustis Appellationibus novas de suis Cognominibus imposuit, quorum ad Herculem pleraque, tanquam scilicet ad fortissimum, referebantur.* Ælius Lampridius in Commodo, Cap. XI: *Menses quoque in Honorem ejus, pro Augusto Commodum, pro Septembri Herculem, pro Octobri Invictum, pro Novembri Exsuperatorium, pro Decembri Amazonium, ex Signo ipsius Adulatores vocabant.* Eusebius in Chronico ad Annum 2199: *Commodus septimum Mensem Nomine suo appellavit.* Eutropius Lib. VIII. Cap. VI. *Commodus nihil paternum habuit, nisi quod contra Germanos feliciter & ipse pugnavit. SEPTEMBREM Mensem ad Nomen suum transferre conatus est, ut COMMODUS diceretur.* Aurelius Victor de Cæsaribus, Cap. XVII: *Bello planè impiger, quô in QUADOS prosperè gestô SEPTEMBREM Mensem COMMODUM appellaverat.*

XXVI. Pacem cum *Quadis*, quam Pater M. Antoninus inierat, tredecim Millibus Militum exactis, renovabat. Dio Cassius in Excerptis per Theodosium ex Lib. LXXII: de Marcomannis: *Quamobrem duos duntaxat è Primoribus, & duos Ordinis inferioris Legatos ad Commodum pro Pace miserunt. Is verò cum eos ad Internecionem delere nullo Negotio posset, Homo fugiens Laboris, & urbanas ad Tranquillitates properans, cum aliis Conditionibus, quibus & Pater ejus pactus fuerat, tum his præterea Pacem fecit: ut Transfugas & captivos, quos ab illo Tempore accepissent, Commodo restituerent: & Frumentum quoddam certum quotannis penderent: quod eis postea remisit. Etiam ab ipsis Arma quædam exegit, & tredecim*

Millia Militum â QUADIS, pauciores à Marcomannis: pro quibus tamen permisit, ut singulis Annis aliquos darent.

CAPUT XVIII.

SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI:

SÆCULO III.

Romanorum Imperatore Antonino CARACALLA.

Rege Quadorum GAIOVOMARO.

I.

IMperatoris Septimii Severi Filius Antoninus Caracalla Romanis ab Anno Urbis 963, Christi 211: ad Annum Urbis 969, Christi 217, præfuit: Tum *Quadorum* Rex GAIOVOMARUS Imperio Romano subjectus erat. Hunc Caracalla interemit accusatum: cujus ex Familiaribus voluntaria Morte sublati Corpus in Dehonestamentum Barbaris tradidit. Dio Cassius in Excerptis [quorum Mentionem Cap. XVII. §. 21. fecimus] Peirescianis, ex Libro LXXVII: de Antonino Caracalla: Εμεγαλοφρονεῖτο δὲ ἐπὶ τῷ τὺς Βανδίλας, καὶ τὺς Μαρκομάνους, φίλους ὄντας ἀλλήλοις συγκεκροτκέναι. Καὶ ὅτι καὶ τὸν τῶν Κουάδων βασιλέα Γαϊοβόμαρον κατηγορηθέντα ἀπεκτόνει. Καὶ ὅτι τῶν συνόντων τις καὶ συγκατηγορημένων αὐτῷ προαπήγξατο, ἐπέτρεψε τοῖς βαρβάροις τὸν νεκρὸν αὐτὸ καλατρῶσαι, ἵν' ὡς καὶ καταδικασμένος ἐσφάσθαι, ἀλλὰ μὴ ἐπισίως (ὅπερ ἔυδοξον παρ' αὐτοῖς ἐνομίζετο) τελευτηκέναι νομισθείη. *Et gloriabatur tamen, quod Vandalos & Marcomannos antehac Amicos & Socios inter se commisisset: quodque QUADORUM Regem GAIOVOMARUM accusatum interemisset. Cum verò unus ex Regis Familiaribus, qui una cum ipso accusatus fuerat, Laqueo sibi Gulam fregisset, hujus Cadaver Barbaris convulnerandum dedit, ne voluntaria Morte, quod apud eos præclarum habetur, sed ut damnatorum Exitu periisse crederetur.*

Romanorum Imperatore MAXIMINO.

II. Imperatoris Alexandri Successor Maximinus ab Anno Urbis 987, Christi 235: ad Annum Urbis 989, Christi 237, fuit. Tum *Quadi*, Ro-

Romanis ob Imperatores plures simul electos magno Bellorum intestinorum Strepitu certantibus, securiores, cum Marcomannis Dacorum Sociis Danubium transgressi, Regiones Romanis subditas depopulabantur. Ioannes Aventinus in Annalibus Boicis Lib. II. de Gordiano Iuniore: *Dum Romani cum Maximino decertant, Daci (qui & Getæ sunt, quos Germano Sermone Gothos, communi Vocabulo Scythas appellare solent) à Trajano perdomuti fractique, hactenus Quietem agitarant, hac Tempestate Vires recuperant, Regem Argunthem (quem nostri Austrogotham vocant) creant, deinde conjunctis sibi finitimis, Vandalis, Gepidis, Suevis, Marcomannis, QUADIS, Peucinis, Basternis, Carpis, Bojis, transito Danubio Mæsias, Thracias depopulantur. Marcionopolin Caput Mæsiarum obsident, obsessi Pacem Auro emunt.*

Romanorum Imperatore VALERIANO.

III. Valerianus ab Anno Urbis 1005, Christi 253: ad Annum Urbis 1012, Christi 260, Romanis præfuit. Sub eô Tribunus, nondum Imperator, Probus Valerium Flaccum, Valeriani Patrem, è *Quadorum* Manu eripuit. Flavius Vopiscus de Probo, Cap. V: *Cum Bello Sarmatico jam Tribunus, transmisso Danubio, multa fortiter feciſſet, publice in Concione donatus est Hastis puris quatuor, Coronis vallaribus duabus, Corona civica una, Vexillis puris quatuor, Armillis aureis duabus, Torque aureo uno, Patera sacrificali quinquelibri una. Quo quidem Tempore Valerium Flaccum, Adolescentem nobilem, Parentem Valeriani, è QUADORUM liberavit Manu. Unde illi Valerianus Coronam civicam detulit. Verba Valeriani pro Concione habita: Suscipe, Probe, Præmia pro Republica: suscipe Coronam civicam pro Parente.*

Romanorum Imperatore GALLIENO.

Anno CHRISTI 265.

IV. Gallienus, ad Imperii Consortium à Patre Valeriano assumtus, post eum Anno Urbis 1012, Christi 260, mortuum, solus ad Annum Urbis 1020, Christi 268, imperabat. Anno Urbis 1017, Christi 265, *Quadi* cum Sarmatis Pannoniam, Romanorum Provinciam, devastabant. Eusebius in Chronico (Iosephi Scaligeri) ad Annum Abrahami 2278: Gallienus IX: [Arnaldi Pontaci, ad Annum Abrahami 2280, Gallieni X:] *QUADI & Sarmatæ Pannonias occupaverunt.* Eutropius Lib. IX. Cap. IX. *Pannonia*

nonia à Sarmatis QUADI Sque populata est. Paulus Orosius Lib. VII. Cap. XXII. *QUADI & Sarmatæ Pannonias depopulantur.* Iornandes de Regnorum Successione, Cap. LXXXIII. de Gallieno: *Dum nimis in Regno lasciviret, nec virile aliquid ageret, Parthi Syriam Ciliciamque vastaverunt. Germani & Alani Gallias depræ dantes, Ravennam usque venerunt. Græciam Gothi vastaverunt. QUADI & Sarmatæ Pannonias invaserunt.* Eadem Otto Frisingensis in Chronico, Lib. III. Cap. XXXIX. tradit.

Romanorum Imperatore PROBO.
Rege Lygiorum SEMNONE.

V. Imperatoris Taciti Successor Probus ab Anno Urbis 1028, Christi 276: ad Annum Urbis 1030, Christi 282, fuit. Cum Probo *Lygii*, Regem SEMNONEM habentes, Armis certaverunt. Victi Prælio, non Bello, tamen supplices, captum à Probo Regem Regisque Filium, ad Conditiones Pacis æquas, recipiebant. Zosimus Lib. I. de Probi Rhenum transgressi Bellis cum Civitatibus Germanicis locutus: Μάχας δὲ κατεργὰς ἠγωνίσατο, πρότερον μὲν πρὸς Λογίωνας, ἔθνος Γερμανικὸν. ἂς καταγωνισάμενος, καὶ Σέμνωνα ζωγρήσας ἅμα τῷ παιδὶ τὸν τούτων ἡγέμονον, ἱκέτας ἐδέξατο, καὶ τὰς αἰχμαλώτους, καὶ τὴν λείαν πᾶσαν, ἣν εἶχον Σέμνωνα, μετὰ τοῦ παιδὸς ἀπέδωκε. *Pugnas etiam acres commisit, primum contra LOGIONES, Gentem Germanicam. Quibus devictis, SEMNONEque eorum Duce, cum Filio in Potestatem redacto, supplices factos in Fidem recepit: & captivis, omnique Præda recuperata, quam habebant, certis eos Conditionibus remisit, ipso quoque, cum Filio SEMNONE reddito.* Ubi, quamvis non *Lygii*, sed *Logiones* vocentur, tamen ideo non est, ut dubites, fuisse *Lygios*. Horum enim Nomen miris Modis depravatum apud Scriptores potissimum recentiores invenitur: quibus *Lugi, Lugii, Logi* vocantur: ut supra monuimus Cap. XII. Nobiscum sentit Philippus Cluverius in Antiqua Germania Lib. III. Cap. XXXIII: *Dicti igitur sunt Zosimo LOGIONES, quasi Lugiones, qui aliis Lugi ac Lugii; quemadmodum & ipsi Burgundi aliis Autoribus vocantur Burgundii ac Burgundiones.*

Romanorum Imperatore DIOCLETIANO.

VI. Diocletianus ab Anno Urbis 1036, Christi 284: ad Annum Urbis 1055, Christi 303, imperavit: cujus hoc Anno depositum Imperium Constantius Chlorus, Imperatoris Constantini Magni Pater, accepit, antea Cæsar, post Augustus: ad Annum Urbis 1058, Christi 306, superstes. Ad eum Constantium, adhuc Cæsarem, nondum Augustum, cujus à Libellis & Epistolis fuit, Eumenius, post Britanniam à Romanis recuperatam, Anno Urbis 1048, Christi 296, scripsit Panegyricum. In eô, victis sub Imperatore Diocletiano Gentibus *Quados* annumerat: Cap. X: *Nunc verò toto Orbe Terrarum, non modo, qua Romanus fuerat, Virtute vestra recepto, sed etiam, qua hostilis, edomito: cum toties proculcata esset Alamannia, toties obtrita Sarmatia, Vitungi, QUADI, Carpi toties profligati.*

CAPUT XIX.
SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI: *SÆCULO IV.*

I.

DE LYGIIS hoc Sæculo nihil proferre possumus, nisi quod priscam in Germania Sedem adhuc retinuerint: id est, inferioris SILESIÆ Cultores permanserint. Id nobis, quanquam depravatum, Nomen indicat, quô Lygii designati reperiuntur.

II. Nam id, non minus, quam Populorum aliorum Vocabula, Mutationibus crebris fuit obnoxium. Pro Exemplo sunt BOII: quos *Boiarios, Boioarios, Baibaros, Bajobaros, Bajuvarios, Bavivaros, Babaros,* denique BAVAROS appellari constat. Has enim, ut alias taceam, Bojarum Nominis Formas invenimus in Libris, quos Iornandes Episcopus de Gothorum Rebus, & Paulus Diaconus de Langobardorum Gestis conscripserunt: Petrus Pithoeus, Fridericus Sylburgius, Ianus Gruterus, Fridericus Lindenbrogius, cum veterum MStorum Varietatibus, ediderunt. Non igitur mireris, Lygiorum Nomen, ut supra monuimus, Cap. XII. §. 2. & 3. Cap. XVIII. §. 2. consimiles obiisse Mutationes. Græcis aliis λύγιοι *Lygii*, aliis λούγοι *Lougi, Lugi*: postea λόγοι *Logi*; λόγγοι *Longi*: &, ut Burgundi etiam Burgundiones, sic aliis *Logiones*, aliis *Longiones* sunt vocati: quemadmodum ex antiquis Codicibus patet. Hinc usitata Scriptoribus Consuetudine, qua *Longum* in *Langum*, & *Langum* in *Longum* vertitur, sicut *Langobardi* etiam *Longobardi* nominantur, ita *Longiones* in *Langiones* transierunt. Hoc ultimo Vocabulo denotatam *Lygiorum* Gentem in Germania superstitem, intra Sæculum quartum ostendere possumus.

III.

III. Nam Cosmographiam, quam Æthicus Ister Sophista scripsisse dicitur: primum ex Petri Pithœi Bibliotheca Josias Simlerus edidit: Henricus Valesius in Annotationibus ad Ammiani Marcellini Lib. XXIX. Cap. V. totam ex Iulii Honorii Oratoris Cosmographia desumtam, ideoque non Æthici, sed Honorii vocandam esse judicat: Autor post Imperium Romanum jam Imperatoribus Christianis subjectum, consignavit: quô Sæculô, quô Annô, non habemus exploratum: de quo hærent dubii, Conradus Gesnerus in Bibliotheca: Caspar Barthius in Adversariis, Lib. XLV. Cap. XIII. Gerardus Ioannes Vossius de Historicis Latinis Lib. III. Parte II. quæ Historicos Ætatis incertæ continet.

IV. Est illa Cosmographia recentior Urbe Constantinopoli, quam prius Byzantium dictam, Symmacho & Gallicano Consulibus, id est, Anno Christi 330, Imperator Constantinus Magnus, in sui Memoriam, nominavit Constantinopolin: ut ostendit Iosephus Scaliger in Opere, quod de Temporum Emendatione scripsit, Lib. V. *Nam, juxta Constantinopolin,* ait laudatus Cosmographus, *longè mittuntur Augustiæ, donec eas Mare, quod dicimus nostrum, accipiat.*

V. Etiam recentior est Templis, Romæ conditis, S. Petri, S. Pauli, S. Felicis: quæ Viis Romæ priscis nova Nomina dederunt. Nam, *Ingressus,* inquit, *per Divi Apostoli Petri Portam: intra Ostiensem Portam, quæ est Divi Pauli Apostoli: & Viam Portuensem, quæ est S. Felicis Martyris, Urbem egreditur, quâ Naves de Portu Urbis ad Dominam totius Mundi Romam ascendunt.* Hanc Nominum in Romanis Portis Mutationem tum demum ortam, cum maximè Christiani Paganis prævalerent, post Constantini Magni Excessum, id est, Annum Urbis 1089, Christi 337, non facile quisquam negaverit.

VI. Antiquior autem est Aurelio Cassiodoro, qui Romæ Consulatum solus Anno Urbis 1286, Christi 514, gessit. Nam Iulium Honorium Cassiodorus in divinis Lectionibus Cap. XXV, quo de Cosmographis legendis agit, ita commendat: *Libellum Iulii Oratoris, quem vobis reliqui, studiosè legere festinetis: qui Maria, Insulas, Montes famosos, Provincias, Civitates, Flumina, Gentes, ita quadrifaria Distinctione complexus est, ut pene nihil Libro ipsi desit, quod ad Cosmographi Notitiam cognoscitur pertinere.*

VII. Hic autem Cosmographus, seu Æthicus Ister, seu Iulius Honorius sit, in Opusculo suo, inter priscos Germaniæ Populos, Gothos, Thuringos, Marcomannos, Mentionem *Lygiorum* facit, quibus *Langionum* Nomen attribuit. *Oceanus,* ait, *Occidentalis habet Gentes: Gothos, Thuringos, Herulos, Sarmatas, Marcomannos, Longobardos, Alamannos.* Ibidem post quædam: *Suevos, Alanos, Francos, LANGIONES, Burgundiones, Gippidas, Armolaos, Manianos, Quadivastos.*

VIII. Præterea Iulii Honorii Oratoris, vel ex eo alterius excerpta Geographia, quam Iacobus Gronovius ex Iacobi Augusti Thuani Bibliotheca primus Anno M DC. XCVI. edidit, citra dubium Opusculo, quod Æthico ascribitur, aliquantô vetustior est. Horum Excerptorum Autor, & *Lygios;* sub *Langionum* Nomine, tanquam inferioris, & *Quados,* tanquam superioris Silesiæ Possessores: utrosque Sarmatis (*Lygios* Bastarnis, hodie Polonis: *Quados* Iazygibus, hodie Hungaris) propinquos, Populis Occidentalibus adjungit. *Gentes,* inquit, *Occidentalis Oceani: Tolosates Gens, Novempopuli Gens, Narbonenses, Morini, Suebi, Langobardi, Turuncii, Burbundiones, Armilausini, Marcomanni, Mannii, Francli, Alanii, Amsivari, LANGIONES, QUADI Gens, Sarmatæ Gens, Basternæ, Carpii, Gothi, Gippedi, Heruli.*

IX. Quare dubium non est, *Lygios,* denique *Langiones* dictos, Sæculo Quarto, inter Germanos, intra Silesiam inferiorem adhuc fuisse fixos. *Quadis* hoc Sæculo minimè dubia supereſt Fama: quorum Acta præcipua mox recensebimus.

Romanorum Imperatore CONSTANTINO Magno.

X. Imperatoris Constantii Chlori Successor Filius Constantinus Magnus ab Anno Urbis 1058, Christi 306: ad Annum Urbis 1089, Christi 337, fuit. Is ob *Quados,* nescio quod Honoris Genus obtinuit. Nam Monumentum, quod Janus Gruterus in Romanarum Inscriptionum Opere, pag. CC LXXXII. Num. V. exhibet, non est integrum: CONSTANTINO BEATISSIMO OB PERENNEM DE QUADIS.

Post divisum ROMANORUM Imperium: Imperatore Orientis CONSTANTIO II. Occidentis CONSTANTE.

XI. Ab Imperatore Constantino Magno relictum Imperium, Tatiano & Feliciano Consulibus, id est, Anno Urbis 1089, Christi 337, dividebatur inter Filios Constantinum II, Constantium II, & Constantem. Constantinus Portione sua non contentus, Fratrem Constantem debellare nihil veritus, Anno Urbis 1092, Christi 340, trucidabatur. Post hæc igitur Con-

ſtantius Orientis, ad Annum Urbis 1113, Chriſti 361: Conſtans Occidentis, ad Annum 1152, Chriſti 350, erat Imperator.

Anno CHRISTI 355.

XII. Poſt Conſtantis Mortem, Lolliano & Arbetione Conſulibus, id eſt, Anno Urbis 1107, Chriſti 355, *Quadi* cum Sarmatis *Valeriam* (Styriam eſſe putant, quos ſupra indicavimus, Cap. XVI. §. 4.) Myſiam, Pannoniamque, Provincias Romanas depopulabantur. His aliisque Romanorum Hoſtibus Conſtantius ſolus impar, Julianum, eodem Anno, Die VI Novembris, ut Idacius in Faſtis refert, ad Imperii Conſortium, in Auxilii Partem, declarabat Cæſarem: cui Gentes Tranſalpinas committebat. Ipſe, poſtquam Conſulatum octavum cum Iuliano Cæſare ſuſceperat, Anno Urbis 1108, Chriſti 356, Expeditionem adverſus *Quados* & Sarmatas feliciter finiebat. Ammianus Marcellinus Lib. XVI. (Gruterianus) Cap. XVIII. (Valeſianus Cap. X.) de Conſtantio: *Cupiens itaque auguſtiſſima omnium Sede morari diutius Imperator, ut Otio puriore frueretur & Voluptate, aſſiduis Nuntiis terrebatur & certis, indicantibus, Svevos Rhætias incurſare, QUADOSque Valeriam, & Sarmatas latrocinandi peritiſſimum Genus, ſuperiorem Mæſiam, & ſecundam populari Pannoniam.* Zoſimus Initio Libri III Ioanne Leunclavio Interprete: *His in Gallum Cæſarem perpetratis, è Pannonia Conſtantius in Italiam tranſiit. Cum autem videret, omnes Romanis ubique ſubditas Provincias barbaricis Incurſionibus interceptas: Francos & Alemannos, & Saxones jam quadraginta ſitas ad Rhenum Urbes cepiſſe, prorſus easdem devaſtaſſe, Cives & Incolas infinitæ Multitudinis, cum innumerabili Spoliorum Copia ſecum abduxiſſe: QUADOS cum Sarmatis magna Licentia & Securitate per Pannoniam, perque Myſiam ſuperiorem graſſari: Perſas Orienti moleſtos eſſe non deſinere, licet antea quieviſſent, veriti, ne Gallus Cæſar eos adoriretur: his igitur omnibus ad Animum revocatis, &, quid faceret, ambigens, ſolum quidem ſe minimè ſufficere poſſe putabat, ut afflictis adeo Rebus & laborantibus Opem ferret: Imperii verò Conſortem deligere non audebat.* Ibidem poſt quædam: *Conſtantius Iulianum Athenis arceſſit, cum Philoſophantibus ibi familiariter viventem, & in omni Genere Doctrinæ Magiſtros ſuos excellentem. Poſtea quam in Italiam arceſſitus advenisſet, Cæſarem Conſtantius declarat: & Helenam ei Sororem in Matrimonium tradit, & ad Nationes Tranſalpinas eum dimittit.* Iterum poſt quædam: *Rebus ad Iulianum ſpectantibus in hunc Modum diſpoſitis, ipſe Conſtantius in Pannoniam Myſiamque proficiscitur: &, ibidem ſedatis QUADORUM Sarmatarumque Motibus, verſus Orientem pergit, Perſicis eum ad Bellum pertrahentibus.*

XIII.

XIII. *Quadi* verò cum Sarmatis, quamvis repreſſi, tamen nondum ſubacti, poſt hæc parem in Modum utramque Pannoniam & Mœſiarum alteram irrumpebant: inſtructiſſimi ad Prædas longis Haſtis, Loricis corneis, Equis caſtratis, velocibus, morigeris. Ammianus Marcellinus Lib. XVII. (Gruterianus) Cap. XXIII. (Valeſianus Cap. XII.) *Auguſto* (Conſtantio) *inter hæc quiescenti per Hiemem apud Sirmium, Nuntii graves & crebri, permiſtos Sarmatas & QUADOS, Vicinitate & Similitudine Morum Armaturæque concordes, Pannonias Mœſiarumque alteram Cuneis incurſare diſperſis. Quibus ad Latrocinia magis, quam aperto habilibus Marti, Haſtæ ſunt longiores, & Loricæ ex Cornibus raſis & levigatis, Plumarum Specie linteis Indumentis innexæ: Equorumque plurimi ex Uſu caſtrati, ne aut Fœminarum Viſu exagitati raptentur, aut in Subſidiis ferocientes, prodant Hinnitu denſiore Vectores. Et per Spatia discurrunt ampliſſima ſequentes alios, vel ipſi Terga vertentes, inſidendo velocibus Equis & morigeris, trahentesque ſingulos, interdum & binos, uti Permutatio Vires foveat Iumentorum, Vigorque Otio integretur alterno.*

XIV. *Mœſiarum* altera, id eſt, *inferior*, quænam Provincia ſit, non ſatis certum. Plerique *Bulgariam* ſtatuunt. Laonicus Chalcocondylas de Turcicis Rebus Lib. I. Franciscus Irenicus in Germania, Lib. VI. Cap. XXII. Gvidus Pancirolus in Commentario ad Orientalis Imperii Notitiam, Cap. CLII. Sunt tamen etiam, quibus *Valachia* creditur. Diſſentientes conciliare poſſumus, ſi *Mœſia* inferior & *Bulgariam* & *Valachiam* complectitur: ut Ioannes Cuſpinianus in Scholiis ad Sexti Rufi de Populi Romani Geſtis Breviarium Cap. VIII. judicat.

Anno CHRISTI 358.

XV. Hinc Conſtantius Imperator, Datiano & Cereale Conſulibus, Anno Urbis 1110, Chriſti 358, in graviorem Vindictam excitatus, Danubium transgreſſus, *Sarmatas* invadebat: in Anguſtias quidem compellebat, tamen in Ultionem obſtinatos, & Inſidias pronos, experiebatur. Ammianus Marcellinus Loco dicto: *Æquinoctio itaque Temporis verni confecto, Imperator* [Conſtantius] *coacta Militum valida Manu, Ductu lætioris Fortunæ profectus, cum ad Locum apertiſſimum perveniſſet, Flumen Iſtrum exundantem Pruinarum jam reſoluta Congerie, ſuper Navium Foros Ponte contexto transgreſſus, populandis Barbarorum incubuit Terris: qui Itinere feſtinato præventi, Catervas Bellatoris Exercitus Iugulis ſuis imminere cernentes, quem nondum per Anni Tempus colligi poſſe rebantur, nec ſpirare auſi, nec ſtare, ſed vitantes Exitium*

insperatum, semet omnes effuderunt in Fugam. Stratisque plurimis, quorum Gressus vinxerat Timor, hi, quos exemit Celeritas Morti, inter latebrosas Convalles Montium occultati, videbant Patriam Ferro pereuntem: quam vindicassent profecto, si Vigore, quô discesserant, restitissent. Gerebantur hæc in ea Parte SARMATIÆ, quæ secundam prospectat Pannoniam: parique Fortitudine circa Valeriam Opes Barbaricas, urendo rapiendoque occurrentia, militaris Turbo vastabat. Cujus Cladis Immensitate permoti, posthabito Consilio latendi, SARMATÆ petendæ Specie Pacis Agmine tripertito agentes, securius nostros aggredi cogitarunt: ut nec expedire Tela, nec Vim Vulnerum declinare, nec, quod est in Rebus arctissimis ultimum, verti possent in Fugam.

XVI. *Quadi* Sarmatis fidi Socii, nullam Periculorum Magnitudinem timentes, partim fractis, partim fatigatis celeriter in Auxilium quidem occurrebant, Romanorum tamen Fortitudini cedere cogebantur. Ammianus Marcellinus Loco supra indicato: *Aderant autem illico Sarmatis Periculorum QUADI participes, qui Noxarum sæpe Socii fuerant indiscreti: Sed nec eos prompta juvit Audacia, in Discrimina ruentes aperta. Cæsis enim compluribus, Pars, quæ potuit superesse, per notos Colles evasit.*

XVI. Ut ea, quæ porro de *Quadis* proferemus, recte capiantur, præmonenda sunt duo. Primum, *Regales* vocabantur Regibus proximi, hoc est, Regum Filii & Agnati. Quod ignoravit Gregorius Turonensis in Francorum Historia, Lib. II. Cap. IX. de Sulpitio Severo, Marcomerem & Sunnonem Regales appellante: *Cum autem eos Regales vocet, nescimus, utrum Reges fuerint, an Vices tenuerint Regum.* Non ignoravit Anonymus Autor de Vocum Differentiis, quem Elias Putschius in Grammaticæ Latinæ Autoribus antiquis edidit: *Inter Regem & Regalem hoc interest, quod Regis Puer Regalis est, Rex, qui regit Regnum.* Ammianus Marcellinus Libr. XVI. (Gruterianus) Cap. XXVII. (Valesianus Cap. XII:) *Hos sequebantur Potestate proximi Reges, Numero quinque, Regalesque decem & Optimatum Series magna.*

XVIII. Deinde *Quadorum* Populus his Temporibus, de quibus agimus, numerosissimus, in duas Gentes divisus, totidem habebat Reges.

XIX. Prior erat *Quadorum Transjugitanorum*: trans Iuga, id est, Montes Bohemicos (intra superiorem Silesiam) habitantium. Hos, trans Vistulam, Polonorum hodie Flumen, cujus Fons intra Silesiam superiorem oritur, Sedem tenentes, *Transvistulanos* appellandos censet Beatus Rhenanus de Rebus Germanicis Lib. I. Cap. XLVII. (pag. 121:)

XX. Posterior erat *Quadorum aliorum*: ad Granum hodie Pannonum

num inferiorum Amnem hærentium. Nam eò Regionem suam extenderant Quadi jam sub Imperatore Marco Antonino. De quo supra Cap. XVII. §. 3.

XXI. Hos *Quados* nonnulli *Carpos* fuisse judicant. Ideo, quod de *Carpis* refertur, id *Quadis* adscribunt. Melchior Goldastus de Bohemiæ Regno, Lib. I. Cap. XIII. §. 7. *A Diocletiano & Maximiano Herculeo Carpi, Quadorum Natio, victi & translati sunt in Solum Romanum.* Ibidem §. 8: *Arabarius Rex fuit Quadorum Transjugitanorum, id est trans Iuga Hungarica, vel Sarmaticos Montes habitantium: Viduarius Quadorum Carpensium ad Granam Fluvium.* Boheslaus Balbinus in Miscellaneis Bohemicis, Decade I. Lib. II. Capite III: *Marcomanni & Quadi, Diocletiani Imperatoris (qui se Imperio, eo Anno abdicavit) Auspiciis victi & triumphati sunt. Carpi, Quadorum Pars & Natio in Solum Romanum translati.*

XXII. Nos haudquaquam negamus, à Diocletiano Carpos, ex antiquis Sedibus, in Romanum Solum, ad Danubium, intra Pannoniam collocatos. Id enim tradunt, Eusebius in Chronico ad Annum 2309: Diocletiani 8: *Carporum & Basternarum Gentes in Romanum Solum translatæ sunt.* Aurelius Victor de Cæsaribus Cap. XXIX. de Diocletiano: *Interea cæsi Marcomanni, Carporumque Natio translata omnis in nostrum Solum.* Eutropius Lib. IX. Cap. XXI. de Diocletiani Rebus: *Varia deinceps & simul, & viritim Bella gesserunt, Carpis & Basternis subactis, Sarmatis victis: quarum Nationum ingentes captivorum Copiæ in Romanis Finibus locaverunt.* Ammianus Marcellinus Lib. XXVIII. (Gruterianus) Cap. II. (Valesianus Cap. I.) de Maximino: *Obscurissime natus est, Patre Tabulario Præsidialis Officii, orto à Posteritate Carporum, quos antiquis excitos Sedibus Diocletianus transtulit in Pannoniam.*

XXIII. Quis autem Veterum tradit *Carpos* fuisse *Quadorum* Nationem? Neminem invenire potuimus. Contra sunt in recentioribus, qui Carpos Quadis propinquos in Sarmatis Bastarnis Nationem fuisse docent. Inter hos est Beatus Rhenanus de Rebus Germanicis Lib. I. Cap. XXVII: & Philippus Cluverius in antiqua Germania Lib. III. Cap. XLIII. Quamobrem *Carporum* Acta non in *Quadorum* Rebus commemoranda judicavimus.

XXIV. Constantius Imperator, prius Sarmatis, mox eorum Sociis Quadis, ultra Provinciarum Romanarum, quas invaserant, Terminos depulsis, majorem Cladem inferre conabatur. Hinc ad duo Quadorum Regna præparatas ducebat Copias. *Quadi* ex Malis præteritis futura prævigna præparatas ducebat Copias. *Quadi* ex Malis præteritis futura prævidentes, Pacem Bello anteponebant, & in Salutem suam expetebant. Am-

mianus Marcellinus Lib. XVII. (Gruterianus) Capite XXIV. (Valesianus Cap. XII.) *Quô* (profligatorum Quadorum) *Eventu Vires & Animos incitante, junctus densius Cuneis, ad QUADORUM REGNA properabat* (Romanorum) *Exercitus. Qui ex præterito Casu impendentia formidantes, rogaturi suppliciter Pacem, fidentes ad Principis venere Conspectum, erga hæc & similia lenioris.*

XXV. Tum etiam *Sarmatæ* judicabant dubio Armorum Eventui Consilium Pacis non posthabendum. Ad eam quærendam mittebant Regalem Zizain Iuvenem, Subregulos (id est, potentiorum Regum Placitis subjectos Reges) Rumonem, Zinafrum, & Fragiledum. Hos Imperator, ut erat benignus, non tantum in Severitate, quantum in Æquitate Momentum, ad Securitatem positum esse ratus, supplices, captivis redditis, Obsequia Romanis Præceptis pollicentes, Fidemque datis Obsidibus postulatis corroborantes, in Gratiam recipiebat: & in Sedibus suis relinquebat. Ammianus Marcellinus Loco dicto: *Zizais quoque etiamtum Regalis, haud parvi Corporis Iuvenis, Ordines Sarmatarum More Certaminis instruxit ad Preces: visoque Imperatore, abjectis Armis, Pectore toto procubuit exanimis stratus. Et amisso Vocis Officio præ Timore, tum, cum orare deberet, majorem Misericordiam movit, conatus aliquoties, parumque, impedicnte Singultu, permissus explicare, quæ poscebat. Recreatus denique tandem, jussusque exsurgere, Genibus nixus, Usu Linguæ recuperato, Concessionem Delictorum sibi tribui supplicavit & Veniam: eoque ad precandum admissa Multitudo, cujus Ora Formido muta claudebat, Periculo adhuc præstantioris ambiguo: ubi ille Solo jussus attolli, orandi Signum exspectantibus diu monstravit, omnes, Clypeis Telisque projectis, Manus Precibus dederunt, plura excogitantes, ut vincerent Humilitate supplicandi Regalem. Duxerat potior cum cæteris Sarmatis etiam Rumonem & Zinafrum & Fragiledum Subregulos, plurimosque Optimates, cum impetrandi Spe similia petituros. Qui licet elati Gaudio Salutis indultæ, Conditionum Sarcinâ compensare inimicè facta pollicebantur, seque cum Facultatibus & Liberis & Conjugibus Terrarumque suarum Ambitu, Romanæ Potentiæ libenter offerrent: prævaluit tamen Æquitati juncta Benignitas: jussique obtinere Sedes impavidi, nostros reddidere Captivos. Duxeruntque Obsides postulatos, & obedire Præceptis deinde promtissimè sponderunt.*

XXVI. *Quadi* hoc Clementiæ Documento quidem provocabantur, non erant vero, nec ad Imperium Romanorum recipiendum proclives, nec in Promissis adeo liberales. Tamen, quam credebant æquam, Imperatori, ut impares, exhibebant Reverentiam, ut optatam consequerentur

tur Benevolentiam. Tum *Quadis*, ut supra monuimus, duo Regna possidebantur, aliud *Transjugitanis*, aliud *Cæteris*. Aliter illi, aliter hi Pacem à Romanis & implorabant, & obtinebant. *Transjugitanorum* accedebant ad Constantium Regalis ARABARIUS (aliis Abraharius) &, qui subjectus Arabario erat, Sarmatarum Regalis, USAFER. Non utrumque Constantius, illum ab hoc separans, eodem excipiebat, quos diverso dimittebat Modo. *Quadi*, quorum Regalis *Aribarius* tali Rerum Statu se constrictum sentiebat, tum Romanis solitô submissiores, primum ad impetrandam Pacem postulatos in Fidem Obsides dabant. Ammianus Marcellinus eodem Lib. XVII. (Gruterianus) cap. XXVI. (Valesianus Cap. XII.) *Hortante* hoc (Imperatoris Constantii adversus Sarmatas, de quibus supra diximus) *Exemplo Clementiæ, advolarunt Regales cum suis omnibus ARABARIUS & USAFER, inter Optimates excellentes, Agminum Gentilium Duces, quorum alter TRANSIUGITANORUM QUADORUM* (sic legendum, ut legitur in Codicibus & MStis, & editis, tum Friderici Sylburgii & Friderici Lindenbrogii, non, *Transjugitanorum Quadorumque*, sicut in Iani Gruteri & Henrici Valesii legitur) *Parti, alter quibusdam SARMATIS præerat, Locorum Confiniis & Feritate junctissimis: quorum Plebem veritus Imperator, ne ferire Fœdera simulans, in Arma repente consurgeret, discreto Consortio, pro Sarmatis obsecrantes jussit paulisper abscedere, dum ARABARII & QUADORUM Negotium spectaretur. Qui cum eorum Ritu oblati, stantes curvatis Corporibus, Facinora gravia purgare non possent, ultimæ Sortis Infortunia metuentes, dederunt Obsides imperatos, NUNQUAM ANTEA PIGNORA FOEDERIS EXHIBERE COMPULSI.*

XXVII. *Sarmatæ*, quorum Regalis *Usafer* Constantium non ita propitium sentiebat, in posterum Romanis parere jubebantur. *Arabarius* eos Sarmatas sibi antea subditos, jam ereptos, graviter conquestus, nequicquam reclamabat. Sic Arabarius Potestatis, Usafer Dignitatis faciebat prioris Iacturam. Ammianus Marcellinus Loco dicto: *His* [inter Romanos & Quados] *ex æquo bonoque compositis, USAFER in Preces admissus est: ARABARIO pertinaciter obstrepente, firmanteque, Pacem, quam ipse meruit, ei quoque debere proficere, ut participi, licet inferiori, & obtemperare suis Imperiis consueto. Verum Quæstione discussa, alienæ Potestati Sarmatæ eripi jussi, ut semper Romanorum Clientes, offerre Obsides, Quietis Vincula conservandæ, gratanter amplexi sunt.* Hæc in Quadorum Transjugitanorum Regno (id est, intra Superiorem Silesiam, circa Fluvium Vistulam) peracta sunt.

Rege

Rege Quadorum VIDUARIO.

XXVIII. Imperator Constantius ex Transjugitanorum Regno in cæterorum Quadorum Regnum (id est, in Pannoniam inferiorem, circa Fluvium Granuam) ad Urbem Bregetionem (fortassis hodie Strigonium, de quo infra §. 50.) progrediebatur. Tum hi etiam *Quadi*, Romano Exercitu intra medium Regni patrii Solum viso, majorem in Modum territi, per VITRODURUM Regalem, Regis VIDUARII Filium, AGILIMUNDUM Subregulum, & Optimates Iudicesque variis Populis præsidentes, Pacem, quam humiles expetebant, datis Obsidibus, impetrabant: nudatisque Mucronibus, quibus parem Numinibus, Reverentiam exhibere consueverant, Fidem promissis stabilem futuram jurabant. Ammianus Marcellinus Lib. XVII. (Gruterianus) Cap. XXVII. (Valesianus Cap. XII:) *His in* [Sarmatarum] *barbarico gestis, Bregetionem Castra commota sunt: ut etiam ibi Belli QUADORUM Reliquias, circa illos agitantium Tractus, Lacrumæ vel Sanguis exstingueret. Quorum Regalis VITRODURUS, VIDUARII Filius Regis, & AGILIMUNDUS Subregulus, aliique Optimates, & Iudices, variis Populis præsidentes, viso Exercitu in Gremio Regni Solique genitalis, sub Gressibus jacuere Militum, & adepti Veniam jussa fecerunt: Sobolemque suam Obsidatus Pignore, ut obsecuturi Conditionibus impositis, tradiderunt: eductisque Mucronibus, quos pro Numinibus colunt, juravere, se permansuros in Fide.*

XXIX. Feliciter his expeditis, Constantius Imperator Militibus iterum Sarmaticus cognominatus è Tribunali commendabat suam in *Quadis* Sarmatarum Sociis superandis Felicitatem. Ammianus Marcellinus Lib. XVII. (Gruterianus) Cap. XXXIII. (Valesianus Cap. XIII:) *Visis*, inquiebat Constantius, *Terris hostilibus & calcatis, obstinatis ad Mortem Animis conatos resistere Sarmatas, absque nostrorum Dispendio stravimus: parique Petulantia ruentes in Agmina nobilium Legionum QUADOS, Sarmatis Adjumenta ferentes, attrivimus: qui post arumnosa Dispendia inter Discursus & repugnandi minaces Anhelitus, quid nostræ valeat Virtus, experti, Manus ad dimicandum paratas, Armorum abjecto Munimine, pone Terga vinxerunt: restarcque solam Salutem in Precibus, affusi sunt Vestigiis Augusti clementis, cujus Prælia sæpe compererant Exitus habuisse felices.*

XXX. Post hæc *Quadi*, quos in Germanis Ortu *Sucvos* Cap. XIV. demonstravimus, quibusdam Scriptoribus Natione *Saxones* habentur: à quibus in Romanorum Terram, ut Hostes, sunt emissi. Præbuit hanc fo-

ven-

ventibus Opinionem Zosimus Lib. III. his Verbis: Πάντων δὲ (ὡς εἰπεῖν) τῶν αὐτόθι βαρβάρων ἀπογνόντων ἐλπίδι πάσῃ, καὶ ὅσον οὐδέπω τὴς ἔτι περιλελειμμένης ἀπολεῖσθαι παναλεθρίᾳ προσδοκησάντων, Σάξονες, οἱ πάντων δὴ καρτερώτατοι τῶν ἐκεῖσε νεμομένων βαρβάρων, θυμῷ καὶ ῥώμῃ καὶ καρτερίᾳ τῇ περὶ τὰς μάχας, εἶναι νομίζοντες, κουάδας, μοίραν σφῶν ὄντας, εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων κατεχομένην ἐκπέμπουσι γῆν. Id est, Ioanne Leunclavio Interprete: *Omnes jam propemodum in iis Locis Barbari Spem omnem abjecerant, tantumque non ad Internecionem perituras existimabant suorum Reliquias: Cum SAXONES omnium eas Regiones incolentium Barbarorum, & Animis, & Corporum Viribus, & Laborum in Prœliis Tolerantiâ fortissimi habiti: QUADOS, NATIONIS SUÆ PARTEM, in Solum à Romanis occupatum emittunt.*

XXXI. Eam (præter alios) Interpretationem sequitur Nicolaus Vignerius in Tractatu, quem de Veterum Francorum Origine scripsit: (nescio quis ex Gallico in Latinum convertit: Andreas Ducheſnius inter Historiæ Francorum Scriptores, Tomo I. edidit) ad Annum 341: *Scribit Zosimus ipsos nimirum Salios ex Francis ortos, à QUADIS SAXONUM POPULIS, Finibus expulsos.* Ibidem ad Annum 358: *Primum quidem Zosimi Locum integrum proferre lubet: ubi ait: SAXONES, qui tunc Temporis omnium Germaniæ Populorum fortissimi ac bellicosissimi habebantur, QUADOS Finibus suis emisisse, ut in Romanorum Provinciis Locum HABITATIONI suæ quærerent.*

XXXII. At enim Zosimus, quod indicare videtur, non indicat. Nam ibi, cum narravisset, subditas Romanis Provincias ad Rhenum à Francis, Alamannis & Saxonibus: intra Pannoniam & Mysiam à Quadis & Sarmatis devastatas: postea vero, tum Quados, tum Sarmatas à Romanis ad Quietem adactos: subjungit: Saxones κουάδας μοίραν σφῶν ὄντας, *Quados Partem ipsorum* (Saxonum) *existentes:* non, *Nationis suæ Partem*, ut Leunclavius interpretatur: nec, ut Vignerius explicat, *ipsorum* (Saxonum) *Populos:* εἰς τὴν ὑπὸ Ῥωμαίων κατεχομένην ἐκπέμπουσι γῆν: *in Romanorum acquisitam emittunt Terram:* non, *Finibus suis emissos, ut in Romanorum Provinciis Locum Habitationi suæ quærerent.*

XXXIII. Quô Respectu Zosimus Quados Partem Saxonum dixerit, dubius hæret Reinerus Reineccius in Historia Iulia, Parte III. Regno XXXVII: quod Germanicum est, de Quadis: *Autor ille* (Zosimus) *QUADOS hosce non SUEVOS, sed SAXONES agnoscit. Ut suspicari libeat, Partem QUADORUM SAXONIBUS se immiscuisse, ut postea*

Angrivarii eis se immiscuere. Cæteroqui Sedium Diversitas de Quadis Suevis credere ita vix sinit.

XXXIV. Nos judicamus, inter Populos cum Romanis certantes, à Saxonibus Quados, tanquam veteranos Romanorum Hostes, Manu strenuos, in Societatem assumtos. Hinc Zosimus à Saxonibus *Quados*, Partem *Saxonum*, tanquam *Sociorum*, in Romanorum Terram, non *habitandam*, sed *oppugnandam*, emissos. Ita non erit, ut quenquam Solicitudo subeat, quemadmodum Quadi, *Pars Suevorum* antea, denique *Pars Saxonum* evaserit.

Romanorum Cæsare IULIANO.

XXXV. Imperator Constantius, Anno Urbis 1107, Christi 355, (ut diximus §. XII.) Iulianum in Curarum Bellorumque Partem, creaverat Cæsarem: cui certas committebat, vel in Officio retinendas, vel ad Obsequium adigendas Gentes. Anno Urbis 1113, Christi 361, Constantio mortuo Iulianus, ut Augustus, succedebat.

XXXVI. Cæsare, nondum Augusto, Iuliano, *Quadi*, Saxonum Socii, Romanam Terram invasuri, cum à finitimis Francis, ne Romanos rursus irritarent, Transitum prohibentibus, impedirentur, Rhenô Franciam prætervecti, ex Insula, quam Rhenus facit, Batavià Salios, Francorum Gentem, Vi Saxonum è patriis Sedibus eò rejectam, expellebant. Zosimus Lib. III. de Quadis Romanum Solum invasuris: *At finitimis Francis eos Transitu prohibentibus, qui metuerent, ne justam Cæsari* (Iuliano) *Causam præberent, se rursus invadendi: Navibus constructis, Rhenô prætervecti, parentem Francorum Imperio Regionem, in Romani Iuris Solum contenderunt: & appulsis ad Bataviam Navibus, quam divisus Rhenus Insulam efficit, quævis Insula fluminea majorem, Saliorum Nationem, Francorum à Parte profectam, & Vi Saxonum in hanc Insulam suis è Sedibus rejectam expulerunt. Hæc Insula prius Romanis in universum parens, à Saliis hoc Tempore possidebatur.*

XXXVII. Id ulturus Cæsar Iulianus, Copiis suis præcipiebat, ut Saliis omnino parcerent, neque Transitum in Romanorum Provincias præcluderent: *Quadis* solis acriter obstarent. Zosimus Lib. III. de Iuliano: *Cæsar, eâ Re cognita, Quados ille quidem vicissim aggrediebatur: sed jusso prius Exercitu eum QUADIS acriter dimicare, Saliorum neminem occidere, neque prohibere, quô minus in Romanorum Fines illi transirent: quod non,*

non, ut Hostes, Romanam Regionem peterent, sed per Vim & Coactionem à QUADIS pellerentur.

XXXVIII. *Quadi*, non tam Præliis, quam Prædis intenti, Romanos clandestinis Excursionibus circa Rhenum sic atterebant, ut aperto Marte vinci à Iuliano minimè possent. Hinc Necessitate compulsus, occulto Astu, per Chariettonem Barbarum, magnâ Corporis Staturâ, subdolo Mentis Habitu, Latrociniis assuetum, necessariis instructum Auxiliis, Quados crebris per Noctem, More Latronum, enervabat Oppressionibus: captos Quadorum Regis Filio, & imminutos, & pavidos, ut Pacem peterent, ut Deditionem facerent, cogebat. Tum Quadis, Romanos Victores agnoscentibus, ex quibus Filium Regis ceperat, Deditionem cum Rege facientibus, Pacem, cum & Regis Filium, & quosdam Nobiles Obsides accepisset, eâ Lege dabat, ne Romanos unquam debellarent. Zosimus Lib. III. de Quadis: *Cæsar* (Iulianus) *non jam ad Bellum gerendum promtos & audentes amplius Barbaros videns, sed clandestinis Incursionibus & Latrociniis intentos, haud levibus inde Malis ac Detrimentis Regionem afficere: quid ageret, dubius, hanc Artem Barbarorum prudenti Stratagemate vicissim ultus est.* Ibidem post quædam, cum Chariettonis Artem opprimendi Quados exposuisset: *Cum autem & alii Latrones cum eo se conjunxissent, & singillatim collecti quandam ad Multitudinem excrevissent: tum verò Charietto (nam hoc Nomen erat ei, qui primus Insidias hasce contra Barbaros excogitavernt) adito Cæsare, Rem ei non multis antea cognitam, aperit. Cæsar, cui facile non esset, cum Exercitu nocturnas & clandestinas Barbarorum Excursiones coërcere: (nam exiguo Numero, multisque Locis dispersi, latrocinabantur: & ubi Dies illuxisset, neminem omnino videre erat, quod in Saltus Agris vicinos semet abderent, ex iis victitantes, quæ hoc Latrocinio acquirerent) cum ad Animum revocasset, quam difficulter Hostes domiturus esset: ad eam redactus est Necessitatem, ut non Exercitu tantum, sed etiam Latronum Globo quodam Latrones persequendos statueret. Quamobrem Charietone cum suis recepto, & iisdem è Saliorum Numero compluribus adjunctis: hos noctu, velut exercitos Latrociniis, in Latrocinantes QUADOS emittebat: interdiu dispositas sub dio Militum Stationes habebat, & omnes, qui Latronum Manus evadere potuerant, trucidabat. Id facere non desinebat, donec QUADI maximas ad Angustias redacti, deque multis pauci facti, cum Duce suo Cæsari se dederent: qui & magnam superioribus Impressionibus Captivorum Multitudinem adeptus fuerat, &, inter alios, ipsum quoque Regis Filium, à Charietone captum habebat. Cum miserabilem in modum supplices factos, Obsides dare juberet, Homines quosdam nobiles, & in his ipsum Regis Filium: Dux Barbarorum, Lamentatione maximè miserabili*

ſublata, cum Lacrumis dejerabat: inter alios & Filium ſibi periiſſe. Quamobrem paternas miſeratus Lacrumas Cæſar, Filium ei commonſtrat, qui deliçatè alebatur: ſimulque profeſſus, eum ſe Obſidis habere Loco, deque Numero nobilium aliis quoque, præter hunc, Obſidibus acceptis, Pacem ipſis eâ largitus eſt Lege, ne contra Romanos unquam Arma caperent.

XXXIX. Præterea Iulianus, ſingulari *Quadorum* Fortitudine perſpectâ, certum eorum Numerum Legionibus Romanis adſcribebat. Zoſimus ibidem: *His Rebus ita conſtitutis, & Salios Cæſar, & QUADORUM Partem, & quosdam incolentes Inſulam Batzviam, Legionibus adſcripſit: quorum Ordines noſtro quoque Tempore ſuperſtites eſſe videntur.*

Romanorum Imperatore VALENTINIANO I.
Anno CHRISTI 364.

XL. Valentinianus Primus à Romanis Auguſtus Anno Urbis 1116, Chriſti 364, declaratus, Valentem Fratrem ſtatim declarabat Auguſtum: ad Annum Urbis 1127, Chriſti 375, ſuperſtes. *Quadi* novos Imperatores nihil veriti, mox, cum Imperium ſuſcepiſſent, velut incertæ Fortitudinis quoddam Experimentum facturi, cum Sarmatis Pannonias iterum devaſtabant. Ammianus Marcellinus Lib. XXVI (Gruterianus) Cap. X: (Valeſianus) Cap. IV. cum utriusque Principis ad Dignitatem Auguſtam evecti meminiſſet: *Hoc Tempore velut per univerſum Orbem Romanum bellicum canentibus Buccinis, excitæ Gentes ſævisſimæ Limites ſibi proximos perſultabant. Gallias Rhætiasque ſimul Alamanni populabantur: Sarmatæ Pannonias & QUADI.*

Rege Quadorum GABINIO.
Anno CHRISTI 374.

XLI. Gratiano Auguſto tertium & Æquitio, Conſulibus: Anno Urbis 1126, Chriſti 374, *Quadi* novam eamque juſtam Romanos Irâ proſequendi Materiam conſequebantur. Valentinianus Imperator nimio cuſtodiendorum Limitum ſtudio, trans Iſtrum, in ipſis Quadorum Terris, quaſi Romano Imperio ſubditis, Caſtella præſidiaria poſuerat. Hæc Quadi pro Signis, Libertatem ſuam vel jam imminutam, vel mox imminuendam loquentibus intuentes, nec Oculis, nec Animis æquis ferebant. Sed tamen ea non violentis Armis, verum modeſtis Precibus removere conabantur. Ea verò Marcellianus (aliis Celeſtius dicitur) per Valeriam Dux, adeo non deſtruebat, ut potius firmiore Munimento perficeret. Ammianus Marcellinus Lib.

Lib. XXIX. (Gruterianus) Cap. XXXV: (Valeſianus Cap. VI:) *Dum hoc Pulvere per Mauritaniam Dux antedictus* (Theodoſius, Imperatoris Theodoſii Pater) *anhelat & Africam, QUADORUM Natio Motu eſt excita repentino, parum nunc formidanda, ſed immenſum quantum antehac Bellatrix & potens, ut indicant perpetrata.* Ibidem poſt quædam: *Et erat, ut Barbaris, Ratio juſta Querelarum. Valentinianus enim Studio muniendorum Limitum glorioſo quidem, ſed nimio, ab ipſo Principatus Initio flagrans, trans Flumen Iſtrum, in ipſis QUADORUM Terris, quaſi Romano Iuri jam vindicatis, ædificari præſidiaria Caſtra mandavit: quod Accolæ ferentes indignè, ſuique cautiores, Legatione tenus interim & Suſurris arcebant. Sed Maximinus in omne avidus Nefas, & genuinos mitigare nequiens Flatus, quibus Præfecturæ acceſſerat Tumor, increpabat Æquitium per Illyricum eo Tempore Magiſtrum Armorum, ut pervicacem & deſidem, necdum Opere, quod maturari diſpoſitum eſt, conſummatô: addobatque, ut conſulens in commune, quod ſi paruo* (id eſt, Filio) *ſuo Marcelliano deferretur Poteſtas per Valeriam Ducis, Munimentum absque una Cauſatione conſurgeret. Utrumque mox eſt impetratum. Qui promotus profectusque, cum veniſſet ad Loca, intempeſtivè turgens, ut Filius, nullis Affatibus delenitis iis, quos nunquam tentata Cupiditatis Figmenta Regionum ſuarum faciebant extorres, Opus paulo ante inchoatum aggreditur, admiſſâ Copiâ rogandi ſuſpenſum.*

XLII. Mox durior in *Quados* Marcellianus, ne quid novaret, ipſum Quadorum Regem GABINIUM Moderatione congrua poſcentem, Simulator peſſimus, tanquam Defideriis ſatisfacturus, ingenuâ Fide fallaciter promiſſâ, Hoſpitem in Convivio humaniter habitum, iniquiſſimè trucidabat. Ammianus Marcellinus Loco dicto, de Marcelliano: *Denique GABINIUM* (Quadorum) *Regem, ne quid novaretur, modeſtè poſcentem, ut aſſenſurus, Humanitate ſimulatâ, cum aliis ad Convivium corrogavit: quem digredientem poſt Epulas, Hoſpitalis Officii Sanctitate nefariè violata, trucidari ſecum effecit.*

XLIII. Hoc Facinore *Quadi* exacerbati, aſſumtis Sarmatis Danubium transgreſſi, Romanas Provincias, nihil hoſtile timentes, Pannoniam & Myſiam, cum Valentinianus Imperator contra Firmum ab Afris electum Imperatorem, Milites in Africam miſiſſet, non ſatis cuſtoditas invadebant: in Pannonia per Agros circa Meſſem occupatis Ruricolis, aut Vitam, aut Pecus auferebant. Ammianus Marcellinus Lib. XXIX. (Gruterianus) Cap. XXXVI. (Valeſianus Cap. VI.) de Gabinio interemto: *Cujus Rei tam atrocis diſſeminatus Rumor illico per diverſa & QUADOS, & Gentes circumſitas efferavit: Regisque flentes Interitum, in unum coactæ miſerè*

vastatorias Manus: quæ Danubium transgressæ, cum nihil exspectaretur hostile, occupatam circa Messem, agrestem adortæ sunt Plebem: majoreque Parte truncata, quicquid superfuit, domum, cum Multitudine varii Pecoris, abduxerunt. Zosimus Lib. IV: *Afri non ferentes Avaritiam Romani, qui apud Mauros Magistri Militum Officio fungebatur, amictum Purpura Firmum, Imperatorem crearunt. Cujus Rei Nuntius allatus haud abs Re Valentinianum perturbavit. Ideoque confestim Numeros quosdam Militum, relicta Pannoniæ Mysiæque superioris Custodia, in Africam navigare jussit. Quo facto Sarmatæ & QUADI jam pridem illi, cui credita erat horum Locorum Custodia, (& erat is Celestius) infensi, post Militum Profectionem in Africam, Pannonios & Mysos invadant. Nam quod ipsorum Principem Celestius* (aliis Marcellianus dicitur) *interpositâ Fide, Sacramento confirmatâ, circumvenerat: eumque Fraude necaverat, necdum remotâ Mensa: non abs Re Barbari hanc Expeditionis nacti Occasionem, in vicinos Istro grassabantur, quicquid esset extra Oppida, diripientes. Itaque Pannonii Barbarorum Prædis erant expositi, dum Milites segniter Oppida defenderent, & cis Amnem posita Loca, non minus, quam Barbari vexarent.*

XLIV. Tum in Pannoniæ Villa, quæ longius ab Urbe Sirmio, ad XXVI Lapidem, distabat, Cibo recreabatur Imperatorum Constantii II. Filia, Gratiani Sponsa, Valentiniani I. futura Nurus. Hæc, parum aberat, ne *Quadorum* Præda nobilissima fieret: quam Messalla, Pannonum Rector, Carpento celeriter impositam, Sirmium transferendam, Hostibus præripiebat. Ammianus Marcellinus Lib. XXIX. (Gruterianus) Cap. XXXVI. (Valesianus Cap. VI:) *Evenisset profecto tunc inexpiabile Scelus, numerandum inter probrosas Reip. Romanæ Iacturas: paulo enim abfuit, quin Filia caperetur Constantii, Cibum sumens in publica Villa, quam appellant Pistrensem, cum duceretur Gratiano nuptura: ni Favore propitii Numinis præsens Messalla Provinciæ Rector, cum judiciali Carpento impositam, ad Sirmium, XXVII. Lapide disparatum, Cursu reduxisset effuso. Hoc Casu prospero Regia Virgine Periculo miserandæ Servitutis exempta, cujus, nisi potuisset impetrari Redemtio captæ, magnas inussisset Reipublicæ Clades.*

XLV. Ex eô *Quados* cum Sarmatis longius latiusque grassantes, omnia Cædibus Prædationibusque vastantes, in Pannonia quidem, â Sirmio, cujus Oppugnationem intendebant, Prætorio Præfectus Probus: in Mœsia verò, ab Incursionibus, quas continuabant, Militum Magister Theodosius, postea Imperator, avertebat. Ammianus Marcellinus Lib. XXIX. (Gruterianus) Cap. XXXVI. XXXVII. XXXVIII. (Valesianus Cap. VI:) *Latius se cum Sarmatis QUADI pandentes, ad Raptus & Latrocinia Gentes aptis-*

simæ, Prædas Hominum (virile & muliebre secus) agebant, & Pecorum, Villarum Cineribus exustarum, cæsorumque incolentium exsultantes Ærumnis, quos nec opinantes sine ulla Parcimoniâ deleverunt. Per omnia itaque propinqua Malorum similium dispersa Formidine, Præfectus Prætorio agens tunc apud Sirmium PROBUS, nullis Bellorum Terroribus assuetus, Rerum nouarum lugubri Visu præstrictus, Oculosque vix attollens, hærebat diu, quid capesseret, ambigens. Didicerat enim omnes secuturos confestim, qui Mœnibus claudebantur, tegendos Latebris opportunis. Quod si contigisset, impropugnata Civitas venisset in Manus hostiles. Proinde parumper lenito Pavore, ad arripienda, quæ urgebant, acri Animo assurgens, reterrit obrutas Ruderibus Fossas, Murorumque maximam Partem, Pacis Diuturnitate contemtam, & subversam ad usque celsarum Turrium Minas expediit, Studio ædificandi coalitus. Hac Ratione Opere velociter absoluto, quod Impensas ædificandi Causa Theatri dudum congestas, sufficientes ad id, quod efficere maturabat, invenit. Atque huic spectato Consilio salutare addidit aliud: & Sagittariorum Cohortem è Statione proxima, ad futuram, Obsidio si venisset, activit. Zosimus Lib. IV: de Quadis Pannoniam devastantibus locutus: *Mysia verò propterea nihil Mali perpessa fuit, quod Magister Militum THEODOSIUS viriliter obstitisset, & inuadentes Fugâ sibi consulere coegisset. Unde factum, ut ex hac Victoria Gloriam consecutus ad Imperium deinceps pervenerit.*

XLVI. *Quadi* â Sirmii Obsidione, quam minus apti facilius deferebant, Romanis & Consilio & Minis depulsi, cum Sociis Sarmatis ex Pannonia in Valeriam contendebant, Æquitium Præfectum, cujus Dolo Cædem Gabinii Regis imputabant, Armis petituri, obvias Romanorum duas Legiones, Pannonicam & Mœsiacam, Discordiâ Conjunctionem solventes, propemodum totas, stimulante Fortitudinem Successu, delebant. Ammianus Marcellinus Lib. XXIX. (Gruterianus) Cap. XXXVIII. (Valesianus Cap. VI.) de Quadis: *Obsidionem Sirmii omittentibus: His velut Obicibus Barbari ab oppugnanda Urbe depulsi, parum ad has Calliditates dimicandi solerres, Sarcinisque impediti Prædarum, ad Æquitii vertuntur Indaginem. Et, eum ad Valeriæ Spatia longè remota secessisse captorum didicissent Indiciis, illuc properato petierant Gradu frendentes, hacque ex Causa Iugulo ejus intenti, quod per ipsum circumventum Regem existimabant insontem. Quibus concito Cursu ruentibus infestius, obviam Legiones motæ sunt duæ, Pannonica & Mœsiaca, valida Prælii Manus: quæ, si conspirasset, abierat procul dubio Victrix. Sed dum discretim Grassatores adoriri festinant, ortis inter se Discordiis impediti, de Honore certabant & Dignitate. Quô intellecto Sarmatæ fagacissimi, non exspectato certandi Signo solemni, Mœsiacam primam incessunt: dumque Milites Arma*

ma tardius per Tumultum expediunt, interfectis plurimis, aucti Fiducia Aciem perrupere Pannonicam: disjectaque Agminis Mole, geminatis Ictibus omnem pœne delessent, nè Periculo Mortis aliquos istum extraxisset Effugium.

Anno CHRISTI 375.

XLVII. Valentinianus Imperator, post Gratiani Augusti tertium, & Æquitii Consulatum, Anno Urbis 1127, Christi 375, Carnuntum, Illyriorum Oppidum, ingressus, Odiô quidem nocentes Romanis *Quados*, non autem innocentis Gabinii, Quadorum Regis, crudelem Interitum, Scaturiginem Damnorum principem, Ultione prosequebatur. Zosimus Lib. IV. de Quadis Pannoniam Mœsiamque vastantibus locutus: *Valentinianus autem, quæ nuntiata fuissent, audire non sustinens, è Celtis profectus, in Illyricum transiit: de Bello QUADIS & SARMATIS inferendo deliberans.* Ammianus Marcellinus Lib. XXX. (Gruterianus) Cap. XVII: (Valesianus Cap. V.) de Valentiniano: *Cumque exinde Carnuntum, Illyriorum Oppidum introisset, desertum quidem nunc & squalens, sed Ductori Exercitus perquam opportunum, ubi Fors Copiam dedisset aut Ratio, è Statione proxima reprimebat barbaricos Appetitus. Et, quanquam Terrori cunctis erat, dum sperabatur, ut acer & vehemens, mox Iudices damnari jussurus, quorum Perfidia vel Secessione Pannoniarum nudatum est Latus: cum illuc venisset, ita intepuit, ut neque GABINII Regis inquirerent Necem, neque injusta Reipublicæ Vulnera, quo sinente vel agente segnius evenissent, accuratius vestigaret: ô vid licet More, quô erat severus in gregariis corrigendis, rem stior urga majores Fortunas, vel Verbis asperioribus incessendas.*

XLVIII. Cæterum illatas Romanis Clades vindicaturus in *Quadis*, tarâ duarum Legionum Romanarum feliciter oppressarum Gloriâ ferocientibus, in Carnuntinorum Urbe, tribus Mensibus æstivis, Bello Quadico Alimenta colligebat, Arma præparabat. Satis jam instructus, in *Quadorum* Regiones præmittebat Merobaudem, Peditum Ducem, ad perdendos Pagos: ipse Viâ progressus aliâ, cum in eas pervenisset, citra Discrimen Ætatis, sæviebat in Hostes, quorum Domos Flammis subjiciebat. Ammianus Marcellinus Lib. XXX. (Gruterianus) Cap. XX: (Valesianus Cap. V:) *Agens itaque apud Carnuntum Imperator, per continuos tres Menses æstivos, Arma parabat & Alimenta, si qua Fors secundasset, pervasurus opportunè QUADOS, Tumultus atrocis Autores.* Ibidem post quædam: *Præmisso igitur Merobaude cum militari Peditum Manu, quam regebat, ad vastandos cre-*

cremandosque barbaricos Pagos, Comite adjuncto Sebastiano, Valentinianus Acincum propere Castra commovit: Navigiisque ad repentinum Casum conjunctis, & contabulato celeri Studio Ponte, per Partem aliam transiit in QUADOS, speculantes quidem ex direptis Montibus ejus Adventum, quò plurique ancipites incertique accidentium, cum suis Charitatibus secesserunt: sed Stupore defixos, cum in Regionibus suis, contra quam opinabantur, Augusta cernerent Signa. Progressus ergo coacto Gradu, in quantum Res tulit, jugulatâque Ætate promiscua, quam etiam tum palantem subitus occupavit Excursus, & Tectis combustis, rediit cum incolumibus cunctis, quos duxerat secum.

XLIX. His defunctus, Autumno præcipite Valentinianus, *Quadorum* magis Terror, quam Victor, dispositis ad Hiberna Rebus, Quietem capturus, BREGETIONEM Urbem intrabat. Ammianus Marcellinus Loco dicto: de Valentiniano: *Autumno præcipiti, per Tractus conglaciari Frigoribus assuetos, commoda quærebat Hiberna: nullaque Sedes idonea reperiri, præter Sabariam, poterat: quamvis eô invalidam Tempore, assiduisque Malis afflictam. Unde hoc, etiamsi magni intererat, paulisper sequestrato, impigrè motus, peragratâ Fluminis Ripâ, Castrisque Præsidio competenti munitis atque Castellis, BREGETIONEM pervenit.*

L. Nomen Urbis hoc variis Mutationum Formis obnoxium reperitur. Nam vocant eam (I) *Bregetionem*, Ammianus Marcellinus Lib. XVII. Iani Gruteri & Friderici Lindenbrogii, Cap. XXVII. Henrici Valesii & Iacobi Gronovii, Cap. XII. Antoninus Augustus in Itinerario, sicut est â Iosia Simlero Basileæ M. D. LXXV: & â Petro Bertio in veteris Geographiæ Tomo II, Lugduni Batavorum M. DC. XVIII. editum. (II) *Bergentium*, Aurelius Victor in Epitome de Cæsaribus: sicut eam Ianus Gruterus & Samuel Pitiscus ediderunt, Cap. XLV. (III) *Bergetionem*, Nicephorus in Historia Ecclesiastica, Lib. XII. Cap. XXXIII. (IV) *Bergitionem*, Socrates in Ecclesiastica Historia Lib. I. Cap. XXXI. (V) *Brecentionem*, Iulius Honorius in Excerptis Cosmographicis. (VI) *Bregætium*, Claudius Ptolemæus in Geographia, Lib. II. Cap. XV. (VII) *Bregantium*, Æthicus in Cosmographia, sicut eam Iacobus Gronovius edidit. (VIII) *Bregitionem*, Ammianus Marcellinus, alio, quam supra citato Loco, Lib. XXX. Gruterianus Cap. XX. Valesianus & Gronovianus. Cap. V. Iornandes de Regnorum Successione, sicut eum Librum Ianus Gruterus edidit, Cap. XCI. (IX) *Brigentionem*, Æthicus in Cosmographia, sicut eam Henricus Stephanus & Iosias Simlerus ediderunt. (X) *Brigionem*: quemadmodum in Paulo Diacono scriptum repererunt, Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: & Guidus Pancirolus in

(O) Com-

Commentario ad Occidentalis Imperii Notitiam, Cap. LXXXII. (XI) *Brigitionem*, Iornandes de Regnorum Succeſſione, ſicut eum Librum Fridericus Lindenbrogius edidit, Cap. XCI. Paulus Diaconus, ſecundum Petri Pithœi & Iani Gruteri Editionem, in Hiſtoria Miſcella, Lib. XII. Cap. VIII. Aurelius Caſſiodorus in Chronico, ad Valentis quintum & Valentiniani Primi ſecundum Conſulatum, A. C. 376.

LI. Tot denotatam Vocabulis Urbem *Bregetionem* Sileſiorum *Bregam* eſſe, quidam putant: in quorum Sententiam propendent, Ioachimus Curæus in Sileſiæ Annalibus, Iacobus Schickfuſius in Sileſiæ Chronico, Lib. I. Cap. V. & Lib. IV. Cap. X. Martinus Cromerus de Polonorum Rebus Lib. I. Cap. XII. Horum Opinioni Conſenſum attrahit duplex Ratio.

LII. Prior eſt, Nominibus eſſe, tum Æqualitatem, tum conſimilem Varietatem. *Bregam* enim appellant (I) *Bregnencium*, Bilibaldus Pirckheimerus in Germania, ſicut exſtat in Operibus Francofurti ad Mœnum M. DC. X. editis. (II) *Bregnicium*, laudatus Pirckheimerus in Beati Rhenani ad Rerum Germanicarum Libros, Argentorati M. DC. X. emiſſos, Additamentis. Petrus Montanus in Notis ad Claudii Ptolemæi Geographiam, Lib. II. Cap. XV. (III) *Brigam*, Ioannes Langus in Notis ad Nicephori Eccleſiaſticam Hiſtoriam, Lib. XIII. Cap. XXXIII.

LIII. Poſterior eſt, *Bregetionem* fuiſſe *Quadorum* Oppidum. Commemorat hoc inter multos Scriptores, quos §. 50 allegavimus, Bregetionis Mentionem facientes, in antiquioribus, quantum cognovimus, ſolus Paulus Diaconus in Hiſtoria Miſcella, Lib. XII. Cap. VI. de Valentiniano Imperatore: *Cum Sauromatarum Gens*, ait, *puſilla & infima Gens, ſeſe per Pannonias diffudiſſet, easque devaſtaret, Belloque ab eo ſuperata, apud BRIGITIONEM Oppidum QUADORUM Legatis miſſis Pacem expoſtularet: cum à Legatis eorum ſciscitaretur, utrum Sauromatæ tales.* In recentioribus Diaconum ſequuntur: Ioachimus Curæus in Sileſiæ Annalibus: de Valentiniano: *Acceſſit ad Brigionem aut Brigotium, Oppidum Quadorum, Teſte Paulo Diacono.* Matthias Michovius in Polonorum Chronico, Lib. I. Cap. XVII: *Apud Brigionem Oppidum Squadorum.* Martinus Cromerus de Polonorum Rebus Lib. I. Cap. XII. *Apud Brigitionem Quadorum Oppidum.*

LIV. Sane, quod Cap. XVII. §. 3. & Capitis hujus § 18. 20. 28. demonſtravimus, Quadorum ampliſſima quondam Terra, duobus gaviſa Regnis, quandam inferioris Hungariæ Partem, ubi Granua in Danubium decurrit, circa utrumque Fluvium, comprehendebat. In eâ prope Danubium & Granuam *Quadia* Bregetionem fuiſſe poſitam, à Veritate non abhorret.

LV. At, ſi Quadorum fuit, an tunc adhuc Quadorum exſtiterit Oppidum Bregetio, cum id Valentinianus Imperator per Hiemem quieturus, è Quadico & Sarmatico Bello redux, intravit, Iure dubites. Tum enim, nondum cum Quadis, nondum cum Sarmatis Pacem compoſuerat: de quâ Gentis utriusque poſtea Legatos ibidem admiſit.

LVI. Sed fac, *Oppidum Quadorum*, id eſt, Sileſiorum, *Bregetionem* fuiſſe: num ideo Sileſiorum ad Viadrum *Brega* fuit? Certè, quantum ex omnibus Circumſtantiarum Momentis colligi poteſt, Bregetio non procul à Danubio fuit Urbs: ſi non ad ſiniſtram, tamen ad dexteram Ripam: fortaſſis ad Danubii & Granuæ Fluminum Mixturam, *Strigonium*. De quô Philippus Cluverius, in Vindelicia & Norico, Cap. V. *Brigantium igitur, quod & Brigetio, & Bregetio, ex Situ apud Danubii Ripam, & XXX Millium Paſſuum Intervallo deprehenditur, eſſe nobile Hungariæ Oppidum, quod Latine Loquentibus Strigonium, vulgo Graan dicitur, ex adverſo Granuæ Fluminis & Danubii Confluentium.*

LVII. In hoc, ſeu Quadorum, ſeu Romanorum Oppido, cui Bregetio fuit Nomen, Imperator Valentinianus Primus, poſt Gratiani tertium, & Æquitii Conſulatum, id eſt, Anno Urbis 1127, Chriſti 375, Die XVII. Novembris, ex Ira, in quam à Legatis concitabatur, ſibi & Morbum, & Mortem attrahebat: de quô nullus Dubitationi relictus eſt Locus. Ii verò Legati, Sarmatarum, an Quadorum fuerint, reperitur inter Scriptores Diſſenſus.

LVIII. Ut quidam referunt: *Sarmatarum Legati*, Pacem quæſituri, Valentiniano, tanquam viles Corporum Habitu, non Cultu Animorum nobiles, per Contemtum interroganti: *Num omnes in Sarmatis eſſent tales?* reſponderunt: *ad ipſum veniſſe totius Gentis nobiliſſimos.* Hæc Valentinianus in ſuum & totius Populi Romani Dedecus magnum interpretatus, Excandeſcentiâ nimiâ Venas diſrumpens, paulò poſt interiit. Socrates in Hiſtoria Eccleſiaſtica, Lib. IV. Cap. XXXI: Henrico Valeſio Interprete: *Poſtea verò cum Sarmatæ in Romanorum Fines Incurſionem feciſſent, Imperator cum ingentibus Copiis contra eos Expeditionem movit. Cujus Rei Nuntio territi Barbari, miſsâ ad eum Legatione, Pacem ſub Conditionibus poſtularunt. Legati in Conſiſtorium introducti, cum Imperatori viles admodum abjectique viderentur, ſciscitatus eſt Imperator, utrum omnes Sarmatæ eſſent ejusmodi. Cumque reſpondiſſent Legati, totius Gentis nobiliſſimos ad ipſum veniſſe, Valentinianus Irâ excanduit: Vocemque altius attollens: Malo quo-*

dam Fato Principem se factum esse dixit Imperii Romani, quando hujusmodi Barbarorum Gens, adeo vilis & contemta, suis se Finibus minimè contineret, nec satis haberet, Salutem suam in tuto collocare: sed ultro Arma caperet, & Romanorum Fines calcaret, & ad Bellum usque inferendum prorumperet. Atque in tantum semet ipse distendit vociferando, ut & Venas omnes aperiret & Arterias disrumperet. Ad hunc Modum erumpente Sanguinis Copiâ, interiit in Castello Brigitione, post Consulatum Gratiani tertium & Equitii, Die quinto decimo Calendas Decembris. Eadem commemorant, Sozomenus in Historia Ecclesiastica, Lib. VI. Cap. XXXVI. Paulus Diaconus in Historia Miscella, Lib. XII. Cap. VIII. Anastasius Bibliothecarius in Ecclesiastica Historia, ad A. M. 5866. Christi 366.

LIX. Sed non videntur *Sarmatarum Legati* supremum Valentiniano attulisse Fatum: de quibus hoc silet Ammianus Marcellinus Lib. XXX. [Gruterianus] Cap. XVII. [Valesianus Cap. V.] ubi refert, illos Valentiniano quidem â Treviris profecto, antequam Carnuntum, Illyriorum Oppidum, ingrederetur, obvios sub Initium Veris: non autem sub Autumni Tempus, quo Bregetionem pervenit, ad Pacem expetendam missos. *Pubescente*, inquit, *jam Vere Valentinianus â Treviris motus, per nota Itinera Gradu celeri contendebat: eique Regiones adventanti, quas petebat, Legatio Sarmatarum offertur: Pedibusque ejus prostrata orabat Pacifica Prece, ut propitius veniret & lenis, nullius diri Facinoris participes Populares suos inventurus aut conscios. Quibus sæpe eadem iterantibus, hactenus perpensa Deliberatione respondit: hæc in Locis, ubi dicuntur admissa, quærenda verissimis Documentis & vindicanda. Cumque exinde Carnuntum, Illyriorum Oppidum introüisset, desertum quidem nunc & squalens, sed Ductori Exercitus perquam opportunum, ubi Fors Copiam dedisset aut Ratio, ê Statione proximâ reprimebat barbaricos Appetitus.*

LX. Secundum alios, *Quadi* Valentinianum placaturi adhuc obstinati, & intra Fines suos, ne Monimenti quidem, adeo non Imperii Romani patientes, Pacem *per legatos*, simul Corpore submisso, simul præcelso Animo expetebant, illam Romanorum Castellorum in alienis Quadorum Terris Structuram, neque justam, neque opportunam, Ferociæ Quadis excitatæ, Romanis noxiæ Causam esse dicentes. Ammianus Marcellinus Lib. XXX (Gruterianus) Cap. XX: (Valesianus Cap. VI.) *Post hæc QUADORUM venere Legati, Pacem cum præteritorum Obliteratione suppliciter obsecrantes: quam ut adipisci sine Obstaculo possent, & Tirocinium, & quædam Utilia Rei Romanæ pollicebantur. Quos quoniam suscipi placuit, & redire Induciis, quæ poscebantur, indultis (quippe eos vexari diutius nec Ciborum*

Ciborum Inopia, nec alienum Tempus Anni patiebantur) in Consistorium Æquitio vadente sunt intromissi. Cumque Membris incurvatis starent, Metu debiles & præstricti, docere jussi, quæ ferebant, usitatas illas Causationum Species jurandi Fidem addendo firmabant: nihil ex communi Mente Procerum Gentis delictum asseverantes in nostros, sed per extimos quosdam Latrones omnique confines evenisse, quæ inciviliter gesta sunt: etiam id quoque addendo, ut sufficiens ad Facta purganda firmantes, quod Munimentum exstrui cœptum, nec jussè, nec opportunè, ad Ferociam Animos agrestes accendit.

LXI. Hoc *Quadorum* Responso Iram Valentiniano tantâ Vehementiâ commotam, ut eâ sibi Mortem acceleraret, Scriptores in eô Fidem potiorem merentes, tradunt. Aurelius Victor in Epitome de Cæsaribus, Cap. XLV: *Valentinianus apud Bergentionem Legationi QUADORUM respondens, Anno Ævi quinto & quinquagesimo, Impetu Sanguinis, Voce amissa, Sensu integer, exspiravit.* Ammianus Marcellinus (sub Imperatore Constantio II Miles: Imperatore Valentiniano I. &, post ipsius Obitum, Annis XV. ad A. C. 390, superstes: ut noster de Romanarum Rerum Scriptoribus Liber prior, Parte I. Cap. XXXIV. ostendit) Lib. XXX. (Gruterianus) Cap. XXIII. (Valesianus Cap. VI.) de Quadorum per Legatos Responso: *Ad hæc Imperator Irâ vehementi perculsus, & inter Exordia respondendi tumidior, increpabat objurgatorio Sono Nationem omnem, ut Beneficiorum immemorem & ingratam. Paulatimque lenitus & ad molliora propensior, tanquam ictus è Cœlo, vitalique Via Voceque simul obstricta, suffectus igneo Lumine cernebatur: erumpente subito Sanguine, lethali Sudore perfusus.* Zosimus Lib. IV: *Hieme præter Morem durante longius, QUADI per Legatos ei Verba quædam Modum excedentia denunciant: ob quæ indignatus Valentinianus, præque nimia Iracundia propemodum redactus ad Insaniam, Sanguine in Os delapso, qui Vocis Arterias obstruebat, exstinctus est.*

Romanorum Imperatoribus GRATIANO & VALENTINIANO II.

Anno CHRISTI 376.

LXII. Imperatoris Valentiniani I. Successores Filii, ab Anno Urbis 1127, Christi 375, Gratianus ad Annum Urbis 1136, Christi 384: Valentinianus II. ad Annum Urbis 1144, Christi 392, Romanis præfuerunt.

LXIII. Valente quintum, Valentiniano II. secundum Consulibus, id est, Anno Urbis 1128, Christi 376, *Quadi* cum Marcomannis & aliis ad

siniſtrum Danubii Latus habitantibus, ſolitô majus intentabant Romanis Damnum. Hos enim dudum ſibi moleſtos, in Securitatis, ut firmioris, ſic diuturnioris Spem, omnes ex Provinciis circa dexterum Danubii Latus ſitis, ad Pontum Euxinum usque, propellendi & Conſilium inibant, & Robur adhibebant: intra Occidentem Romano Imperio ad Ruinam velut Initium facturi, Modumque Populis aliis oſtenſuri. Ammianus Marcellinus Lib. XXXI. (Gruterianus) Cap. X. (Valeſianus Cap. IV.) *Dum aguntur hæc in externis, novos majoresque ſolitis Caſus verſare Gentes Arctoas, Rumores terribiles diffuderunt: per omne, quicquid ad Pontum à MARCOMANNIS prætenditur & QUADIS, Multitudinem barbaram abditarum Nationum Vi ſubita Sedibus pulſam, circa Flumen Iſtrum vagari cum Charitatibus ſuis diſſeminantes. Quæ Res aſpernanter â noſtris inter Initia ipſa accepta eſt, hanc ob Cauſam, quod illis Tractibus non niſi peracta aut ſopita audiri procul agentibus conſueverant Bella. Verum pubeſcente jam Fide geſtorum, cui Robur Adventus gentilium addiderat Legatorum, Precibus & obteſtatione petentium citra Flumen ſuſcipi Plebem extorrem: Negotium Lætitiæ fuit potius, quam Timori, eruditis Adulatoribus in majus Fortunam Principis extollentibus.*

Poſt ROMANORUM Imperium iterum diviſum: Imperatore Occidentis HONORIO, Orientis ARCADIO.

Anno CHRISTI 396.

LXIV. Poſt Imperatoris Theodoſii Exceſſum, id eſt, Annum Urbis 1147, Chriſti 395, Filii Succeſſores, Imperio Romanorum iterum diviſo (cui regendo per Ætatem nondum habiles erant) Honorius Occidentalem, Arcadius Orientalem Partem acceperunt.

LXV. Quamobrem illa, cujus Mentionem §. LXII, fecimus, *Quadorum* aliorumque Populorum in Romanas Provincias Sævitia, ſæpius repetita, nunquam efficaciter cohibita, plurimorum in Occidentis Imperio graviſſimorum Malorum Cauſa, non ſub Gratiano & Valentiniano II tantum, ſed ſub Honorio & Arcadio etiam, per XX Annos, ad Annum Urbis 1198, Chriſti 396, duravit. Nam tres Viri Conſulares, *Rufinus*, Olybrio & Probino Conſulibus, id eſt, Anno Chriſti 395, trucidabatur: ut Marcellinus Comes in Chronico tradit: *Abundantius* & *Timaſius*, Honorio tertium & Arcadio quartum Conſulatum gerentibus, id eſt, A. C. 396, relegabantur: ut

ut Zoſimus Lib. V. indicat. Poſt illos autem Triumviros Damnis affectos, elapſo Biennio Hieronymus Epiſtolam III. ad Heliodorum ſcripſit. Ibi, *Regum*, ait, *talis Conditio eſt, feriuntque ſummos Fulgura Montes. Ad privatas veniam Dignitates: nec de his loquar, qui BIENNIUM excedunt. Atque, ut cæteros prætermittam, ſufficit nobis trium nuper Conſularium diverſos Exitus ſcribere. ABUNDANTIUS egens Pytunte exſulat. RUFINI Caput Pilo Conſtantinopolin geſtatum eſt, & abſciſſa Manus dextera ad Dedecus inſatiabilis Avaritiæ oſtiatim Stipem mendicavit. TIMASIUS præcipitatus repente de altiſſimo Dignitatis Gradu evaſiſſe ſe putat, quod Aſſæ vivit inglorius.* His ibidem ſubjungit Calamitates Provinciis Romanis ultra XX annos illatas, potiſſimum à Germanicis Populis, quorum Pars *Quadi* fuerunt. *Horret*, inquit, *Animus, Temporum noſtrorum Ruinas perſequi. VIGINTI & eô amplius Anni ſunt, quod inter Conſtantinopolin & Alpes Iulias quotidie Romanus Sanguis effunditur, Scythiam, Thraciam, Macedoniam, Dardaniam, Daciam, Theſſaliam, Achajam, Epiros, Dalmatiam, cunctasque Pannonias, Gothus, Sarmata, QUADUS, Alanus, Hunni, Vandali, Marcomanni vaſtant, trahunt, rapiunt.* Ibidem, poſt quædam: *Ubique Luctus, ubique Gemitus & plurima Mortis Imago. Romanus Orbis ruit, & tamen Cervix noſtra erecta non flectitur.*

CAPUT XX.

SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI:

SÆCULO V.

Romanorum IMPERATORIBUS, Intra Occidentem HONORIO, Intra Orientem ARCADIO.

1.

IMperator Theodoſius I. Olybrio & Probino Conſulibus, id eſt, Anno Urbis 1147, Chriſti 395, mortuus, Imperium Filiis, Arcadio intra Orientem, Honorio intra Occidentem, ob immaturam Ætatem nondum Regiminis capacibus, reliquerat: quorum illi Rufinum, huic Stilichonem, Tutores præfecerat. Uterque Tutor ſubdolus, & alterius Oſor, & Imperii totius Affe-

Affectator, in Auxilium Germanos, ad oppugnandas Romanorum Provincias, invitaverat. Ita fiebat, ut Dissidiis Romanorum internis, Suppetias externas requirentibus, etiam post Rufinum A. C. 395: & Stiliconem A. C. 408. interemtos, qui Successores nihilô meliores consequebantur, diu continuatis, Germani, assumtis in Societatem Exteris, passim Romanorum Terras, potissimum Occidentales, aut occuparent, aut devastarent: donec Româ per Alaricum Gothorum Regem, Anno Urbis 1162, Christi 410, captâ: Romanis tandem Viribus enervatis, Anno Urbis 1226, Christi 476, Odoacer Herulorum Rex, acceptâ per Deditionem Româ, postremum Imperatorem Mormyllonem Augustulum in Exsilium depuli, Romano intra Occidentem Imperio Finem, Italico Germanorum Regno Principium attulit. Hoc Rerum per Europam turbulento Statu, quid Silesiorum Majores, cum *Lygii*, tum *Quadi* egerint, jam indicabimus.

Anno CHRISTI 406.

II. In Germanorum Regibus *Godegisalum* (aliis *Godigisilus*, *Godigiscus*, *Godigisclus*, *Modegisilus*, *Modogisclus* dicitur) *Vandalorum* Regem, Stilico Genere patriô Romanus, maternô Vandalus, Legionum Romanarum Occidentalium Præfectus, Imperatoris Honorii Tutor, Imperii Administrator, quod sibi suoque Filio Eucherio destinabat, opponendum Adversariis ad Partes suas pertraxerat. *Godegisalus*, Arcadio sextum & Probo Consulibus, id est, Anno Urbis 1158, Christi 406. junctis ad Vandalos aliis, partim Germanis, partim Exteris, post victos Francos, Rhenum transgressus, Romanas in Gallia Terras oppugnabat & depopulabatur. Tempus indicat Prosper Aquitanus in Chronico: *Arcadio sextum, & Probo Consulibus, Vandali & Alani Gallias trajecto Rheno, pridie Calendas Januarias ingressi.* Eadem Aurelius Cassiodorus in Chronico refert. Cætera commemorant, Paulus Orosius Lib. VII. Cap. XXXVIII. Zosimus Lib. V. Procopius de Bello Vandalico Lib. I. Cap. II. & III. Marcellinus Comes in Chronico, ad Bassi & Philippi Consulatum. A. C. 408. Paulus Diaconus in Historia Miscella, Lib. XIII. Cap. XXV. & Lib. XIV. Cap. VIII.

III. Inter hos Germaniæ Populos, Imperii Romani per Occidentem, ut antea sæpius Oppugnatores, sic ad ultimum Destructores *Lygii Quadique* fuerunt. De *Lygiis* propterea minus est dubitandum, quoniam propinqui Vandalis erant: quorum se Consortio Lygiis proximi Quadi adjunxerunt. De *Quadis* Testem habemus illorum Temporum Scriptorem Hieronymum, Patriâ Stridonensem, in Dalmatiæ Pannoniæque Confinio natum,

tum, (A. C. 420, mortuum) in Epistola XI. quam, post tertiam A. C. 396, scriptam, Cap. XIX. § 65. allegatam elapsô Decenniô, ad Gerontium (aliis Ageruchiam) A. C. 407. exaravit. Ibi Clades intra Occidentem Romano Imperio, potissimum à Germanicis Gentibus illatas, describpturus: *Præsentium*, inquit, *Miserarum pauca percurram. Quod rari huc usque vesidemus, non nostri Meriti, sed Domini Misericordiæ est. Innumerabiles & ferocissimæ Nationes universas Gallias occupârunt. Quicquid inter Alpes & Pyrenæum est quod Oceano & Rheno includitur, QUADUS, Vandalus, Sarmata, Alani, Gepides, Heruli, Saxones, Burgundiones, Allemani & (ô lugenda Respublica!) Hostes Pannonii vastarunt. Etenim Assur venit cum illis. Magontiacum, nobilis quondam Civitas, capta atque subversa est: & in Ecclesia multa Hominum millia trucidata. Vangiones longâ obsidione deleti: Rhemorum Urbs potens, Ambiani, Atrebates, extremique Hominum Morini, Tornacus, Nemetes Aquitaniæ, Argentoratus, translati in Germaniam. Aquitania Novemque Populorum, Lugdunensis & Narbonensis Provinciæ, præter paucas Urbes, populata sunt cuncta: quæ & ipsas foris Gladius, intus vastat Fames. Non possum absque Lacrumis Tolosæ facere Mentionem, quæ ut huc usque non ruerit, sancti Episcopi Exsuperii Merita præstiterunt. Ipsæ Hispaniæ jam jamque perituræ quotidie contremiscunt.* Ibidem post quædam: *Olim à Mari Pontico usque ad Alpes Iulias erant nostra, quæ nostra non sunt. Et per Annos XXX. fracto Danubio Limite, in mediis Romani Imperii Regionibus pugnatur.* Iterum post quædam: *Quis hoc credet? Quæ digno Sermone Historiæ comprehendent? Romam in Gremio suo, non pro Gloria, sed pro Salute pugnare? Imò, ne pugnare quidem, sed Auro & cuncta Supellectile Vitam redimere? Quod non Vitio Principum* [Imperatorum] *qui vel religiosissimi sunt, sed Scelere Semibarbari* (Stiliconis) *accidit Proditoris; qui nostris contra nos Opibus armavit Inimicos.* Iterum post quædam: *Potentiam Romanæ Urbis ardens Poëta* (Lucanus Lib. V. versu 173.) *describens ait: Quid satis est, si Roma parum est? Quod nos alio mutemus Elogio: Quid salvum est, si Roma perit?*

Imperatore Occidentis VALENTINIANO III. Orientis THEODOSIO II.

Anno CHRISTI 442.

IV. Post Imperatorem Honorium intra Occidentem Valentinianus III. ab Anno Urbis 1177, Christi 425: ad Annum Urbis 1207, Christi 455:

post Arcadium, Theodosius II. ab Anno Urbis 1160, Christi 408: ad Annum Urbis 1209, Christi 450, imperavit.

V. Horum Imperatorum Temporibus, *Quados* Militibus Romanis adhuc conjunctos invenimus. Nam Legionibus Romanis Iulianus Cæsar, circiter A. C. 358. Partem Quadorum adscripserat: ut Cap. XIX §. 39. diximus. Hinc diu *ex Quadis Alam* Romani conservaverunt: quæ post A. C. 442. Romanis supererat in Ægypto. Tum enim magna *Ægypti* Pars erat *Thebæorum* Provincia, quæ Μακάρων νῆσος, *Beatorum Insula* dicebatur. Ad eam fuit gemina Regio, major & minor *Oasis:* cujus Urbs Oasis septem Dierum Itinere distabat à Thebis: ut Herodotus Lib. III. Cap. XXV. refert. *Quadorum Ala,* sub Thebaidos Duce, Romanis intra minorem Oasin, eô Locô, quem citra dubium, à Deo Trino Christiani vocaverunt *Trinytheum,* serviebat. Id nobis Autor [quem A. C. 442 superstem noster de Romanarum Rerum Scriptoribus Liber Prior, Parte I. Cap. XXXVIII. demonstrat] in Notitia Dignitatum Imperii Romani & Occidentalis & Orientalis, ultra Honorii & Arcadii Tempora, commemorat: cujus hæc sunt in Orientis Notitia, Cap. CXLIII: *Sub Dispositione Viri spectabilis Ducis Thebaidos. Cuneus Equitum Maurorum, Scutariorum.* Ibidem post quædam: *Ala prima Abasgarum Oasi majore. ALA prima QUADORUM Oasi minore Trinytheos.*

VI. Quot ea continuerit Quados Ala, non satis exploratum habemus. Nam, ut Legionum, sic Alarum, id est, Equitum, qui Legionem, tanquam Corpus Alæ, protegebant, diversus apud Romanos diversis Temporibus erat Numerus. Ala Trecentorum Equitum fuit: cujus meminit Livius Lib. XXIX. Cap. I. *Iulianus Cæsar* (ille, qui Legionibus Romanis Quados adjunxit) *duplo majorem Alam fecerat.* De quo Zosimus Lib. III. (pag. 704.) Ἦν ἑξακοσίων ἱππέων ἴλη τῷ Καίσαρι, σφέδρα τὰ πολέμια γεγυμνασμένων. *Erat sexcentorum Equitum Ala Cæsari, plurimum bellicis Rebus exercitatorum.*

Anno CHRISTI 450.

VII. Imperatore Valentiniano III. septimum, & Avieno, Consulibus: id est, Anno Urbis 1202, Christi 450: *Attila* potentissimus *Hunnorum in Scythia Rex,* post Thraciam & Macedoniam vastatas, Pacem cum Imperatore Theodosio II. in Oriente compositam, Bellum in Occidentem contra Imperatorem Valentinianum III. transferebat. Gensericus Vandalorum ex Hispania in Africam digressus Rex, Theodorico Gothorum in Gallia

lia Regi, Socero Filiam, ob Venenum Marito paratum suspectam, Naso truncatam remiserat. Ultionis Metu, in Perniciem Theodorici, cui par non erat, & Muneribus missis, & Prædis promissis Attilam excitabat: Theodoricus autem Romanis ab Imperatore Valentiniano III, seu promissis, seu obtentis Auxiliis gaudebat.

Imperatore Occidentis VALENTINIANO III. Orientis, MARCIANO. Rege Quadorum & Lygiorum ATTILA. Anno CHRISTI 451.

VIII. Imperatore Marciano & Adelphio Consulibus: Anno Urbis 1203, Christi 451: *Attila, Hunnorum Rex,* Armis perituru Theodoricum, Gothorum Regem in Gallia hærentem, immensis Copiis Danubium transgressus, in Germaniæ Populis Septentrionalibus subigebat cum *Lygiis Quadis.* Paulus Diaconus in Historia Miscella, Lib. XV. Cap. II. de Attila: *Fultus igitur fortissimarum Gentium, quas sibi subjugaverat, Præsidio, ad Occidentale demoliendum Animum intendit Imperium: cujus Exercitus septingentorum Millium Numero ferebatur: Vir in Concussionem Orbis in Mundo natus, Terrarum omnium Metus, quô vulgatus erat. Namque superbus Incessu, huc se atque illuc circumferens, ut elati Potentia ipso quoque Motu Corporis appareret: Bellorum quidem Amator, sed Manu temperans ipse, Consilio validissimus, supplicantibus exorabilis, propitius in Fidem semel receptis, Forma brevis, lato Pectore, Capite grandiori, Oculis minutis, Barba rarus, Canis aspersus, simus Naso, teter Colore, Originis suæ Signa restituens. Erant siquidem ejus subjecti Dominio, Rex ipse Gepidarum famosissimus Andaricus: Walamir etiam Gothorum Regnator, ipso, cui tunc serviebat, Rege nobilior: fortissimæ nihilominus Gentes, Marcomanni, Suevi, QUADI; præterea Heruli, Turcilingi sive Rugi, cum propriis Regulis, aliæque præter hos barbaræ Nationes in Finibus Aquilonis commanentes.*

IX. Ita *Lygii Quadique* Viribus, non Animis deficientes, tandem validiores Romanis Adversarios experiebantur Hunnos, diuturnæ Libertatis, quam tot Sæculis propugnaverant, Raptores. Nam & Quados, & Marcomannos, & alios, eosque fortissimos Populos, hactenus alieni Iugi prorsus impatientes, se, non tantum ad Bella in Societatem, cum Attila ineundam (quod, ut excusabilius, sic credibilius est) verum etiam ad Obsequia in

Servitutem sub Attila tolerandam, SPONTE SUA dedisse, non meretur Fidem. Cujus Iacturam in eo facit Ioannes Turocius in Chronicis Hungaricis, Parte I. Cap. XV. *Hac etiam*, inquiens, *Regis Attilæ Sorte maximæ Partes Mundi pulsatæ: multæ Nationes, potissimè illæ, quarum Direptio Rerum Animi erat, SPONTE illi se subdiderunt. Inter quas Walmer Orientalium Rex Gothorum nobilissimus, Ardaricusque Gepidarum Rex famosissimus: præterea Marcomanni, Suevi, QUADI, Heruli, Turingi, Popoli ex innata Militiæ Virtute perstrenui, Regi Attilæ in SERVITUTEM pariterque & SOCIETATEM SPONTE se dederunt.*

Anno CHRISTI 452.

X. Attila, Germanis plurimis, *Quadis*, Marcomannis, aliis, quorum Victor alios in Prædam, alios in Ultionem à Romanis capiendam exerat, non mediocriter adauctum Exercitum, contra Theodoricum, Gothorum Regem, Auxiliis Romanis munitum, trans Rhenum in Galliam ducebat: ex qua, propemodum universâ devastata, denique victus recedebat. Paulus Diaconus in Historia Miscella, Lib. XV. Cap. III. de Populis Germaniæ subactis locutus: *Horum omnium Attila superbus Imperio, quanquam Robore facile se posse adipisci putaret, quod cuperet: non minore tamen Consilii Astutia, quam Armorum Fortitudine Hostes aggredi satagebat. Prævidens itaque Sagacitate, quâ callebat, non sibi fore tutum, si Gothi, qui intra Gallias morabantur, Romanis jungerentur Auxilio: Amicum se Gothis simulans, adversum Aurelianis Urbem concitus pergit, Regem Visigothorum solicitare nisus, ut pariter cum eo Romanum invadens Imperium, æquâ Sorte possideret. Ad Valentinianum verò Imperatorem Legatione missa Pacem simulat, ad ulciscendos Romanos de Gothis, & restituendas Reipublicæ Gallias & Hispanias pergere se, dolosè denunciat. Sed Imperatorem Doli ejus minimè latuerunt. Itaque celerrimè Theodoricum Visigothorum Regem, per Aëtium Patritium conveniens, in suæ Partis Favorem traxit, atque cum eodem Patritio contra Attilam, post vastatam ferè omnem Galliam, Aurelianis jam obsidentem direxit. Nec Mora, congregatis undique Bellatoribus, Aëtius cum Rege Theodorico & ejus Filio Thorismundo obviam Hunnis fortissimè pergit. Ubi conserta incredibili Pugna, cui vix post Hominum Memoriam ullum simile Prælium reperitur, vicere Romani, fugato Attila, & Gothorum Rege interfecto. Hoc Certamen circa nonam Diei Horam cœptum, de utrisque Partibus centum octoginta millia occisorum dedit.* Philippus Callimachus in Libro de Attila: *Adjectis igitur ad suos, quam potuit, numerosissimis Copiis, ex Marcomannis, QUADIS, Suevis, Herulis, Turcilingis, Rugiis, quas omnes Nationes jampridem Dicto habebat audientes, unà cum Harderico Gepidarum, & Valamiro Ostrogothorum Regibus, necnon Dietmaro & Vittimaro Regulis, quingentorum Millium explevit Exercitum. In qua Multitudine pauci pro Numero Pedites erant.* Quibus deinde subjungit plenius, quæ jam ex Paulo Diacono in medium attulimus. M. Antonius Coccius Sabellicus in Historiarum Enneade VIII. Libro I. eandem Attilæ contra Gallos, Romanis subjectos, Gothosque Romanis addictos, ultra Rhenum Expeditionem describens: *Habuit Attila secum Gepidarum & Ostrogothorum Reges: fuerunt Ostrogothi, etsi cognatum Genus, à Visigothis tamen diversi. Aderant Hunno, præter jam dictos, Marcomanni, QUADI, Heruli, Turingi, ut ad quingenta Millia armatorum sub Signis essent.*

Anno CHRISTI 452.

XI. Attila, licet in Fugam compulsus, tamen non deterritus, sed irritatus, post Bellum Gallicum aggrediebatur Italicum. Ad hoc etiam, quos ad illud assumserat, *Quados* adhibebat. Horum & aliorum Auxiliis, per Styriam, Carinthiam, Illyricum, Dalmatiam, ingressus Italiam, perpetuis Cladibus affligebat universam: inter potiores Urbes Aquilejam, Concordiam, Opitergium, Altinum, Patavium, Vicentiam, Mantuam, Brixiam, Cremonam, Bergomum, Ravennam, Ticinum, Placentiam, Parmam, Mutinam, aut Vi, aut Deditione captas, Direptionibus, Incendiis, aliisque Damnis subjiciebat: exceptâ Roma, cujus Imperio Ruinam minatus, ad suos trans Istrum in Scythiam reversus, ab Italia repetenda per supremum Fatum, Anno Urbis 1106, Christi 454, revocabatur. Nicolaus Olahus in Libro de Attila, Cap. XIII: *Coacto igitur Attila suo & Ostrogothorum, Herulorum, Turcilingorum, QUADORUM, Rugorum, quos ab Initio in Societate Belli habuerat, Exercitu, cum Itineri accinctus Equum conscenderet, dicitur Corvus ab Oriente advolans, Humero ejus dextro insedisse: ac deinde tantisper in sublime volasse, dum Visum omnium effugeret. Hoc Auspicio lætus Attila, mox Iter capit: primumque Styriam, Carinthiam, Illyriam & Dalmatiam invadit. Quibus depopulatis, Salonaque ac Spalato Urbibus incensis, ad Litora Adriatici Maris pervenit: dein Tragurium, Scardonam, Sibinicum, Iaderam, Novam Segniam, Potentiam, Polam, Tergestum, Capiferiam, Urbes opulentissimas juxta ac fortissimas, diruit, & in Prædam suorum vertit.* Coccius Sabellicus in Historiarum Enneade VIII. Lib. I: *Iussi itaque in certum Diem adesse Concilio dimittuntur: nec longior inde Mora fuit: plerae-*

que ferociſſimæ Gentes cum ſuis Regibus adfuere, Oſtrogothi, Heruli, Turcilingi, QUADI, Rugi: quibus Hunnus Auxiliis fretus, Illyricum tumultuosè invadit, cum Strage Rerum omnium quacunque iret, ad Mare fædiſſima illa Armorum Tempeſtas inclinavit. Litorales Dalmatiæ Urbes, nullo Marciani, qui Byzantii imperabat, Præſidio munitæ, brevi in Prædam conceſſere. Tragurium, Sibinicum, Iadera, Signia, Pola, Tergeſtum, direptæ & incenſæ. Plures ibidem Res ab Attila per Belli Socios intra Italiam geſtas plenius exponit. De quibus Scriptores antiquiores agunt, Iornandes de Gothorum Rebus Cap. XXXVIII. Paulus Diaconus in Hiſtoria Miſcella, Lib. XV. Cap. III. Marcellinus Comes in Chronico ad Aëtii & Studii Conſulatum, id eſt, Annum Urbis 1206, Chriſti 454: quô Attilam periiſſe ſcribit.

Anno CHRISTI 454.

XII. Poſt *Attilam Hunnorum*, eumque novô Exemplo primum ſimul & *Scytharum* & *Germanorum* Regem, Dei Flagellum, Hominum Terrorem, A. C. 454. exſtinctum: *Germani* adverſus Attilæ Filios ab Exterorum Imperio Patriam Armis vindicabant. Pro Capite ſibi deligebant *Ardaricum* (quem alii vel *Aladaricum*, vel *Alaricum:* alii vel *Theodoricum*, vel *Detricum* vocant) *Germanum*, Gepidarum, Gothicæ Nationis, Regem. Hic tandem victis & depulſis Hunnis, Terras cæteris Germanis alias relinquebat, ſibi Dacicas, Hunnis ereptas, retinebat. Paulus Diaconus in Hiſtoria Miſcella, Lib. XIV. Cap. VIII. *Eodem Tempore erant Gothæ & aliæ Gentes multæ ac maximè trans Danubium in Hyperboreis Locis habitantes: ex quibus rationabiliores quatuor ſunt: Gothi ſcilicet, Hypogothi, Gepides & Vandali: Nomen tamen & nihil aliud mutantes, unâque Linguâ utentes.* Jornandes de Gothorum Rebus Cap. XVII. de Gepidis: *Sine dubio ex Gothorum Proſapia ducunt Originem.* Cap. L: *Inter Succeſſores Attilæ de Regno orta Contentio eſt: &, dum inconſultè imperare cupiunt cuncti, omnes ſimul Imperium perdidere. Sic frequenter Regna gravat plus Copia, quam Inopia Succeſſorum. Nam Filii Attilæ, quorum, per Licentiam Libidinis, pœne Populus fuit, Gentes ſibi dividi æquâ Sorte poscebant, ut, ad Inſtar Familiæ, belliceſi Reges cum Populis mitterentur in Sortem. Quod ut Gepidarum Rex comperit Ardaricus, indignatus de tot Gentibus, velut viliſſimorum Mancipiorum, Conditione tractari, contra Filios Attilæ primus inſurgit, illatumque ſerviendi Pudorem ſecuta Felicitate deterſit. Nec ſolum ſuam Gentem, ſed & cæteras, quæ pariter premebantur, ſua Diſceſſione abſolvit: quia facile omnes appetunt, quæ pro cunctorum Utilitate tentantur.* Ibidem poſt quædam: *Poſt multos ergo*

ergo graveſque Conflictus favit Gepidis inopinata Victoria. Nam triginta ferè Millia tam Hunnorum, quam aliarum Gentium, quæ Hunnis ferebant Auxilium, Ardarici Gladius conſpiratorumque, peremit. Iterum poſt quædam: *Ceſſere itaque Hunni, quibus cedere putabatur Univerſitas. Adeo Diſcidium pernicioſa Res eſt, ut diviſi corruerint, qui adunati Viribus territabant. Hæc Cauſa Ardarici Regis Gepidarum felix adfuit diverſis Nationibus, quæ Hunnorum Regimini inviti famulabantur, earumque diu moeſtiſſimos Animos ad Hilaritatem Libertatis votivam erexit: venientesque multi per Legatos ſuos ad Solum Romanum, & â Principe tunc Marciano gravisſimè ſuſcepti, diſtributas Sedes, quas incolerent, accepere. Nam Gepidæ Hunnorum ſibi Sedes Viribus vendicantes, totius Daciæ Fines, velut Victores, potiti.*

XIII. Tot in Germanicæ Libertatis, adverſus Attilæ Filios, & univerſam Hunnorum Gentem, Inſtauratoribus acerrimis, *Quadi* Regiones avitas ab Hunnorum Potentia liberas, ut eô tutiorem in Modum poſſiderent, Imperatoris Romani, non in Occidente Valentiniani III: ſed in Oriente Marciani partim Tutelam, partim Amicitiam expetebant & obtinebant. M. Antonius Sabellicus in Hiſtoriarum Enneade VIII. Lib. I: *Hunnorum Opes cum Attila propemodum exciderunt. Oſtrogothorum Valamirus, & Frater, & Arderícus Gepidarum, Reges, primi omnium ſeſe in Libertatem vendicant. Horum Defectionem Studio ſequuntur Marcomanni, QUADI, Heruli & Turingi. Duricus & Hernacus, Attilæ Filii, Hunnicis freti Armis, Valamirum & Ardericum, Autores Defectionis Decreto invadunt. Hunni duplici Prælio victi, Hernacoque in Pugna amiſſo, in Scythiam compelluntur, adeo Rebus duplici Pugna acciſis, ut jam inde nihil memorabile geſſerint.* Antonius Bonfinius in Rebus Hungaricis, Decade I. Libro VII: *Poſt Attilæ Mortem facta Diſſenſione, Valamir & Theodomir Oſtrogothorum, & Arderícus Gepidarum, Reges, primi ab Hunnorum Regno deficiunt, ſeque in Libertatem vindicant. Id ipſum Marcomanni, Heruli, Turingi & QUADI factitant: neque poſt Attilam, in Ernaci & Durichi, Attilæ Filiorum Servitutem recidere patiuntur. Quare in Oſtrogothos ac Gepidas, Hunnorum Principes Arma ſumunt. Ernacus in Gepidas cum triginta millibus Hominum profectus, primo Congreſſu ab Arderico ſuperatur & cæditur. Durichus â Valamire & Theodemire fuſus ac fugatus, cum Hunnis in Scythiam ſe recipere cogitur. Poſthac in Oſtrogothos Hunni Arma ultra ſumere formidarunt. Gepidæ, ut Iordanes Autor eſt, triginta ferè Hunnorum millia trucidarunt. Ellacum, Attilæ Filium, fortiſſimè pugnantem interfecere, reliquos ejus Fratres, juxta Littus Pontici Maris, ubi Gothi conſedere, fugarunt. Variæ Gentes, hoc Bello Libertatem nactæ, in Provincias Populi Romani venientes, gratiſſimo Dominio â Marciano ſuſceptæ ſunt, diſtribu-*

distributas sibi Sedes acceperunt. Gepidæ, fugatis Hunnis, veluti Iure Belli, totam Daciam sibi vendicarunt. Nil aliud à Romano Imperio, præter Pacem, annuaque Solennia, ut strenui Viri, amicâ Pactione postularunt, quod Imperator lubenter annuit.

Romanorum IMPERATORIBUS, Intra Occidentem MOMYLLO Augustulo: Intra Orientem ZENONE. Anno CHRISTI 476.

XIV. At non adeo diu, vix ultra XX. Annos, ad Annum Urbis 1228, Christi 476, *Lygii Quadique* sub Romanorum illo seu Præsidio, seu Pacto, intra Libertatem vivere potuerunt. Nam Romanorum Dissidiis per Occidentales Imperii Partes continuis, ultimô Quadriennio, sub quatuor Imperatoribus, Olybrio, Glycerio, Iulio Nepote, *Momyllo* [quem alii *Mormyllum*, alii *Mormyllonem* vocant] *Augustulo*, Vires maxime prostratas ostendentibus: in certam Victoriæ Fiduciam excitatus Odoacer, Natione Rugus Germanus, Herulorum Rex, aliorum Germanorum instructus Copiis, Terras Italicas oppugnabat: Romam antea ter ab aliis captam, Basilisco & Armato Consulibus, id est, Anno Urbis 1228, Christi 476, occupabat: Imperatorem Momyllum Augustulum in Exilium abire cogebat. Sic Romanis universum in Populos Occidentale subtrahebatur Imperium. Sic Odoacer, quamvis Romæ Dominus, non Imperatoris Romani delectatus Titulô, Rex Italiæ primus declarabatur: cui occiso Theodoricus Gothorum Rex in Italiæ Regno, cum A.C. 493. ageretur, succedebat.

Post destructum in Occidente Romanum IMPERIUM. Anno CHRISTI 477.

XV. Quid non tantum sub Imperii Romani Occidentalis, verum etiam sub Quinti Sæculi Exitum, *Lygii Quadique* susceperint: utrum ex iis, quemadmodum ex aliis Populis Germanicis, Pars Odoacro Herulorum Regi, tum Romam, tum Italiam subigenti, Auxilia tulerit: quod à Veritate non abhorretan omnes intra Quietem in Sedibus vetustis hæserint: an cum Hostibus

Hostibus, seu vicinis, seu longinquis extra Italiam Bella gesserint: nos Testibus idoneis destituti, non recensere possumus.

XVI. Habent tamen, cum *Lygii*, tum *Quadi*, quod mirandum prædicandumque Posteris, quod de Majorum antiquâ Gloriâ certantibus opponendum aliis reliquerunt, ad ipsam Imperii Romani Occidentalis Ruinam conservatum Ornamentum. Nam in paucissimis Gentibus, Libertatem ad extrema defensam, sæpius circumcisam, semel sub Attila destructam, mox Attilæ Filiis ex Lygia Quadiaque projectis redintegratam, continuis octo Sæculorum Ætatibus, ab Alexandri Magni Temporibus, Anno ante CHRISTUM natum 333, ad A. C. 477, rarô felicium Armorum Eventu, obtinuerunt. Sane, quod Memoriam meretur, à Romanis, cum quibus & crebro, & acriter in Sæculum quintum certaverunt, etsi non nunquam Prælio, tamen nunquam Bello victi sunt. Tantum abfuit, ut Silesiorum Majores, *Lygii Quadique*, licet in Germanis ad Orientem postremi, propterea ob Fortitudinem ultimi, ad aliorum, seu Germanorum, seu Exterorum, Pannonum, Dacorum, Gallorum, Hispanorum, Britannorum Exemplum, paterentur, Regiones suas, sub Provinciarum Formam redactas Præfectis subjici Romanis. Maxime tum liberi, tum securi stabant, cum Romani Germanis tandem ipsi adeo victi succumberent, ut Victoribus, & Romam, Occidentalis Imperii Caput, & Italiam, prius Herulis, mox Gothis, denique Langobardis possidendam cederent.

CAPUT XXI.

An SILESIORUM Majores LYGII & QUADI, Post destructum in Occidente Romanum IMPERIUM, Seu Sponte sua digressi, seu per Vim adacti, SÆCULO VI, circiter Annum 550, Patriam SILESIAM vacuam SLAVIS Advenis occupandam reliquerint, Prorsus ipsi postea deleti? Affirmationis Refutatio I.

I.

SUnt, qui totam SILESIAM, Sæculo VI, circiter Annum 550, Incolis destitutam, SLAVOS aut primos, aut novos Cul-

tores adeptam credunt: sed credunt, non sciunt: quibus Umbra Veritatis habetur ipsa Veritas. Horum falsis Narrationibus innixas prius exponemus, postea refutabimus Sententias.

II. Sententia Prima est: *SLAVOS, à Sedibus suis recessuros, Populis Orientem jam repletum, Occidentem adhuc vacuum videntes, in Germania Moraviam, Bohemiam, Silesiam: in Sarmatia Poloniam occupavisse: nullis antea subjectas unquam Habitatoribus Provincias. Mox Slavorum Ducibus Fratribus divisas, obtigisse Moraviam & Bohemiam ZECHO, Silesiam & Poloniam LECHO.* Ioannes Dlugossus [A.C. 1480 mortuus] in Historia Polonica, Tomo I. Lib. I. Cap. II. de Lecho & Zecho: *Egressi vicinas & proximas Terras versus Occidentem [sciebant enim Orientem cæteris Nationibus refertum esse] petierunt. Oram autem, quam Moravia, Egra, Albia, Multania alunt, perambulando, Glebam ejus animadvertentes fœcundam, & Aquis Pascuisque irriguam, nil tamen, præter vastam Solitudinem, habentem culti Soli, junior Natu Czech eam sibi à Germano Lech natu majori multifariis Precibus obtinuit in perpetuam & hæreditariam Sortem, & Possessionem relinqui.* Cap. III. *Lech itaque juniori Fratri valedicens, cum Colonis, Familiis, Sarcinisque suis, & omni Substantia ab eo digressus, superatis Montibus & Saltibus, qui Nomine vetustô Hercinii vocantur, Poloniam & Bohemiam ambientibus Regionem latissimam, Silvis, Nemoribus, & Boreis, vastam Solitudinibus & Desertis, & quibusdam perpetuis pæne septam, pluribus Fluminibus, Torrentibus & Aquis irriguam Glebam quidem bonam habentem, sed cujus Fœcunditas, nisi Stercore aleretur, diuturno consistere non potest, Gelubus tamen & Frigore rigentem, extra septimum & ultimum Clima sitam, reperiens in ea consedit: eamque sibi & suæ Posteritati hæreditandam & possidendam primus cepit.* Matthias Michovius de Polonorum Rebus [quas A.C. 1516 absolvit] Lib. I. Cap. I: *Quapropter præfati Duces, Lech & Czech vitando pessima Facinora, Paricidia & Mortes Hominum, Animo concordi & Consilio salubri, collectis Rebus & Gentibus eorum, per Familias & Colonias cum tota Supellectili, quantulacunque tunc habebatur, relictis Sedibus nativis, ad occidentales diverterunt Regiones, exploratum ire & percontari novas Sedes. Sciebant namque orientales meridionalesque Regiones, Colonis & Habitatoribus occupatas atque refertas, & idcirco frustra eas aggrediendas & quærendas. Profecti itaque pervenere in Moraviam & Bohemiam, & lustrata universa illa Regione, vasta quidem & nondum culta, perspecta & Aura ejus salubri, & Gleba fertili, fixerunt Tentoria in Monte, qui Rzip dicitur. Cœpitque Czech Frater junior, Loci Amœnitate delectatus, à majori Natu Germano suo Lech plurimis Instantiis petere Terras Moraviæ & Bohemiæ in Hæreditatem suam, Posterorumque suorum perpetuandas & popu-*

populandas. Lech autem ad obeundam & nutriendam Benevolentiam fraternam, condescendit Votis, Petitionibusque Czech, & valedicens, processit cum suis versus Orientem & Septentrionem, deveniensque in Terras incultas, à nemine unquam habitatas SILESIÆ & majoris POLONIÆ. Prorsus eadem in Opere, quod de Sarmatia scripsit, Lib I. Cap. XVII. repetit. Clemens Ianitius in Regum Principumque Polonicorum Vitis: de Lecho:

Quæ modo Sarmatia est, quondam deserta fuerunt
Invia, post magnas Deucalionis Aquas.
Primus in hæc Lechus Populum deduxit agrestem,
De patriâ pulsus Seditione Domo.

III. Sed quis Antiquitatum, quas in præcedentibus declaratas exhibuimus, peritus non videt, hanc Opinionem Figmentis annumerandam? Num ante SLAVORUM in SILESIAM Adventum, ea nunquam, nec ante CHRISTUM, neque post CHRISTUM natum, habuit Cultores ullos: neque LYGIOS, nec QUADOS: quorum Sedes in ea Regione firmas, octo Sæculis retentas, continuis Bellis defensas, prisca Monumenta luculenter docent? Tum nondum Moravia, nondum Bohemia, nondum Polonia fuit habitata: quarum illam Marcomannis, hanc prius Bojis, postea Bojohemis, istam Bastarnis aliisque Sauromatis subditam: nullam post CHRISTUM natum Possessoribus nudam veteres Historiæ loquuntur? At non est, cur eam Moraviæ, Bohemiæ, Silesiæ, Poloniæ Solitudinem & Dlugosso & Michovio creditam miremur: non tam suo, quam Sæculi, quô vixerunt, Nævo, Res Populorum exterorum parum cognitas, pro Ingenio Arbitrioque suo interpretantibus. Credidit enim Dlugossus quidem, post Bellum Trojanum, Germaniam à Priamo Trojano occupatam, & ab Antenore Germano Germaniam dictam: Michovius autem, posthabitis Chronologiæ Numeris, Lechum & Zechum, Slavorum Duces, Elisæ Filios, Iavanis Nepotes, Iapheti Pronepotes. Has uterque Fabulas præmisit Fabulæ, quam de Provinciis intra Germaniam & Sarmatiam ante Slavos à nemine possessis recenset. Ianitius errantes Duces.

Affirmationis Refutatio II.

IV. Secunda Sententia est: *Post Attilam, Hunnorum Regem, Lygiorum Quadorumque Domitorem Dominatoremque Vivis, A. C. 454, ereptum, ab Alarico, Suevorum Rege, Silesios cæteris Populis suis adjunctos: Silesia, Bohemia, Lusatia, Regionibusque finitimis relictis, prius in Agros Danubio, Rheno, Nicro, Alemanno Fluviis propinquos, tandem in Gallicas & Rhæticas Ter-*

ras, Italiæ vicinas, Armis obtentas, esse traductos: quorum Terras postea Venedi Slavi desertas invaserint & possederint. Ioannes Aventinus in Annalibus Boicis [quos A. C. 1533 composuit] Lib. III: *Rex Alaricus Suevorum cum Popularibus suis Boiemiam, SILESIAM, Lusatiam & finitimas Regiones, Boream ac Eurum versus deserit: discedit ad Occidentem. Agrum propinquum Danubio, Rheno, Nigro, Alemano Fluminibus, capit: trajecto deinde Rheno atque Danubio Partem Galliarum & Rhætiam supra Lycum, Occidentem versus, Italiam usque, paulatim occupavit. Boji quoque Suevorum Vestigia insecuti, ab Orientis Ora per Histri Ripam ad Nariscos avitos Agros Incunabulaque Gentis, cujus Noricioberga Caput tum erat, concesserunt. Venedorum Reges Zecho & Crocus Loca à Suevis & Bojis deserta invaserunt, & adhuc possident.* Hæc Wolfgangus Lazius in Opus suum de Gentium Migrationibus, Lib. VIII. de Suevorum Regibus: & Cyriacus Spangenbergius in Chronicon Saxonicum, quod Germanico Sermone conscripsit, Cap. LIII. ad A.C 495, transtulit.

V. Nos, cur Aventino in eâ Re Calculum denegandum censeamus, multiplices habemus Causas. Nam Primô: quantum investigare potuimus, illam Silesiorum Migrationem non alius Aventino vetustior tradit: nec Aventinus Fontem addit, ex quô hauserit: quamvis non malæ Fidei damnandus, non tamen omnis Labis absolvendus Autor.

VI. Secundô: Aventinus in eisdem Boicis Rebus, quibus hanc Migrationem immiscuit, quædam Veritati non respondentia commemorat: quæ Marcus Velserus [Autoris Narrationem profert, Nomen tegit] Libro II. Rerum Boicarum, ad A.C. 454, castigat. Quamobrem ibi de Aventino fert tale Iudicium: *Autorem habeo, sed Vanitatis manifestum.* Ibidem, post recensitam ex Aventino Historiam: *Hujus Historiæ, ut quædam probabilem Veri Speciem præferunt, ita vana sunt pleraque, & illud perquam inane, quod sibi ratum & confessum sumat, Bojos & Suevos ad Alemanorum Nomen pertinere. Scimus Alemaniæ Appellationem Germanis interdum universè tribui, & eô sane Sensu Bojos, nihilo minus, quam Francos, Saxones & alios quoscunque Germaniæ Populos complecti, sed qui Bojos privatim & proprie Alemanos vocaverit, quomodo Suevi crebro usurpati sunt, præterea nemo est.* Non igitur deest nobis, cur Aventinus Erroris jam in Boicis convictus, etiam in Silesiacis Rebus, quas Boicis adjecit, suspectus habeatur.

VII. Tertiô: Intra quintum Sæculum, ad quod Silesiorum Migratio refertur, nondum Silesiorum Nomen, quô Lygii Quadique postea denotati sunt, Scriptoribus erat usitatum. Hinc facillime fieri potuit, ut Aventinus Vocabulis Gentium, quibus Silesiam tum subjectam statuit, daturus Interpretem, hoc Silesiis attribueret, quod aliis fuit attribuendum.

VIII.

VIII. Quartô: Iornandes, illorum Temporum Scriptor, Natione Gothus, Episcopus Ravennensis, in Libro de Gothorum Rebus [quem, ut Cap. XIX. innuit, A.C. 552 scripsit] eam, de quâ loquimur, Silesiorum aliorumque finitimorum Populorum maximè notabilem Migrationem non indicat. Hanc certe, quam ignorare non potuit, si contigisse statuas, non invenies, cur Silentiô præterierit.

IX. Quintô: Intra Sæculum quintum *Silesia* non amplius Pars erat *Sueviæ*, cujus olim multô spatiosioris Regio fuerat. Tunc enim, cum Alaricus Suevorum Rex imperabat, Sueviam finitimi ad Orientem Bavari, ad Occidentem Franci, ad Meridiem Burgundi, ad Septentrionem Thuringi claudebant. Id Iornandes in Gothorum Rebus tradit Cap. LIV. de Scyris: *Quorum Exitium Suevorum Reges Hunnimundus & Alaricus veriti, in Gothos Arma moverunt.* Cap. LV: *Theodemir, Gothorum Rex, cernens, pedestrem ducit Exercitum, emensoque Danubio, Suevis improvisus à Tergo apparuit. Nam Regio illa Suevorum ab Oriente Bajoarios habet, ab Occidente Francos, à Meridie Burgundiones, à Septentrione Thuringos.*

X. Sextô: Parum Veritati congruit, ex tot Regionibus, Silesia, Lusatia, Bohemia, finitimisque, Populos Germanicos sub uno Capite conjunctos, post Attilæ Mortem, superatis & ejectis Hunnis, Patrias suas per se non infrugiferas, diu jam & cultas, & omnibus ad Vitæ Subsidia sufficientes, licet, ab Hostibus devastatas, tamen Industriâ reparabiles, dubiô, tum peregrinarum Terrarum Solô, tum etiam Incolarum depellendorum Eventu, reliquisse prorsus vacuas.

XI. Tamen illud Aventini, quamvis & unicum, neque validum Testimonium, præter indicatos, Wolfgangum Lazium & Cyriacum Spangenbergium, Assecias obtinuit: à quibus, ad majorem Veri Speciem dispositum, reperitur approbatum. Inter hos Ioachimus Curæus, Silesios Rhenum transgressos, in Rhætiam, Helvetiæ vicinam, ideo discessisse judicat, quoniam *Helvetii*, cum quibus olim Iulius Cæsar Bellum gessit, Origine *Quadi* fuerint: ex Quadorum in Helvetiam missâ Coloniâ progeniti: ad quos, tanquam cognatum Populum, Quadi, Patriâ relictâ, pervenerint: præsertim, cum inter Silesios & Helvetios quædam sit Morum Similitudo. *Eutropius* in Silesiorum Annalibus ait, *Libro sexto, inquit, Helvetios, cum quibus dimicavit Cæsar, esse Quados. Hæc Opinio si vera est, illæ ipsæ Gentes Helveticæ ex his Regionibus, quæ nunc sunt Regni Poloniæ eò sunt progressæ, eâ, ut credibile est, Ætate, ubi tota hæc Gens Suevica Colonias emisit in Rhætiam, Vindeliciam, & alias Provincias ultra Rhenum. Nec hodie Mores & Ingenia Helvetiorum aliena sunt à Natura Silesiaca.* Commemorat eadem non tantum Iacobus

Schickfusius in Silesiæ Chronico, Lib. I Cap. III. verum etiam Fridericus Lucæ in Silesiæ Memorabilibus Part. I. Cap. II.

XII. At hos Viros clarissimos Locus Eutropii aut male publicatus, aut non bene cognitus, Voce parum dispari decepit. Nam Eutropius *Helvetios* illos, Anno Urbis 693, id est, ante Christum natum 57, â Iulio Cæsare superatos, Ævo suo *Sequanos*, non *Quados* appellatos scribit. Cujus hæc in Breviario Verba sunt, quemadmodum in optimis Codicibus leguntur, Lib. VI. Cap. XV: *Anno Urbis conditæ sexcentesimo nonagesimo tertio, Cajus Iulius Cæsar, qui postea imperavit, cum Lucio Bibulo Consul est factus. Decreta est ei Gallia & Illyricum cum Legionibus decem. Is primo vicit Helvetios, qui nunc SEQUANI appellantur.* Hanc Eutropii genuinam Sententiam declarat Pæanius Græcus Metaphrastes, â quô illi Helvetii σηκουανοὶ *Sesquani* vocantur.

Affirmationis Refutatio III.

XIII. Tertia Sententia est: *Lygios & Quados cum aliis Germanis, A. C. 476, ad destruendum in Occidente Romanum imperium, Odoacri, Herulorum Regi, conjunctos, in Italiam digressos, Silesiam reliquisse vacuam, citra Bellum, Slavis occupandam.* Id narratur in quibusdam Germanorum editis, & Silesiorum MStis Chronicis.

XIV. At primum inter alios Germanos, aut Lygios, aut Quados, aut utrosque, cum Odoacer Herulorum Rex, oppugnavit Romanos, A.C. 476, in Italiam profectos: quod sciamus, ex antiquioribus nemo reliquit consignatum. Deinde, fac, quod Fidem non excedit, utrosque, tum etiam, ut sæpius, in magnis Expeditionibus, Auxiliatores cæteris Germanis fuisse: fac, idoneos id loqui Testes. Tum vero simul & Lygios, & Quados universos, patriis Sedibus relictis, colendas in Italia Terras sibi quæsivisse, quis tradit Autor per se dignus Fide? Non enim par est [quod sæpe Wolfgangus Lazius facit] Populorum in peregrinam Regionem *Expeditiones*, quas, ut præsentes Bellatores susceperunt, in *Migrationes* convertere, quas, ut futuri Possessores, peregerunt.

Affirmationis Refutatio IV.

XV. Quarta Sententia est: *Lygios & Quados, deserta Silesia, vel in Rhætiam, vel in Galliam, vel in Italiam, vel in aliam Regionem digressos, penitus exstinctos.* Id quoque nos quædam Silesiorum MSta Chronica docuerunt. At vel in Rhætia, vel in Gallia, vel in Italia, vel alia in Terra quomodo Silesiorum Gens potuit exstingui, quæ nunquam ibi Sedem fixerat: nunquam in Silesia reliquerat Sedem? Nam quisquis hoc ante non ostendit, quam illud affirmat, nullum meretur Assensum.

XVI.

XVI. Occurrit tamen nobis, unde colligas, sub Adventum Slavorum in Silesiam, Lygios & Quados, ubicumque Locorum prius hæserint, exstinctos. Non enim ultra Sæculum quintum, aut Lygiorum, aut Quadorum Nomen in vetustioribus Scriptoribus invenitur.

XVII. Numquid autem dudum exstincti sunt omnes Populi, quorum antiqua, cum novis permutata, jam dudum evanuerunt Nomina? Certe, sic Germania, sic Europa, sic universus Terrarum Orbis tantum non omnes amiserit Populos. Ex his utique plures supersunt, quorum Posteris, quanquam sub aliis Nominibus, etiamnum possideri â Majoribus possessas Regiones, nemo, cui satis familiares Historiæ sunt, negaverit. Cur igitur Lygios & Quados eô Tempore non amplius intra Silesiam exstitisse putemus, quò sub iisdem Nominibus ibidem Homines vixisse non demonstrari potest? Unde nihil obstat, quò minus & Lygios, & Quados nequaquam exstirpatos judicemus, etsi de Lygiis post quartum, & de Quadis post quintum Sæculum, sub eorum Nominibus nihil reperiatur Memoriâ dignum, â reliquorum Sæculorum Scriptoribus consignatum.

XVIII. Nam, quod *Lygios* attinet, iis accidisse videtur, quod Bojis accidit, sub Marcomannorum Nomine comprehensis. De quibus Marcus Velserus Lib. II. Rerum Boicarum, ad. A. C. 472: *Probabilior & confirmatior superior Conjectura, Bojos sub Marcomannorum & Imperio, & Nomine del tuisse.* Parem in Modum, cum Lygiorum quondam prævalidus & in multas Gentes divisus Populus nusquam legatur oppressus, magnâ Probabilitate statui potest, ideo rariorem Lygiorum Mentionem in Antiquitatibus obviam esse, quia Lygiorum cum Quadis connexorum, tanquam inferiorum Silesiorum Nomen, sub Quadorum, tanquam superiorum Silesiorum, Vocabulo, fortassis, quod sub eodem Capite postea viverent, Scriptores comprehenderint.

XIX. Cœterum, de Rebus, quas Sæculo quinto & sexto, cum *Lygii*, tum *Quadi* gesserint, altum Silentium, non his, antea celeberrimis Populis, sero demum ad Literas, quibus Acta Posteris ipsi traderent, intra Sæculum decimum applicatis, sed partim Exteris, Memorabilia Silesiorum vel ignorantibus, vel posthabentibus, imputandum. Accedit, quod cum aliis hoc Lygii & Quadi commune Fatum habeant. Quis enim nescit, plerosque Populos Germanicos, præsertim Sarmatis proximos, illô maxime trium Sæculorum, Sexti, Septimi, Octavi Decursu, qui Carolum Magnum Imperatorem, Conditorem Studiorum liberalium in Germania primarium, præcessit, Defectu laborare Codicum, qui pleniorem certioremque Notitiam Rerum Historicarum ab Anno 500, ad 800 suggerat?

Affir-

Affirmationis Refutatio V.

XX. Quinta Sententia, quæ ſuam præcedentibus Originem debet, eſt: *Sub Slavorum in Sileſiam Adventum, & Lygiis, & Quadis, veteribus Sileſiæ Poſſeſſoribus, ſeu violenta, ſeu voluntaria Migratione, dudum in aliam Regionem diffiſis, tandem omnino deletis, hodiernos Sileſios non aut Lygios, aut Quados habere Majores: quibus ex Sileſia remotis Slavi ſucceſſerint. Ideo Slavos Sileſiis eſſe pro genuinis, ut Progenitoribus, ſic Majoribus habendos.* Eam, non rejectis, ſed arreptis Opinionibus, quas nullo Fundamento ſubnixas oſtendimus, admittendi Sententiam Nec eſſitas quosdam compulit etiam celeberrimos Viros. Inter hos, Iacobus Auguſtus Thuanus Lib. LVI. Hiſtoriarum, ad A.C. 1573. de Polonis: *Slavica*, inquit, *Lingva utuntur, ut & in Germania Boemi, SILESII, & Moravi, à Slavis è Roxolania Populis profecta, qui circa Attilæ Hunnorum Regis Tempora vacuas Vandalorum Sedes occupaſſe, & in interiorem Germaniam victricia Arma intuliſſe memorantur. Ab iis, ut Genus, ſic Lingva propagata hodie quam latiſſime per Septentrionem & Orientem patet.* At eſt ſuo Modo excuſabilis, partim, quoniam in peregrinâ Re ſatis explorare dubiam Veritatem non facile potuit: partim, quoniam Sileſiis hodiernis Majores eſſe Slavos non memorat, ſed memorari affirmat. Quô Pactô Errorem, ſi quem incurrat, non ſibi, ſed aliis, à quibus acceperit, imputandum ſignificat.

XX. Non adeo benignam meretur Cenſuram Bohuslaus Balbinus in Bohemiæ Miſcellaneis, Decade I, Lib. II. Cap. XV. Nam ibi, cum ex Scriptoribus antiquis, Strabonem, Vellejum, Tacitum, Ptolemæum: recentioribus, Antonium Bonfinium, Matthæum Dreſſerum, Marcum Velſerum, Iuſtum Lipſium, Philippum Cluverium citaviſſet: quorum Conſenſus & Lygios, & Quados in Germanis Svevos fuiſſe docet: ſub Slavorum autem in Sileſiam Adventum, in aliam Regionem ultro digreſſos, aut Vi depulſos, nec aſſerere potuit: hæc dictis adjicit: *Poſtea maximam Mutationem Sileſia ſubiit, cum Venedorum Populi ſucceſſere, & prioribus Incolis Sponte, vel Vi adactis, & alio migrantibus, qui remanſerant, in unum Populum coaluere. Poſt hæc rurſus Germani potiſſimum ex Marchia in Sileſiam, ut Sileſiæ Hiſtorici fatentur, immigrare cœperunt. Ex quibus omnibus, quæ ante, & modo allata ſunt, & Autoritate optimorum Scriptorum, Welſeri, Dreſſeri, Lipſii, Bonfinii, Cluverii, & antiquorum omnium, Strabonis, Ptolemæi, Taciti, Velleji, conficitur & illud: malè SILESIOS ſuperiores QUADOS appellari: cum Quadi Conſenſu omnium Scriptorum Svevica & Germanica Gens fuerit, quæ pridem eſt exſtincta. At SILESII ſuperiores Sarmatica Gens eſt, & Colonia ducta Slavorum vel Polonorum.*

XXII.

XXII. Sed fideliter, an fallaciter ad Teſtes adeo multos provocat? ut cætera Silentiô in præſens transeamus: cur ſuperiores SILESII malè QUADI nominantur? Quoniam Quadi ſunt Germani Svevi: conſentientibus Scriptoribus omnibus. Adde: ſuperiores autem Sileſii nec Svevi, nec Germani ſunt: quorum Terra fuit à prioribus Incolis omnibus Quadis (poſtea deletis) nuda, cum occuparetur Slavis. Hoc autem nullus in antiquis commemorat, nullus in recentioribus demonſtrat Scriptor. Ex quibus, in hoc unum conſentientibus omnibus, Quados fuiſſe Germanos Svevos: quô Iure colligitur, ſuperiores Sileſios (tanquam non à Quadis Germanis Svevis, ſed à Sarmatis, Slavis, Polonis ortos) male Quados appellari? Num, quod in Controverſia poſitum eſt, id, de quô Quæſtio eſt, expedire poteſt, cum affirmatur, quamvis non probetur? Nimirum, quia Sileſiam Quadis & Lygiis vacuam occupaverunt Slavi: propterea Sileſiis hodiernis Majores Slavi ſunt. Ita fœcundus Error prior genuit poſteriorem: in quibus non recipere poſteriorem non poſſunt, qui receperunt priorem: cui poſterior arctâ Neceſſitudine conjungitur.

Negationis Confirmatio.

XXIII. At Erroris utriusque Pater unde natus eſt primus Error? Quantum inveſtigare, quantum aſſequi Originem potuimus: ab iis Rerum Slavicarum Scriptoribus, qui de ſagacis Poſteritatis Iudicio ſecuri, falſa veris, probabilibus incredibilia miſcuerunt. Nam quis Antiquitatum peritus ignorat, quam enormiter quidam poſitas Hiſtoriis Leges transgreſſi, publicâ Licentiâ commemorent, quot quantasque Provincias, cum Sarmaticas, tum Germanicas immenſis Hominum Copiis ubique Victores Slavi, parvis Temporum Spatiis, & occupaverint & impleverint? Quare circumſpectiores alii, ne Slavorum ingentem Multitudinem, raram Fortitudinem, ſingularem ex utraque Gloriam nimis extenſam, ſupra Meritum ultra Fidem auxiſſe viderentur, varios Aſſertionibus ſuis Colores circumdederunt. In quibus omnium ſpecioſiſſimus eſt, non, quô plerique gaudent, Autorum aut Slavicorum, aut Slavis addictorum Conſenſus, nec præviorum Slavorum ſub Attila Hunnorum Rege militantium, paſſim reſiduorum Numerus, ad quos reliqui, tanquam ad ſuos, ex Diverſoriis Domicilia confecturos, in Conſortium redierint: ſed plurimarum Terrarum, quas Populi deſeruerint, vel mera Solitudo, vel rarior Habitatio.

XXIV. Abſit ut Slavorum Poſteris, longe nobiliorem Majoribus barbaris Perſonam gerentibus, quos melior Genius Armis Literas, Literis Arma defendere docuit, in Dedecus aliquid proferamus inverecundiores: id tamen omnium Pace, qui Veritatem Honori præferunt, profiteri nobis Fas erit: non nullos, de quibus incertum eſt, imprudentiores Slavorum Laudatores, an impudentiores Germanorum Contemto-

res ſint, Slavorum Famam imminuere, non augere : ſuſpectam, non indubitatam reddere Narrationibus, quæ pro Figmentis haberi merentur. Quò pertinent, tum alia, tum etiam commentitia veteris Imperii Polonici Magnitudo, quam recentiores partim atro Calculo notant, partim Refutatione dignam cenſent. Inter eos reperiuntur, Ioachimus Paſtorius in Diſſertatione Philologica de Sarmaticis Originibus : & Chriſtophorus Hartknochius de Polonorum Republica Lib. *I.* Cap. *II.* §. *V.*

XXV. His maxime proſcribendis annumeranda cenſemus, quæ vulgo de Sileſiis, nullo alicujus Autoritatis Documento, nulla Veri genuinâ Similitudine traduntur : eorum Majores, & Lygios, & Quados, poſt Attilæ Mortem, ante Slavorum Adventum, aut præpotentium Hoſtium Vi profligatos, aut melioris Loci Spe commotos, avitam Sedem, tot Sæculis, præſertim à Quadis retentam & propugnatam, egreſſos : poſtea cum Lygiorum & Quadorum Nominibus, vel ad unum omnes, vel tantum non omnes, Caſu, quem nemo indicat, nemo indicare poteſt, deletos.

XXVI. Quamobrem, tum *Lygios*, tum *Quados*, cum eos Gens Slavorum invaderet, adhuc in Sileſia hæſiſſe fixos, Iure tam diu certum habetur, donec aut legitimis Teſtimoniis, aut ſolidis Argumentis contrarium ſtabiliatur. Interim apud cordatos eorum, quæ protulimus, Æſtimatores nullus facile Dubitationi Locus relinqui poteſt, quin & Lygii, & Quadi, per longa Temporum Intervalla, Terris, Armis, Animisque ſociabiles, quandoque ſoli, quandoque cum aliis, ſeu Germanis, ſeu Exteris, potiſſimum Sarmatis, mox Baſtarnis (jam Polonis) mox Iazygibus (jam Hungaris) Sedem in Sileſia veterem adhuc tenuerint, cum, poſt ſupremum Attilæ Fatum, ejectis Hunnis graviores Adverſarios ſenſerunt Slavos, antiquiſſimæ Libertatis Oppugnatores : quam Lygii Quadique mox inferentes, mox repellentes Arma ſæpius aliis, & vicinis, & longinquis, vel abſtulerant, vel circumciderant.

XXVII. Quæ cum ita ſint : quemadmodum Aſſertio plebeja, *Sileſios veteres*, id eſt, *Quados* & *Lygios*, Patriâ profugos, Slavis eam reliquiſſe poſſidendam, validis & Teſtimoniis, & Rationibus deſtituitur, itaque nondum evidentis Veritatis, nondum apparentis Probabilitatis Habitum conſequitur : ita nondum meretur Calculum Opinio inde ſuborta, quæ SILESIORUM hodiernorum MAIORES ſtatuit SLAVOS. Quin eandem ſuis è Fundamentis porro deſtruemus, cum è noſtris alius Liber oſtendet, *Quados* & *Lygios*, quanquam *Sileſiorum* Nomen aſſumentes, quanquam Slavorum Regimen ſubeuntes, diu preſſos, nunquam oppreſſos. Tum igitur tantò patebit clarius, ſemper Originis Germanicæ Populis, quamdiu Polonis adhæſerunt, ab A. C. 550, ad 1320, non tantum adſcribendos, verum etiam adſcriptos fuiſſe jam viventium MAIORES SILESIORUM.

INDEX

INDEX I. CAPITUM.

I. Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Noachicos IAPHETICIS.

II. Origo ex SILESIORUM MAIORIBUS inter Iapheticos CELTIS.

III. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Celtas GALLIS, & inter Gallos GOTHINIS.

IV. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Celtas PANNONIBUS, & inter Pannones OSIS.

V. Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Celtas GERMANIS.

VI. Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Germanos SUEVIS.

VII. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos SEMNONIBUS.

VIII. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos MARSIGNIS.

IX. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos SIDONIBUS, COGNIS, VISBURGIIS.

X. Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos LYGIIS.

XI. Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Lygios ELYSIIS.

XII. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Lygios BURIIS, OMANIS, DIDUNIS.

XIII. An Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Lygios ARIIS, HELVECONIS, MANIMIS, NAHARVALIS.

XIV. Origo SILESIORUM ex MAIORIBUS inter Suevos QUADIS.

XV. SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, ante CHRISTUM natum.

XVI. SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, poſt CHRISTUM natum, Sæculo I.

XVII. SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, Sæculo II.

XVIII. SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, Sæculo III.

XIX. SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, Sæculo IV.

XX. SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, Sæculo V.

XXI. An SILESIORUM MAIORES LYGII & QUADI, poſt deſtructum in Occidente Romanum IMPERIUM, ſeu Sponte ſua digreſſi, ſeu

seu per Vim adacti, Sæculo VI, circiter Annum 550, Patriam SILESIAM vacuam SLAVIS Advenis occupandam reliquerint, prorsus ipsi postea deleti.

INDEX II. VIRORUM.

Numerus Romanus Caput, Barbarus Paragraphum denotat.

A.

Ado, Viennensis Archiepiscopus. I. 7.

Æthicus Ister. VI. 3. XIX. 3. 50.

Agathemerus. VI. 2.

Agilimundus Quadorum Subregulus. XIX. 28.

Petrus *Albinus*. XVI. 41.

Alexander Divinator Imperatori M. Antonino perniciosus. XVII. 9.

Andreas *Althamerus* IV. 2. VII. 7. VIII. 3. X. 26. XIII. 2. XIV. 32.

Ambrosius Mediolanensis Episcopus. XVI. 3.

Anastasius Bibliothecarius. XIX. 58.

Antoninus Augustus, Itinerarii Conditor. XIX. 50.

Antoninus Pius Imperator Quadis dat Regem. XVII. 2.

Marcus *Antoninus* Philosophus Imperator Quados ad inferioris Pannoniæ Fluvium Granuam extensos debellat. XVII. 3. in Bello Marcomannico Cladem XX. Millium patitur. XVII. 9. an, post Bellum adversus Quados, Fulminibus, ad Christianorum Preces, è Cœlo delapsis prostratos & territos, deinde non amplius Christianos persequendos statuerit. XVII. 14. de Quadis triumphat. XVII. 18.

Arabarius (aliis Araharius) Quadorum Regalis. XIX. 26. 27.

Ardaricus, Gepidarum Germanorum Rex, Hunnos ex Germania depellentium Populorum Caput. XX. 12.

Ariogæsus, Quadorum Rex. XVII. 21. Imp. Marco Antonino invisus XVII. 22.

Ariovistus, Germanorum Rex. XIV. 4. maximis Copiis instructus. XIV. 6.

Aristoteles X. 12.

Aristotelis Latinus Interpres. X. 14.

Arminius, Cheruscorum Germanorum Rex. XVI. 17. Maroboduum, Marcomannorum Germanorum Regem, debellat. XVII. 19.

Arnuphis Ægyptiorum Magus. XVII. 12.

Arrianus Nicomediensis. XIV. 47.

Asenas, Gomeri Filius, Iapheti Nepos, Europæorum Populorum Progenitor. II. 3. 4. 6.

Attila, Hunnorum in Scythiâ Rex. XX. 7. Lygios & Quados subigit. XX. 8. adversus Romanos in Auxiliatoribus habet Quados. XX. 10. 11.

Ioannes *Aventinus*. XVI. 13. XVIII. 2. XXI. 4. errat XXI. 5. & sequentibus.

Augustinus, Hipponensis Episcopus. I. 4.

Cæsar *Augustus* Bathonem Pannonum Regem subigit. XVI. 6. Quados ex Valeria depellit. XVI. 7.

Autor Chronici Alexandrini. I. 7. XIV. 1.

Autor Libri de Vocum Differentiis. XIX. 17.

Autor Notitiæ Dignitatum Imperii Romani. XX. 5.

Autor Precationum Germanicarum MStarum. X. 36.

Autor Rythmorum Germanicorum MStorum de Salomonis Hebræorum Regis Rebus. X. 36.

B.

Bohuslaus *Balbinus*. X. 38. XIX.

Cæsar *Baronius*. XVII. 17.

Caspar *Barthius*. XIX. 3.

Batho Pannonum Rex. XVI. 6. 21. errat. XX. 21. 22.

Iohannes *Becherus*. XVI. 41.

Laurentius *Begerus*. XVII. 2.

Benjamin Tudelensis Iudæus. V. 4.

Matthias *Bernegerus*. V. 7. XIV. 42.

Petrus *Bertius*. VII. 9. X. 30. XII. 3. XIX. 50.

Bernardus *Bertrandus*. X. 14.

Iohannes *Binhardus*. XVI. 41.

Iohannes Henricus *Boeclerus*. VII. 5. XIV. 14.

Antonius *Bonfinius*. XX. 13.

Iacobus *Bonfrerius*. XI. 6.

Martinus *Beregkius*. XIV. 54.

Ernestus *Brotuffus*. XIV. 54.

C.

Iulius *Cæsar*. III. 2. VI. 2. 3. XIV. 4. 8. primus è Romanis Germanos debellat. XV. 5.

Philippus *Callimachus*. XX. 10.

Carolus *Cantoclarus*. XVII. 19.

Iulius *Capitolinus*. XVII. 7. 8. 12. 13. 23.

Caracalla Imperator Gajovomarum Quadorum Regem trucidat. XVIII. 1.

Isaacus *Casaubonus*. *VII.* 2. *XII.* 2.

Mericus *Casaubonus*. XVII. 3.

Aurelius *Cassiodorus*. XIX. 6. 50. XX. 2.

Catualda (aliis Gotualda) Natione Gotho, Marobodui Marcomannorum Regis Adversarius. XVI. 16. 22. 26. Marobodui Successor, Lygiorum & Quadorum Rex. XVI. 27. Exsul in Narbonensis Galliæ Colonia Foro Iulio. XVI. 28.

Georgius *Cedrenus* I. 6. XVII. 15.

Celestius Valeriæ Dux. XIX. 41.

Christophorus *Cellarius*. X. 19.

Conradus *Celtes*. VII. 6.

Charietto Latro Quados circa Rhenum enervat. XIX. 38.

Dio *Chrysostomus*. XI. 5.

Claudius *Claudianus*. XVII. 13.

Philippus *Cluverius*. I. 7. II. 4. errat III. 5. IV. 3. 4. V. 5. 7. VII. 6. 10. VIII. 4. X. 19. 22. 30. XI. 10. XII. 3. 6. XIV. 5. errat. XIV. 6. 7. 9. 13. 34. 35. 36. 38. errat XV. 44. XVI. 30. XVIII. 5. XIX. 23. 56.

Chriſtophorus *Colerus*. X. 39. XI. 10. XIV. 42.

Commodus Imperator Septembrem ob Quados eô Menſe victos appellat Commodum. XVII. 25. Pacem cum Quadis renovat. XVII. 26.

Conſtantius II. Imperator (Conſtantini Magni Filius) in Quados & Sarmatas Expeditionem finit. XIX. 12 dat petentibus Sarmatis Pacem XIX. 25. Suam in Quadis ſuperandis Felicitatem commendat XIX. 29.

Iohannes *Crato* XIV. 54.

Martinus *Cromerus*. XIV. 54. XIX. 51. 53.

Ioachimus *Curæus*. VII. 1. 9. X. 3. 9. 27. 39. XI. 2. 10. XIII. 2. XIV. 54 XIX. 51. 53.

Ioannes *Cuſpinianus*. XIX. 14.

D.

Paulus *Diaconus* Aquilegienſis. XIV. 6. XVII. 7. 11. XIX. 2. 50. 53. 58. XX. 2. 8. 10. XX. 12.

Dio Caſſius. V. 2. XIV. 18. 19. 23. XV. 5. XVI. 6. 42. 43. XVII. 10. 11. 14. 20. 22. 24. 26. XVIII. 1.

Diocletianus Imperator vincit Quados. XVIII. 6.

Diodorus Siculus. XIV. 46.

Dionyſius Alexandrinus. X. 9. 11.

Dionyſius Halicarnaſſenſis. X. 7. 10.

Ioannes *Dlugoſſius*. XXI. 2.

Domitianus Imperator Quados & Marcomannos debellat. XVI. 43.

Matthæus *Dreſſerus*. X. 39.

Iohannes *Dubravius*. XIV. 54.

Andreas *Duchesnius*. XIX. 31.

E.

Georgius Acacius *Enenckelius*. X. 14.

Epiphanius Conſtantienſis Epiſcopus I. 6. 7.

Eraſmus Roterodamus. XVII. 9.

Eumenius quando vixerit. XVIII. 6.

Euſebius Pamphili. V. 6. XVII. 7. 17. 25. XVIII. 4. XIX. 22.

Euſtathius Theſſalonicenſis Epiſcopus. X. 9. 11. 12.

Eutropius Sophiſta. XVII. 6. 7. 18. 25. XVIII. 4. XIX. 22. XXI. 11. 12.

Eutychius Alexandrinus Patriarcha. I. 4.

F.

Georgius *Fabricius*. II. 4.

Iacobus *Fabricius*. II. 4.

Iohannes *Fechnerus*. X. 31.

Georgius *Fournierus*. VII. 9.

Freculphus Lexovienſis Epiſcopus. I. 7. XVII. 15.

Otto, *Friſingenſis* Epiſcopus. XVII. 15.

Furius Quadorum Rex. XVII. 15.

G.

Gabinius, Quadorum Rex. XIX. 41. à Romano Valeriæ Duce Marcelliano contra Fidem trucidatur. XIX. 42.

Gaiovomarus, Quadorum Rex, Imperio Romano ſubjectus, ab Imperatore Caracalla interemtus. XVIII. 1.

Thomas *Gatakerus*. XVII. 3.

Sigismundus *Gelenius*. X. 7. 14.

Iohannes *Gerhardus*. I. 5.

Iohannes *Gerundenſis* Epiſcopus. I. 7. II. 2. X. 6.

Conradus *Gesnerus*. XIX 3.

Henricus *Glareanus*. XIV. 32.

Salomon *Glaſſius*. I. 5.

Godegiſælus, Vandalorum Rex. XX. 2.

Melchior *Goldaſtus*. X. 39. XIV. 34. XV. 4. XIX. 21.

Gotualda Lygiorum & Quadorum Rex. XVI. 27. Videatur *Catualda*.

Iacobus *Gronovius*. XIX 8. 50.

Ioannes Fridericus *Gronovius*. XIV. 42.

Ianus *Gruterus*. VII. 1. 5. XIV. 14. XIX. 2. 26. 50.

H.

Martinus *Hankius*. VI. 4. X. 4. 17. 18 34. XI. 3. 5. XVI. 7. XX. 5.

Chriſtophorus *Hartknochius*. XXI. 24.

Chriſtophorus *Helvicus*. I. 5.

Nicolaus *Henelius*. X. 31. XIV. 54.

Herodianus. XVII. 25.

Herodotus. X. 8.

Hieronymus Stridonenſis Presbyter. XIX 65. XX. 3.

Davides *Hœſchelius*. XVII. 19.

Iulius *Honorius*. XIX. 3. quando vixerit. XIX. 4. 5. 6. 50.

Horatius. X. 6.

I.

Clemens *Ianitius*. XXI. 2.

Iaphetus an Noach. Filius primogenitus. I 5.

Idatius Lemicenſis Epiſcopus. XIX. 12.

Ieremias Propheta. II. 3.

Caſpar *Iongelinus*. IX. 3.

Iornandes Ravennenſis Epiſcopus. XVI. 7. XVII. 18. XVIII. 4. XIX. 2 50. XX. 11. quando vixerit. XXI. 8. 9.

Flavius *Ioſephus*. I. 6. 7. V. 5.

Franciſcus *Irenicus*. XVI. 4.

Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus. I. 6.

Iulianus Chaldæus Philoſophus *XVII*. 12.

Iulianus Imperator Quados perſequendos ſtatuit, *XIX*. 37. perſequitur: & capto eorum Rege ad Deditionem adigit. XIX. 38. Quadorum Partem Romanis Legionibus adjungit. XIX. 39.

L.

Ælius *Lampridius*. XVII. 18. 25.

Iohannes *Langus*, XIX. 52.

Cornelius *Lapideus*. I. 4.

Wolfgang. *Lazius*, III. 7. XXI 4 14.

Conſtantinus *Lempereurus*. V. 4.

Ioan. *Leunclavius*. XIX. 12. 30. 32.

Iohannes *Linnæus*. V. 7.

Fridericus *Lindenbrogius*. XVII. 18. XIX. 2. 26. 50.

Iuſtus *Lipſius*. VII. 5. XIV. 14 42.

Titus *Livius*. X. 14. XX. 6.

Fridericus *Lucæ*. X. 3. 39. XIV. 54. XXI. 11.

Lucianus Samoſatenſis. XVII. 9.

Ioannes *Luytſius.* IV. 3.

M.

Ioannes Antonius *Maginus.* VII. 7.
Baptiſta *Mantuanus.* VII. 9.
Marcellianus Valeriæ Dux. XIX. 41. in Quados durus: Quadorum Regem Gabinium contra Fidem trucidat. XIX 42.
Ammianus *Marcellinus.* XVI. 2. 3. XVII. 17. XIX. 12. 13. 15. 16. 17. 22. 24. 25. 27. 28. 29. 40. 41. 42. 43. 44 45. 46. 47. 48 49. 50. 59. 60. quando vixerit. 61. 63.
Marcellinus Comes. XIX. 2. XX. 12.
Ioannes *Mariana.* II. 2.
Raymundus *Marlianus.* X. 26.
Maroboduus, Marcomannorum Rex. XIV. 10 in Bohemiam digreſſus XIV. 12. 29. eò Marcomannos aliosque Populos transfert. XIV. 28. Lygiorum & Quadorum Rex. XVI. 8. 10. Româ in Germaniam redit. XVI. 8. doctus & prudens. XVI 9. Butonum, Cordulorum, Mugilonum, Semnonum, Sibinorum, Zumorum Rex. XVI. 10. Bohemiam occupat. XVI. 12. quam habuerit ibi Regiam. XVI. 13 Arminium Cheruscorum Regem debellat: XVI. 19. Catualdam Natione Gothonem experitur Hoſtem: à Marcomannis deſeritur. XVI. 22. Præſidium apud Romanos quærit. XVI. 23. in Italiam migrat, Ravennæ moritur. XVI. 24.
Pomponius *Mela.* VI. 2.
Philippus *Melanchthon.* VII. 1. 9. X. 23. XII. 5. XVI. 41.
Paulus *Merula.* I. 5.
Meſſalla, Pannonum Præfectus. XIX. 44.
Matthias *Michovius.* XIX. 53. XXI. 2.
Franciſcus Picus *Mirandula.* X. 25.
Ioſephus *Moletius.* VIII. 3. IX. 3. XII. 5.
Iacobus *Monavius.* XIII. 2.
Petrus *Montanus.* VIII. 1. XIV. 32. XIX. 52.
Moſes. I. 3. 5. 7. XI. 2.

N.

Nicephorus Calliſti. I. 6. XVII. 15. XIX. 50.
Ludovicus *Nonius.* II. 2. X. 6.
Gregorius *Nyſſenus.* XVII. 15.

O.

Adolphus *Occo.* XVII. 2.
Nicolaus *Olahus.* XX. 11.
Paulus *Oroſius.* VI. 3. XIV. 6. XVII. 6. 11. 15. XVIII 4. XX. 2.
Abrahamus *Ortelius.* III. 7. XIII. 2. XIV. 32. XIX. 50.

P.

Guidus *Pancirolus.* XIV. 32. XVII. 16. XIX. 50.
Onuphrius *Panvinius.* XVII. 16.
Davides *Pareus.* I. 5.
Ioachimus Paſtorius. XXI. 24.
Vellejus *Paterculus.* VI. 5. XIV. 11. 12. 13. 9. 23. XVI. 9 11. 12. 15. 16 18.
Petrus *Patritius.* XVII. 19.
Pauſanias. X. 6.
Laurentius *Peccenſteinius.* XIV. 54.
Nicolaus Fabricius *Peireſcius.* XVII. 22.
Benedictus *Pererius.* I. 6.

Conradus *Peutingerus* XII. 3.
Curtius *Pichena* XIV. 42.
Iohannes *Pineda.* XI 6.
Thomas *Pinedus.* II. 2. V. 7. X. 6. 14.
Bilibaldus *Pirckheimerus.* VII. 5. XII 5. XIV. 32 51. 52. XIX. 52.
Petrus *Pithœus.* XIX 2 3 50.
Samuel *Pitiſcus.* XIX. 50.
Plinius Hiſtoriographus. X. 6. XIV. 48. XVI. 31.
Plutarchus. XI 5.
Angelus *Politianus.* XVII 25.
Polybius. VII 2.
Arnaldus *Pontacus.* XVII. 16. XVIII. 4.
Iacobus *Pontanus.* V. 7.
Auſonius *Popma.* VII. 5. XIV. 14.
Æmilius *Portus.* X. 7. 14. XVII. 12.
Probus, Prætorio Præfectus. XIX. 45.
Probus, Tribunus, poſtea Imperator, Valerium Flaccum, Imperatoris Valeriani Patrem, è Quadorum Manu eripit. XVIII. 3. cum Semnone Lygiorum Rege Bellum gerit: eum capit: Lygiis reddit. XVIII 5.
Procopius Cæſarienſis. XX. 2.
Proſper Aquitanus. XX. 2.
Claudius *Ptolemæus.* III. 6. VI. 2. VI. 5. VII. 8. IX. 1. X. 1. 6. 22. 29. XII. 1. 5. 9. quando vixerit. XIV. 30. 51. 52. XIX. 50.
Elias *Puſſendorfius.* XIX. 17.

Q.

Matthias *Quadus.* VIII. 3.

R.

Reinerus *Reineccius.* II. 4. XVI. 41. XIX. 33.
Elias *Reuſnerus.* II 4. XVI. 41.
Beatus *Rhenanus.* XI. 10. XIX. 19. 23.
Laurentius *Rhodomannus* XIV. 46.
Zacharias *Rivander.* XVI. 41.
Rodericus, Toletanus Archiepiſcopus. II 2.
Sextus *Rufus* XVI. 7. XIX. 14.
Chriſtophorus Adamus *Rupertus.* XVII. 16.
Theodorus *Ryckius.* XIV. 42.

S.

Marcus Antonius Coccius *Sabellicus.* XX. 10. 11. 13.
Michael *Sachſius* XVI. 26.
Iacobus *Salianus.* I. 4. 6 7.
Claudius *Salmaſius.* XVII. 16.
Stanislaus *Sarnicius.* X. 39. XII. 5. XIV. 12.
Ioſephus *Scaliger.* XVII. 16. XVIII. 4 XIX. 4.
Iacobus *Schickfuſius.* VII. 1. 9 X. 39. XI. 2. 10. XIV. 54. *XIX.* 51. *XX.* 11.
Zacharias *Schneiderus. XIV.* 54.
Adrianus *Schreckius.* II. 4. V. 5. X. 5. 6.
Davides *Schweinicius. XIV.* 54.
Semno Lygiorum Rex. *XVIII* 5.
Semus an Noachi Filius primogenitus. I. 4 5.
Cyriacus *Spangenbergius. XIV.* 54. *XV.* 26. *XXI.* 4.
Sido, Vannii Quadorum & Lygiorum Regis Adverſarius. *XVI.* 32. ipſe Quadorum & Lygiorum Rex. *XVI.* 36. Cæſaris Veſpaſiani contra Vitellium Auxiliator. *XVI.* 38. 39.

Sigismundus Imperator. *X.* 38.
Iosias *Simlerus*, *XIV.* 3. 50.
Edvvardus *Simsonius*. I. 3. 6.
Socrates Scholasticus. *XIX.* 50. 58.
Hermias *Sozomenus*. *XIX.* 58.
Papinius *Statius*. VII 2.
Stephanus Byzantius. V. 5. *X.* 5. 6.
Carolus *Stephanus*. *III.* 7.
Henricus *Stephanus* XIX. 50.
Strabo, VI. 2. 3. VII. 2. 3. *X.* 1. 6. 11. *XI.* 6. *XII.* 1. *XIV.* 28. *XVI.* 8. 10.
Iohannes *Stumpfius*. *XIV.* 32.
Suetonius Tranquillus *XV.* 5. *XVI.* 24.
Suidas. *XVII.* 12.
Fridericus *Sylburgius*. VII. 1. 5. *XIV.* 14. XV. 3. *XVII.* 18. *XIX.* 2 26.
Æneas *Sylvius*. *XIV.* 32. *XVI* 4.
Georgius *Syncellus*. I. 6. *XVII.* 6.

T.

Cornelius *Tacitus*. III. 2. IV. 1. VI. 2. 3. 5. 6. 7. 8. 9. VII. 2. 3. VIII. 2. *X.* 1. 13. 18. 22. *XI.* 1. *XII.* 1. 4. *XIV.* 1. 27. 38. 48. 50. *XVI.* 9. 12. 18 19. 20. 21. 22. 23. 24. 27. 28. 29. 32. 33. 34. 35. 36. 38. 39.
Franciscus *Tarapha* II. 2.
Tertullianus. *XVII.* 14.
Theodoretus Cyrensis Episcopus, *XI.* 6.
Theodosius Historicus. *XVII.* 19. 20. 24. 26.
Theodosius, Militum Magister, postea Imperator. *XIX.* 45.
Theophilus Indus. I. 6.
Iacobus Augustus *Thuanus*. *XIV.* 54. *XIX.* 8. *XXI.* 20.
Thubal, Iapheti Filius, Noachi Nepos, an Hispanorum Progenitor. II. 2.
Thucydides. *X.* 7.
Tiberius Cæsar, Cæsaris Augusti Privignus, Dalmatas debellat. *XIV.* 23 Dalmatas & Pannones debellat. *XVI.* 6. Germanos opprimere conatur. *XVI.* 15. 17. 18.
Iohannes *Tirinus*. *XI.* 6.
Augustinus *Torniellus*. I. 3. 7.
Alphonsus *Tostatus*. I. 5
Traianus Imperator debellat Quados. *XVII.* 1.
Tudrus Quadus, Quadorum Rex. *XV.* 8.
Ioannes Turocius. *XX.* 9.
Gregorius, *Turonensis* Episcopus. I. 6. *XX.* 17.

V.

Valentinianus I. Imperator Castellis exstructis Quados ad Bellum irritat. *XIX* 41. duarum Legionum à Quadis deletarum patitur Damnum. *XIX.* 46. Bello Quadis inferendo se præparat: sævit in Quados. *XIX.* 48. Bregetione moritur. *XIX.* 57. ad Sanguinis Profluvium irritatus Responso Legatorum Sarmaticorum. *XIX.* 58. Quadicorum. *XIX.* 60. 61.
Valerius Flaccus, Imperatoris Valeriani Pater, è Quadorum Manu eripitur. *XVIII.* 3.
Henricus *Valesius*. *XVII.* 16. 22. *XIX.* 3. 26. 50. 58.
Laurentius *Valla*. *X.* 14.
Vangio, Vannii Quadorum & Lygiorum Regis Adversarius XVI. 32. Marcomannorum & Bohemorum Rex. *XVI.* 36. *Vannius* Natione Quadus, Quadorum & Lygiorum Rex. *XVI.* 29. Rex potentissimus. *XVI.* 31. Marcomannorum & Bohemorum Rex: à suis desertus, à Romanis Auxilia petit. *XVI.* 32. cum Lygiis aliisque pugnat. *XVI* 34. victus amittit Regnum, sub Romanis tandem securus *XVI.* 35.
Ioannes *Vasæus*. II. 2.
Davides *Vechnerus*. X. 31.
Marcus *Velserus*. II. 4. XXI. 6. 18.
Vespasianus Imperator contra Vitellium Auxilio Sidonis Quadorum & Lygiorum Regis utitur. XVI. 38. 39
Vibilius Hermundurorum Rex. XVI. 32.
Aurelius *Victor*. XVI. 2. XVII. 25. XIX. 22.
Viduarius Quadorum Rex. XIX. 28.
Nicolaus *Vignierius*. XIX. 31.
Iohannes Baptista *Villalpandus*. XI. 6.
Vitrodurus Quadorum Regalis. XIX. 28.
Raphael *Volaterranus*. XVII. 1.
Flavius *Vopiscus*. XVIII. 3.
Iohannes Philippus *Vorburgius*. *XVI.* 41.
Gerardus Ioannes *Vossius*. I. 3. 6. XIX. 3.
Caspar *Ursinus* Velius. XI. 4.
Ussifer Sarmatarum Regalis. XIX. 26. 27.
Iacobus *Usserius*. I. 5.
Bonaventura *Vulcanius*. *XIV.* 47.

W.

Wenceslaus Silesiorum Dux. X. 38.
Iodocus *Willichius*. IV. 2. VII. 7. 9. VIII. 1. X. 39. XIV. 32.

X.

Iohannes *Xiphilinus*. XVI. 43. XVII. 12. 14.
Guilielmus *Xylander*. VI. 3. VII. 2. X. 14. XIV. 18. XVII. 3. 11. 14.

Z.

Thomas *Zechorodus*. XVI. 4. 26.
Zizais Sarmatarum Regalis. *XIX.* 25.
Ioannes *Zonaras*. I. 6. *XVII.* 15.
Zosimus. *XVIII.* 5. *XIX.* 12. 30. 36. 38. 39 43. 45. 48. 61. *XX.* 2. 6.

INDEX Tertius RERUM.

A.

Ægypti Provincia Oasis minor Romanam Quadorum Alam in Præsidiis habuit. *XX.* 5.
Africam in Terrarum Divisione Chamæi obtinuerunt. I. 7.
Ala quot Milites comprehendat. *XX.* 6.
Ala Romana Quadorum in Ægypto. *XX.* 5.
Alani Bello Marcomannico adversus Romanos addicti. XVII. 6.
Aquilejam Romanorum in Italia Urbem Quadi obsident. *XVII.* 4.
Araratus Armeniæ Mons I. 6.
Arii Germani, Suevi, Lygii. *X.* 1. an Silesii. *XIII.* 1.
Armenia Sedes Hominum prima post Diluvium. I. 6.

Aſcenaces Rhenani. V. 5. Gothi. V. 6.

Aſcenacia Germania. V. 4.

Aſciburgici Montes an veterem Sueviam à Sarmatia ſeparaverint. *X.* 19.

Aſia relicta Semæis in Terrarum Diviſione. I. 7.

Aſtringi Bello adverſus Romanos Marcomannico addicti. *XVII.* 6.

B.

Beatorum Inſula in Ægypto. *XX.* 5.

Baſtarnæ Sarmatæ Quadis proximi ad Orientem. *XIV.* 45. 52. Bello Marcomannico addicti. *XVIII.* 6.

Bellum Marcomannicum à quibus Populis adverſus Romanos geſtum. *XVII.* 5. 6. maximum *XVI.* 7. in eô Marcus Antoninus Imperator Cladem *XX.* Millium patitur. *XVII* 9.

Bohemi à Marcomannis diſtincti. XIV. 30.

Bohemici Montes Sudeti. X. 30.

Bohemiam Maroboduus, Marcomannorum Rex, Marcomannis aliisque Populis replet. *XV.* 28. 30. *XVI.* 12.

Bohemorum Rex Maroboduus. *XVI* 12. Vannius. *XVI.* 32.

Boviasmus Marobodui Regis intra Bohemiam Regia: num Praga. *XVI.* 13.

Brega, Bregnencium, Bregnicium, Briga. *XIX.* 52. an Bregetio. *XIX.* 51.

Bregetio, Bergetium, Bergetio, Bergitio, Brecentio, Bregætium, Bregantium, Bregitio, Brigentio, Brigitio an Sileſiorum Brega *XIX.* 51. an Quadorum Oppidum. *XIX.* 51. 54. 55 56. Pannonium Strigonium *XIX.* 56. Ibi Valentinianus I. Imperator moritur. *XXX.* 57.

Bulgaria num inferior Moeſia. *XIX* 14.

Burii, Buri. *XII.* 4. Germani, Suevi, Lygii. *X.* 1. *XII.* 1. ubi Sedem habuerint. *XI.* 5. an Sileſiorum Majores. *XII.* 6. 8. 10. Bello Marcomannico addicti. XVII. 6.

Butonum Rex Maroboduus. *XVI.* 10.

C.

Carpatici Montes an Sueviam à Sarmatiâ ſeparaverint. X. 23. 28.

Carpi an Quadi. *XIX.* 21. ubi Sedem habuerint *XIX.* 22.

Celtæ Galli. II. 3. III. 1. V. 2. Pannones. IV. 1. Germani. V. 2. Sileſiorum Majores. II. 1.

Celtarum Progenitor Aſcenas. II. 5.

Chamæi Terris diviſis Africam obtinuerunt. I. 7.

Cheruſcorum Germanorum Rex Arminius. *XVI.* 17.

Chriſtianorum ad Preces Fulminibus peruntur Quadi Romanorum Hoſtes. *XVII.* 11. 14. Id Pagani Precibus Paganorum attribuunt. *XVII.* 12.

Cogni Germani ubi Sedem habuerint. *IX.* 1. an Sileſii Teſchinenſes. *IX.* 2. 3. 4.

Cordulorum Germanorum Rex Maroboduus *XVI.* 10.

Coſtoboci Bello Marcomannico adverſus Romanos addicti. *XVII.* 6.

Cæſus Tranſylvanorum, an Pannonum Fluvius. *XVI.* 30.

Cuttenbergi Bohemi Gothini. III. 7.

D.

Daci Bello Marcomannico adverſus Romanos addicti. *XVII.* 6.

Dalmatas Tiberius Cæſar, Cæſaris Auguſti Privignus, debellat. *XIV.* 23. *XVI.* 6.

Dancrigi Bello adverſus Romanos Marcomannico addicti. *XVII.* 6.

Diduni Germani, Suevi, Lygii, *X.* 1. *XII.* 1. 9. an Sileſiorum Majores. *XII.* 9. 10.

E.

Elyſii Græci beati Africani, *XI.* 5. Europæi. *XI.* 6.

Elyſii Germani, Suevi, Lygii. *X.* 1. Germanis *Elyſer*, id eſt, *Erloeſer*, Liberatores. *XI* 7. unde Originem ducant: an ab Eliſa, Iapheti Nepote. *XI.* 2. 3. an à Græcis Elyſiis. *XI.* 4. 7. ubi Sedem intra Lygiam habuerint. *XI.* 8. Sileſiorum Majores. *XI.* 10.

Europa Gentibus Iaphetiticis in Terrarum Diviſione contigit. I. 7.

Europæorum Populorum Progenitor Aſcenas, Gomeri Filius, Iapheti Nepos, Noachi Pronepos. II. 3.

F.

Francorum Gentem, Salios, Quadi ex Batavia Inſula depellunt. *XIX.* 36.

Fulminatrix Romanorum Legio unde Cognomen ſuum acceperit. *XVII.* 15. 16.

Fulminibus terrentur & proſternuntur Hoſtes Romanorum Quadi, ad Chriſtianorum Preces. *XVII.* 1.

G

Galli Celtæ II. 3. 4. 5. III. 1. Gothini Sedem in Germania tenent. III. 2. an Sileſiorum Majores. III. 1.

Gallorum Urbem Aquilejam, Romanis ſubjectam, Quadi obſident. *XVII.* 4.

Gepidarum Germanorum Rex Ardaricus Hunnos ex Germania depellit. *XX.* 12.

Germania Aſcenacia. V. 4. Gallos habet Incolas. III. 2.

Germani Arii. *X.* 1. Burii. *X.* 1. *XII.* 1. 4. Cheruſci. *XVI.* 17. Cogni. *IX.* 1. Corduli. *XVI.* 10. Diduni. *X.* 1. *XII.* 1. 9. Elyſii. *X.* 1. *XI.* 1. Gepidæ *XX.* 12. Helveconæ. VI. 8. *X.* 1. Hermunduri. *XVII.* 6. Lygii. *X.* 27. Manimi. VI. 8. *X.* 1. Marcomanni. III. 3. *XIV.* 32. 54. Marſigni. VIII. 2. Naharvali *X.* 1. Nariſci. VI. 6. Omani. *X.* 1. XIII. 1. 9. Quadi. XiV. 1. Rhenani. V. 5 Visburgii. IX. 1.

Germanorum Nominis Origo. V. 7. veterum in Europa Sedes. VI. 1. 2. Rex Arioviſtus. XiV. 4.

Germanos primus è Romanis Iulius Cæſar debellat. XV. 5. opprimere conatur Tiberius Cæſar, Cæſaris Auguſti Privignus. XVI. 15. 17. 18.

Gigantei Montes Sudeti. X. 30.

Gothi Aſcenaces. V. 6.

Gothini Galli Sedem in Germania tenent. III. 1. 3. Quadis Germanis tributarii. III. 6. an Sileſiorum Majores. III. 1.

Granua inferioris Pannoniæ Fluvius, ad quem extenderunt Imperium ſuum Quadi. XVII. 3.

H.

Helveconæ Germani, Suevi, Lygii.

VI. 8. X. 1. an Sileſiorum Majores. XIII. 1.

Hermunduri Germani Bello adverſus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

Hermundurorum Rex Vibilius. XVI. 32.

Hiſpania, Iberia occidentalis. X. 6.

Hiſpanorum Progenitor an Thubal, Iapheti Filius, Noachi Nepos. *II.* 2.

Hominum Sedes prima poſt Diluvium Armenia. I. 6.

Hunnorum Rex Attila. XX. 7.

Hunnis adverſus Romanos Quadi Auxilia præſtant. XX. 10. 11.

Hunnos ſub Attila Rege Germaniam ingreſſos depellit Ardaricus Gepidarum Rex, aliis in Auxilium aſſumtis Populis. XX. 12.

I.

Iapheticî, Terris diviſis, Europam obtinuerunt. I. 7. Sileſiorum Majores. *I.* 8.

Iazyges Sarmatæ Quadis proximi ad Meridiem. XIV. 45. 51. 52. 53. Bello Marcomannico adverſus Romanos addicti. XVI. 6.

Iberia Orientalis Aſiatica, occidentalis Europæa, Hiſpania. X. 6.

IE pro Y Germanis adhiberi ſolitum. X. 36.

Iuramentum Quadi nudatis Mucronibus præſtant. XIX. 28.

L.

Langiones Lygii. XIX. 2. 7.

Latringi Bello adverſus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

Legatos Marcomannorum occidit Imperator Domitianus. XVI. 43.

Legio Romanorum Fulminatrix an à Fulminibus, ad Chriſtianorum Preces è Cœlo in Quados delapſis, Cognomen acceperit. XVII. 15. 16.

Legionibus Romanis Iulianus Imperator Partem Quadorum adjungit. XIX. 39.

Legnicium, Lignicium. X. 37.

Lignicium, Lygiorum Sileſiorum Urbs. X. 34. quomodo à Lygiis dicta ſit Legnicium & Lignicium. X. 37.

Ligyſtine Urbs Lygiorum ad occidentalem Iberiam. X. 6.

Ligyi, Lygii. X. 4.

Ligyi Aſiatici. X. 8. Europæi. X. 9. Hiſpani. X. 7. Itali. X. 10. 11. Galli. X. 10. 11. Ligures. X. 14.

Ligyorum Urbs Ligyſtine. X. 6.

Ligures Ligyi. X. 14.

Logi Lygii. XIX. 2.

Logiones Lygii. XVIII. 5. XIX. 2.

Longi Longiones, Lygii. XIX. 2. 7.

Lougi Lygii. XIX. 2.

Lugii Lygii. X. 1. XIX. 2.

Luji Lygii. X. 1 10. XII. 1. XVI. 10.

Luti Lygii: Buri, Diduni, Omanes: an Sileſiorum Majores. XII. 1. 9.

Lygii Ligyi. X. 4. Lugii. X. 1. XIX. 2. Luji. X. 1. XII. 1. XVI. 10. Luti. XII. 1. Lougi. XIX. 2. Logi. XIX. 2. Logiones. XVIII. 5. XIX. 2. Longi, Longiones, Langiones. XIX. 2. 7.

Lygii, Vandalis, tanquam Ambulatoribus oppoſiti, Germanicè *Lyger*, id eſt, *Iacentes*, Permanentes. X. 35.

Lygii an ex Aſiæ minoris Provincia Cilicia, Urbe Tarſo, in Europam venerint. *X.* 2. 3. an Hungari. *X.* 26. an Poloni. *X.* 20. an in Germanis Auſtriaci. *X.* 25.

Lygii Germani, Suevi, Sileſii. *X.* 27. 33. 34. 39.

Lygiorum Gens Arii. VI. 8. XI. an Sileſii. *XIII.* 1. Burii *X.* 1. *XII.* 1. 4. an Sileſii. XII. 6. 8. 10. Diduni. *X.* 1. an Sileſii. *XII.* 9. 10. Elyſii. VI. 8. *X.* 1. utique Sileſii. *XI.* 10. Helveconæ. VI. 8. *X.* 1. an Sileſii. *XIII.* 1. Manimi. VI. 8. *X* 1. an Sileſii. *XIII.* 1. Naharvali. VI. 8. *X.* 1. an Sileſii. *XIII.* 1.

Lygiorum Bellum pro Imperatore Veſpaſiano contra Vitellium. *XVI.* 38. 39. adverſus Suevos XVI. 42. adverſus Romanos ſub Imperatore Probo. *XVIII.* 5.

Lygiorum Reges, Maroboduus Natione Marcomannus. *XVI.* 8. Catualda Natione Gotho, Germanus. *XVI.* 27. Vannius Natione Quadus. *XVI.* 29. Sido. *XVI.* 36. Semno. *XVII.* 5. Attila. *XX.* 8.

Lygii, poſt Attilam, A. 454, mortuum, an deſerentes Patriam in alias Terras migraverint. *XXI.* 4. an extra Sileſiam vel intra eam penitus exſtincti fuerint. XXI. 15. 16. 17. negatur. XXI. 23. 24. 25. 26.

Lygiorum intra Sileſiam Sedes. X. 18. 32. Terra nunquam à Romanis ſubacta & ſub Provinciæ Formam redacta. XX. 16.

Lygiorum Res memorabiles ante Chriſtum natum XV. poſt Chriſtum natum ad A. 550. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. XXI.

M.

Manimi Germani, Suevi, Lygii. VI. 8. X. 1. an Sileſiorum Majores. XIII. 1.

Marcomannis Sedes an circa Rhenum. XIV. 3. 5. 6. an in Bohemia. XIV. 10. an in Moravia XIV. 10. 25.

Marcomanni non Bohemi. VIII. 4. XIV. 30. ſed Moravi. III. 3. XIV. 32. 54. Quadis proximi. XIV. 50.

Marcomannorum Bellum adverſus Romanos ſub Imperatore Domitiano. XVI. 43. ſub Imp. Marco Antonino, & in Gallia, & in Italia. XVII. 4. maximum, non à ſolis Marcomannis geſtum, ſed ab aliis etiam Populis: Alanis, Baſtarnis, Sarmatis, Dacis, Dancrigis, Hermunduris, Iazygibus Sarmatis, Latringis, Nariſcis, Peucinis, Roxolanis, Sicobotibus, Suevis, Vandalis, Victovalis, maximè Quadis. XVII. 6. 7.

Marcomannorum Legatos Imperator Domitianus occidit. XVI. 43.

Marcomannorum Rex Maroboduus. XIV. 11. XVI. 19. Vannius. XVI. 32.

Mariſus Tranſylvaniæ Fluvius. XVI. 30.

Marſigni Marouingi, Marvingi, Marungi an iidem: Germani Suevi. VIII. 2. Sileſiorum Majores. VIII. 3 4 5.

Marus an Moraviæ Fluvius. XVI. 30.

Maſſilia Ligyorum, id eſt, Ligurum Civitas. X. 12.

Miſnia num Myſia: & Misnenſes num Myſi. XVI. 41.

Mœſiarum inferior quæ Provincia. XIX. 14.

Montes

Montes, qui veterem Sueviam â Sarmatia separaverunt. X. 18. an Asciburgici. X. 19. an Carpatici. X. 23. 28. an Sudeti, Bohemici, Gigantei, Risenbergici, Schnebergici. X. 30.

Moravi Marcomanni. XIV. 32. 54.

Moravia num Incolis Marcomannis unquam destituta fuerit. XIV. 25.

Morus Marus, an Marisus. XVI. 30.

Mucronibus eductis Quadi jurare soliti XIX 28.

Mugilonum Rex Maroboduus, XVI. 10.

Mysi an Germani ex Asia in Europam digressi Misnenses XVI. 41.

Mysia triplex, Asiatica, Europæa, Pannonica & Germanica. XVI. 40. Germanica num Misnia. XVI. 41. Romana Provincia sub Imperatore Valentiniano I. invaditur â Quadis. XIX. 43.

N.

Naharvali Germani, Suevi, Lygii. X. 1. an Silesiorum Majores. XIII. 1.

Narisci Germani Suevi XI. 6. Bello adversus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

Noachi Filiorum trium quis Ordo naturalis. I. 3. Posteris quomodo Terrarum divisus Orbis. I. 7.

Norici Romanis subjecti. XIV. 18.

O.

Oasis Ægyptiorum Provincia major & minor: minor Alam Quadorum Romanam in Præsidiis habuit. XX. 5.

Omani Germani, Suevi, Lygii. X. 1. XII. 1. 9. an Silesiorum Majores. XII. 9. 10.

Opitergium Romanorum in Italia Urbem Quadi cum Marcomannis destruunt. XVII. 4.

Osi Pannones: an Silesiorum Majores. IV. 1.

P.

Pannones Celtæ. IV. Osi an Silesiorum Majores. ibidem.

Pannoniæ Fluvius an Marus, an Cusus. XVI. 30. inferioris Pars ad Fluvium Granuam Quadis subjecta XVII. 3.

Pannoniam Tiberius Cæsar, Cæsaris Augusti Privignus, debellat XVI. 6. Romanam Provinciam sub Imperatore Gallieno Quadi cum Sarmatis devastant. XVIII. 4. sub Imperatore Constantio II. Quadi depopulantur. XIX. 12. Iterum invadunt. XIX. 13. sub Imperatore Valentiniano I. devastant. XIX. 40. 43. 44.

Pannonum Rex Batho. XVI. 6. Romanus Præfectus Messalla. XIX. 44.

Peucini Bello adversus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

Praga, Bohemorum Urbs, Marobodui Marcomannor. Regis Regia. XVI. 13.

Q.

Quadi Germani Suevi. XIV. 1. Silesii III. 3. VIII. 3. XIV. 54. proximi ad Occidentem Marcomannis (Moravis) XIV. 45. 50. ad Orientem Sarmatis Bastarnis (Hungaris) XIV. 45. 52. ad Meridiem Sarmatis Iazygibus (Hungaris) XIV. 45. 51. 52. 53.

Quadi Bella gerunt cum Imperatoribus Romanis: Iulio Cæsare XV. 7. Cæsare Augusto. XVI. 7. Trajano. XVII. 1. Marco Antonino Philosopho. XVII. 4. 11. Antonino Commodo. XVII. 25. Maximino. XVII. 2. Diocletiano. XVIII. 6 Iuliano. XX. 38. Valentiniano Primo XX. 41. 46 48 Valentiniano Secundo. XIX. 46. 63. Constantio Secundo XIX. 12. Honorio & Arcadio. XIX. 63 65. Valentiniano Tertio. XX. 10. 11.

Quadi Romanas in Italiâ Urbes Aquileiam obsident, Opitergium destruunt XVII. 4. Provincias invadunt & devastant. XVIII. 2. XIX. 65. oppugnant Pannoniam XVIII. 4. XIX. 12. 40. 43 44 45. Mœsiam (Mysiam) XIX. 12. 43. 44. 45. 46. Valeriam (Styriam) XIX. 12. 41. occupant Valeriam. XVI. 5. eandem amittunt. XVI. 7. dua. Legiones delent XIX. 46.

Quadi victi ab Imperatoribus Marco Antonino Philosopho. XVII. 18. Commodo. XVII. 25. Diocletiano. XVIII. 6. Iuliano. XIX. 38. Constantio II. Constantini Magni Filio. XIX. 29.

Quadi Romanorum Hostes, ad Christianorum Preces, Fulminibus terrentur & feriuntur. XVII. 11 14. Pacem cum Imperatore Marco Antonino Philosopho initam non fideliter servant. XVII. 20. cum ejus Filio Antonino Commodo renovant. XVII. 26. Valerium Flaccum, Imperatoris Valeriani Patrem capiunt. XVIII. 3.

Quadi Romanorum Adversarii, Sarmatarum fidi Socii. XIX. 16. Saxonum Socii pro Saxonibus habiti. XIX. 30. Salios, Francorum Gentem, ex Insula Batavia depellunt. XIX. 35.

Quadi Iuramenta mutatis Mucronibus præstant. XIX. 28. ad Bellum irritantur exstructis in Terra sua Romanis Castellis. XIX. 41. Obsides Pacis dant primum Romanis, sub Imperatore Constantio II, Constantini Magni Filio. XIX 26. Romanis sub Imperatore Valentiniano II, maximum intendunt Damnum. XIX. 63. cum aliis Populis ad destruendum in Occidente Imperium conspirant. XX. 3. Romanos oppugnantis Attilæ, Hunnorum Regis, Auxiliatores. XX. 10. 11.

Quadia Germaniæ quasi Frons. XIV. 27. 41. quoddam velut Tergum, jam Alexandri Magni Ævo. XIV. 45. adhuc Imperatoris Marci Antonini Philosophi Temporibus. XIV. 39. 52. ad Danubium extensa. XIV. 49. ad inferioris Pannoniæ Fluvium Granuam, sub Imperatore Antonino Pio extensa. XVII. 3.

Quadiam cum Exercitu Imperator Marcus Antoninus Philosophus ingressus, ibi de Vita sua Librum primum scripsit. XVII. 2.

Quadis Sedes an in Moravia. XIV. 2. 33. 45. in superiore Silesia Sedes. XIV. 2. 34. tributarii Gothini Galli. III. 6 Regem dat Imperator Antoninus Pius. XVII. 2. Pacem dat petentibus Imperator Iulianus. XIX. 38. Marcus Antoninus. XVII. 18. Constantius Secundus. XIX. 24. 26.

Quados Imperator Marcus Antoninus Philosophus Fortitudine Iudæis potiores judicat. XVII. 17. an post eos, ut Hostes suos, Fulminibus, ad Christianorum Preces, è Cœlo delapsis territos,

tos, deinde non amplius Christianos persequendos statuerit. XVII. 14. Antoninus Commodus tanti facit, ut Mensem Septembrem, quô eos viceratpropterea Commodum appellandum censeat. XVII. 25. ob victos Antonini Marcus & Commodus Triumphum agunt. XVII. 18.

Quadorum Abitus ad Semnones ab Imperatore Marco Antonino impeditur. XVII. 24 Oppidum an Bregetio. XIX. 53. 54. 55. 56. Legati ab Imperatore Domitiano trucidantur. XVI. 43. Responso suo Mortem Imperatori Valentiniano I. accelerant. XIX. 60. 61. Partem Imperator Iulianus Romanis Legionibus adjungit. XIX. 39. Ala Romana intra Ægypti Provinciam Oasin minorem. XX. 5. Potentia intra Germaniam. XV. 7. Populus in duas Gentes divisus, totidem habet Reges, alium Transjugitanorum (Transvistulanorum) alium Pannonicorum. XIX. 18. 19. Gens an Carpi. XIX. 21.

Quadorum Reges: Tudrus, Natione Quadus. XV. 8 Maroboduus. XVI. 8. 9. 10. Catualda (Gotualda) XVI. 26. Vannius. XVI. 29. Sido. XVI. 36. Furtius. XVII. 5. 21. Ariogæsus. XVII. 21. Gaiovomarus. XVIII. 1. Viduarius. XIX. 28. Gabinius. XIX. 41. 42. Attila. XX. 8.

Quadorum Subregulus Agilimundus: Regalis Vitrodurus. XIX. 28.

Quadorum Terra nunquam â Romanis subacta & in Provinciæ Formam redacta. XX. 16.

Quadi ab Hunnorum Imperio, post Attilam mortuum, liberi, Marcianum, Romanorum in Oriente Imperatorem Amicum Tutoremque sibi deligunt. XX. 13. an post Attilam Anno 454. exstinctum, Patriam deserentes in alia loca migraverint. XXI. 4. an in Helvetia Sedem fixerint. XXI. 11. an vel in Silesia, vel extra eam penitus exstincti fuerint. XXI. 15. 16. 17. negatur. XXI. 23. 24. 25. 26.

Quadorum Res memorabiles ante Christum natum. XV. post Christum ad Annum 550. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. XXI.

R.

Regales Regibus proximi, hoc est, Filii & Agnati. XIX. 17.

Rhegines Rhenani. V. 5.

Rhenani Arsenaces. V. 5.

Risenbergici an Sudeti Montes X. 30.

Romanis subjecti Norici. XIV. 18. Pannones. XIV. 19. Legionibus Imperator Iulianus Partem Quadorum adjungit: Ala ex Quadis in Ægypto. XIX. 39.

Romanorum primus Iulius Cæsar Bellum gerit cum Germanis. XV. 5. de Quadis Triumphus. XVII. 18. acerrimus Hostis Attila Hunnorum Rex. XX. 10. 11.

Romanorum Amici Lygii, Vespasiano adversus Vitellium Auxiliatores. XVI. 38. 39. â Domitiano aliquam contra Suevos impetrant Opem. XV. 42. Hostes Lygii Probum debellant. XVIII. 5.

Romanorum perpetui Hostes Quadi, Urbes Aquilejam in Galliâ obsident, dent, Opitergium in Italiæ destruunt. XVII. 4. Provincias invadunt & devastant. XVIII. 2. XIX. 65. oppugnant Pannoniam. XVIII. 4. XIX. 12. 40. 43. 44. 45. Mœsiam (Mysiam) XIX. 11. 31. 44. 45. 46. Valeriam (Styriam) XIX. 12. 41. occupant Valeriam XVI. 5. duas Legiones delent. XIX. 46.

Roxolani Bello adversus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

S.

Salios, Francorum Gentem, Quadi ex Batavia Insula depellunt. XIX. 36.

Sarmatæ Quadis proximi, ad Orientem Bastarnæ. XIV. 45. 51 ad Meridiem Iazyges. XIV. 45. 51. 52. 53. cum Quadis Bello adversus Romanos Marcomanno addicti. XVII. 5. 6. Pannoniam, Romanorum Provinciam, devastant. XVIII. 4.

Sarmatis Imperator Constantius Secundus Bellum infert. XIX. 11. 15. Pacem dat petentibus. XIX. 25.

Sarmatarum Regulus Zizais. XIX. 25 Regalis Usafer. XIX. 26. 27. Legati ab Imperatore Valentiniano Primo viles habiti. XIX 58.

Sarmatiam ab antiqua Suevia quinam Montes, utrum Asciburgici, an Carpatici, an Sudeti separaverint. X. 19. 23. 29.

Saxones Quadi. XIX. 30. 34.

Semeis, cum Terrarum Orbis divideretur, Asia relicta. I 7.

Semno Lygiorum Rex, cum Filio ab Imperatore Probo capitur, sed dimittitur. XVIII. 5.

Semnones non Senones. VII. 1. in Germanis Suevi. VII. 3. nobilissimi. VII. 4. ubi Sedem habuerint. VII. 5. 8. 9. 10. an Silesii. VII. 11.

Semnonum Rex Maroboduus. XVI. 10.

Senones non Semnones. VII. 1. Itali, postea Galli. VII. 2.

September Mensis ob Quados eo victos, ab Imperatore Commodo appellatus Commodus. XVII. 25.

Sibinorum Rex Maroboduus. XVI. 10.

Sicilia unde Sicania dicta. X. 7.

Sicobotes Bello adversus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

Sidones ubi Sedem habuerint. IX. 1. an Silesii Teschinenses fuerint. IX. 2. 3. 4.

Silesia superior, Quadia, Germaniæ Frons. XIV. 37. 41. extrema Provincia. XV. 45. 52. quas Regiones habuerit finitimas XIV. 45. ad Danubium extensa. XIV. 50. ad inferioris Pannoniæ Fluvium Granuam extensa. XVII. 3. Hostem Imperatorem Marcum Antoninum Philosophum, Libri primi de Vita sua Scriptorem, habuit Hospitem. XVII. 11.

Silesia inferior, Lygia. *X.* 18 32.

Silesia (Quadia & Lygia) nunquam â Romanis subacta & sub Provinciæ Formam redacta. *XX* 16. num Sæculo VI. circiter Ann. 550, Incolis destituta, Cultores aut primos, aut novos adepta fuerit Slavos. *XXI.* 1.

Silesiæ Montes Sudeti, Gigantes, Risenbergici, Schnebergici. *X.* 31.

Silesiorum Majores, in Adamitis Noachici, & in Noachicis Iapetici. I. 8. in Iapeticis. Celtæ. II. 1. in Celtis an Galli. III. 1. in Gallis an Gothini. III. 1. in Celtis an Pannones. IV. 1. in Pannonibus an Osi. IV. 1. in Celtis Germani. V. 1. in Germanis Suevi. VI. 1. in Suevis an Semnones. VII. 1. in Suevis an Marsigni. VIII. 1. in Suevis an Sidones, Cogni, Visburgii. *IX.* 1. in Suevis Lygii, *X.* 1. in Lygiis Elysii. *XI.* 1. in Lygiis an Burii, Omani, Diduni. *XII.* 1. an Helveconæ, Manimi, Naharvali. *XIII.* 1. in Suevis Quadi. *XIV.* 1. an Lygii & Quadi, post destructum in Occidente Romanum Imperium, seu Sponte sua digressi, seu per Vim adacti, Sæculo VI, circiter Annum 550, Patriam Silesiam vacuam Slavis Advenis occupandam reliquerint, prorsus ipsi postea deleti. *XXI.* 1. & sequentibus.

Silesiorum (Quadorum & Lygierum) Reges: Tudrus, Natione Quadus. *XV.* 8. Maroboduus, Natione Marcomannus. *XVI.* 8. Catualda (Gotualda) Natione Gotho Germanus. *XVI.* 27. Vannius Natione Quadus. *XVI* 29 Sido. *XVI* 36. Furtius. *XVII.* 5. 21. Ariogæsus. *XVII.* 21. Gaiovomarus. *XVIII.* 1. Semno. *XVIII.* 5. Viduarius. *XIX.* 28. Gabinius. *XIX.* 41. 42. Attila. *XX.* 8.

Silesii (Quadi & Lygii) num post Attilam A. C. 454. mortuum, Patriam deserentes, in

alia Loca migraverint. *XXI.* 4. an postea fuerint penitus exstincti. *XXI.* 15, 16. 17. negatur. *XXI.* 23. 24. 25. 26.

Slavi, Anno circiter 550, Silesiam occupantes an invenerint ab Incolis omnibus vacuam. *XX.* 2 negatur. *XX.* 3. 23.

Sosibes Marcomannico adversus Romanos Bello addicti. *XVII.* 6.

Spreva Fluvius an Suevus. VII. 8.

Strigonium Bregetio. *XIX.* 56.

Styria Valeria. *XVI.* 4.

Subregulus Regi alteri subjectus. *XIX.* 25.

Sudeti Montes Suevici, Bohemis & Quadis vicini. *X.* 29 Bohemici, Gigantei, Risenbergici, Schnebergici. *X.* 30 Silesiaci. *X.* 31.

Suebia vetus quibus à Sarmatia Montibus separetur. *X.* 18. 19. 23. 29.

Suebi debellantur omnes à Iuliô Cæsare. *XV* 5. adversus Romanos Bello Marcomannico addicti *XVII.* 5. 6

Suebi Germani, Silesiorum Majores. *VI.* 1.

Sueborum antiquorum Gentes: Arii. VI. 8 *XIII.* 1. Angli. VI. 5. Aviones. VI. 5 Burii. VI. 7 Elysii. VI 8. *XI.* 1. Eudoses. VI. 5 Helveconæ. VI. 8. *XIII.* 1. Hermunduri. VI. 6. Langobardi. VI. 5 Lygii. VI. 7. Manimi. VI. 8. XIII. 1. Marcomanni. VI. 6 Marsigni VI 7. Naharvali. VI. 8 XIII. 1. Nariscі. VI. 6. Nuithones. VI. 5. Omani. X. 1. XII. 1. 9. Quadi. VI 6. Reudingi VI. 5. Semnones. VI. 5. Suardones. VI. 5 Varini. VI. 5.

Suebus Amnis num Viadrus. VII. 6. an Spreva. VII. 7. 8.

T.

Tarsus Urbs Ciliciæ. X. 3. 6.

Tartessus Urbs Iberiæ, id est, Hispaniæ X. 6.

Terrarum Divisio inter Noachi Posteros. I. 7.

Teutonum Theutiscorum Nominis Origo. V. 7.

Thebaorum Provincia in Ægypto XX. 5.

Transylvaniæ Fluvius an Cusus XVI. 30.

Triumphus Imperatoris Marci Antonini Philosophi de Quadis. XVII. 18.

V.

Valabia num Mœsia inferior. XIX 14.

Valeria Romanorum Provincia unde Nomen acceperit. XVI. 2. alia Italiæ, alia Pannoniæ XVI. 3. Pannonica Styria XVI. 4. occupatur à Quadis. XVI. 5. ab iis liberatur. XVI 7. à Quadis & Sarmatis devastatur. XX. 12. 46.

Valeriæ Dux Marcellianus, aliis Celestius. XIX. 41.

Vandali Bello adversus Romanos Marcomannico addicti. XVII. 6.

Vandalorum Rex Godegisalus, Godegisilus, Godigiscus, Godigisclus, Modegisilus, Modogisclus. XX 2.

Viadrus an Suevus. VII. 6. ab eo diversus Amnis VII 8.

Victovali adversus Romanos Bello Marcomannico addicti. XVII. 6.

Visburgii Germani Suevi. IX. 1. an Silesiorum Majores. IX. 2. 3. 4.

T.

Y Germanis pro IE adhiberi solitum. X. 36.

Z.

Zumorum Rex Marobodui. XVI. 10.

ADDENDA & EMENDANDA.

Pag. 5. Cap. III. §. 1. Lin. 1. pro, §. III. *fac.* §. IV.
Pag. 7. Cap. IV. §. 1. Lin. 2. pro, §. III, *fac*, §. IV.
Pag. 11. Cap. VI. §. 2. Lin. 19. post, sita, *dele*, post.
Pag. 15. Cap. VI. §. 9. Lin. 11. pro, Solmina, *fac*, Fœmina.
Pag. 23. Cap. X. §. 6. Lin. 8. post, παρτικοῦ, adde, πλησίον.
Pag. 31. Cap. X. §. 35. Linea postrema, pro, §. 7. & 8. *fac.* 8. & 9.
Ibidem, §. 36. *Lin. 22. pro*, Todt, *fac*, Tod.
Pag. 55. Cap. XV. §. 3. Lin. 9. pro, Noricus, *fac*, Noricos.
Pag. 63. Cap. XVI. §. 19. Lin. 2. pro, Iurio, *fac*, Iunio.
Pag. 66. Cap. XVI. §. 29. Lin. 1. pro, Vannus, *fac*, Vannius

BIBL. UNIW. WROCŁAW

MARTINI HANKII
DE
SILESIORUM REBUS
Ab Anno CHRISTI 550. ad 1170.
EXERCITATIONES.
Additi sunt INDICES quatuor.

LIPSIÆ,
Sumtibus CHRISTIANI BAUCHII,
Bibliopolæ Vratislaviensis. M. DCC. V.

YY0821